❡ Aurea hymnoꝝ totius anni expoſitio diligentiſſime recognitorum vna cum textu: et annotationibus ſuis locis appoſitis: multiſq3 elucidationibus alijs. Necnon familiaris in ꝓprios ſanctoꝝ hymnos qui in priori volumine deſiderabãtur animaduerſio: edita ⁊ nuper aucta per Petrũ nuñez dĺgado preſbyteꝝ artiũ bachalariũ ⁊ in ſtudio hiſpalẽſi cathedrarium.

BIBLIOTECA NACIONAL

© Biblioteca Nacional de España

¶ Admoduz reuerēdo domino .d. hieronimo pinello almę ecclesie hiſpalēſis ſcholaſtico: canonicoq; meritiſſimo: academięq; noſtrę pręſuli digniſſimo: Petrus nuñez delgado presbyter artium bachalarius. S.D.

ET ſi quotidianis laboribus innolutus tā ſacerdotalis dignitatis quā ꝓfeſſionis vix ſatis ociū tēporiſq; intercapedinem ſtudio ſuppeditare queam: ad modū obſeruāde pater ⁊ dñe: tñ recuſare nō potui: qui amicis ⁊ pleriſq; diſcipulis aſſidue efflagitātibus: huic volumini hymnorū (qui antehac in ſcholis legebant) adderez ꝓprios ſanctorū hymnos. Uerū hoc priꝰ rei pſonarūq; ratione habita: honeſtū imo piū eſſe dephendi: abſonūq; in tā iuſto ⁊ conducabili officio

M. cicero. Amicis iuſta petētibꝰ cōcedendū. ſupſedendū: quādoquidē in dialogo lelij. M. cicero amicis iuſta petentibus cōcedere iubet. Quāobrē pater optime: breuiario hiſpalēſi ad amuſſim cōſiderato: offendi quoſdā ꝓprios hymnos ſanctorū ſanctarūq;: q̊s vniuerſa approbat eccl'ia. Et eos neceſſarios scholipetaꝝ cetui attēdēs (qui ſic litteras colere debēt: vt ſecularibꝰ nō ſe omnino dēdāt: qppe dicēte

Apoſtolus. te ap'lo) colloq̄a praua corrūpūt bonos mores: ⁊ religionis obliuiſcant veluti ethnici. maxime cum nr̄e delitię ſint in lege dei meditari die ac no

Hieronimꝰ cte (vt inquit hieronimꝰ) vndiq; cōpilaui: ⁊ coadunatos impreſſoribus tradendos eſſe optimum duxi. Quorū materiā: carminiſq; etiā qualitatem (propoſſe) diſcernēs: ſub ſctē matris eccl'ie ⁊ doctorum correctione quaſdā enarratiūculas eis. i. verborū ordinē addidi: qbꝰ planior pueris pateficeret ingreſſus: nouiſq; litterarię paleſtrę didaſcalis. ⁊ qbuſdam preſbyteris (ſi q̄ ſint) q̄ ſine ſciētia perinde ac mechanico tā ineffabili ſacerdotij fungātur munere: forte quę ignorant ſpernētes: negligenteſq; vt ita dicā (ſalua. R. ſacerdotali) bonis artibus excollere vitā. Que. n. obſecro (vt eidē hieronimo placet) poteſt eſſe vita ſine ſcientia ſcripturaruz? O pudor ſi nec cōſiliū dedere ſylle nec (quod peius eſt) manū ferulę ſubduxere. vt Juuenalis ait. et cum ſcientia ſit nobilis poſſeſſio: ſeneca referente: praue neſcire quaz diſcere mallunt. vt feſtiuꝰ horatius autumat. Addidi preterea verborum ordinem hymno ſacrę ſolēnitatis corporis chriſti: et [illegible] ſuum reduxi locum: cum quibuſdam alijs qui legentis oculos non [illegible] pertranſibunt. Huc igitur laborem (ſi quis fuit) neutiquam ex oper[illegible]o laudē acquirens: placidiſſime magnanimeq; preſul tibi p̄cipue [illegible]rꝫ nobiliſſimo ⁊ nobiliū optimo (vt tutiꝰ exiret) offerre cura[illegible]i tueq; cenſurę ſuppoſui in monumentū dūtaxat ⁊ pignꝰ amoris. Si eni.

Juuenalis. Sciētia e nobilis poſſeſſio. Seneca. Horatius.

© Biblioteca Nacional de España

quantū me tua virtus hortatur: tātas mihi vires eloquētia preſtaret: et ſi non quibus dignus es: te tamen quibus poſſez laudibus proſequerer. proſequarq; mea rubiginoſa lingua: dū vita manebit: ſpirituſq; hos rexerit art⁹. Cū autem mei muneris ſit: qua poſſum minerua diſcentibus ſubuenire: nō me obſecro perperam alia quauis paſſione ductū id feciſſe credas: vt ſciolus viderer. ego enī nō ſolū cuipiā me non p̄pono: ſed nec ęquipero quidem. at ſi me talis flexerit amor: eſt in manib⁹ maioris emolumenti opus: cui ſit incumbēdū. Accipito ergo tu qui īgenuas artes colis ⁊ earū ſtudioſos foues: tātulā hāc ingenioli mei elucubrationē: foelici nomini tuo dedicatam. hilariq; vultu ſuſcipias quaeſo. qđ ſi facis (vt ſpero ⁊ opto) id preſtabis: quod tui muneris eſt: ⁊ me ad maiora hac tua humanitate concitabis. Uale.

Ad eundem praeſulem digniſſimum eiuſdem petri nuñez delgado preſbyteri epygrāma.

PArce precor facimus placidę pręconia famę
  Materia eſt marte clarior iſta meo:
Nam tu nominibus cum ſis generoſus auorum:
  Jam ſuperas animi nobilitate genus.
Uiuit in ingenio magnę facundia linguę.
  Omnibus in rebus: cognita cauſa tibi.
O merito ſtudij rector: dicende paterq;:
  Moribus ⁊ vita: religione fide.
Tu virtute cato: ⁊ magnus pompeius honore:
  Letitiam multis: inuidiamq; moues.
Solus es in terris rigidi ſeruator honeſti:
  Te penes eſt templi norma ſeuera dei.
Et maiora tamen certe his maiora tenebis.
  Optime cardineos inter habende viros.
Quod tibi (nec fallor) nimium ſperare licebit
  Officio cunctos vincis in orbe viros.
Hinc te quiſq; colit. veneratur. honorat. amatq;.
  Letatur meritis hiſpalis alta tuis.
Quis tamen innumeras poterit perſtringere laudes:
  Cum tua ſit ſuperis gloria iuncta choris.
Propterea famuli quę ſat tibi nota voluntas
  Prona petit parcas (ſic precor) ingenio.
Reſtat vt antiqui ſuperes bene neſtoris ānos.
  Siſq; memor noſtri lętus vbiq; vale.

© Biblioteca Nacional de España

Liber iſte dicitur hymnorū

Auctores hymnorum quattuor.

Hymnus dicitur laus dei cum cantico. Quattuor fuerunt principales
auctores qui hymnos compoſuerunt. ſ. Gregorius. Prudentius. Am-
broſius. Sedulius. Sed quidam vir prudens nomine hylarius vidēs
illos multos hymnos compoſuiſſe: dignum duxit quoſdam in vnum
colligere: ⁊ compendioſe componere breuem ⁊ vtilem tractatum: in q̄
omnes hymni vtiliores maxime eſſent. Prima intentio fuit deſcribere
illos qui cantantur in prima feria ⁊ ſic deinceps ſecundum ordinē. Utilitas maxima eſt: vt
perlecto libro cognitionem habeamus vnitatis ⁊ trinitatis. Supponitur theorice ideſt di-
uine contemplationi. Sed quia mentionem fecimus de feria. videamus quid ſit feria. Fe-
ria eſt ſolēnis dies. Beatus enim ſilueſter videns hebreos dicentes. prima ſabbati: ſecunda
ſabbati. ⁊ ſic deinceps. Similiter videns gentiles nomina ſuorum deorum vel ſtellarū po-
ſuiſſe: vt dies lune dies martis. ⁊c. noluit imitari mores ⁊ ſectam eorum. ſ. hebreorum ⁊ gē-
tilium. ſed loco huius inuenit hoc nomen feria. ⁊ in fine ſeptimane ſeruauit ſabbatum qd̄
fecit ad figuram: quia ſabbatum interpretatur requies. Et nos per totam hebdomadam. i.
per totum ſpacium vite noſtre quod currit ſpacio ſeptem dierum debemus laborare ⁊ ni-
ti ſūmo conamine: vt perueniamus ad requiem ⁊ ad eternam beatitudinē. ¶ Unuſquiſq̧
hymnus habet ſuam materiam. In illis qui ſunt de nocte accipit materiam ipſum tempus
ideſt ſignificationem ipſius temporis. ſ. vt expellat a nobis tenebras ignorantie ⁊ vitiorū:
⁊ informet nos virtutibus ⁊ ſancti ſpiritus charitate. In illis vero qui ſunt de die accipit
materiā ipſum lumen ⁊ vult deprecari deum vt quemadmodum illuminat nos ſua charita
te ⁊ ſplendore ſolis in corpe: ſic illuminet nos ſancti ſpiritus gratia in mēte. Amen. ¶ Ma
teria huius hymni eſt cōmendatio dominici diei: ⁊ cōmendat eum per partes. De ſunt par
tes q̄ mundus fuit conditus eodem die quo xp̄s reſurrexit. ⁊ per hanc cōmendationē bea-
tus Gregorius vult ob dn̄ici diei apicē monere nos ob honorē ipſius: de lecto mane ſurge-
re ⁊ deum querere. Dn̄icus dies merito ⁊ cum diſcretione omniū dierū primus dicit̄: quia
dicitur p̄mus reſpectu omnium creaturarū. Tertius dicit̄ reſpectu reſurrectionis dn̄i: quia
tertia die reſurrexit. Octauus dicitur reſpectu octaui diei: quia in octaua die omnes reſurge
re debemus ad eternam vitam. Et ideo queramus in dn̄ico die quo xp̄s reſurrexit ip̄m xp̄ꝫ
vt a morte vitiorum ad vitam ⁊ gaudium ſempiternum reſurgamus in die iudicij quo bo
na bonis: mala malis reddentur. Deſcenſus fiat ad litteram. Ego dico dominicum diē ma
iorem eſſe alijs omnibus: quia mundus fuit conditus. ⁊ xp̄s reſurrexit eodem die. Ergo ha
bet primatum ſuper alios dies: ergo maior eſt alijs diebus. Locus eſt a partibus ſufficien-
ter enumeratis: vel appoſitione antecedentis.

Feria quid.

Hymnorū materia a tē pore.

Quare dies dn̄icus dr̄ p̄mus. ⁊c.

Feria vnde. Dies feriati Saluſtius.

Additio. Feriae ne te lateat lector a feriendis victimis dictae ſunt dies ceſſationum ab
opere ⁊ a ferijs dies feſti feriati dicuntur in quibus a labore ceſſabant antiq̄: vt
videre eſt apud ſaluſtium in declamatione por. la. Quo die inquit ciuitas omnis feriata pu
blico edicto. i. a labore in ocio tracta. Uel dicte ſunt a ferendis epulis: in quibus epulae fie-
bant ⁊ romani ab omni opere ceſſantes: agebant letos conuiuas: ⁊ dies feſtos. Unde eſt fe
rio. as. et ferior aris deponens. quod eſt vacare. Et quia ne iudaizarem⁹ ſabbato eccl'ia ope
randum inſtituit. ita ne gentiles imitemur in eorum ferijs operamur. Noſtra autem pro-
pria feria ſit dies dominica: in qua etiam operandum nobis eſt: nam eccleſia id ſolum ope-
rari vocat quod in rebus diuinis fit. operamini inquit ꝓ Joan. vj. non cibū qui perijt ſed
qui ꝑmanet in vitam eternā. ⁊c. Diem aūt lunae vocamus feriam ſecūdā. i. ſecundā lucem
a feria nr̄a ꝓpria hoc eſt a dominica die. et diē martis tertiā ⁊ ſic de ceteris. vt merito noſtri
ferias appellent dies operi mechanico additos ⁊ ſic per antiphraſin dicamus ferialia quaſi
minus feſtiua. Hymn⁹ aūt ab hymnos greco nomine deſcēdit. et interpretat̄ laus dei cum
cantico. alias non erit hymn⁹ inde hymnetes cantor. hos primum dauid compoſuit.

Ferio. as. Ferior. aris.

Hymnus.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmē eſt dimetrū iambicū ar-

chilochium monocolō orthometrū. Quod canit̄ ad horas nocturnas certis quibuſdam diebus dn̄icis. Hortatur chriſti fideles: vt excuſſo torpore ſomni ſurgant petituri admiſſi peccati veniã ⁊ futuri preſeruationem ⁊ immortalis vite beatitudinem.

Primo dierum omnium
Quo mūdus extat cōditus:
Uel quo reſurgens conditor
Nos morte victa liberat.

¶ O fratres om̄es ſurgamus in p̄mo dierū omniū.i.in dn̄ica die(ocius)ideſt citius q̃ʒ in alijs diebus(quo).ſ.dominico die(mūdus extat condit⁹).i.factus(vel)ꝓ ⁊(quo die)conditor.i.creator omnium creaturaꝝ exiſtens vita noſtra ſed ſecundum apoſtolū reſurgens a morte(nos liberat)ab inferno vel a poteſtate diaboli. Surgamus)dico a noſtris torporibus ideſt a peccatis ⁊ vitijs. ⁊ non ſolūmodo ſurgamus ſed queramus per obſeruationem mandatorum(pium).i. deum in hac nocte. (ſicut nouimus ꝓphetam)dauid deum queſiſſe ſicut ipſe ait.p̄s. cxviij. Media nocte ſurgebam ad confitendū tibi.⁊c̃.iterū.p̄s.vj. Lauabo ꝑ ſingulas noctes.⁊c̃. Unde in homilia beati gregorij legit̄ de quodam q̄ poſtq̃ʒ aliquantulū ſoporis corpori ſuo dediſſet extra mediā noctē ſurgebat ⁊ vigilās orabat:qui tamdiu hoc fecit donec facta eſt vox de celo a dn̄o dicens. Peccatum tuum dimiſſum eſt tibi. ¶ Ocius ⁊ ociſſime aduerbia ſunt comparationis ſine poſitiuo latino:ſed exeunt ab ocis grece vn̄ etiā eſt ociter ꝓ cito ⁊ q̃ʒprompte. Gregorius. Ocius. Ociſſime. Ociter.

¶ Pulſis procul torporibus
Surgamus omnes ocius:
Et nocte queramus pium
Sicut prophetam nouimus.

¶ Noſtras preces vt audiat
Suāq̃ʒ dextram porrigat:
Ut expiatos ſordibus
Reddat polorum ſedibus.

¶ Surgamus inq̃ʒ ⁊ queramus pium (vt audiat noſtras preces)ideſt orationes ꝓ vitandis vitijs ⁊ q̄rendis virtutibus) ⁊ porrigat ſuā dextrā.i.auxiliū(vt nos expiatos) ideſt abſolutos ⁊ purgatos(ſordib⁹)ideſt a vitijs vel a ſordibus vitiorum reddat ſedibus polorū ideſt celorum ⁊ angelorum ideſt ponat nos in celo.

¶ Ut quiq̃ʒ ſacratiſſimo
Huius diei tempore:
Horis quietis pſallimus
Donis beatis muneret.

¶ Reddat inq̃ʒ nos polorum ſedibus vt muneret ſupple nos(beatis donis) ideſt donis celeſtibus.(quiq̃ʒ)ideſt quicūq̃ʒ (pſallimus).i.canimus ei.ſ.dn̄o(quietis horis).i. horis noctis (in ſacratiſſimo tempore) quo xp̄s reſurrexit (tempore) dico huius diei.ſ. dominice vel muneret in ſacratiſſimo tēpore hui⁹ diei.i.in die iudicij qui dr̄ ſacratus: q꞉ ibi bona bonis:mala malis reddent̄. Sed q꞉ ſuꝑiora ꝑ nos habere nequimus:vertit ſe nūc ad filiū ⁊ monet nos ꝙ precemur ip̄m quatinus oīs libido. omnis macula ⁊ alia mala facta a nobis remoueantur.

¶ Jam nunc paterna claritas
Te poſtulamus afatim:
Abſit libido ſordidans
Omniſq̃ʒ actus noxius.

¶ Jam poſtulamus te nunc.o paterna claritas(afatim)ideſt abundanter(vt libido) ideſt luxuria ⁊ mala concupiſcentia libido dico(ſordidans)corpora noſtra(⁊ oīs act⁹ noxi⁹).i.nociu⁹.i.omne malū opus(abſit) .i.lōge ſit remotū ne aīatū corp⁹ ſordeſcat.

hic liber est J. Cieronimus de ariaça escolastici
se co pienſis quod indicat eius

© Biblioteca Nacional de España

Aſatim. Aſſatim.

Aſatim aliquando cum vnico.f.ſcribitur.⁊ eſt compoſitum ex a ⁊ fabile quaſi abunde et non dicibiliter ſignificet.⁊ correpta ante penultima.ſi vero ſcribatur cum duplici.ff.ſignificat facunde.⁊ antepenultima producit.

¶ Ne feda ſit vel lubrica
Compago noſtri corporis:
Per quam auerni ignibus
Ipſi crememur acrius.

¶ Et ideo te poſtulamus (ne feda ſit) ideſt ſordibus plena (vel lubrica) ideſt labilis ad luxuriam (compago noſtri corporis) ideſt coniunctio noſtri corporis ⁊ anime: q̄ tunc dicitur feda quando caro preeſt virtuti. et ratio eſt pulchra quando predominaẗ corpori. vel deprecemur vt caro ſubeat menti (per quā) ſcilicet compaginem (crememur) anima ⁊ corpore ideſt cruciemur (acrius) ideſt valde acriter (ignibus) ideſt doloribꝰ auerni ideſt inferni. Auernus dicitur ab a quod eſt ſine ⁊ ver veris quod eſt delectatio quaſi ſine vere ideſt ſine delectatione. Auernus eſt locus in inferno vbi eſt ſemper ignis: ī quo impij cremabuntur: qui in hac vita per immundiciam exarſerunt.

Auernꝰ vn̄ ⁊ quid.

Strabo.

Seruius.

Additio. Auernus. Strabo. li.v. contiguus bais lucrinus adeſt ſinus intra quē auernꝰ eſt. ⁊ dicitur quaſi ſine auibus hoc eſt auibus inacceſſus ob grauitatem odoris teſtis eſt Seruius ſuper.vj.enei. Ubi autem eſt (per quam auer. ig.) poteris dicere ꝑ quod ſcilicet corpus. et ego vidi textum.

¶ Ob hoc redemptor queſumus
Ut probra noſtra diluas:
Uite perēnis cōmoda
Nobis benigne conferas.

¶ Et quia timemus ne ignibus crememur o (redemptor queſumus) ideſt rogamus et cum deſiderio querimus (ob hoc) ideſt ꝓpter hoc (vt diluas noſtra probra) ideſt peccata que ꝓbrant ideſt vituperant ⁊ maculāt animam ⁊ corpus (⁊ conferas) ideſt concedas (nobis cōmoda) ideſt vtilia perpetua (perēnis vite) ideſt eterne glorie.

¶ Quo carnis actu exules
Effecti ipſi celibes:
Ut preſtolamur cernui
Melos canamus glorie.

¶ Quo) pro vt (exules) nos peregrini a celeſti patria (actu). i. operatione carnis quēadmoduꝫ qui eſt alienus a patria diciẗ exul ⁊ peregrinus ideſt longe remotus a patria: ſic ⁊ nos per opera vitioſa ⁊ peccata efficimur exules a celeſti patria (nos ipſi effecti) ideſt facti (celibes) ideſt vitam virtuoſam ⁊ celeſtem ducentes (vt preſtolamur) ideſt expectamus ⁊ ſperamus (nos inq̄ꝫ cernui) ideſt inclinati ⁊ oculos ſurſum tenentes ad dn̄m (canamꝰ). i. ꝓferamus (melos). i. cantū ore et corde (glie). i. ad honorē tue laudis. Bene enim cātant q̄ a bonis operibus non ceſſant.

¶ Preſta pater piiſſime
Patriq̄ꝫ compar vnice:
Cum ſpiritu paraclito
Regnans per omne ſeculuꝫ. Amē.

¶ O piiſſime qui piaſti. i. mundaſti nos a vitijs (pater) ideſt o creator ⁊ auctor omnium rerum ⁊ (o vnice) ideſt xp̄e fili dei viui vnice dico (compar) ideſt equalis ſecunduꝫ diuinitatem (patri) ideſt omnipotenti: ī pugillo celum ⁊ terram continenti (tu dico regnans cum ſpiritu paraclito) ideſt conſolatore (per omne ſeculū) ideſt ante omnia ſecula (preſta) ideſt dona nobis ea que ſupra orauimꝰ (amē) ideſt ſine fine ⁊ ſine defectu ideſt ſine initio ⁊ ſine fine.

¶ Carmē eſt quale illud primo dierum. Canitur ad laudes matutinas certis quibuſdam diebus dominicis. Et quia luce aduentante gallus canit: alludens ad illud quod ieſus poſt tertium gallicantum petrum reſpexit: condonationem peccatorum precatur.

© Biblioteca Nacional de España

Eterne rerum conditor
Noctem diemqꝫ qui regis:
Et temporum das tempora
Ut aleues faſtidium.

¶ Materia huius hymni eſt cōmendatio ⁊ laudatio altiſſimi dei omnium conditoris qui eternꝰ eſt.i.ſine initio ⁊ fine. Et diſtingue quid diſtat inter eternum perpetuum ſempiternum temporale. Eternum eſt quod caret principio ⁊ fine vt deus. Perpetuū habet principium cum tempore ⁊ non habebit finem: vt anima. Sēpiternum ē qȯ nec habuit principiū ſub tēpore nec habebit finē ſicut eternum. Tēporale ē qȯ incipit cū tpe ⁊ habet finē: vt corpꝰ nr̄m. Cōſtrue (Eterne rerum conditor).i.factor. Conditor nomē ē verbale a condo qȯ cōponiꝛ a do quod proprie ſignificat abſcondo quaſi in vnū interiorē locum do. Vergi. Scandūt rurſus equū: ⁊ nota conduntur in aluo. Poniꝛ tamē aliqñ ꝓ cōſtruo q̄ſi ſimul do. Saluſtiꝰ. Urbem romā: ſicuti ego accepi condidere atqꝫ initio habuere troiani. Significat etiā repono. Pli. Formice cō dunt eſtate fructꝰ quibus hyeme fruantur. Poniꝛ etiā ꝓ compono. idē Pli. Opus condidit perpetuo omnibus legendū. Aliqñ etiā ꝓ recondo ac ſepelio: vnde ſepulchrū cōditoriū appellatur. Pli. Poſt cōditū monumento corpus. Idem. Tā rara in amicis fides tam parata obliuio mortuorū vt ipſi nobis debeamus conditoria cōſtruere oiaqꝫ heredum officio preſumere. A condo dicitur cōditio ⁊ ſcribiꝛ ſine.c.q̄ eſt quedaꝫ diſpoſitio ⁊ veluti ſors fortunarum tēpoꝝ ⁊ etiā rerū. Cicero. O miſerā cōditionē adminiſtrādi conſulatꝰ. Aureliꝰ. Ea tēporum conditio erat vt ne conq̄ri quidē de iniurijs fas eſſet (qui regis) ideſt diſponis ⁊ gubernas (noctem).i.peccatorem vel diabolum (⁊ qui regis diem).i.iuſtum (⁊ das tempora).i.diuerſitates (tēpoꝝ).i.ſpaciorū huiꝰ vite (vt alleues faſtidium).i.remoueas laborem noſtrū. Faſtidiū a verbo faſtidio faſtidis deriuaꝛ quod ſignificat cum faſtu quodā cōtēno. faſtus enim ſignificat ſupbiam ſiue elationem cum quadam iactantia verborum et eſt quarte declinationis. faſtus autem ſecūde d̄clinationis ē liber faſtorum. Eterni dei ſapiētia vt hominis ſubleuaret faſtidia tempora mira delectatione variauit. Nam ſi ſemper nox eſſet homo deficeret ⁊ periret torpore ⁊ inertia ꝓpter tenebras. ⁊ ſi ſemper dies eſſꝫ miſer homo nimis laboris ſtudio affectus etiam periret. Et ideo dn̄s miſertus noſtri: diei ⁊ noctis ſpacium poſuit ⁊ eternum ⁊ temporibꝰ tēpora dedit ſubeuntia. Et nota ꝙ quemadmodū anni ſunt quattuor partes vel q̄ttuor tp̄a: eodē modo hō conſtat ex q̄ttuor elementis.

Etenum. Perpetuum Sēpiternū. Temporale differunt.
Conditor.
Vergilius.
Saluſtius.
Plinius.
Conditio.
Cicero.
Aurelius.
Faſtidium.
Faſtus.
Annus quatre.iiij.tēporibus cōſtat.
Homo.iiij.elemētis cōſtat.

¶ Preco diei iam ſonat
Noctis profunde peruigil:
Nocturna lux viantibus
A nocte noctem ſegregans.

¶ Preco diei) ideſt ioānes (vel preco diei) ideſt chriſti (iam ſonat).i. nunciat (dieꝫ).i. chriſtum (preco dico peruigil noctis profunde) ideſt inferni profundi (nocturna lux).ſ. ioannes qui ante lucem ſurrexit vt luceret hominibus qui erāt in tenebris huius mūdi (viantibus) ideſt volentibus ire ad chriſtum (eſt ſegregans noctem a nocte) ideſt peccatū a peccatore q: quos vult aſſumit: quos vult in ſuo ſinit errore. Vel aliter conſtrue (Preco).i.dominus noſter qui eſt premium ſuis (diei) ideſt patris (iam ſonat) ideſt manifeſtat euangelicam predicationeꝫ per predicatores ſuos ipſe dico (peruigil) ideſt cognoſcens (noctis profunde) culpam ⁊ (nocturna lux ſupple lucet) (viantibus) ideſt preſens eccleſia que lucet in huius mundi tenebris. ⁊ (ſegregans noctem) ideſt diſcernēs vnāquāqꝫ animā peccatricem agentem peniſtentiā de cōmiſſis (a nocte) ideſt ab illa peccatrice anima que ex toto corde deum reliquit ita ꝙ vult eam venire non ad penitentiam.

¶ Hoc excitatus lucifer
Soluit polum caligine:
Hoc omnis errorum chorus
Uiam nocendi deſerit.

¶ Hoc excitatus lucifer) ideſt quo domino predicante vel ioanne (lucifer) ideſt verus predicator lucem diuine gratie ferēs alijs (excitatus inq̄ꝫ ſoluit polum caligine).ſ. animam fidelem ab omni nigredine viciorum. ⁊ (hoc omnis chorus errorum) ideſt exercitus maligni diaboli (deſerit) ideſt re-

grauill

© Biblioteca Nacional de España

Deſero. linquit. Deſero enim eſt idẽ qđ relinquo quaſi nõ amplius hereo. Terentius. Si deſeris
Terentius. nos tu perimus. Hinc deſertum locũ appellam⁹ inhabitatũ quaſi ab hominib⁹ derelictũ
Deſertum. (viã nocẽdi). ſ. ieſu excitãte. ⁊ peccator currit ad portũ id eſt ad xp̃m vt ibi requieſcat. ⁊ vires bone operationis reſumat. ⁊ precone canẽte omnis deceptio diaboli vel exercitus eius. Vel chorus. i. conuẽticulus errorꝝ. i. hereticorꝝ deſerit viam ſuam. i. maledictã ſectam (nocen
Corus vẽt⁹. di) id eſt faciẽdi aliis nocumentũ vel impedimẽtum. Etiã corus aliquãdo eſt vẽtus flãs aduerſus aquilonem qui a grecis vocatur argeſtes ſine. h.

¶ Sicut nauta pre nimio dolore noctis fatigatus tendit ad portum vt ibi recolligat vires aliquantulũ requieſcens: ſic anima fatigata in nimio labore viciorum ⁊ peccatorum tendit ad portum. i. ad xp̃m per confeſ-
Mat. xxvi. ſionẽ vt ibi requieſcat ⁊ vires bone operationis recolligat. Conſtrue (Nauta.) id eſt nauis ductor (colligit vires) id eſt virtutes (hoc) ſcilicet deo (qꝫ) pro ⁊. ipſo chriſto (freta) id eſt ebulitiones viciorũ (ponti) id eſt huius mundi (miteſcunt) id eſt manſueſcunt. ⁊ hoc ſcilicet per chriſtum (ipſa petra eccleſie) id eſt petrus qui eſt fundamentum eccleſie (diluit canendo) id eſt flendo penitendo (culpam) trine negationis: quia ter negauit dominum.

¶ Hoc nauta vires colligit
Pontiqꝫ miteſcunt freta:
Hoc ipſa petra eccleſie
Canente culpam diluit.

¶ Et quia gallus) id eſt chriſtus vel predicator nos excitat ad bene agendum (ſurgam⁹) ſcilicet a peccatis (ſtrennue) id eſt feſtinanter (gallus excitat) id eſt cõmouet ad penitentiam (iacentes) id eſt in peccato lapſos vel exiſtentes. ⁊ (gallus increpat) id eſt redarguit (ſomnolentos) id eſt in peccatis p̃manentes: quia ſicut ille qui dormit vagus ⁊ ineptus eſt ad omne opus: ſic anima in peccatis manens inanis efficitur deo. ⁊ (gallus arguit) id eſt reprehendit (negantes) id eſt nolentes ſurgere de peccatis.

¶ Surgamus ergo ſtrennue
Gallus iacentes excitat:
Et ſomnolentos increpat
Gallus negantes arguit.

¶ Gallo canente) id eſt predicatore predicante (ſpes redit) id eſt fiducia recuperandi ſalutem reditur (⁊ ſalus) id eſt vita eterna (refunditur) id eſt largitur per penitentiam (egris) id eſt peccatoribus (mucro latronis conditur) id eſt inſidie diaboli que vt mucro cedunt homines ⁊ cruciant animã eternaliter. ⁊ ſic gallo canente fides lapſis reuertitur.

Gallo canente ſpes redit
Egris ſalus refunditur:
Mucro latronis conditur
Lapſis fides reuertitur.

¶ Et quoniam gallo canente ſpes redit. o ieſu ſaluator mundi (reſpice) ſcilicet miſericordia tua (labentes) in pctis (⁊ nos videndo) id eſt miſerendo (corrige) id eſt caſtiga nos (ſi reſpicis) id eſt ſi miſereris (lapſos) id eſt labentes qui a peccatis reſurgent (peccata cadunt) id eſt delentur (qꝫ) pro ⁊ (culpa) id eſt peccatum (ſoluitur) id eſt purgatur (fletu) id eſt lachrymarum gemitu.

¶ Ieſu labentes reſpice
Et nos videndo corrige:
Si reſpicis: lapſi ſtabunt
Fletuqꝫ culpa ſoluitur.

¶ Additio. Fletuqꝫ culpa ſoluitur. melius diceret fletuqꝫ culpa vertitur id eſt commutatur in veniam.

¶ Et peccata cadunt (ſi reſpicis) id eſt remittuntur ideo. (O tu lux) id eſt o tu chriſte qui es lux mundi Joannis primo. illuminans noſtras mentes (refulge ſenſibus) id eſt illumina noſtras mentes (et diſcute) id eſt remoue (ſomnũ mentis) id eſt pecca-

¶ Tu lux refulge ſenſibus
Mentiſqꝫ ſomnum diſcute:
Te noſtra vox primum ſonet
Et ore pſallamus tibi.

© Biblioteca Nacional de España

tum ⁊ corporem noſtrum: ⁊ hoc ad honorem tuum ſcilicet (vt noſtra vox ſonet) ideſt laudet (te) ideſt nomen tuum: o chriſte primum) ideſt maxime (⁊ pſallamus) ideſt applaudamus (ore) ſcilicet voce ⁊ corde (tibi) ſcilicet ad honorem tui.

Carmen eſt ſapphicum endecaſyllabum orthometrum monocholon tetraſtophon. Canitur ad horas nocturnas certis quibuſdam diebꝰ dominicis. Hortatur chriſtianos ad laudes diuinas vt conſequantur vitā eternam.

Nocte ſurgētes vigilemꝰ oēs
Sēper ī pſalmis meditemur
Viribꝰ totis dn̄o canamus (atqꝫ:
Dulciter hymnos.

In hoc hymno nos hortādo admonet Gregorius: vt quādiu in hoc mundo laboramus ne nocti ideſt peccato ſubditi ſimꝰ. ſed cum omni ſtudio pro executione bonorum operum vigilemus: quia ſi vigilia noſtra ſoli deo intendendo fuerit prouida ad aures dei proculdubio perueniet. Materia huius hymni eſt laudatio nominis dei ⁊ ipſi totis viribus decantare laudes ⁊ hymnos. intentio vt ſurgamus de vicijs ⁊ adhereamꝰ virtutibꝰ. Diſtingamꝰ ergo ſic. (O fratres nos omnes ſurgētes nocte) ideſt de peccato (vigilemus). i. pſeuueremꝰ in dei laude (ſemp). i. ſine fine (in pſalmis). i. in bonis opibꝰ (meditemur. i. pſeuueremꝰ vigilādo (⁊ canamꝰ). i. pſoluamus (dn̄o). i. ſaluatori nr̄o (dulciter). i. ſuauiter (hymnos). i. laudes. ſ. (totis viribꝰ). i. aīo ⁊ corpe. Vigilare eni debemꝰ ſine fine: quia neſcimꝰ qn̄ veniet dn̄s: an mane: an ſero: an media nocte. Nocte dixit qꝛ ī nocte venit dn̄s. ſ. in nubibꝰ. i. in velamine carnis q̄ fuit q̄ſi nox qn̄ incarnatꝰ fuit ī btā vgine: qꝛ deitas latebat in carne. ⁊ iō nocte. i. in hac pſenti vita: vigilare debemus: ⁊ non tota nocte dormire qꝛ ī nocte venit dn̄s. Vn̄ dicit̄. Vigilate qꝛ neſcitis diē neqꝫ horā. Et ideo vigilemꝰ in (Mat. xxv.) pſperis ⁊ in aduerſis: non deſinētes aut bona opa interrūpentes ⁊ omittentes laſſemur: ſed iugiter ⁊ indefeſſe deo ſeruiamus. vn̄ non qui inceperit: ſed qui perſeuerauerit vſqꝫ in finem ſaluus erit. Inchoata enim virtus non pficitur niſi ad finem perducatur.

Vt pio regi pariter canentes
Cum ſuis ſanctis mereamur aulā:
Ingredi celi: ſimul ⁊ beatam
Ducere vitam.

Canamus hymnos (vt nos canentes) ideſt laudes perſoluētes (pio regi) ideſt xp̄o (pariter) ideſt corpore ⁊ anima mereamur ingredi (aulam celi) ideſt regnum eterne beatitudinis. Aule domus dicuntur regie ſiue principium (⁊ ducere) ideſt habere ſimul vitam eternam vel (beatam) ideſt puram vel ſanctam.

Preſtet hoc nobis deitas beata
Patris ac nati pariterqꝫ ſancti
Spiritus: cuius reboat in omni
Gloria mundo.

Dixi qꝫ debemus canere pio regi: vt mereamur celi ingredi ianuam (et beata deitas) ideſt deus vnus ſcilicet pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus (preſtet) ideſt donet nobis (hoc) ideſt que ſupra orauimus (glorie cuius) ideſt laus cuius deitatis (reboat) ideſt reſonat. Vergilius. Reboant ſilueqꝫ. Et magnus olimpus (in omni mundo) ideſt vbicūqꝫ (Vergilius.) vnde dicitur. Quicquid in mundo fit per ipſius fabricationem fit ſcilicet domini: per quē deum ⁊ in quo ſunt omnia. Omnia enim illi ſoli famulantur. Celum ⁊ terram ego implebo dicit dominus.

Carmen eſt quale illud nocte ſurgentes. Canitur ad laudes matutinas certis quibuſdam diebus dominicis. Chriſtianos excitat ſub lucem vt dei miſericordiam implorent.

© Biblioteca Nacional de España

Ecce iã noctis tenuat᷑ vmbra
Lucis aurora rutilãs coruſ-
Viribꝰ totis rogitemꝰ oẽs: (cat
Cunctipotentem.

¶ Materia huius hymni eſt miſeratio xp̄i ⁊ continuatur hymno ſuperius dicto ſic q: ſurreximus nocte ideſt de peccato canendo. Nox deponitur ⁊ ecce dies appropinquat: quia ſicut ille qui gallo canente in nocturnis horis iter diſponit agere ideſt inchoat. ſic ille qui in nocte huius mundi ad celeſtia ire deſiderat gallo canente .i. predicatore predicante ſurgit ⁊ iter incipit per bonam operationem. Conſtrue (Ecce vmbra) ideſt ignorantia vel obſcuritas (noctis) ideſt diaboli (iaꝫ
Aurora. tenuatur) ideſt annihilatur (aurora lucis) ideſt chriſtus patris cognitio. Aurora ab aura
Vergilius. dicitur: quia tunc aer incipit ſplendeſcere. Aura enim ſplendorem ſignificat. Vergi. Diſco-
Horatius. lor. vnde auri per ramos aura refulſit. Horatius. Tua ne retardet aura maritos. Hinc aurum deducitur propter ſplendorem eiuſdem metalli. Aliquando etiam aura pro vento ponitur. Vergi. At illi dulcis compoſitis ſpirabat crinibus aura. Ponitur etiam pro afflatu ⁊ fauore. Idem. Nunc quoqꝫ iam nimium gaudens popularibus auris (rutilans) ideſt ſplẽdorem emittens (coruſcat) .i. ſplendet. Vnde Vergi. Penniſqꝫ coruſcant .i. ſplendent. Et nota ꝙ ſicut aurora depellit noctem: ſic chriſtus deuincit diabolum quia chriſtus eſt princeps noſtre humanitatis (aurora) .i. chriſtus ideſt quaſi aureum colorem habens: quia coruſcat
Rogitare. ideo (rogitemus omnes) ideſt deprecemur. Rogitare verbum eſt frequentatiuum a rogo rogas. ⁊ ſignificat frequenter ⁊ cum attentione rogare (viribus totis) ideſt cum omnibus viribus anime ⁊ corporis (cuncti potentem) quia omnia in ſua poteſtate ſunt.

¶ Vt deꝰ noſter miſeratus omnes
Pellat langorem: tribuat ſalutẽ:
Donet ⁊ nobis pietate patris
Regna polorum.

¶ Vt deus noſter miſeratꝰ noſtri) .ſ. quia miſerendo nos redemit (pellat) .i. remoueat (omnem langorem) ideſt omne peccatũ.
Langor. Langor proprie eſt idem quod torpor ⁊ in-
Cicero. ertia. Vnde. Cice. Nihil autem magis cauendum eſt q̃ʒ ne langori ſe deſidieqꝫ dedat. Et pellendo peccatum (tribuat ſalutem) .i. vitam corporis ⁊ anime: quia per dei gratiam non proprijs meritis vita datur. (donet ergo nobis pietate patris) ideſt ipſius miſericordia (ſalutem) .i. incolumitatem. aliquã-
Vergilius. do tamen ponitur pro remedio. Vergi. Vna ſalus victis nullam ſperare ſalutem. Inde veniunt ſalutifer ſalutaris ⁊ ſaluber. vel magis vſitate ſalubris quod prebet ſanitatem. vnde aerem cibum potum locum: multaqꝫ huiuſmodi dicimus ſalutifera ſalutaria ⁊ ſalubria (regna polorum) ideſt aulam celorum. Preſtet hoc nobis. ⁊c̄.

¶ Additio. Pellat langorem de ratione verſus non poteſt eſſe lang. ſed angorem .i. corporis vel anime cruciatum ſiue anguſtiam.

¶ Carmẽ eſt quale illud primo dierũ. Canitur hora diei prima orto iaꝫ ſole. Monet nos petere a deo gratiam: vt per totum diem abſtineamꝰ nos a peccatis: vt poſſimus illum rectius laudare.

Iam lucis orto ſydere
Deum precemur ſupplices:
Vt in diurnis actibus
Nos ſeruet a nocentibus.

¶ Materia huius hymni eſt deprecatio ad dominum vt orto ſydere ideſt chriſto dignetur nos ſegregare a vicijs ⁊ nos induendo virtutibus: repellat ſuperbiam: ⁊ nos faciat humiles. ⁊ quoniam vmbra noctis ideſt peccatum receſſit a nobis: ideo lux vera ideſt chriſtus iam habitet in cordibꝰ noſtris. Conſtrue ſic (ſydere iam lucis orto) .ſ. chriſto nato qui refulſit in mundo ſicut ſol iuſtitie: quia redimẽdo eripuit nos de tenebris ⁊ vmbra mortis .i. a peccato (nos ſupplices) ideſt humiles (precemur deũ) .i. valde oremꝰ ad deũ vt (in diurnis actibꝰ) .i. aſſiduis bõis operibus (ſeruet nos a noctibꝰ) .i. cuſtodiat ⁊ ꝓtegat nos a peccatis ⁊ oĩbus aduerſis.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Linguã refrenans temperet
Ne litis horror inſonet:
Viſum fouendo contegat
Ne vanitates auriat:

¶ Dico vt nos ſeruet a nocentibus (gr̃a chriſti (refrenans) ideſt compeſcens linguam) ⁊ tẽperet eam (ne horror litis) ideſt contentio vel ſeductio diaboli (inſonet). i. noſtra corda fouet (viſum fouẽdo cõtegat) ideſt nutriendo ⁊ regulando concupiſcentias noſtras: ⁊ viſum ſic protegat ⁊ dirigat (ne vanitates hauriat). i. ne videamus ea que videnda non ſunt. ⁊ non ſolum viſus oculorum ſit mundat⁹ ſed etiam cordis vt gaudium vanitatis non hauriamus ⁊ in delectationibus ⁊ concupiſcentijs non gaudeam⁹. vñ dñs ait. Non mihi poſſunt viuere qui nõ ſunt mortui mundo. eſtimamus enim temere ſi deo ⁊ mundo volumus perfrui. Et alibi. Nõ eſt conuentio xp̄i ad belial. Diabolus enim ⁊ de⁹ nõ bene cõueniunt: nec in vna ſede morant̃. Et de⁹ in euangelio. Nemo põt duobus dñis ſeruire deo. ſ. ⁊ mãmone. i. pecunie male acq̃ſite ⁊ diuitijs. Et nota ꝙ inter amorẽ dei ⁊ huius mundi hec eſt differẽtia ꝙ amor hui⁹ mũdi in principio dulcis eſſe videtur: ſed finem habet amarum. Unde eccleſiaſtes. Nouiſſima autem eius amara ſicut abſinthium. Amor dei ab amaritudine incipit ſed vltima ei⁹ dulcedine plena ſunt. hec eſt ſalutaris manſio. ſ. deus hec ſunt tabernacula iuſtorum: in quib⁹ vox leticie ⁊ exultationis ſonat ſemper. vbi beati habitabunt. cuius decorem ꝓpheta concupiuit. cuius habitationem optauit: cuius deſiderio flagrauit.

Amor duplex. ſ. mundi ⁊ dei ⁊ differunt.

¶ Sint pura cordis intima
Abſiſtat ⁊ vecordia:
Carnis terat ſuperbiam
Potus cibiqꝫ parcitas.

¶ Intima cordis ſint pura) ideſt munda a mala cogitatione (⁊ vecordia) ideſt ſtulticia que facit hominem vecordem eſſe (abſiſtat) ideſt abſit a nobis procul (qꝫ) pro ⁊ (parcitas). i. abſtinentia cibi ⁊ potus (terat). i. iminuat (ſuperbiam carnis). i. peccatum ⁊ ſtimulos eius: quia niſi habeamus parcitatem cibi ⁊ potus omnia in contrarium ſupradicta nobis euenient: nec poterimus refrenare linguam noſtram nec noſtra intima erunt pura: ſed ſordida ⁊ horror litis eis aſſociabitur. ⁊ ſic per hec ⁊ cetera mala condẽnabimur.

¶ Ut cum dies abſceſſerit
Noctemqꝫ ſors reduxerit:
Mundi per abſtinentiam
Ipſi canamus gloriam.

¶ Ut cum dies abſceſſerit a nobis per mala opera (qꝫ) pro ⁊ (ſors). i. diuina diſpenſatio. vel ſors. i. diabolus: vel ſol per ſui abſtinentiam (reduxerit noctem). i. peccatum: quia nil aliud eſt dies q̃ꝫ illuminatio ſolis per aerem vel aer ſole percuſſus. noctẽ in q̃ꝫ ideſt peccatum nos per abſtinentiam viciorum (mundi) ideſt preſentis ſeculi purificati (canamus gloriam) ſcilicet ſempiternam. (ipſi) ideſt deo. Et quia nox receſſit ⁊ dies venit refferamus gloriam deo; ⁊ hoc iure.

Abſtinẽtia eſt ſtatutum cibandi tempus non ꝑuenire.

¶ Deo patri ſit gloria
Eiuſqꝫ ſoli filio:
Cum ſpiritu paraclito
Et nunc ⁊ in perpetuum. Amen

¶ Refferamus gloriam deo ⁊ hoc iure dico: quia tot ⁊ tanta contulit nobis: q: peccatum preceſſit ⁊ a morte liberauit nos et ad vltimum nos in filios collocauit ⁊ ſuſcepit. (Gloria) ideſt laus ſit deo patri (qꝫ) pro ⁊ (eius ſoli filio) ideſt vnico ieſu chriſto. et hoc (cum ſpiritu paraclito) ideſt conſolatore. Spiritus ſanctus dicitur conſolator. i. aduocatus primus ideo quia diſcipulorum corda que fuerunt meſta de morte chriſti reddidit conſolationi (et nunc) ideſt in preſenti (⁊ in perpetuum) ideſt ſine fine. Amen.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt quale ſuperius. Canitur hora diei tertia. Quia vt actuū capitulo ſecundo ſcribitur. Spiritus ſanctus ſub ſpecie ignis diffuſus eſt in chriſti diſcipulos. Itaqꝫ ⁊ nos petimus vt inflãmati charitate deum ⁊ proximos amemus.

Nunc ſancte nobis ſpiritus
Unum patri cum filio:
Dignare promptus ingeri
Noſtro refuſus pectori.

¶ Materia huius hymni eſt deprecatio ſã cti ſpiritus vt dignetur in pectora noſtra dſ cendere: quam ſcilicet deprecationem facimus in hora tertia. In hora tertia peccauit adam in paradyſo propter quod peccatum inde eiectus eſt. ideo ſpiritui ſancto facimus hanc orationem: vt ſicut ab adam per ſuggeſtionem ſeparatus eſt: ita per eius correctionem noſtro pectori ingeri dignetur. Et ſicut inflammauit apoſtolos hora tertia: ſic dignetur ingeri cordibus noſtris vel infundi vt mereamur deum vere laudare. ⁊ hoc eſt (O ſancte ſpiritus) tu dico (promptus) ideſt paratus ad perquirendum ⁊ conſolandū (qui es vnus vel vnum). i. vnius ſubſtantie (patri cum filio) dignare (ingeri) ideſt infundi nobis (nūc). i. adhuc. ſed iã dico tu (ſpūs refuſus nr̄o pectori). i. vt infundas nobis ſpiritū ſanctū vel ſimus repleti te ſpiritu ſancto vt cõſequamur remiſſionē peccatorum: vel (vnꝰ aut vnū patri cum filio) in eſſentia vel in poteſtate. Unꝰ dicit̃ ꝓ quandã eſſentiã trium perſonarū vnū ꝑtinet ad ſubſtantiam: nõ ad ꝑſonam. ⁊ hoc eſt qđ dicit̃ vnum patri cum filio.

¶ Os lingua: mens: ſenſus: vigor:
Confeſſione perſonent:
Flammeſcat igne charitas
Accendat ardor proximos.

¶ Os ⁊ lingua pertinent ad corpus: mens vero ad animam: ⁊ ſenſus ab vtroqꝫ procedit: ad ſimilitudinem eodem modo pertinet ſpiritus ſanctus ad vtrūqꝫ. ſ. ad patrem ⁊ filium: quia ab vtroqꝫ procedit. Et tam̄ non tres dij: ſed vnus eſt deus. Et nota ꝙ in ſole tria ſunt ſcilicet ſpera: claritas: ⁊ calor. ſpera ſolis naturaliter ſplendens eſt ⁊ calens. Summus pater naturaliter ſapiens eſt et amans. Spera ſolis ⁊ ſplendor ⁊ calor non ſunt tres ſoles: ſed vnus ſol. Summus pater ⁊ ſapientia ⁊ amor eius non ſunt tres dij: ſed vnus eſt deus. In ſpera ſolis ignea: patrem intelligere debemus: in ſplendore filium: in calore ſpiritum ſanctum. (Os lingua) ideſt corpus (⁊ mens) ideſt anima (ſenſus). i. vterqꝫ. ſ. corpus ⁊ anima (vigor) ideſt virtus (perſonent) ideſt credant vel confiteantur (confeſſione) ideſt trinitatem. ſ. patrem ⁊ filium ⁊ ſpiritum ſanctum eſſe vnum deum (charitas) ideſt amor dei ⁊ proximi (flammeſcat) ideſt ardeat in nobis (igne) ſupple ſancti ſpiritus (ardor) ſue charitatis (accendat) ideſt illuminet ſpirituali amore (proximos) ideſt amorem dei deſiderantes.

Quomõ vnus ſit deus ⁊ nõ tres dij

¶ Carmen eſt quale ſuperius. Canitur hora diei ſexta quo tempore eſt maximus diei calor. Itaqꝫ temporis occaſione petit temperari in nobis choleram que eſt ire ſedis.

Rector potens verax deus
Qui temperas rerum vices:
Splendore mane inſtruis
Et ignibus meridiem.

¶ Materia huius hymni ſumitur per qualitates ⁊ diuerſitates aeris ⁊ tēporis ex hoc ſcilicet ꝙ maximus calor ſolet eſſe aliquãdo in meridie ⁊ quãdoqꝫ ſolet nocere aīe ⁊ corpori. Uñ deū rogare debemꝰ vt in nobis extinguat flãmas viciorū nr̄orum: ⁊ tribuat nob̄ ſuã charitatem in cordibus noſtris. Et

© Biblioteca Nacional de España

non ſolum hoꝛa tertia deum rogare debemus: ſed etiam ſexta hoꝛa in qua adam eiectus fuit de paradyſo per ſuperbiam: vt vnde per tranſgreſſionem fuit eiectus: illuc redeamus per bonam operationem chꝛiſto annuente: qui eadem hoꝛa in cruce poſitus fuit. O tu (rectoꝛ) qui regis omnia (potens) ideſt que potes omnia facere que vis: quia manus tua potentia ⁊ in ea omnis poteſtas ⁊ foꝛtitudo (verax deus) qui nūq̄ mentiris: quia tu ipſe veritas es ⁊ verax in verbis ⁊ ꝓmiſſis tuis q̃ nūq̄ fallunt (qui tēperas) ideſt qui mitigas (vices) ideſt viciſſitudines rerum (inſtruis mane) ideſt incipientes bona opera facere (ſplendoꝛe ſolis) ideſt lumine (et inſtruis meridiem ignibus) ideſt caloꝛe. ſ. charitate.

¶ Extingue flammas litium
Aufer caloꝛem noxium:
Confer ſalutem coꝛpoꝛum
Veramqꝫ pacem coꝛdium.

Extingue flammas litium) ideſt ſuffoca caloꝛes mundanarum tentationū. vel (extingue flammas) ideſt moꝛtifica in nobis flammas ideſt ardoꝛes libidinis. vel (litium) ideſt odioꝛum vel diſcoꝛdiarum (aufer caloꝛem ideſt remoue amoꝛem a nobis ⁊ appetitum (noxium) ideſt noxiarum rerum: quia tu bonus es caloꝛ ⁊ ſol vite eterne (cōfer) ſcilicet ſalutem nobis (coꝛpoꝛum) ⁊ animarum (qꝫ) ꝓ ⁊ (pacem coꝛdium). i. animoꝛum (veram) ideſt non fictam.

¶ Carmen eſt quale illud pꝛimo dierum. Canitur hoꝛa diei nona. cum deus inuariabilis ſit dederit tamen tempoꝛibus lucis veritatem. petit vt veſper ideſt finis vite noſtre ſit lucidus ⁊ ſine mentis perturbatione: vt in fide chꝛiſti moꝛientes vitam eternam conſequamur.

Rerum deus tenax vigoꝛ
Immotus in te permanens:
Lucis diurne tempoꝛa
Succeſſibus determinans.

¶ Materia huius hymni eſt ꝙ non ſolum in hoꝛa ſexta depꝛecandus ⁊ laudandus eſt deus: ſed etiam in hoꝛa nona: in qua chꝛiſtus migrauit de hoc mundo ad patrem: vt poſſimus tranſire de vicijs ad virtutes et ad bonas operationes. O deus (tenax) a teneo tenes: qui omnia tenes ſub poteſtate tua ⁊ pietate (vigoꝛ) ideſt virtus (rerum ꝑmanens in te immotus) ideſt non variabilis: quia nūq̄ in ſeipſo mouetur (determinans) ideſt diuidens (tempoꝛa lucis diurne). i. quotidiane (ſucceſſibus) ideſt quibuſlibet diſtinctionibus.

In hoꝛa nona xp̄s migrauit d̄ hoc mūdo ad patrem.

¶ Largire clarum veſpere
Quo vita nuſq̄ decidat:
Sed pꝛemium moꝛtis ſacre
Perēnis inſtet gloꝛia.

¶ Et quia hec dicta facis (largire) ideſt cōcede (clarum veſpere) ideſt finem noſtre vite ⁊ exitum (quo) pꝛo vt noſtra vita (nuſq̄ decidat) ideſt nō cadat in aliquo graui peccato (ſed perennis gloꝛia) ideſt illa que eſt ſine fine exiſtens ſupple (pꝛemium) moꝛtis ſacre (inſtet nobis) per remiſſionem peccatoꝛum.

¶ Carmen eſt quale illud pꝛimo dierum. Canit̄ hoꝛa veſpertina. Commemoꝛata lucis creatione eiuſqꝫ officio inſtante nocte per quam intelligimus peccatum ignoꝛantiamqꝫ. petit gratiā qua pꝛemuniamur a peccatis ⁊ optemus eterna.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Materia huius hymni eſt iuocatio quā facit beatus gregorius ad dominū: vt ſicut precepit mane iunctum veſperi vocari diē: ita vt audiat preces noſtras ⁊ cōmendat diem dn̄icum p̲ opus qd̓ quottidie factū eſt i eodez die: vt ibi. Fiat lux ⁊ facta ē lux. (Optime creator lucis).i. filij tui vel āgelorū (p̲ſeres)i. tribuēs (lucem).i. filiū tuū (dieruz) apl̄oꝝ tuoꝝ qui dies vocant̄ (parās originem).ſ. quādo dixiſti fiat lux.i. initiū. (noue lucis p̄mordijs mūdi).i. apl̄i qui lux interpretant̄. vnde dicit̄. Nos eſtis lux in iſta vita illuſtrantes omnia. Nos eſtis ſal terre condientes moruz temperantiam: ipſi apoſtoli paſtores ſunt populorum omnia conſeruantes.

Lucis creator optime
Lucem dierum proferens:
Primordijs lucis noue
Mundi parans originem.

¶ Et tu qui precipis mane iunctum veſperi vocari diem) ideſt diem ⁊ noctem que eſt dies naturalis. vnde dictum eſt. Factum eſt veſpere ⁊ mane dies vnus. vel aliter. Tu q̄ precipis mane iunctum veſperi vocari diez ideſt deitatem iunctam carni noſtre q̄ obſcura eſt vt veſperum vocari diē).i. xp̄m q̇ eſt verus dies (tetrum chaos) ideſt nox ⁊ peccatum ⁊ obſcuritas vitiorum (illabitur) ideſt cadit in nos. Et ideo (audi p̄ces) noſtras (cum fletibus).i. cum deſiderijs lachrymarum.

¶ Qui mane iunctum veſperi
Diem vocari precipis:
Tetrum chaos illabitur
Audi preces cum fletibus.

¶ Dico audi preces noſtras ⁊ quare (ne mens).i. anima nr̄a ſit pōderata (crimine) ideſt peccato vitiorum. ⁊ hoc eſt quod dicit (ne mens grauata) ideſt ponderoſa vel oppreſſa (crimine) ideſt peccato (ſit exul) ideſt alienata (munere) ideſt dono eterne beatitudinis. (vite) ideſt chriſti qui eſt vita (duz mens nil perēne cogitat) ideſt p̲petuum (ſed illigat) ideſt illaqueat ſeſe culpis vitiorum.

¶ Ne mens grauata crimine
Vite ſit exul munere:
Dum nil peremne cogitat
Seſeq; culpis illigat.

¶ Ergo ⁊ nos debemus accipere xp̄m vel eternam beatitudinem. ⁊ vt hoc fiat (mens pulſet) ideſt inquirat (intimū celorum) ideſt xp̄m. (⁊ tollat) ideſt acquirat (vitale premium) beatitudinem ergo (vitemus omne noxium) ideſt omne peccatuz quantum ad corpus (purgemus omne peſſimum) ideſt omne peccatum quantum ad animam.

¶ Celorum pulſet intimum
Vitale tollat premium:
Vitemus omne noxium
Purgemus omne peſſimum.

¶ Additio. Et nota q̄ omne peſſimū nō dicit̄ latine: teſte valla: q: omnis nūq̄ iungit̄ ſup̲latiuo ſed poſitiuo ⁊ cōparatiuo vt omnis ſapiens vel ſapientior: ideo q; dicendum erat peſſimū quidq; ſecundū medios latini ſermonis auctores.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierū. Canitur horis diei cōpletis. Implorans diuinam tutelam. petit ne per noctis inſomnia lemures mentibus noſtris incurſantes occurrant.

¶ Materia hui⁹ hymni ē deū dep̄cari i cōceptione noctis: vt ſicut dep̄camur deū i cōceptiōe diei: vt cuſtodiat nos p̲ totam diez:

Te lucis ante terminum
Rerum creator poſcimus:

Ut ſolita clementia
Sis preſul ad cuſtodiam.

ita in inceptione noctis: vt nos cuſtodiat ꝑ totam noctem deum deprecamur. (O rerū creator poſcimus) ideſt petimus (te ante terminum lucis). i. anteq̄ȝ de mundo exeamus vel anteq̄ȝ dies recedat. vt ſis preſul. i. cuſtos vel ſpeculator. ac cuſtodia. vel ſis preſul ad cuſtodiam. i. ad cuſtodiendam animam.

¶ Procul recedant ſomnia
Et noctium phantaſmata:
Hoſtemq̄ȝ noſtrum comprime
Ne polluantur corpora.

¶ Dico ſis preſul ad cuſtodiaȝ: vt (procul recedant ſomnia) ideſt longe ſint a nobis remote illuſiones demonum vel praue delectationes carnis. ⁊ (phantaſmata noctiuȝ) ideſt occulte deceptiones vel ſuggeſtiones ⁊ noctium apparitiones. ideſt malignorum ſpirituum. Phantaſma eſt vana in ſomnis viſio ⁊ nihil veri ſignificans. vnde phātaſmaticus. i. imaginatiuus. nox autem diuiditur in ſex partes. ſ. ſero ſiue veſper. conticinium: intempeſtum: gallicinium crepuſculum: mane. Sero eſt quando nox iminet. illud. ſ. tēpus quod ſequit̄ ſolem occidentem qḋ etiam heſperus dr̄ ab illa ſtella poſt ſolē oriēte. Cōticiniū eſt hora qn̄ homines cubitū pergūt. Intempeſtū eſt qn̄ nihil oꝑatur: ⁊ eſt cōmunis hora quieſcendi omnium: medium tempus inter gallicinium ⁊ conticiniū. Galliciniū eſt qn̄ galli emittunt voces. Crepuſculum eſt quando dubiū eſt inter diem ⁊ noctem. Mane eſt qn̄ aurora apparet ⁊ (comprime noſtrū hoſtē) ideſt diabolum vel carnē (ne corꝑa nr̄a polluātur). ſ. malo vel corporali pollutione.

vj. ꝑtes noctis.
Veſper.
Conticiniū
Intēpeſtuȝ.
Galliciniuȝ.
Crepuſculū.
Mane.

¶ Carmen eſt cacometrum ſimile tamen dimetro iambico. Canitur in quadrageſima horis diei completis: ⁊ petit ne per inſtantis noctis tenebras illudamur: quietem nobis placidam tribui.

Chriſte qui lux es ⁊ dies
Noctis tenebras detegis:
Luciſq̄ȝ lumen crederis
Lumen beatum predicans.

¶ Materia huius hymni eſt ꝙ deprecare debemus deum: vt det nobis quietam nocteȝ ⁊ defendat a perfido hoſte: ⁊ oculi ſic ſomnum capiant ꝙ cor ad deum ſemper vigilet. O chriſte qui es lux angelorum ⁊ illuminator omnium ſanctoruȝ. vnde ipſe dixit. Ego ſum lux mundi. ⁊ dies eſt chriſtus qui illuminat omnem diem: ⁊ parat omnem luceȝ. Cum autē mirabile ſit: quia ſicut pater eſt lux ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus ſit lux: non tamen tres luces: ſed pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus vna ⁊ inſeparabilis eſt lux. ſicut in hac dictione que eſt. lux. ſunt tres littere ⁊ vnus ſonus: cui ad ſignificationem ipſius ſenſus aliq̄d addi vel minui non poteſt: ſic quoq̄ȝ cum tres perſone ſint: eſt vna deitas cui naturaliter addi vel minui nihil poteſt. Non enim deus tres luces eſt: quia ſi verum eſſet: iam lux vna non eſſet. Nam quicquid corporaliter diuidi poteſt in illa ſubſtantia que diuerſitateȝ patitur: nō poteſt dici vnum ⁊ (detegis) ideſt aperis (tenebras) ideſt verſutias (noctis) ideſt diaboli ⁊ (crederis lumen lucis) ideſt patris. tu dico (predicans) ideſt promittens apoſtolis (beatū lumen) ideſt ſpiritum ſanctum.

Optima cō paratio.

¶ Precamur ſancte domine
Defende nos in hac nocte:
Sit nobis in te requies
Noctem quietam tribue.

¶ O ſancte domine) ideſt qui dominaris (precamur) ideſt rogamus te (defende). i. protege nos a vitijs ⁊ ab inſidiatoribus noſtris ideſt demonibus qui vt leones rugientes circueunt querentes quem deuorent: vt ait apoſtolus (in hac nocte) ideſt in preſenti vita (⁊ requies ſit nobis in te) ideſt requieſcamus tecum in celeſti regno. ⁊ (tribue) ideſt concede (quietam noctem) ideſt tranquillā ⁊ ſecuram.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Ne grauis ſomnus) ideſt ne graue peccatum: vel delectatio peccati (irruat) ideſt opprimat nos (nec hoſtis) ideſt diabolus (ſurripiat) ideſt fraudulenter decipiat nos (nec caro) noſtra. (illi conſentiens) ſcilicet diabolo in peccato (nos reos ſtatuat) ideſt faciat eſſe culpabiles (tibi) ideſt domino: qꝛ dominus noſter eſt ſecundum naturam.

¶ Ne grauis ſomnus irruat
Nec hoſtis nos ſurripiat:
Nec caro illi conſentiens
Nos tibi reos ſtatuat.

¶ Quamuis dico ꝙ grauis ſomnus nõ irruat: tamen non dico ꝙ oculi ſomnum non capiant imo aliquantulum capiant vt hic (oculi ſomnum capiant) ideſt aliquantulũ capiãt vt corpus refocilletur (cor) ideſt mẽs (ſemper vigilet ad te) ⁊ o tu domine (dextera tua) ideſt auxilium tuum (protegat famulos) ſcilicet qui te diligunt.

¶ Oculi ſomnum capiant
Cor ad te ſemper vigilet:
Dextera tua protegat
Famulos qui te diligunt.

¶ Defenſor noſter aſpice) nos (⁊ reprime inſidiantes) ideſt demones qui ſemper inſidiantur nobis: ⁊ ꝙ maligni ſpiritus ſemper ſunt parati inſidiari nobis ⁊ nocere: et animas iugulare: ideo petimus vt deus eos reprimat ⁊ reſtrigat ne nocere valeant. Et notandum ꝙ maligni ſpiritus tres habent habitationes ſcilicet in inferno: in aere: ⁊ in terra. Illi qui in terra manent diuiduntur in duabus partibus: ⁊ vocantur larue ⁊ larues. larue in nocte ledunt. larues autem in die (guberna) ideſt rege nos (tuos famulos quos mercatus es) ideſt redemiſti tuo ſanguine. Et nota ꝙ diu per peccatum ſerui fuimus. modo per xp̄m liberi facti ſumus: quia nec auro corruptibili: ſed proprio ſuo ſanguine nos redemit.

Maligni ſpiritꝰ tres habent habitationes.

¶ Defenſor noſter aſpice
Inſidiantes reprime:
Guberna tuos famulos
Quos ſanguine mercatus es.

¶ Et quia ſumus redempti ſanguine domini: ideo non debemꝰ voluptati noſtre ſatiſfactionem facere: ſed preceptis eius ꝑ ſalute noſtra noſmetipſos onerare ⁊ iugo eiꝰ applicare. Unde dauid. Preceptum domini lucidum illuminans oculos meos. (O domine memento noſtri in graui iſto corpore) ideſt corruptibili (qui es defenſor anime) o tu domine (adeſto nobis) ideſt ad defenſionem noſtram.

¶ Memento noſtri domine
In graui iſto corpore:
Qui es defenſor anime
Adeſto nobis domine.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur ad horas veſpertinas feria ſecunda. Alludens ad illud Gene. j. ꝙ aque ſuperiores ab inferioribus ſunt diſtincte. petit vt lumine fidei illuſtremur.

¶ Materia huiꝰ hymni eſt inuocatio quã facit auctor: vt quemadmodum chriſtꝰ aq̃s ab aquis in ſecunda die ſeparauit ⁊ partem in terra reliquit: ⁊ partem in celum attulit propter nimietatem aque: ideo quia terra confuſa erat ⁊ ne calor ſolis diſſiparet res mundanas: ita diuidat mentes noſtras ȯ malis operibus. Sed querit̃ cur partẽ attulit in celum: ⁊ ad quid celum igneum ẽ. Ignis leuis materie eſt. ⁊ ideo ſi non interpoſuiſſet aliud elementũ puta aquam: ignis totã terram

Inmenſe celi conditor
Qui mixta ne confunderẽt:
Aque fluenta diuidens
Celum dediſti limitem.

© Biblioteca Nacional de España

leuiter cõbureret: et ſi queratᷣ q̃liter aque manẽt ſuper ignem. Auguſti. dicit ꝙ foꝛtitudo ignis aquã coagulat ⁊ coarctat. Itẽ queritᷣ: ſi celũ mobile eſt rotundũ: quomodo aque manẽt ſurſum. Ambroſius dat hoc exemplum: quia multa coꝛpa exteriꝰ ſunt rotũda q̃ interiꝰ ſũt q̃drata. ⁊ ſic põt eſſe celũ. Celeſtes nãq3 nature ignee ſunt vnde ſpũs dicitur purus ether: q2 rogus. i. ignis: vnde niſi vnda ſupioꝛis ⁊ inferioꝛis aque ethera ſiue ignẽ temperaret: totã terram incẽderet: ⁊ ruptã in puluerẽ diſſiparet. (o xp̃e cõditoꝛ imẽſe). i. ſine mẽſura (celi qui diuidẽs fluẽta aque). i. aquaꝝ curſus (ne cõfunderẽt mixta). i. ſupficiẽ terre. i. cõfuſionẽ3 facerent (celũ dediſti limitẽ). i. terminũ inter aquas ſuperioꝛes ⁊ inferioꝛes.

Auguſtinꝰ. Quomodo ſunt aque in celo. Ambroſiꝰ.

¶ Firmans locum celeſtibus
Simulq3 terre riuulis:
Ut vnda flammas temperet
Terre ſolum ne diſſipẽt.

¶ Tu dico (firmans locum) ſcilicet inter aquas celeſtes ⁊ aquas terreſtres. (celeſtibus) ideſt angelis vel aquis ⁊ (ſimul riuulis terre) ideſt fluminibus vel peccatoribꝰ (vt vnda) ideſt aqua (temperet flammas) ideſt ignem firmamenti (ne flamme diſſipent ſolum terre (ſolum) ideſt ſoliditatem.

¶ Infunde nunc piiſſime
Donum perẽnis gratie:
Fraudis noue ne caſibus
Nos erroꝛ atterat vetus.

¶ O tu piiſſime (infunde nunc) ideſt in p̃ſenti (donum perẽnis gratie) ideſt ſpiritus ſancti (ne erroꝛ) idolatrie vel oꝛiginale peccatu3 (vetus) ideſt antiquus (atterat) ideſt conterat (nos caſibus noue fraudis) ideſt hereſis vel diaboli. Nouꝰ dicitur: quia nullus alius peccauerat per oꝛiginale peccatu3.

¶ Lucem fides inueniat
Hec luminis iubar ferat:
Hec vana cuncta terreat
Hanc falſa nulla compꝛimant.

¶ Fides) noſtra inueniat lucem tuam o tu chꝛiſte ⁊ inueniendo (ferat iubar) ideſt ſplẽdoꝛem (luminis) ideſt ſpiritus ſancti ⁊ ferẽdo (iubar) tribuat ſe nobis (hec) ideſt fides (terreat cuncta vana) ideſt cunctam prauitatem hereticam (nulla falſa compꝛimant) ideſt depꝛimant (hanc. ſ. fidem. ¶ Alias ſic luminis iubar ferat ⁊ non hec.

¶ Carmen eſt quale illud pꝛimo dierum. Canitur ſecunda feria ad horas nocturnas. Hoꝛtatur nos vt ſurgamus ad oꝛationem qua deũ confiteamur: ⁊ peccatoꝛum veniam petamus.

Somno refectis artubus
Spꝛeto cubili ſurgimus:
Nobis pater canentibus
Adeſſe te depoſcimus.

¶ Materia huius hymni eſt ꝙ debemꝰ ſurgere de lecto) ideſt de peccato ⁊ deprecari deum vt dimittat nobis peccata noſtra ſcilicet pꝛeſentia pꝛeterita ⁊ futura. Cum facimꝰ inuocationem ad deum patrem ſic debemꝰ dicere. O deus pater (refectis artubus ſomno) ideſt ſenſibus noſtris repletis in mũdana delectatione (ſurgimus ſpꝛeto cubili). i. ipſa delectatione: quia poſtq̃3 fuerint membꝛa noſtra refocillata ſomno et reparata virtute: debemus cum indignatione ſpernere ⁊ ad dei ſeruicium feſtinare ⁊ tunc deus aderit nobis (depoſcimus) ideſt depꝛecamur (te adeſſe) ſcilicet pꝛeſentem (nobis canentibus) ideſt laudantibus.

¶ Te lingua pꝛimum concinat
Te mentis ardoꝛ ambiat:

¶ Et ideo nõ ſolũ coꝛde ſed etia3 lingua te depꝛecamur o dñe lingua nr̃a cõcinat) ideſt laudet (⁊ pꝛimu3) ideſt maxime ſup omnia

© Biblioteca Nacional de España

(ardor).i.amor mentis noſtre (ambiat).i. deſideret te ⁊ ad quid (vt tu ſancte) pater (ſis exordium) ideſt principium noſtrorum (actuum ſequentium) vt ois nr̄a actio a te ſemp incipiat.⁊ per te incepta finiatur.

Ut actuum ſequentium
Tu ſancte ſis exordium.

¶ (Tenebre) ideſt vitia vel peccata (cedāt) ideſt locum dēt (lumini) ideſt chriſto (nox) ſupple cedat (diurno ſyderi) ideſt ſoli (vt culpa) ideſt peccatum (quam nox intulit) nobis ideſt diabolus (labeſcat) ideſt euaneſcat (munere) ideſt gratia (lucis) ideſt chriſti vl' ſpiritus ſancti.

¶ Cedant tenebre lumini
Et nox diurno ſyderi:
Ut culpa quam nox intulit
Lucis labeſcat munere.

¶ (Nos ſupplices) ideſt humiles (precamur idem) ideſt illud ⁊ ad quid (vt amputes).i. auferas (omnes noxas) ideſt omnia peccata ⁊ vitia vt lauderis in perpetuum ore canentium te.

¶ Precamur idem ſupplices
Noxas vt omnes amputes:
Ut ore te canentium
Lauderis in perpetuum.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur feria ſecunda ad laudes matutinas aduentante luce: filium qui eſt ſplendor patris: deinde patrem ipſum multa petens implorat.

Paulꝰ ad hebreos.j. qui cū ſit ſplen.

¶ Materia huius hymni eſt patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti credulitas: ꝙ tantum pater ſit in filio ⁊ filius in patre ⁊ ſpiritus ſanctꝰ procedens ab vtroqꝫ. Et per hanc credulitatem rogamus vt confirmet ideſt conferat nobis ſuam gratiam: vt ſit nobis cibus et potus. (O chriſte qui es ſplendor paterne glorie) ideſt patris: quia per patrem glorificatur (proferens lucem) ideſt ſpiritum ſanctum (de luce) ideſt de patre vel (proferens) ideſt manifeſtans (lucem) ideſt teipſum eternam lucem venientem in hunc mundum d̄ luce paterna. O lux) ideſt filiꝰ lucis ideſt patris ⁊ (fons ⁊ origo luminis) ſcilicet ſpiritus ſancti (tu dies illuminans diem) ideſt illos quos predicatione apoſtolorum facis illuminari.

Splendor paterne glorie
De luce lucem proferens:
Lux lucis ⁊ fons luminis
Dies diem illuminans.

¶ Et o tu chriſte qui es (verus ſol illabere) ideſt deſcende (micans nitore perpeti) ideſt perpetuo lumine eterno (⁊ infunde) ideſt mitte (iubar) ideſt ſplendorem ſpiritus ſancti (noſtris ſenſibus) ideſt noſtris mentibus: vt non ſolum vocemus te filium ⁊ patrē.

¶ Veruſqꝫ ſol illabere
Micans nitore perpeti:
Iubarqꝫ ſancti ſpiritus
Infunde noſtris ſenſibus.

¶ Et non ſolum vocemus te filium ſed (votis vocemus) ideſt deprecemur cum deſiderio vocemus inqꝫ (te patrem perēnis glorie) ideſt perpetue: quia infinita erit ⁊ vocemus (vt pater potentis gratie religet) ideſt reſtringat vel mittat in exilium (culpam lubricam) ideſt libidinem que facit hominem cito labi de bono ad malum. et de ſtatu innocentie ad ſtatum culpe.

¶ Votis vocemus te patrem
Patrem perēnis glorie:
Pater potentis gratie
Culpam religet lubricam.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Informet actus ſtrennuos
Dentem retundat inuidi:
Caſus ſecundet aſperos prospere
Donet gerendi gratiam.

¶ Dixi inuocemus ꝛ quare? vt pater (infor-met) ideſt componat (actus ſtrēnuos) ideſt boneſtos ſcilicet bonas operationes (ꝛ retū-dat) ideſt frangat (dentem) ideſt fortitudinē (inuidi) ideſt diaboli. Nam quemadmodū aliquis mordet eſcam: ita diabolus mordet ꝛ ſeducit chriſtianos operando mala in eis (et ſecūdet) ideſt faciat proſperos (caſus noſtros aſperos) ſcilicet caſtigando nos ſepiſſime faciat ſecundare (donet nobis gratiam gerēdi) ideſt patiendi eoſdem caſus aſperos.

¶ Mentem gubernet ꝛ regat
Caſtam fideli corpore:
Fides calore ferueat
Fraudis venena neſciat.

¶ Modo conuertit ſe ad fideles. q. d. filius infundat in nobis iubar ſancti ſpiritus ꝛ actus noſtros dirigat ꝛ (gubernet mentem) ideſt animam noſtram (ꝛ regat) eam caſtaꝫ in fide catholica (fideli corpore) ſancte eccleſie vt fides noſtra (ferueat) ideſt ardeat (calore) charitatis vel amore ſpiritꝰ ſancti (neſciat venena). i. hereſes (fraudis). i. diaboli.

¶ Chriſtuſqꝫ nobis ſit cibus
Potuſqꝫ noſter ſit fides:
Leti bibamus ſobrie complidamente
Ebrietatem ſpiritus. lauiodez

¶ Ut mens ſit neſcia fraudis (chriſtus ſit nobis cibus) ideſt predicatio dei que reficiat nos ideſt mentes noſtras vt cibus reficit corpus: ꝛ hac comeſtione ideſt predicatione habeamus potum ideſt fidem. Fides ē charitas predicationis (qꝫ) ꝑ ꝛ chriſtus ſit cibus celeſtis (ꝛ fides) ſcilicet catholica ſit noſter potus (leti) ideſt alacres vel hilares (bibamus ſobriam ebrietatem) ideſt temperatam. ſ. infuſionem ſpūs ſcti: vt nos ſeruet a peccato ꝛ ebrietas ſpūs eſt ſobria. i. tēperata ꝛ modeſta: quia homines inflāmat amore dei ꝛ fuat ab amore peccati: qꝛ ſicut ille q̄ eſt ebrius obliuioni tradit omnia nec recordatur: ſic qui eſt plenus ſpū ſancto vel gr̄a ſpūs ſancti omnia mundana obliuiſcitur.

¶ Letus dies hic tranſeat
Pudor ſit vt diluculum:
Fides ſit vt meridies
Crepuſculum mens neſciat.

¶ Hic dies) ideſt preſens vita (letus tranſeat) ideſt exterminetur (letus dies) ideſt chriſtus adueniat ad nos (ꝛ pudor) ideſt caſtitas ſit vt diluculum ideſt vt aurora luceat (fides ſit velut meridies) et ferueat amore ſpiritus ſancti ſicut meridies feruet. ꝛ mens crepuſculum neſciat) ideſt peccatum: qꝛ crepuſculum eſt lucis ideſt diei finis et noctis principium.

¶ Aurora curſus prouehit
Aurora totus prodeat:
In patre totus filius
Et totus in verbo pater.

¶ Aurora) ideſt pater (prouehit curſus) ideſt ducit filium ſuum ad ſui ſuperiora (aurora prodeat) ideſt manifeſtetur totus in ſubſtantia deitatis. quia filiꝰ in ſubſtātia deitatis totus eſt in patre (ꝛ pater totus in verbo) ideſt in filio quia totus eſt vnus deus.
Additio. Memini videre textū ſic. Amor recurſus ꝑuehit hoc ē. ſpūs ſanctus ꝑmoueat recurſus noſtros ad deum.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur feria tertia ad nocturnas horas per noctis tenebras: petit a xp̄o qui eſt vera lux vt ignorātie tenebras: ꝛ ſomni deſidiam a nobis diſcutiat.

© Biblioteca Nacional de España

Conſors paterni luminis
Lux ipſe lucis ⁊ dies:
Noctem canendo rumpimus
Aſſiſte poſtulantibus.

¶ Materia huiꝰ hymni eſt reſurrectio noſtris. et ſicut nos ſurgendo rumpimus noctē ita chriſtus ſurgendo rupit mortem ideſt vicit peccatum. vel ſicut dies adueniēs noctis vmbram effugat: ſic adueniente vero lumine ſcilicet chriſto ipſe chriſtus vitiorū ideſt peccatorum tenebras effugauit ⁊ totū mundum illuminauit. O xp̄e (conſors) ideſt equalis vel conſcius eius nature qui eſt pater: quia vnum eſt nomen patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti (paterni luminis) tu inq̄ xp̄e cōſors luminis (tu ipſe lux) ideſt filius qui lux eſt Joānis p̄mo (lucis) ideſt patris (⁊ dies) dierum vel omnium luminum (rumpimus noctem) ideſt peccatum (canendo) ideſt laudādo te. et ideo (aſſiſte poſtulantibus) te cum precibus.

¶ Aufer tenebras mentium
Fuga cateruas demonum:
Expelle ſomnolentiam
Ne pigritantes obruat:

¶ Aufer tenebras) ideſt ignorantias (mentium) noſtrarum (fuga cateruas demonū) ideſt turbas malignorum ſpirituum (expelle ſomnolentiam) ideſt anime pigritiam (ne illa ſomnolentia) ideſt peccatorum dormitio vel negligentia (obruat) ideſt precipitet (pigritantes) ideſt in peccatis dormientes.

¶ Sic xp̄e nobis omnibus
Indulgeas credentibus:
Ut proſit exorantibus
Quod precinentes pſallimus.

¶ Sic) ideſt taliter (o chriſte indulgeas) ideſt miſerearis (omnibus credentibus nobis (vt quod precinentes) ideſt laudantes (pſallimus) ore ſcilicet ⁊ corde (proſit exorātibus) ideſt proficiat nobis deprecantibus.

¶ Carmē eſt quale illud primo dierum. Canitur ad laudes matutinas feria. iij. Quod quemadmodum gallus nos a ſomno excitat: ita et xp̄s a ſocordia: deinde xp̄i miſericordiam implorat.

Ales diei nuncius
Lucē propinquā precinit:
Nos excitator mentium
Jam chriſtus ad vitam vocat.

¶ Materia huius hymni eſt exhortatio xp̄i ad nos vt ſurgamus a vitijs ⁊ adhereamꝰ virtutibus: ⁊ premittit exemplū alitis ideſt galli. ſicut enim gallicantus nos excitat vel vocat ad diem venientem: ſic chriſtus excitat mentes noſtras ⁊ vocat nos per ſcripturas ſacras ad opera virtuoſa prenunciās ꝙ in proximo eſt venturus. eius vero aduentus tempus ignoratur. vnde bene dicitur. Surgite ⁊ vigilate: quia neſcitis diem neq̄ horam. ⁊c. (Ales) ideſt gallus (nuncius diei precinit) ideſt predicit (lucem) ideſt diem nobis (propinquam. xp̄s excitator mentiū) noſtrarum (vocat nos ad vitam iam) ideſt iam ad ſe vocat nos.

¶ Auferte clamat lectulos
Egros ſopore deſides:
Caſtiq̄ recti ac ſobrij
Uigilate iam ſum proximus.

¶ Chriſtus (clamat) ideſt vocat ⁊ precipit nobis dicens (o deſides) ideſt o pigri (auferte) ideſt relinquite (lectulos egros) ideſt carnalitatē vel corda veſtra (ſopore) ideſt peccato irretitam aut inſequentes libidinē. ⁊ vigilate caſte poſtulantes (recte) non tortuoſe (ſobrie) non ebrie. Et bene debetis facere hoc: q2 ego (xp̄s iam proximus ſum) vobis. Uel ſecundum aliam litteram. o (caſti) anima ⁊ corpore ⁊ o (recti) verbo ⁊ opere (⁊ ſobrij) ideſt temperati cibo et potu (vigilate iam ſum proximus.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Jeſum ciamus vocibus
Flentes precantes ſobrie
Intenta ſupplicatio
Dormire cor mundum vetat.

¶ Et qꝛ xp̄s eſt primꝰ o fratres (ciamꝰ.) ideſt vocemus (ieſum) vos dico (flentes p̄cantes).i. cum fletu rogantes illū (ſobrie) ideſt cum ſobrietate ſine omni feditate (intenta ſupplicatio) ideſt aſſidua deprecatio (vetat cor mundum dormire) ideſt in aliq̄ mortali peccato manere.

¶ Tu chriſte ſomnum diſcute
Tu rumpe noctis vincula:
Tu ſolue peccatum vetus
Nouūq; lumen ingere.

¶ O tu chriſte (diſcute).i. diſſipa vel (diſcute).i. diuide (ſomnum) ideſt peccatum vel diabolum ne nos decipiat (⁊ tu rūpe) diſcutiendo (vincula noctis).i. diaboli vel penas inferni: que dicūtur nox. vt nos nō decipiant (tu ſolue peccatum vetus) ideſt originale (⁊ ingere) ideſt immite (nouum lumen) ideſt ſpiritum ſanctum qui dicitur nouus: quia eijciendo a nobis vetera ⁊ peccata nos renouat lumine gratie.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierū. Canitur ad horas veſpertinas feria tertia: quo die quia terra protulit herbam virentem: petit nr̄a peccata gratie vigore mundari.

Telluris ingens conditor
Mundi ſolum qui eruens
Pulſis aque moleſtijs
Terram dediſti immobilem.

¶ Materia huius hymni eſt deprecatio quam facimus ad deum: vt ſicut deus pater fecit celum ⁊ terram: et diuiſit ſuperiora ab inferioribꝰ: ita ſua pietate noſtra peccata dimittat. Et ſicut dedit terram immobilem vt faceret fructū gratum: ita faciat membra noſtra acceptabilia ad fructificandum ſibi (O ingens cōditor telluris).i. totius orbis (qui eruens).i. diuidens (ſolum mundi ab aquis).ſ. ab inferioribus ⁊ a ſuperioribus (atq;) pro ⁊ (dediſti terram immobilem) ⁊ hoc (pulſis moleſtijs) ideſt elementis q̄ valde moleſta erant dum inter ſe eſſent confuſa ideſt ſimul mixta.

¶ Ut germen aptum proferens
Fuluis decora floribus:
Fecunda fructu ſiſteret
Paſtūq; gratum redderet.

¶ Ut) illa terra ſcilicet (proferens).i. producens (germen aptū).i. congruum hominibus (ſiſteret).i. permaneret (fecunda).i. abundās ⁊ fertilis (fructu) acceptabili. illa dico (decora) ideſt ſpecioſa (fuluis floribꝰ) ideſt rubeis ⁊ albis (q;) pro ⁊ (redderet gratum paſtum) acceptabilem tam hominibꝰ q̄; pecudibus.

¶ Mentis peruſte vulnera
Munda vigore gratie:
Ut facta fletu diluat
Motuſq; prauos atterat.

¶ O xp̄e (munda).i. purga (vulnera peruſte mentis) ideſt peccata vel flāmas anime peccatricis ⁊ hoc (vigore gratie) ideſt ſpiritus ſancti (vt diluat facta) ideſt emendet peccata cōmiſſa (fletu) ideſt gemitu. atterat ideſt auertat (prauos motus) ideſt refrenet noſtros prauos actus. ¶ Alias vigoris gr̄a ideſt mediante gratia ſancti ſpiritus q̄ eſt fons ⁊ origo totius gratie.

¶ Juſſis tuis obtemperet
Nullis malis approximet:
Bonis repleri gaudeat:
Et mortis actum neſciat.

¶ Et mens illuminata (obtemperet iuſſis tuis) ideſt obediat mandatis tuis (et non approximet) ideſt non accedat vel appropinquet (malis vllis).ſ. opibꝰ: ſed gaudeat impleri bonis opibꝰ (⁊ neſciat actū mortis).i. nō cognoſcat mortale pctm̄ vl' penas iferni

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur ad horas nocturnas feria quarta. Surgentibus per noctis ſomnum ad confitenduȝ chriſto: petit peccatorum condonationem.

Rerum creatur optime
Rectorq; noſter aſpice
Nos a quiete noxia
Merſos ſopore libera.
¶ Te xp̄e ſancte poſcimus
Ignoſce tu criminibus:
Ad confitendum ſurgimus
Moraſq; noctis rumpimus.
¶ Mentes manuſq; tollimus
Prophetam ſicut nouimus:
Nobis gerendum precipit
Pauluſq; geſtis cenſuit.
¶ Uides malum quod geſſimus
Occulta noſtra pandimus:
Preces gementes fundimus
Dimitte quod peccauimus.

¶ Materia huius hymni eſt inuocatio ad deum vt dignetur criminibus noſtris ignoſcere: vt ſicut ſurgimus de lecto ⁊ rumpimus noctem: ſic xp̄s rūpat peccata (o optime creator omnium rerum) ⁊ o rector aſpice nos ideſt libera nos (a quiete noxia) q̄ que carnem oblectāt noxia ſunt ſancte anime. nos dico (libera) redime (merſos) ideſt obrutos (ſopore) ideſt peccato.
¶ Ideo poſcimus). i. deprecamur te o (ſancte xp̄e ignoſce). i. parce culpis omnibus (vel ignoſce tu criminibus) noſtris omnibus (ſurgimus) de virtute in virtutem. ſ. confitendo peccata ⁊ rumpimus moras). i. impedimenta (noctis. i. diaboli.
¶ Tollimus). i. ſubleuamus (mētes). i. cogitationes (⁊ manus). i. operationes (ſicut nouim⁹ ꝓphetam). ſ. dauid (qui precipit) ideſt iubet nobis (gerendū) ideſt faciendū dicens. media nocte. ⁊c̄. (⁊ paulus cenſuit) ideſt ſcripturis ſuis indicauit dicens. Hora eſt iam nos de ſomno ſurgere (geſtis) ideſt factis.

Ps. cxviij.

¶ O deus (vides malum quod geſſimus) ideſt fecimus ⁊ ideo (pandimus occulta noſtra) ideſt peccata. ſ. per confeſſioneȝ (gemētes) ideſt ſuſpirantes (fundim⁹ tibi preces) ⁊ ideo (dimitte) ideſt dona (quod peccauimus) ideſt deliquimus.

¶ Carmē eſt q̄le illud primo dieꝝ. Canit̄ ad laudes matutinas feria. iiij.

Nox ⁊ tenebre ⁊ nubila
Confuſa mundi ⁊ turbida:
Lux intrat: albeſcit pollus
Chriſtus venit diſcedite.
¶ Caligo terre ſcinditur
Percuſſa ſolis ſpiculo:
Rebuſq; iam calor redit
Uultu nitentis ſyderis.

¶ O (nox). i. diabole. ⁊c̄. Nox aliquando accipitur ꝓ ira. pro tempore: pro diabolo: ⁊ obſcuritate. ⁊ ideo (o tenebre). i. o peccata: ⁊ nubila diſcordie hereticorum (⁊ turbida mundi). i. turbationes ⁊ ſeditiones (cōfuſa). i. permixta (diſcedite). i. recedite. quia ſicut nox diem: ſic peccata iuſtitiam. ⁊ diabolus xp̄m fugit. Recedite inquā ⁊ bene debetis q̄ (xp̄s intrat) mētes fidelium (polus). i. corpus (albeſcit). i. niteſcit bonis opib⁹ quid dicā ꝑ ſingula (xp̄s venit) in corda noſtra.
¶ Caligo terre) ideſt obſcuritas noſtra (ſciditur). i. diuiditur. vel ſecta hereticoruȝ caligo dico (percuſſa radio ſolis aſpectu xp̄i) ideſt diuino verbo. ⁊ (calor). i. vigor ſpūs ſancti qui receſſit ꝓpter preſentiaȝ tenebrarū (iā redit) animabus noſtris (vultu nitētis ſyderis). i. ſplēdore ſpūs ſcti q̄ ē ver⁹ ſol.
¶ Additio. Rebuſq; iam calor reddit. Melius diceret color quia in nocte omnia videntur ſubnigra: et adueniente luce reddit color rebus: quem nox abſtulerat iuxta illud. Vergi. Et rebus nox abſtulit atra colorem.

Vergilius.

¶ Te chriſte ſolum nouimus
Te mente pura ꝛ ſimplici
Flendo canendo queſumus
Intende noſtris ſenſibus.
¶ Sunt multa fucis illita
Que luce purgentur tua:
Tu lux eoy ſyderis
Uultu ſereno illumina.

¶ O xp̄e nouimus te ſolum (redemptorē ꝛ illuminatorem (te) ꝛ non alium pura mēte ꝛ ſimplici).i.ſine ypocriſi (queſumus flendo) peccata canendo.i.laudando te (intende) idest prebe aſſenſum (noſtris ſenſibus) idest intentionibus.
¶ Multa).i.multe virtutes (ſunt illita nobis).i.iuncta vel vncta (fucis).i.falſis coloribus. Fucus dicitur falſus color qui mixtus inter veros colores obfuſcat eos (que) omnino (purgētur tua luce).i.tuo ſplendore.bene dico tua luce q̄ꝛ o tu xp̄e es lux (eoy ſyderis).i.orientalis.ſ.patris: ꝛ ideo (illumina nos ſereno vultu) idest claritate ſpiritus ſancti.

¶ Additio. Fucus color ceruleus eſt: naꝫ licet ſumatur pro animali furtim mella apum deuoranti: tamen ſecundum ſeruium herba eſt qua tinguntur veſtes ꝛ verus color amittitur ꝛ per tranſlationem ſumitur ꝓ fraude ſeu aſtucia ꝛ inſidijs quibus veritas occultatur vt Terē. fucū factū mulieri. inde eſt fuco.as. quod ē coloro.as. Uer.ij.georgi. Alba neqꝫ aſſirio fucatur lana veneno. inde etiam fucilis.pe.cor.i.falſus. Fucus. Fuco.as. Uergilius.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierū. Canitur ad horas veſpertinas quarta feria: in qua ſol ꝛ luna creati ſunt. itaqꝫ illorūꝫ officia cōmemorat petitqꝫ cor noſtrum illuſtrari.

O Eli deus ſanctiſſime
Qui lucidum centrū poli:
Candore pingis igneo
Augēs decoro lumine.

¶ Materia huius hymni eſt laus quā conſona voce.ſ.corde ꝛ opere tenemur deo perſoluere: ideo.ſ. quia ad vtilitatem nr̄i omnia conſtruxit ꝛ fecit vt celum ꝛ terram et multa alia. Primo fecit celum ꝛ terram: poſtea mare: quarta die ſolem ꝛ lunam. ꝛc̄. itē vt ad brauium ſue remunerationis nobis pateat acceſſus preterita ꝛ preſentia dimittendo peccata nos ad ſui amorem faciat peruenire (O ſanctiſſime deus celi qui pingis).i. decoras (lucidum poli centrum).i.ſpaciū vel punctum poli vel zodiacum per quem ſigna decurrunt. zodias animal interpretatur. centrū eſt medietas ſpere. Hic poſuit centrum pro celo idest partem pro toto (igneo candore).i.ſplendore tu dico (augēs decoro lumine) idest claritate.ſ.centrum poli cum pictura.ſ.claritate ſtellarum. Zodias. Centrum.

¶ Quarto die qui flāmeam
Solis rotam conſtituens.
Lune miniſtrans ordinem
Uagoſqꝫ curſus ſyderum.

¶ Tu qui conſtituens rotam ſolis flammeam).i.ardentem quarto die. Notanduꝫ eſt ꝙ per quattuor dies mundus ſine ſole permanſit. Prima die facta eſt angelica creatura. Secunda die celum ꝛ aer. Tertia die terra ꝛ aqua. Quarta die ſol ꝛ luna. Quinta die piſces ꝛ aues. Sexta die animalia ꝛ homines (et tu es miniſtrans) tribuens (ordinem lune ꝛ vagos) idest varios (ſyderum curſus) idest ſtellarum motus: quia non currūt curſu eodem ſemper ſtelle. vel quantum ad planetas eſt vagus curſus alius eſt enīꝫ curſus lune. alius curſus ſolis. alius ſyderum. Operatiōes dierum.

¶ Ut noctibus vel lumini
Direptionis terminum:

¶ Et quare: vt luna daret (terminum direptionis) idest ſeparationis vel diuiſionis noctibus, vel etiam lumini diei

© Biblioteca Nacional de España

vt daret notiſſimum ſignũ primordijs ideſt principijs (menſiuz) quia mẽſis habet .xxx. dies paulo plus vel minus.

Primordijs ⁊ menſium
Signum daret notiſſimum.

¶ Et quia tu feciſti hec omnia: illumia cor hominum ⁊ abſterge ſordes) ideſt prauas cogitationes mentium noſtrarum (reſolue culpe vinculum euerte moles criminum).i. magnitudines peccatorum.

¶ Illumina cor hominum
Abſterge ſordes mentium:
Reſolue culpe vinculum
Euerte moles criminum.

¶ Carmẽ eſt quale illud primo dieruz. Canitur ad horas nocturnas feria quinta. Petim⁹ a chriſto per noctis tenebras vt animi caligine excuſſa: lumen gratie in nobis infundat.

¶ Materia huius hymni eſt rogare deum vt ipſe caliginem mentis ac corporis a nobis expellat. Rogamus etiam in hoc clemẽtiam dei vt nos defendat ab hoſte antiquo ⁊ expellat intrinſecam obſcuritatem ⁊ mentis ⁊ corporis caliginem ⁊ ſui luminis claritatem concedat (Atra nox) ideſt diabolus vel peccatum (contegit) ideſt obtenebrat (colores omnium rerum terre) quia noctis obſcuritas omnia contegit ⁊ colores herbarum ⁊ ceterarum rerũ in ſuis profundis tenebris obducit ⁊ ſepellit. Sed cum hoc ſit nunc ꝙ lucem ſyderis habeamus in mente ⁊ hoc in medijs noctibus ideſt qñ mundus ſedet in tenebris ⁊ plus ſemper creſcunt incendia carnis: ſurgamus confitẽtes deũ.ſ. iudicẽ cordiũ nr̃orum. ⁊ rogemus iudicẽ vt auferat a nobis caliginem peccatoꝝ. ⁊ det nobis ſue gratie dulcedinẽ. Et ideo cum nox atra cõtegit. i. tenebroſos reddit colores omniũ rerũ terre (nos cõfitentes) tibi peccata nr̃a (poſcimus te).i. poſcim⁹ ea q̃ ſunt vite. ſ. miſericordiã (te dico o iuſte iudex cordium). i. aiaꝝ nr̃aꝝ. ⁊ quare.

Nox atra rerum contegit
Terre colores omnium:
Nos confitentes poſcimus
Te iuſte iudex cordium.

¶ Ut auferas piacula) ideſt grauia peccata (⁊ abluas mentis ſordes) ideſt ſuggeſtiones diabolicas que pungũt nos. ⁊ (chriſte dones gratiaz) ſancti ſpiritus (vt crimina arceantur) ideſt expellantur. ⁊ quare.

¶ Ut auferas piacula
Sordeſq; mentis abluas
Doneſq; chriſte gratiam
Ut arceantur crimina.

¶ Dico ꝙ expellantur crimina. ⁊ quare? quia ecce mens impia) ideſt peccatrix (torpet) ideſt pigreſcit (quam mentem culpa noxia) ideſt mala (mordet) ideſt ligatam tenet (et mens geſtit) ideſt cupit (tollere) ideſt depellere a ſe (obſcura) ideſt peccata ⁊ geſtit te querere o redemptor.

¶ Mens ecce torpet impia
Quam culpa mordet noxia:
Obſcura geſtit tollere
Et te redemptor querere.

¶ Et quia geſtit te (repelle intrinſecus).i. examina (caliginem) cecitatem peccati) q̃ꝫ maxime) ideſt multum vt illa mens gaudeat ſe collocari in beato lumine) ideſt eterna beatitudine.

¶ Repelle tu caliginem
Intrinſecus q̃ꝫ maxime:
Ut in beato gaudeat
Se collocari lumine.

¶ Carmen eſt quale illud primo dieruz. Canitur ad laudes matutinas feria quinta. Ueniente luce petit a nobis abigi tenebras peccatorum cũ maxime habeamus iudicem cuncta cernentem.

© Biblioteca Nacional de España

LUx ecce ſurgit aurea
Pallens fatiſcat cecitas:
Que noſmet in preceps diu
Errore traxit deuio.

¶ Iſte hymnus continet idem cum ſuperiori hymno: ſed intentio verſus hec eſt. ſ. ne oculi peccent. Hic ponitur anapeſtus pro ſpondeo ⁊ ſpondeus ſecundo loco ponitur pro iambo. Nox vſq̧ modo texit colores terre: ſed modo diſcedit quia (ecce lux aurea) ideſt euangelica predicatio (ſurgit) in corda noſtra) ⁊ ideo omnis cecitas (pallens). i. diabolus (fatiſcat). i. euaneſcat. quia cecitas (traxit). i. duxit (noſmetipſos (in p̄ces). i. in ruinā vel ī p̄cipitiū (diu). i. multū d̄uio errore.

¶ Hec lux ſerenum conferat
Puroſq̧ nos preſtet ſibi:
Nihil loquamur ſubdolum
Voluamus obſcurum nihil.

¶ Dixit q̄ lux ſurrexit ⁊ ideo (hec lux conferat) nobis (ſerenum) ideſt virtutem ſpiritus ſancti ⁊ (preſtet nos puros) ideſt donet nobis puritatem anime (ſibi) ideſt ad honorem ſuum. ⁊ hoc ſic (vt nihil loquamur ſubdolum) ideſt deceptiuum (⁊ nihil voluamus obſcurum) ideſt nullum cogitemꝰ peccatum.

¶ Sic tota decurrat dies
Nec lingua mendax nec manus:
Oculi ne peccent lubrici
Nec noxa corpus inquinet.

¶ Tota dies) ideſt totum tempus vite noſtre (decurrat ſic) vt non loquendo ſubdolum (nec lingua mendax ſit) ideſt ne dicat mendacium (nec manus peccent) ideſt non faciant aut operentur aliquid mali (nec oculi lubrici peccent) ideſt videndo ⁊ concupiſcendo illicita (nec noxa) ideſt culpa) inquinet) ideſt non polluat corpus noſtrum.

¶ Speculator aſtat deſuper
Qui nos diebus omnibus:
Actuſq̧ noſtros proſpicit
A luce prima in veſperum.

¶ Et nolite peccare quia (ſpeculator) ideſt dominus (aſtat) ideſt ꝓſpicit (deſuper). i. d̄ celo (qui nos omnibꝰ diebus) ideſt quottidie ⁊ (actus nr̄os ꝓſpicit). i. videt ⁊ cōſiderat (a prima luce) ideſt a natiuitate (in veſperum) vſq̧ in noctem.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierū. Canitur ad horas veſpertinas quinta feria. quo die quia ex aqua piſces ⁊ aues create ſunt: petit vt non deprimamur peccato nec extollamur ſuperbia.

MAgne deus potentie
Qui ex aquis ortum genus:
Partim remittis gurgiti
Partim leuas in aera.

¶ In hoc hymno continetur quid deus fecit in quinto die. ſ. creauit piſces ⁊ aues ex aq̄ ⁊ ipſorum que ex aqua fecit parti imiſit gurgiti vt piſces: partiꝫ leuauit in aera vt aues. Creauit quoq̧ cete grandia benedixitq̧ eis dicens. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete aquas maris: aueſq̧ multiplicentur ſuper terram. Piſces ⁊ aues de aqua ſunt orti. ſed aues non comeduntur in omni tempore vt piſces. quod ideo fit: q̄r aues per coitum generantur: vt ⁊ nos generamus: quod nō eſt ī piſcibus: vel quia ſunt calidioris nature. Intendit etiā auctor rogare deum vt nos qui ſumus abluti ſacro baptiſmate ſic ſeruet: vt neſciamus lapſus criminum ⁊ vt mala culpa non dep̄mat nos ideſt criminalia peccata. (O deus magne potentie qui remittis genꝰ) ideſt piſces ⁊ aues. genus dico (ortū ex aquis). ſ. baptiſmatis (partim gurgiti) ideſt in mari ideſt in inferno vt piſces. i. malos homines (⁊ leuas partim in aera) vt aues ideſt bonos homines q. d. Sicut in aere aues collocaſti: ita in celo homines vel ſanctos.

Natura piſciū ⁊ auium vna.

¶ Dimerſa limphis imprimens
Subuecta celis irrogans:

¶ Tu dico (imprimens) ideſt ſubmergens (dimerſa) ideſt deorſuꝫ merſa vt piſces ideſt malos homines (lymphis) ideſt aquis iſer-

© Biblioteca Nacional de España

nalibus(⁊ irrogans) ideſt ſubleuans (ſub uecta) ideſt ſurſum vecta vt aues .i. puros homines(prodita) ideſt orta(vna ſtirpe).i. vno baptiſmate renati(rapiant) ideſt accipiant(diuerſa loca) vt aera ⁊ aquam ideſt vitam eternam aut eternam damnationem.

Ut ſtirpe vna prodita
Diuerſa rapiant loca.

¶ Et tu que omnia feciſti largire) ideſt tribue hoc.ſ. (neſcire lapſus criminum) ideſt caſum illum: qui in baptiſmo dimiſſus eſt (cunctis ſeruulis) tuis(quos vnda ſanguinis) tui mundat a peccato nec pro ⁊ nõ tribue nos(ferre) ideſt portare vel habere (tedium mortis) ideſt penam diaboli.

¶ Largire cunctis ſeruulis
Quos mundat vnda ſanguinis:
Neſcire lapſus criminum
Nec ferre mortis tedium.

¶ Ad hoc largire(vt culpa) ideſt graue peccatum(nõ deprimat) ideſt aggrauet vel aggrauat vllum chriſtianum (⁊ iactantia) ideſt ſuperbia de bonis(non leuet) ideſt nõ tollat vllum(⁊ mens eliſa) ideſt percuſſa vl' vulnerata a vitijs (ne concidat) ideſt non incidat in deſperationem(ne),ꝓ ⁊(elata mens).i. inflata ꝑ ſupbiaꝫ(ne corruat) in īfernū.

¶ Ut culpa nullum deprimat
Nullum leuet iactantia:
Eliſa mens ne concidat
Elata mens ne corruat.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierū. Canitur ad horas nocturnas feria ſexta. petit a deo medicinam peccatorum iam preteritorum: ⁊ antidotum quo premuniamur ab inſtantibus peccatis.

¶ In hoc hymno nos hortatur auctor de ſomno ſurgere ⁊ medelam vitiorum querere. intendit etiam in hoc hymno ipſam trinitatem laudare vel inuocare per quā mundus regitur vt impleat nos ſuo lumine: vt q̇cq̇d peccauimꝰ fraude demonū ipſe xp̄s abſtergat celitꝰ. O(tu vnitas).i. o tu ſctē ſpūs q̇ procedis a pr̄e ⁊ a filio(trinitatis) vnus deꝰ in trinitate(q̇ regis).i. q̇ gubernas(potēter) ideſt potētia tua(orbē).i. mundū(intēde).i. reſpice vel auſculta (laudū cātica).i. carmina hymnoꝝ noſtrorum(que) cātica(excubātes).i. vigilantes(pſallimus).i. cantamus.

O Tu trinitatis vnitas
Orbem potēter qui regis:
Attende laudum cantica
Que excubantes pſallimus.

¶ Nam conſurgimus omnes lectulo) ideſt deſida. Lectus dicitur ab electis ⁊ mollibꝰ herbis ſuper quas antiqui requieſcebant (quieto tempore) ideſt in horis noctis. ⁊ ad quid(vt flagitemꝰ) ideſt imploremus (a te medelā omniū vulnerū).i. indulgentiā omnium peccatorum noſtrorum.

Lectꝰ vnde.

¶ Nam lectulo conſurgimus
Noctis quieto tempore:
Ut flagitemus vulnerum
A te medelam omnium:

¶ Quo pro. vt. ⁊ (vt poteſtas glorie tue) ideſt tue laudis (abſtergat) ideſt abluat (celitus) ideſt diuinitus illud peccatum et quicq̇d vitiorum).i. peccatoꝝ (deliquimꝰ) ideſt fraude vel deceptione demonū peccauimus in noctibus.i. in tenebris vitiorum.

¶ Quo fraude quicquid demonū
In noctibus deliquimus:
Abſtergat illud celitus
Tue poteſtas glorie.

¶ Ne),ꝓ ⁊.⁊ ꝓ nõ(nr̄m corpus nõ ſit ſordidū).i. pollutū vel fetidū(nec torpor) ideſt pigritia vel malicia (cordium) noſtrorum (inſtet nobis ⁊ ardor ſpūs) ideſt amor vel

¶ Ne corpus adſit ſordidum
Nec torpor inſter cordium:

© Biblioteca Nacional de España

Nec criminis contagio
Tepeſcat ardor ſpiritus.

gratia ſpũs ſancti (non tepeſcat) ideſt nõ deficiat in nobis (contagio) ideſt propter maculã vel inquinationem (criminis) .i. peccati.

¶ Ob hoc redemptor queſumus
Reple tuo nos lumine:
Per quod dierum circulis
Nullis ruamur actibus.

¶ Ut amor tue gratie non deficiat in nobis (ob hoc) ideſt ꝓpter hoc (o redemptor queſumus te reple nos tuo lumie) ideſt ſplẽdore (per quod) lumen (non ruamur vllis actibus) ideſt non cadamus vllis peccatis (circulis dierum) ideſt in reuolutionibus dierum.

¶ Carmen eſt quale illud primo dieruꝫ. Canitur ad laudes matutinas feria ſexta: quia iam lux ſolis aduentat. petit vt illuſtremur diuina luce quo permaneamus in ſpe fide ⁊ charitate.

Eterna celi gloria
Beata ſpes mortalium:
Celſitonantis vnice
Caſteqꝫ proles virginis.

¶ Materia huius hymni eſt inuocatio ad chriſtum filium beate marie virginis vt dignetur nobis ſuam miſericordiam tribuere ⁊ dexteram porrigere vt mereamur corroborationem fidei ſpei ⁊ charitatis obtinere. o chriſte tu dico (eterna gloria celi) ideſt angelorum vel quia pater per te glorificatur ⁊ (o beata ſpes mortalium) .i. xp̃ianorũ ⁊ (o vnice celſitonantis) ideſt celeſtis patris ſecundum diuinitatem ⁊ (o proles) ideſt fili (caſte virginis) ſecundum humanitatem.

¶ Da dexteram ſurgentibus
Exurgat ⁊ mens ſobria:
Flagranſqꝫ in laudem dei
Grates rependat debitas.

¶ Da dexteram) ideſt auxiliũ tuum nobis (ſurgentibus) a vitijs (⁊ ita mens noſtra ſobria) ideſt abſtinens (exurgat) .ſ. ad laudeꝫ tuam (qꝫ) pro ⁊ illa flagrans) ideſt ardens (in laudem) ideſt cõmemorationem dei (rependat) ideſt ꝓſoluat (debitas grates) ſcilicet hymnis ⁊ canticis deo omnipotenti.

¶ Ortus refulget lucifer
Sparſamqꝫ lucem nunciat:
Cadit caligo noctium
Lux ſancta nos illuminet.

¶ Lucifer) .ſ. ſtella matutina) ideſt chriſt⁹ natus refulget ⁊ nunciat mundo (lucẽ ſparſam) ideſt natam ⁊ vndiqꝫ diſperſam. ⁊ vere nunciat: quia caligo noctium) ideſt obſcuritas diaboli (cadit) ideſt recedit. ⁊ ideo (lux ſancta) ideſt chriſtus qui eſt lux ſanctificata (nos illuminet) lumine ſpiritus ſancti ⁊ ſanctificet nos ⁊ ſaluet nos.

¶ Maneſqꝫ noſtris ſenſibus
Noctem repellat ſeculi:
Omniqꝫ fine diei
Purgata ſeruet pectora.

¶ Et ipſa lux manens) ideſt permanens in (noſtris ſenſib⁹) ideſt in nobis: quia habemus quinqꝫ ſenſus corporeos (repellat) a nobis (noctem) ideſt diabolum (ſeculi huius) ideſt mundi. ⁊ illa lux (ſeruet pectora) noſtra (purgata) a vitijs (omni fine diei) ideſt omni tempore vite noſtre.

¶ Queſita iam primum fides
Radicet altis ſenſibus:
Secunda ſpes congaudeat
Qua maior extat charitas.

¶ Fides) queſita a nobis in baptiſmo (iã primum) ideſt cito ideo dicit (primuꝫ) quia fides prima cognominatur inter virtutes ĩ illo loco: vbi dicit. Fides ſpes. ⁊c̃. (radicet) ideſt ponat radices (ſenſib⁹ noſtris (altis) ideſt profundis (ſecunda ſpes) ideſt ꝓſpera per quam ſpem ſperamus vitam (cõgaudeat) ideſt ſimul letetur ⁊ creſcat (qua) .ſ. ſpe: ⁊ etiam fide charitas extat maior. iuxta illud apoſtoli. Maior autem horum eſt charitas. Apoſtol⁹. j. capitulo. iiij

Legitur etiam queſita iam ꝓde fides ⁊ fecunda ſpes cõ. i. fertilis cũ meritis bonorũ operũ. Additio.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canit᷑ ad horas veſpertinas feria ſexta. Quo die quia beſtie ⁊ reptilia cum homine creata ſunt propter hominem: purgari a peccato ⁊ donari eternis premijs petit.

Plaſmator hominis deus
Qui cuncta ſolus ordinans:
Humum iubes producere
Reptantis ⁊ fere genus.

¶ In hoc hymno cognoſcitur illud quod fecit deus in ſexta die: creatis ſiquidem reptilibus. ſ. piſcibus: auibus: et alijs beſtijs: ſexta die formauit deus adam ⁊ prefecit eū omnibus animalibus dicēs. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terram: ⁊ dominamini piſcibus maris ⁊ volatilibus celi ⁊ vniuerſis que viuunt ſuper terram: poſuitq; eū in paradyſo delitiarū vt operaret᷑ ⁊ cuſtodiret illud. Intendit itaq; auctor rogare deum: vt ſicut fecit hominē ſupiorē cūctis animātibus: ſic faciat vt nō ſitiferior aialib⁹ ꝓpter peccata ſua. ¶ Querit᷑ cur de⁹ hoies creauit quos malos futuros pſciebat: q2 ſicut puidit qd mali eſſent facturi: ſic etiā puidebat de malis factis eoꝝ quid boni ipſe factur⁹ eſſet: vel q̄ boni hoies eſſent futuri. O (de⁹ plaſmator). i. creator (hominis). ſ. ade (qui ſol⁹ ordinans cūcta). i. diſponēs (iubes ꝓducere). i. ꝓcreare ꝑmittis (humū). i. terrā. vel humū ideſt eccleſiā. ſ. bonos ⁊ malos homines. Eccleſia ē cōgregatio fideliū (gen⁹ reptātis) vt ſerpentum (⁊ fere) ideſt beſtiarum.

Quare de⁹ creauit futuros malos.

Eccleſia.

¶ Qui magna rerum corpora
Dictu iubentis viuida:
Ut ſeruiant per ordinem
Subdens dediſti homini.

¶ Et o tu deus qui feciſti (dictu iubentis) ideſt verbo tuo precipientis (magna corpora) ideſt iumenta pecora beſtias omniū ſpecierum diuerſarum (viuida) ideſt animata (⁊ ſubdēs) ideſt ſupponens illa animalia (dediſti homini vt ſeruiant per ordinem) ideſt vt omnia animalia ſuppoſita ſint homini quedam vt homines illa animalia comederent ſcilicet boues oues lepores ⁊ porcos ⁊ talia. ⁊ alia vt illis vterentur ⁊ illa equitarent: vt equos ⁊ mulos ⁊ ſic de ceteris.

¶ Repelle a ſeruis tuis
Quicquid per inmundiciam:
Aut moribus ſe ſuggerit
Aut actibus ſe interſerit.

¶ Et o deus (repelle a ſeruis tuis quicquid ſuggerit) ideſt infert (ſe per immundiciam) ideſt per aliquam ſuperfluitatem culpā vel turpitudinem vel per ſordidā comeſtionem (aut moribus) ideſt ꝑ prauā cōſuetudinē: vt cū aliqnis poſtq̄ incepit peccare nequit ſe abſtinere: ſed vult ſemꝑ perſeuerare (aut interſerit ſe) ideſt miſcet (actibus) ideſt operationibus. ſ. cum mala facimus.

¶ Da gaudiorum premia
Da gratiarum munera:
Diſſolue litis vincula
Aſtringe pacis federa.

¶ (Da premia) ideſt remunerationem gaudiorum) eternorum (da munera gratiarū) ideſt dona ſpiritus ſancti (diſſolue vincula litis) ideſt diſliga vel diſrumpe peccatū odij (aſtringe) ideſt cōiunge federa pacis) ideſt contubernia ſuperne pacis.

¶ Carmē eſt quale illud primo dierū. Canitur ad horas nocturnas die ſabbato. Surgentibus nocte ad cantandū: petit vt ardentes igne ſpiritus ſancti vitam eternam mereamur.

Summe deus clementie
Mundiq; factor machine:

¶ Materia huius hymni eſt cognitionem habere trinitatis in vnitate ⁊ vnitatis in trinitate. Intendit etiam auctor rogare deum

© Biblioteca Nacional de España

Unus potentialiter
Trinus perſonaliter.

ut cingat lumbos noſtros cingulo caſtitatis ⁊ adurat ideſt inflamet vel repleat corda noſtra igne ſpiritus ſancti vt caſto corpore et mundo deo ſeruire mereamur. (O deus ſumme clementie) ideſt alte pietatis ⁊ o (factor) ideſt compoſitor (machine) ideſt ſtructure (mundi tu dico vnus potentialiter) ideſt in potentia ſecundum diuinitatem (⁊ trinus perſonaliter) ideſt trinus in perſonis.

¶ Noſtros pius cum canticis
Fletus benigne ſuſcipe:
Quo corde puro ſordibus
Te perfruamur largius.

¶ Et tu pius) nominatiuus pro vocatiuo ſuſcipe benigne noſtros fletus) ideſt lachrymas (cum canticis) ideſt cum hymnis vel laudibus (quo) pro vt (fruamur te largi⁹) ideſt amplius. ⁊ hoc (corde puro) ideſt mūdo (ſordibus) ideſt a vitijs.

¶ Lumbos iecurq; morbidum
Adure igne congruo:
Accincti vt ſint perpetim
Luxu remoto peſſimo.

¶ Adure) ideſt accende (igne congruo). i. ſpiritu ſancto (lumbos noſtros ⁊ iecur) ſcilicet epar morbidum ad morbum ⁊ peccatum inclinatū. Et nota q̄ hec tria iecur: cerebrū lumbi cogunt hominem peccare vt ſint accincti ideſt vt lumbi ſint caſti contra libidinem (perpeti) ideſt ſemper (remoto peſſimo luxu) ideſt iniquo luxu. ideſt remota peſſima luxuria. ⁊ alia vitia ſint procul.

Tria cogūt hominē peccare.

¶ Ut quiq; horas noctium
Nunc concinendo rumpimus:
Donis beate patrie
Ditemur omnes affatim.

¶ Ut quiq; ideſt quicunq; (concinendo) ideſt pſallendo (rumpimus) ideſt dum vigilamus. ſ. diuidimus horas noctium omnes ditemur. diuites efficiamur (afatim) ideſt abundanter (donis beate patrie) ideſt beatitudine. ſ. patrie celeſtis.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur ad laudes matutinas die ſabbato. facta mentione lucis aduentantis: petit illuſtrari diuina luce vt fruamur cognitione dei poſt mortem.

Aurora iam ſpargit polum
Terris dies illabitur:
Lucis reſultat ſpiculum
Diſcedat omne lubricum.

¶ Hymnus iſte continuatur ſuperiori: ita nos rumpimus horas noctium vt nos omnes ditemur ideſt diuites ſimus in chriſto ⁊ ecce aurora ideſt chriſtus iam ſpargit poluꝫ ideſt illuminat corda hominum. Hortatur etiam nos vt taliter nos habeamus in hoc ſeculo vel in mane vt ad illud vltimū mane venire poſſimus ⁊ audire mereamur. ſ. Uenite benedicti patris mei. ⁊c̄. nam finito mundi termino peccatores perpetue tenebris obſcuritatis tradentur. Fidelibus vero ⁊ iuſtis qui in hac vita ſunt non in nocteꝫ: ſed in lucem gloriam ⁊ premiū effluet. i. abundanter clareſcet. ⁊ hoc eſt quod precamur (Aurora). i. chriſtus (ſpargit polum) ideſt illuminat mentes vel eccleſiam (⁊ dies illabitur) ideſt imergit (terris ⁊ ſpeculum) ideſt pulchritudo vel aſpectus lucis. i. claritas reſultat. et ideo (omne lubricum) ideſt omne peccatum (diſcedat a nobis.

¶ Phantaſma noctis decidat
Mentis reatus ſubruat:
Quicquid tenebris horridum
Nox attulit culpe cadat.

¶ Phantaſma) ideſt phantaſia vel illuſio noctis) ideſt diaboli (decidat) ideſt cadat vel ruat (reatus) ideſt culpa (mentis ſubruat) ideſt cadat a nobis (⁊ quicquid horridum) ideſt difforme (culpe nox) ideſt diabolus vel nocturna cogitatio (attulit nobis in tenebris) cadat a nobis.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Ut mane illud vltimum) ideſt iudiciū futurum vel charitas ideſt aduentꝰ xp̄i (qđ mane cernui) ideſt inclinati (preſtolamur) ſperamus vel ſpectamus (effluat) ideſt eueniat (nobis in lucem dum hec) ideſt nox (cōcrepat ideſt reſonat (canore) ideſt cantu vel laude.

¶ Ut mane illud vltimum
Quod preſtolamur cernui:
In lucem nobis effluat
Dum hoc canore concrepat.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canit̄ ad horas veſptinas die ſabbato: quia iā ſol tendit ad occaſū. petit diuino lumīe illuſtrari: hortaturq̄ deum omni tempore laudare.

¶ In hoc hymno materia ſumitur circa qualitatem temporis die recedente ⁊ nocte adueniente. intendit inuocare trinum deū in perſonis ⁊ trinitatem in vnitate vt fundat in cordibus noſtris lumen ſpiritus ſancti vt ſupplices mereamur laudare deum. ſ. in proſperis ⁊ in aduerſis. et ita cōcedat nobis tranſire diem ⁊ noctem ſine peccato ⁊ ſine impedimento ſathane. ⁊ hoc eſt (o beata trinitas) ideſt o deꝰ lux hominum vel mūdi vel angelorum (⁊ vnitas ꝓncipalis). i. q̄ habet ꝓncipatū ſup angelos (ſol). i. xp̄s (igneꝰ recedit) a nobꝭ iā ideo (īfunde lumē). i. ſpū̄ ſctū̄ (cordibꝰ nr̄is). i. ſenſibus vt illud hr̄e mereamur.

O Lux beata trinitas
Et principalis vnitas:
Jam ſol recedit igneus
Infunde lumen cordibus.

¶ Dico infunde ſpiritum ſanctum vt depꝛecemur te ⁊ vt adiuues nos in principio vel mane ideſt in tempore matutino laudū (carmine) ſero mane meridie ⁊ tota die debemꝰ laudare deum. ⁊ orare per ſingulas horas. ſ. quotidie ⁊ omnibus horis ⁊ in omni tempore. Unde ait propheta. Ueſpere ⁊ mane meridie. ⁊c. (deprecemur veſperi) ideſt in fine mundi (noſtra ſupplex) ideſt humilis gloria laudet te ꝑ cuncta ſecula) ideſt per omnia ſecula ⁊ hoc perpetue ideſt ſine fine.

¶ Te mane laudum carmine
Te deprecemur veſperi:
Te noſtra ſupplex gloria
Per cuncta laudet ſecula.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum magna ex parte cacometrum. Canitur aduentus tempore: itaq̄ ⁊ incarnationis chriſti ⁊ vtriuſq̄ aduentus illius mentionem facit.

¶ Materia huius hymni eſt de aduētu xp̄i ⁊ de incarnatione eiuſdem: quia deus deſcēdens de celo ſe exinaniuit formam ſerui accipiens. ⁊ humiliauit ſe vſq̄ ad mortem et qualiter egreſſus eſt d̄ honeſtiſſima clauſula virginis tanq̄ ſponſus de thalamo ſuo. cui ſponte omnia obediunt ſcilicet terreſtria celeſtria ⁊ infernalia. Intēdit etiam rogare deū vt ꝑ hanc incarnationem noſtras preces exaudire dignetur ⁊ a ſagitta diaboli liberare. O (cōditor) qui eſt compoſitor (alme ſyderū) ideſt ſtellarum. o (eterna lux credentium) ideſt chriſtianorum fidelium. o (xp̄e redemptor omnium) hominum (exaudi preces ſupplicum) ideſt humilium tibi ſupplicantium.

C Onditor alme ſyderum
Eterna lux credentium:
Chriſte redemptor omnium
Exaudi preces ſupplicum.

¶ Additio. Conditor quid ⁊ vnde vide ſupra in hy. Eterne rerū cōditor. Almus autem ab alendo dicitur. alit autem cōditor noſter. i. creator deus omnia q̄ condidit
Almus vñ. per cōſeruationē. quia ſicut ſine ipſo factū eſt nihil: ita ſine ciꝰ cōſeruatione nihil permaneret in eſſe iuxta illud Uergilij. vi. enei. Pricipio celū ⁊ terras campoſq̄ liquentes. Luc q̄ g.
Uergilius. l. t. q̄ a. Spūs intus alit. ⁊c. eſt aūt ꝓprium dei epithetum ⁊ attributum eſſe almum. Syderum autem dicit notāter. nam ſi ſuperorum eſt conditor. ergo ⁊ inferiorum. vt explodatur hereſis negātiū deū viſibiliū eſſe cōditorē. et eorum qui ſydera ⁊ planetas adorant. aut ob-

© Biblioteca Nacional de España

ſeruant. Eterna lux credentium tangitur in his verbis ſecundum dei beneficium. ſ. reforma-
tionis. quia primum fuit formationis. Chriſtus dicitur a chriſmate. i. vnctione ⁊ interpre-
tatur vnctꝰ: qꝛ illi eſt regale ſacerdotium in eternū ſm ordinem melchi. Redemptor vero Chriſtus.
dicitur a redimēdo. redimo vero a re ⁊ emo. per interpoſitionē. d. euphonie cauſa vt eſt in Redēptor.
redeo. bene dicitur redemptor quia precio ſanguinis ſuos a captiuitate liberauit. quod ſū- Redimo.
mum eſt beneficium ſecundū aug. Exaudire. plus eſt quam audire. quia audit deus omnes Exaudire.
⁊ exaudit in nomine ſuo petentes. dicit preces ſupplicum. nam deus humilia reſpicit: dan-
do gratiam. alta vero alonge cognoſcit.

¶ Qui condolens interitu
Mortis perire ſeculum:
Saluaſti mundum languidum
Donans reis remedium.

¶ Qui condolens) ideſt nobiſcum dolens vel cōpatiēs (ſeculum) ideſt ſeculares (perire interitu) ideſt pena infernali (ſaluaſti) ideſt liberaſti de poteſtate diaboli (mundu3 languidu3) ideſt lāguētē in peccatis (donās remedium). i. redemptionem tui ſanguinis (reis) ideſt peccatoribus.

¶ Additio. Seculū dicitur a ſequēdo ſe eo quod ſequatur atqꝫ in ſe reuoluatur. eſt autē Seculum.
proprie ſcl3 ſpacium centū annorum vt videre eſt in carmine ſeculari hora-
tij. Reus dicitur quicūqꝫ rem ſuam defendit in iudicio ⁊ licet innocens ſit quia contra reu3 Reus.
ſemper eſt preſumptio. accipitur pro nocēte vnde dicitur reus eſt mortis.

¶ Vergente mundi veſpere
Vti ſponſus de thalamo:
Egreſſus honeſtiſſima
Virginis matris clauſula.

¶ Vergente mundi veſpere) ideſt appropiquāte vel declinante fine mūdi: es ſic (egreſſus) ſupple (vti) pro ſicut (ſponſus) egreditur (de thalamo) egreſſus inqꝫ de honeſtiſſima) ideſt de caſtiſſima (clauſula) ideſt clauſtro (virginis marie) matris tue.

¶ Additio. Vergente a vergo. is. ſi. vel
xi. quod eſt inclinare deſcēdit. vergente er-
go. i. appropinquante ad fine3. vnde apoſtolus. poſtqꝫ venit plenitudo temporis miſit deꝰ Vergo, is.
fi. ⁊c. clauſula. ſignanter dixit quia de ea dictum ē mulier circundabit virum. non eni3 alia
vnqua3 circundedit ſaluis videlicet pudicitie virginalis clauſtris.

¶ Cuius forti potentie
Genu curuantur omnia:
Celeſtia terreſtria
Nutu fatentur ſubdita.

¶ Et ideo quia egreſſus es: vel quia ſaluaſti mundum (forti potentie cuius) ideſt xpi (omnia curuantur genu) ideſt laudādo ip3 (celeſtia). i. angeli (terreſtria). i. homines (fatentur ſubdita) ideſt confitentur illi ſubiecta eſſe (nutu) ideſt ſponte ⁊ ad ſuam voluntatem. ⁊ quia obediunt noſtro ſaluatori. ⁊ omnia clamant deus me fecit ideo te d-precamur.

¶ Te deprecamur agie o ſanto
Venture iudex ſeculi:
Conſerua nos in tempore
Hoſtis a telo perfidi.

¶ Ergo quia ita eſt (deprecamur te o agie) ideſt o ſante (venture iudex ſeculi) ideſt ad iudicium (conſerua nos in tempore) in hac vita (a telo hoſtis perfidi) ideſt a ſuggeſtione diaboli qui ſagita dicitur.

¶ Laus honor virtus gloria
Deo patri ⁊ filio:
Sancto ſimul paraclito
In ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Et quia deus miſit filium ſuum chriſtu3 vt nos redimeret: referamus gratias ei (lauꝰ honor virtus gloria deo patri ⁊ filio ſancto ſimul paraclito) ideſt conſolatori (in ſempiterna ſecula amen.) ideſt ſine fine.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmē eſt quale illud primo dierū. Canitur tēpore aduētus xp̄i. itaq̄ cōmemorata illius eterna generatione primi aduentus in quo carnem aſſumpſit: ⁊ ſecundi quo venturus eſt meminit.

VErbum ſupernum ꝓdiens
A patre olim exiens:
Qui natus orbi ſubuenis
Curſu decliui temporis.

¶ Iſte hymnus agit ď ſupradicta materia ⁊ continuatur ſuperiori: ita chriſtus egreſſus eſt de vtero virginali vti ſponſus ď thalamo ſuo. ⁊ ideo omnia ei humiliātur. ⁊ nō eſt mirum quia ipſe deſcendit de patre. i. de celo. ⁊ hec eſt reſponſio contra hereticos q̇ dicebant xp̄m veniſſe ſed non de patre. quibus reſpōdendū eſt. O ſupnū verbū) .i. dei filiꝰ (ꝓdiēs) .i. manifeſtās te ineffabiliter (a patre oli exiēs) qn̄ incarnatꝰ es (qui de matre natꝰ (ſubuenis) .i. ſuccurris (orbi) perdito (curſu) ideſt plenitudine (tēporis decliui) ideſt proni vel declinati ad finem ſeculi.

¶ Illumina nunc pectora
Tuoq̄ amore concrema:
Audito vt preconio
Sint pulſa tandem lubrica.

¶ Et tu q̇ es talis illumina nūc in preſenti tuo lumine noſtra pectora (et concrema) .i. accende (tuo amore) ideſt tua gratia (vt audito preconio) ideſt predicatione apoſtolorum: vel audito preconio prophetarum (lubrica) ideſt peccata (ſint pulſa) a noſtris cordibꝰ (tandē) in fine ſepationis corpis ⁊ aic.

¶ Iudexq̄ cum poſt aderis
Rimari facta pectoris:
Reddens vicem pro abditis
Iuſtiſq̄ regnum pro bonis.

¶ Et o tu ſupernum verbum) ideſt o fili ďi (cum aderis) ideſt affueris vel aduenerīs (iudex poſt) ideſt i fine mūdi (rimari) ideſt experiri vel inquirere (facta pectoris) ideſt peccata cogitationum. (et ſis reddens vicē) ideſt remunerationem (pro abditis) ideſt pro occultis peccatis. (⁊ iuſtis) ideſt ſanctis regnū eternum pro bonis operibus que in preſenti ſeculo operati ſunt.

¶ Non demum arctemur malis
Pro qualitate criminis:
Sed cum beatis compotes
Simus perēnes celibes.

¶ Et non arctemur) ideſt non conſtringamur (demum) ideſt ad vltimum maluꝫ (ꝓ qualitate criminis) ideſt pro magnitudine vel cumulo peccatorum (ſed ſimus compotes) ideſt ſimul potētes ſimus (cum beatis) ideſt ſctis (perēnes) .i. perpetualiter vel perēnes ideſt habitatores celoruꝫ (celibes) ideſt celeſtem vitam ducentes.

¶ Carmen eſt dimetrū iābicū ex parte cacometrū. Canit̄ aduentus xp̄i tpe. Et facit mētionē vtriuſq̄ aduētꝰ ſicut in ſupioribꝰ hymnis factū eſt.

VOx clara ecce intonat
Obſcura queq̄ increpat:
Pellantur eminus ſomnia
Ab ethere xp̄s promicat.

¶ Materia huius hymni idem eſt quod in ſupradicto hymno. dictum ē ſuperius q̄ xp̄s venit olim a patre: quia ecce vox ideſt predicatio xp̄i intonat (ecce clara vox) ideſt ioānes celeſtis (intonat) ideſt terribiliter p̄dicat de nube carnis penitentiam (et increpat queq̄ obſcura) ideſt omnia vitia vel peccata. ⁊ ideo omnia (ſomnia) .i. vana ⁊ muta peccata (pellant̄ eminus) .i. longe qr (xp̄s iam ꝓmicat) .i. fulget ab ethere) .i. de celo .i. vel a diuina ſcriptura. ¶ Eminus pe. co. ſignificat de longinquo loco. q. extra manens vel. q. e manibus vt telum quod eminus iacitur.

Eminus. Vox perfecta eſt alta: clara: ſuauis alta vt clamare in ſublimis ſufficiat. clara vt aures audientium adimpleat. ſuauis vt aures audientium blandiatur. Si quid ex his defuerit perfecta vox non erit. Hec Iſidorus.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Mens iam reſurgat torpida
Que ſorde extat ſaucia:
Sidus refulget iam nouum
Ut tollat omne noxium.

¶ Et ideo (mens noſtra torpida) ideſt pigra (reſurgat) a vitijs (que mens extat ſaucia) ideſt manet vulnerata (ſorde) ideſt peccato. bene dicit ꝙ ſurgat mens quia (ſydꝰ) ideſt xp̄s (refulget) per ſpiritum ſanctū (nouum) ideſt de virgine natuꝫ (vt tollat) ideſt remoueat a nobis) omne noxium) ideſt peccatum.

¶ E ſurſum agnus mittitur
Laxare gratis debitum:
Omnes pro indulgentia
Uocem demus cum lachrymis.

¶ Agnus) ideſt dei filiꝰ (mittitur eſurſū) ideſt de celis (laxare) ideſt cōdonare (debitum) ideſt originale peccatuꝫ vel penas peccati (gratis) ideſt dono vel ſponte ſua: ⁊ ſine aliqua remuneratione. ⁊ ideo (omnes ȯmnis vocem cum lachrymis) ideſt confeſſionem peccatorum (pro indulgentia) ideſt ꝑ remiſſione peccatorum.

¶ Secundo vt cum fulſerit
Mundūq̧ horror cinxerit:
Non pro reatu puniat:
Sed pius tunc nos protegat.

¶ Bene dico demus vocem cum lachrymis: vt cum ille agnus (fulſerit) ideſt fulgēs aduenerit (ſecundo) ideſt aduentu. i. in iudicio ⁊ (horror) ideſt pauor illius (cinxerit) ideſt circūdederit (mundum). i. mundanos (nos non puniat). i. non dānet (pro reatu) ideſt pro peccato (ſed pius). i. xp̄s ꝓpitius nobis (nos tunc protegat) ideſt defendat a poteſtate diaboli.

¶ Laus honor virtus gloria
Deo patri ⁊ filio. ſancto ſimul ⁊c̄.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur ad horas diurnas tēpore natalis chriſtiāi: in quo duplicis ortus eius mentionē facit: in tempore a matre: eternaliter a patre.

Ueni redemptor gentium
Oſtende partum virginis:
Miretur omne ſeculum
Talis decet partus deum.

¶ Materia huius hymni eſt inuocatio ad deum vt veniat oſtendere partum virginis ſed non ex virili ſemine: ſed diuino ſpiritu cooperante eſſe factum. ⁊ qualiter egreſſus eſt a patre: ⁊ regreſſus ad patrem ⁊ qualiter eſt equalis patri ⁊ loquitur de preſenti quaſi de futuro. Uel poſſumus dicere ſm lr̄aꝫ. Ueni redēptor gentiū). i. oſtēde te illis q̇ in mundo habuerūt noticiā tui. hoc eſt. veni redēptor. (O xp̄e redēptor gētiū). i. gētiliū vel iudeorū (veni) in mētibꝰ nr̄is (⁊ oſtēde partū ꝟginis) marie. ⁊ ideo (oīne ſcl̄ꝫ). i. ſecl̄ares (miretur). i. mirent̄ (qꝛ talis partꝰ decet deū) vꝫ ȯ ſpū ſctō ⁊ maria virgine permanente.

¶ Non ex virili ſemine
Sed myſtico ſpiramine:
Uerbum dei factum caro
Fructuſq̧ ventris floruit.

¶ Uere talis partus decet deum quia non ex virili ſemine (ſed myſtico ſpiramine). i. ſecreto ⁊ ſancto (verbum dei) ideſt filiꝰ dei (factum eſt caro) ideſt homo (⁊ fructus vētris) marie (floruit) ideſt ſicut flos creuit. vnde maria virga eſt: filius eius flos.

¶ Aluus tumeſcit virginis
Clauſtra pudoris permanēt:
Uexilla virtutum micant
Uerſatur in templo deus.

¶ Et ecce (aluus virginis) ideſt vēter marie (tumeſcit) ideſt creſcit. ⁊ tamen (clauſtra pudoris) ideſt virginitatis (permanent integra: quia virginitas non eſt violata (et vexilla (ſuple omnium virtutum ideſt miracula (micant) ideſt fulgent vel virtutum quarum deus eſt vexillum. i. cuſtos., ⁊ ideo

© Biblioteca Nacional de España

(deus verſatur in templo) quia receptus eſt a ſimeone. vel verſatur in templo ideſt in aluo marie virginis.

Quare xp̄s dicitur ē gigas Dauid.

¶ Chriſtus procedens de thalamo ſuo) .i. de vtero virginis: quia illa fuit ille lectus caſtitatis ſcilicet de regia aula pudoris) .i. de palatio regali exiſtens (gygas gemine ſubſtantie) ideſt diuinitatis ⁊ humanitatis: quia deus eſt ⁊ homo. Gigas dicitur eo ꝙ inſeparabilis ⁊ irreuocabilis ad vitam huius mundi occurrit nobis. Unde dauid Exultauit vt gigas ad currendam viam ſuam. ⁊c. (vt alacris currat viam) ideſt ꝙ hoc mundo tranſeat ad patrem.

¶ Procedens de thalamo ſuo
Pudoris aula regia:
Gemine gigas ſubſtantie
Alacris vt currat viam.

¶ Egreſſus eius a patre) quando deſcendit in vterū virginis (regreſſus eius ad patrē) quando rediit in celum. Unde dauid. a ſummo celo egreſſio eius ⁊ occurſus eius vſq; ad ſummū eius. ⁊ ipſe ait in euangelio Ego veni a patre in mundum: iterum relinquo mundū ⁊ vado ad patrē (excurſus vſq; ad inferos) quando deſcendit ad inferna (recurſus ad ſedem dei) .i. ad dexteram patris.

¶ Egreſſus eius a patre
Regreſſus eius ad patrem:
Excurſus vſq; ad inferos
Recurſus ad ſedem dei:

¶ Eto tu chriſte (equalis eterno patri) ſecundum diuinitatem (accingere tropheo) ideſt victoria carnis ſcilicet induere carnē: quia ꝑ carnem triūphauit ſuper diabolum tu dico (firmans) .i. roborans (perpeti) .i. perēni virtute (infirma) .i. vitia .ſ. fragilitates (noſtri corporis) ⁊ anime.

¶ Equalis eterno patri
Carnis tropheo accingere:
Infirma noſtri corporis
Uirtute firmans perpeti.

¶ Uere procedis de thalamo. (o tu chriſte quia preſepe tuum) .i. eccleſia (iam fulget) virtutibus ⁊ (nox ſpirat) .i. emittit (nouū lumen) .i. natum ſine peccato quod lumen (nulla nox) .i. nulla obſcuritas hereticorū quia heretici dicunt te non accepiſſe carnē interpollet) .i. obſcuret (⁊ luceat) lumen tuum (iugi fide) ideſt aſſidua virtute.

¶ Preſepe iam fulget tuum
Lumenq; nox ſpirat nouum:
Quod nulla nox interpollet
Fideq; iugi luceat.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometrum. Canitur ad horas diurnas tempore natalis chriſti. Facitq; mentionem vtriuſq; ortus chriſti ſicut in ſuperiori hymno factum eſt.

¶ Materia huius hymni eſt inuocatio quam facimus ad chriſtū vt ſicut dignatus eſt accipere carnem humanam ⁊ illam ſibi vnire: ita preces nr̄as exaudire dignetur et nos a peccatis liberare (O xp̄e redemptor gentium vel omnium) quia omnes gentes redemiſti tuo ſanguine ⁊ o tu (vnice) ideſt. O tu vnigenite (patris ex patre) procedens tu dico (ſolus natus ineffabiliter) ſcḋm diuinitatem. vnde ait ſcriptura. Generationem eius quis enarrabit (ante principium) .i. ante mundi conſtitutionem.

Chriſte redemptor omnium
Ex patre patris vnice
Solus ante principium
Natus ineffabiliter.

¶ O chriſte (tu es lumen ⁊ ſplendor pr̄is) qꝛ ꝑ te pr̄ intonuit mundo (tu ſpes perēnis) ideſt ꝑpetua ſpes (oiū intēde) .i. exaudi pre-

¶ Tu lumen tu ſplendor patris
Tu ſpes peremnis omnium:

© Biblioteca Nacional de España

Intende quas fundunt preces
Tui per orbem famuli.

ces quas famuli tui fundunt (per orbem) ideſt per omnes gentes que per vniuerſum orbem orant aſſidue apud te.

Como. los magnificos. senores [illegible]

¶ Memento ſalutis auctor
Quod noſtri quondam corporis:
Ex illibata virgine
Naſcendo formam ſumpſeris.

¶ Dico ꝙ debes ad preces noſtras intendere. quia aſſumpſiſti humanam carnem. O auctor noſtre ſalutis) .i. redemptionis (memento) ideſt recordare (quia ſumpſeris quondam).i.in tempore (formam) .i.ſimilitudinem (noſtri corporis ex virgine illibata) ideſt intacta: quia ante partum et poſt partum ⁊ in partu virgo permanſit.

¶ Sic preſens teſtatur dies
Currens per anni circulum:
Quod ſolus a ſede patris
Mundi ſalus adueneris.

¶ Preſens dies).i.natiuitatis (teſtat̄ ſic) ita (currens per anni circulum).i.per vnūquēq̃ annum: quia tu ſolus adueneris exiſtens (ſalus mundi a ſede patris) ideſt veniens de celo operatꝰ es ſalutē in medio t̄rre.

¶ Hunc celum terra hunc mare
Hunc omne quod in eis eſt:
Auctorem aduentus tui
Laudat exultans cantico.

¶ Hunc).i.diem vel auctorem (celum).i. celeſtes vel ſtelle per celum ſtella que apparuit magis.i.tribus regibus vel angeli intelliguntur qui paſtoribus cum nimio gaudio dixerunt. Gloria in excelſis deo et per (mare) tyranos. vel quia mare ſe prebuit calcabile ipſi deo (terra).i.terrena poteſtas vel paſtores (hunc mare) quia magi nauigio venerunt (⁊ omne quod in eis eſt).ſ.in celo ⁊ in terra (laudat hunc auctorem) ideſt deum vel patrem (tui aduentus) omne dico (exultans cum cantico) ideſt hymno.

¶ Nos quoq̃ qui ſancto tuo
Redempti ſanguine ſumus:
Ob diem natalis tui
Hymnum nouum concinimus.

¶ Et non ſolum terra ⁊ mare laudant te: ſed etiam nos quoq̃) ideſt ſimiliter. qui ſumus redempti tuo ſancto ſanguine (concinimus) ideſt canimus (nouum hymnum) ideſt nouam laudem (ob diem) ideſt ꝓpter diem natalis tui.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur ad horas diurnas tēpore natalis chriſti: cōmemorat quemadmodum chriſtꝰ ſumpto homine natus eſt ex maria virgine.

A Solis ortus cardine
Ad vſq̃ terre limitem:
Chriſtum canamus principem
Natum maria virgine.

¶ In hoc hymno agit̄ de icarnatione dn̄i ⁊ ď natiuitate q̄modo puerpa enixa ē xp̄m q̄ nō horruit ſtabulū ⁊ p̄ſepe. Et ſic cōtinuatur ſupiori. Dixit ꝙ celū terra mare ⁊ om̄e qď in eis eſt laudat eū ꝑncipez. ⁊ vere q̄ ab ortu ſolis vſq̃ ad occaſum vniuerſus orb̄ canit deū.i.laudat. vel aliter.dico ꝙ eiꝰ p̄ſepe iā fulget nouo lumine ⁊ ideo canamus ip̄m natū ď maria v̾gine ꝑncipē mūdi a ſolis ortu vſq̃ ad occaſum. (A ſolis ortus cardine) ideſt ab origine mundi. vel (ſolis) ſcilicet ab oriente ſolis (vſq̃ ad limitē terre).i. vſq̃ ad occidentem (canamus).i. laudemus (xp̄z deū).i. principē xp̄m dico (natū de maria v̾gine) vel (natum).i.filium marie virginis.

Seduliꝰ eſt auctor.

¶ Beatus auctor ſeculi
Seruile corpus induit:

¶ Bene dico ꝙ debemus laudare deum quia (beatus auctor) ideſt factor (ſeculi induit) ideſt aſſumpſit (ſeruile corpus

© Biblioteca Nacional de España

ideſt forma ſerui ⁊ conditor carnis nr̄e (liberans carnem) noſtram (carne) ſua quia formam hominis aſſumendo carnem noſtram liberauit. ⁊ quare (ne perderet homines quos condidit) ideſt creauit.

¶ Et vere induitur: quia (gratia celeſtis) ideſt ipſe xp̄s (intrat viſcera caſte parētis) ideſt matris. ⁊ ſic (venter puelle baiulat). i. portat (ſecreta) ſcilicet celeſtia que non nouerat ante conceptionem.

Ut carne carnem liberans
Ne perderet quos condidit.
¶ Caſte parentis viſcera
Celeſtis intrat gratia:
Venter puelle baiulat
Secreta que non nouerat.

¶ Et vere baiulat ſecreta que non nouerat. quia (domus) ideſt aluus (pectoris) marie (pudici) ideſt caſti (fit templum dei) ideſt domus dei (repente). i. cito (domus) dico intacta (neſciens virum) per carnis commixtionem (concepit) ideſt portauit (filium). i. xp̄m. ⁊ hoc verbo op̄ante. ſ. virtute ſp̄us ſancti. vel (verbo). i. poſt verbū quo gabriel predixerat ipſum naſciturum. vnde dicit̄. Ecce concipies ⁊ paries filium. ⁊c.

¶ Domus pudici pectoris
Templum repente fit dei:
Intacta neſciens virum
Verbo concepit filium.

Gabriel pre. Luce. j. ecce cōcipies.

¶ Dico ꝙ cōcepit ⁊ vere quia (puerpera) ideſt maria pariens puerum (enixa) ideſt peperit filium (quem gabriel predixerat (naſciturū ⁊ (quē ioānes clauſus aluo matris) ſcilicet heliſabeth (ſenſerat) ideſt cognouerat (geſtiens) ideſt gaudens.

¶ Enixa eſt puerpera
Quem gabriel predixerat:
Quem matris aluo geſtiens
Clauſus ioānes ſenſerat.

¶ Ideo pertulit vel patitur famen ⁊ ipſe puer ideſt chriſtus (pertulit) ideſt paſſus ē (iacere) vel poni (feno) preſepis (preſepe etiā nō abhorruit) ideſt refutauit vel repudiauit (preſepe) ideſt ſtabulum (ꝗ) pro et (paſtus eſt) ideſt nutritus (paruo lacte) virginis (per quem). ſ. xp̄m (ales). i. nutrix maria a qua nutriebatur ipſe chriſtus (nō eſurit) ideſt non patitur famen. maria enī chriſtum portabat ⁊ chriſtus eam regebat. ⁊ quem celum ⁊ terra capere non potuit: aluus beate virginis portauit.

¶ Feno iacere pertulit
Preſepe non abhorruit:
Paruo ꝗ lacte paſtus eſt
Per quem nec ales eſurit.

Addtio.

¶ Per quem nec ales eſurit ideſt maria a qua chriſtus nutriebatur non paſſa eſt famen. Hoc forte ideo dicit quia matres lactantes pueros magis eſuriunt et ſitiunt alijs hominibus. ſed maria virgo chriſtum lactabat. et chriſtus ipſam regebat taliter ꝙ nec plus eſuriuit nec ſitiuit. Et nota ꝙ eſt differentia inter lactare ⁊ lactere. nam illud refertur ad matrem: hoc autem ad puerum. vnde verſus lacteo lac ſuggo. lacto lac p̄beo nato. Sed diuam virginem mariam ⁊ filium ſitiuiſſe ⁊ eſurijſſe ſepe legimus. nam pauper erat. ⁊ nec habebat vbi reclinaret caput itelligatur ergo de auibus celi. quippe illum lactabat maria: qui volucres celi paſcit. vt dicitur matthei. vj. et luce. xj. ⁊ in pſalmo. cxlvj. Qui dat iumentis eſcam ipſorum ⁊ pullis coruorum inuocantibus eum. paruo ergo lacte contētus eſt qui omnia animātia nutrit. Et libet vt de coruorū intelligamus pullis. q2 corui dicuntur negligere nidū: ſed induſtria ſua derelinquunt ibi vermes vt refert plinius q̄bus pulli nutriuntur hoc autem non ſine ꝓuidentia dei: ſine quo nec folium arboris nec paſſer ad terram deſcendit vt refert Hieronimus vnde Job. xxxviij. Quis preparat coruo eſcam ſuā quando pulli eius clamāt ad deū vagiētes eo ꝙ nō habeāt cibos. q. d. ſol⁹ deus. dicamus ergo ales ideſt coruus ſaluo meliori iudicio.

Lactare. Lactere.

Plinius. Hieronim⁹ Job.

¶ Et quia natus eſt (chorus) ideſt ſocietas (celeſtium) ideſt ſpirituum (gaudet (et angeli) ideſt throni ⁊ dominationes ⁊ princi-

¶ Gaudet chorus celeſtium
Et angeli canunt deo:

© Biblioteca Nacional de España

Palamq́ꝫ fit paſtoribus
Paſtor creator omnium.

patus ⁊ poteſtates. Et ſic de ceteris (canūt deo gloriam ⁊ paſtor) ideſt creator omniuꝫ (fit palam) ideſt notus ⁊ natiuitas ſua fit cognita ⁊ nunciata (paſtoribus) iuxta turrim abnam: iuxta quem locum paſtores pro conſuetudine aderant. ⁊ erat illa planicies apta paſtoribus illius regionis ad ſeruandum ibi vigilias noctis ſuper greges eorum.

¶ Carmen eſt quale illud nocte ſurgentes. Canitur in feſto epiphanie domini: narrat quo pacto magi cum tribus muneribus venerūt ab oriente queſitum ſaluatorem noſtrum.

Nunciū vobis fero de ſupnis
Natus eſt xp̄s dn̄ator orbis
In bethleem iude ſic eni ꝓpheta
Dixerat ante.

¶ Materia huius hymni eſt p̄paratio gaudij de natiuitate xp̄i redēptoris et gaudium annūciatum ē nob̄ per angelū apparentē ⁊ paſtoribus in vita dicentē. Annūcio vobis gaudium magnuꝫ. ⁊c̄. Cuiꝰ natiuitateꝫ hec ſigna ⁊ miracula ſecuta ſunt. ſ. ſtella que apparuit magis q̄rentibus deum q̄ duxit eos preuia vſq́ꝫ ad ip̄m. In cuius natiuitate herodes ⁊ quilibet malus cōfundit̄ vel doctrina mala ⁊ pniciositas ſiue malitia tēporis eo naſcēte ceſſauerūt. ſ. idolorū cultura ⁊ ſacrificia vana ſeditiones ⁊ bella: q2 in natiuitate xp̄i pax fuit ꝑ vniuerſum orbem. Et vox angeli loquentis (fero). i. affero (nunciū vobis de ſupnis). i. de celo (xp̄s dico dn̄ator orbis) filiꝰ dei natus eſt (in bethleē iude). i. in ciuitate illa que ſorte accidit tribui iude (enim) pro q2 (ꝓpheta dixerat) ideſt propheta uerat ſic futurum eſſe. Signa ī natiuitate xp̄i.

¶ Hunc canit letꝰ chorus angeloꝝ
Stella declarat veniunt eoi
Principes dignum celebrare cultū
Myſtica dona.

¶ Chorus angeloꝝ canit hūc). ſ. xp̄m (chorus dico letꝰ) exultans ⁊ laudans deū (ſtella) q̄ ducit magos. i. ſapientes (declarat). i. manifeſtat eis ſaluatorē (eoi). i. orientales (principes). i. reges (veniunt celebrare). i. honorare deū. ſ. ꝑ dignum cultum (⁊ offerre myſtica dona.) deo. Stella dclarat. Luce. ij.

Additio. Nota q̄d dicit tres reges magos veniſſe ad adorādū dn̄m. hi aūt reges ideo magi dicti ſunt q2 ſapiētes erāt a magnitudine ſciētie. nā magus dictio eſt pſica: q̄ apud eos ſignificat̄ ſapiēs. ſic enim pſe magos vocāt ſapiētes vt greci philoſophos. latini ſapiētes. galli druydas. egyptij ꝓphetas ſiue ſacerdotes. Indi gynoſophiſtas ⁊ aſſirij chaldeos a chaldea aſie regione. Magus etiam apud nos incantator dici pōt ex officio. Magꝰ ⁊ nota.

Thꝰ deo mirrhā trocletē humādo
Bractheas regi chryſeas decenti
Dum colūt vnum meminere trino
Tres dare terna.

¶ Iſti tres reges memiere). i. in memoria habuerunt afferre tria munera. ſ. aur thus ⁊ mirrhā (⁊ meminere dare). i. offerre deo thus ⁊ myrrhā (trocletē). i. rotundā que eſt arbor ita dicta a loco vbi naſcitur et habet aureum colorem ⁊ declinatur hec trocletis huius. tis (humādo) q2 mortalis erat ⁊ meminere deo offerre (bractheas chryſeas). i. laminas aureas q2 chriſis grece eſt auruꝫ latine (regi decenti). i. xp̄o (dū colunt). i. venerantur (vnū deum) ⁊ meminere dare tria munera illi (trino). i. trinitati quia vnum ſunt pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus. Trocletis. Criſis.

¶ Gloriam patri monadi canamꝰ
Cum deo trino genitéq́ꝫ proli:
Flamini necnon ab vtroq́ꝫ fuſo
Corde fideli.

¶ Gloriā canamꝰ monadi). i. vnitati trine cū deo (⁊ ſpūi ſc̄tō fuſo ab vtroq́ꝫ) vel (trine monadi). i. deo q̄ eſt trinus in pſonis ⁊ vnus in eſſentia. dr̄ enī hec monas. adis. et eſt grecū ⁊ ſignificat vnū (canamꝰ ꝓli diue). i. genite a p̄re (cū deo patre) ⁊ non tantum canamus patri ſed etiam flamini). i. ſpiritui ſancto (fuſo) ideſt ꝓdeūti (ab vtroq́ꝫ.) Monas.

© Biblioteca Nacional de España

¶Carmen eſt quale illud primo dieruȝ. Canitur in feſto epiphanie hoc eſt apparitionis dñi: ⁊ narrat quemadmodum magi ſtella duce venerũt in bethleẽ: preterea miraculum in nuptijs factum.

Seduli⁹ eſt auctor.

¶Materia huius hymni eſt] conclamatio quã facim⁹ cõtra herodem qui audita natiuitate xp̄i amittere regnum timuit: ideoq; multos pueros interfecit. Intentio auctoris eſt tractare de tribus miraculis die epiphanie factis. ſ. de magorũ apparitione: de aqua i vinũ ꝯuerſa ⁊ de xp̄i baptiſmate. et nota ꝙ hymnus iſte cõtinuat̃ ſupiori: ita dixi ꝙ xp̄s natus eſt ⁊ ꝑtulit iacere in feno. vnde herodes de natiuitate ei⁹ iratus: occidit multos pueros timẽs ne amitteret regnũ. ſed non deberet: q2 ille q̃ rex eſt regũ ⁊ dñs dñantium nõ venit vt ei regnũ auferret: ſed totum mundum in tanto crimine inuolutum a peccatis liberaret. O impie herodes hoſtis quid) ideſt cur (times venire xp̄m: ipſe non arripit mortalia qui regna dat celeſtia.

Hoſtis herodes impie
Xp̄m venire quid times:
Non arripit mortalia
Qui regna dat celeſtia.

Ibãt magi. Matthei. ij.

¶Magi ibant) queſitũ xp̄m ⁊ adorare euȝ (ſequẽtes ſtellam preuiã) ideſt precedentem (quã viderãt) requirunt (lumen) ideſt chriſtum (lumine) ideſt ſtella (⁊ fatentur deum munere). ſ. thure auro ⁊ mirrha.

¶Ibant magi quam viderant
Stellam ſequentes preuiam:
Lumen requirunt lumine
Deum fatentur munere.

¶Celeſtis agnus) ideſt chriſtus (attigit) i. ſuſcepit (lauacra) ideſt baptiſmum (puri gurgitis) ideſt iordanis (et ſuſtulit) ideſt abſtulit a nobis (abluendo nos per baptiſmũ peccata que non detulit) ideſt ſecum nõ portauit quia imunis erat ⁊ abſq; peccato.

¶Lauacra puri gurgitis
Celeſtis agnus attigit:
Peccata que non detulit
Nos abluendo ſuſtulit.

Hydrie ru. Joan. ij. b.

¶Et ideo dico (nouum) ideſt inauditum genus potentie hydrie rubeſcunt) ideſt flaueſcunt ſcilicet aque intromiſſe. ponit enim continens pro contento. Et (vnda) ideſt aq̃ (iuſſa fundere vinum mutauit originem) ideſt naturam precepto dei.

¶Nouum genus potentie
Aque rubeſcunt hydrie:
Vinũq; iuſſa fundere
Mutauit vnda originem.

¶Carmẽ eſt omi lege carminis ſolutũ. Canitur ad horas veſptinas i feſto diue marie. Cui⁹ patrociniũ atq; fauorẽ multiplicit̃ nobis iploram⁹.

¶Materia huius hymni eſt ſalutatio ab angelo facta ſic dicente. aue gratia plena dominus tecum q̃ virtute altiſſimi obumbrata fuit ⁊ ſolo verbo concepit. Intendit etiã auctor ipſam mariam inuocare: vt nomẽ eue per quam mors intrauit mutet. ⁊ vt ſoluat vincula peccatorum ⁊ preſtet nobis vitam eternã a cũctis reatib⁹ abſolutis. hic etiã laudare nos hortat̃ ⁊ glĩficare hũc diẽ ꝓpter hoc ꝙ euaſim⁹ ð domo diaboli: ⁊ vẽim⁹ poti⁹ ꝑ fidẽ ⁊ grãȝ dĩ ad ipãȝ ⁊ dr̃ hoc ꝑ ſilẽ ⁊ facit cõparationẽ. Sicut. n. ſtella p̄ſtat ducatũ nautis vt veniãt ad portũ: ita ducatu ꝟginis marie venim⁹ ad portũ. i. ad xp̄m. O ſtella maris). i. mũdi (aue). i. ſalue (o alma) i. ſctã mr̃ dei atq; aue (ſẽper). i. eternalr̃ (ꝟgo) q2 ante partũ ⁊ i partu ⁊ p⁹ partũ (o porta felix celi aue). i. ſalue.

Aue maris ſtella
Dei mater alma:
Atq; ſemper virgo
Felix celi porta.

Virgo maria dux eſt.

Additio. Hoc carmen dimetrũ iãbicũ brachycatalecticõ hoc eſt duabus ſyllabis deficiens voluit eſſe. ſed non conſtitit niſi in principio. nam aue iambus eſt. maris iterum iambus. ſtella ſpondeus eſt quia in fine carminis ſyllaba indifferens eſt.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Sumens illud aue
Gabrielis ore:
Funda nos in pace
Mutans nomen eue.
¶ Solue vincla reis
Profer lumen cecis:
Mala noſtra pelle
Bona cuncta poſce.
¶ Monſtra te eſſe matrem
Sumat per te preces:
Qui pro nobis natus
Tulit eſſe tuus.
¶ Uirgo ſingularis
Inter omnes mitis:
Nos culpis ſolutos
Mites fac et caſtos.
¶ Uitam preſta puram
Iter para tutum:
Ut videntes ieſum
Semper colletemur.
¶ Sit laus deo patri
Summo chriſto decus:
Spiritui ſancto
Trinus honor vnus. Amen.

¶ Et quia tu es (ſumens illud aue) .i. ſalutationē q̄ fertur (ore gabrielis (funda nos ī pace) .i. in eterna beatitudine. tu dico (mutans nomē eue) in aue. i. maledictionē eue in vitam eternam. i. in tuam benedictionē.
¶ Et quia tu virgo facta eſt ſtella maris. et quia mutaſti nomen eue ideſt maledictionē eue: et dediſti nobis benedictionem et confudiſti mortem et dediſti nobis vitam perpetuam ideo (ſolue vincla) ideſt ligamenta peccati hūani (reis) .i. peccatorib⁹ et (pfer) ideſt tribue (lumen cecis) ideſt fidelibus (et pelle) .i. abiſce a nobis (mala noſtra et poſce) .i. poſtula a filio tuo (cuncta bona.
¶ Monſtra te eſſe matrem) ideſt oſtende te placando filium tuum et filius tuus (ſumat preces) noſtras per te filius dico ille (qui tulit) ideſt ſuſtinuit (eſſe tuus natus p nobis) vt nos ſaluaret.
¶ Et quia ſubſtinuit eſſe filius tuus ideo o (virgo ſingularis) quia nulla ſimilis ē tibi q: poſt partū virgo: in partu virgo et ante partū (mitis inter oēs) alias mulieres: et o virgo caſtitatis mr̄ (fac nos ſolutos a culpis et fac nos mites) .i. māſuetos: et caſtos) ideſt in corpe et in anima fac nos mundos.
¶ Et q: mater es caſtitatis et ſuauitatis o (virgo preſta) .i. dona (vitā puram nobis et para) .i. tribue (iter tutū vt videntes ieſum filium tuum ſemper colletemur) .i. gaudeamus i eo. ſ. in pſenti ei laudes pſoluentes et in futuro eū pleni⁹ et pfecti⁹ cognoſcentes gaudeam⁹ et exultem⁹ cū dn̄o nr̄o filio tuo.
¶ Et q: deſcendit dn̄s nr̄ in vter virginis ideo (laus) i. gloria (ſit deo patri decus (honor ſit ſummo chriſto excelſo et ſpiritui ſancto ſit honor trinus propter trinitatem pſonarum et vnus propter vnitatem eſſentie: vel vnus honor ſit tribus ideſt patri et filio et ſpiritui ſancto. Amen.

¶ Carmen eſt q̄le illud primo dierū. Canit̄ ad horas nocturnas ī dieb⁹ feſtis diue Marie. Cui⁹ laudib⁹ ānumerat qd̄ deū genuit et ī lucē effudit.

Quem terra pontus ethera
Colunt adorant predicant:
Trinam regentem machinam
Clauſtrum marie baiulat.

¶ Intētio huius hymni eſt q auctor vult oſtendere hoc qd̄ pphete de xp̄o nunciauerūt i genitrice dī maria eſſe cōpletū. oſtēdit ſimiliter q̄lit̄ clauſtrum marie baiulat xp̄m. Et nota q deus fecit hominē et poſuit eum in paradyſo terreſtri: et precepit ei ne comederet de ligno vite ideſt de pomo q erat in medio paradyſi: ſed diabolo ſuadente eue: et eua poſtmodum ade ſimiliter ſuadente ambo comedentes: et ſic diabolo placentes: mortaliter peccauerunt. Et poſt peccatum tante corruptionis de paradyſo ſtatim a domino eiecti ſe nudos eſſe cognouerunt. Uidens ergo deus q aliter non poſſet redimere

© Biblioteca Nacional de España

genus humanū niſi ꝑ feminam:in vteꝝ ꝟginis filiū ſuum ꝺſtinauit:⁊ incarnari voluit:ꝑ quē ſumꝰ redēpti ⁊ a peccato liberati:vñ grates reddere tenemur. Dictū eſt ſupꝛius ꝙ maria ſtella maris eſt mr̄ dei:⁊ etiā quē celū ⁊ terra cape nō poterāt.tñ clauſtrū marie eum baiulat.Cōſtrue(clauſtrū).i.vēter btē(marie baiulat)illū deū(quem regentem trinam machinā)mundi.ſ.celū terrā mare vel(machinā).i.anime cōcupiſcibilitatē rationabilitatem ſenſualitatem(quē).ſ.xp̄m(terra).i.boni(pontꝰ).i.mali(ethera).i.celeſtes (colunt) ideſt honozant(adozāt)ideſt cōmendant(pꝛedicant)ideſt nunciant.

¶ Dico ꝙ celū.i.celeſtes.terra ideſt terreni Et omnia ſiue celeſtia ſiue terreſtria laudāt ideſt adozant illū quē celum ⁊ terra cape nō poterāt ⁊ vere qꝛ (viſcera puelle).i. btē marie(ꝑfuſa).i.repleta (gr̄a celi).i. roꝛe celeſti geſtant xp̄m(cui).ſ.xp̄o (luna).i. variatio lune(ſol)in curſu ſuo(⁊ omnia deſeruiūt).i.famulanť (ꝑ tēpoꝛa).i.tempoꝛaliter.

¶ Cui luna ſol ⁊ omnia
Deſeruiunt per tempoꝛa:
Perfuſa celi gratia
Geſtant puelle viſcera:

¶ Et quia tulit xp̄m poſſumus dicere ꝙ eſt (beata mater munere)ideſt donis filij(ſub archa)ideſt circundatione ⁊ ſecreto (vētris cuius).ſ.matris(ſupꝛnus artifex).i.celeſtis creatoꝛ(clauſus eſt)ille dico (cōtinens mūdum) ideſt vniuerſitatem omnium rerum (pugillo)ideſt in diſpoſitione.

¶ Beata mater munere
Cuius ſupernus artifex:
Mundum pugillo continens
Uentris ſub archa clauſus eſt.

¶ Et qꝛ ſupꝛnus artifex clauſus eſt ſub pectoꝛe virginis marie poſſumꝰ dicere ꝙ virgo maria ſit(beata nūcio celi) i.angelica ſalutatione.maria dico(fecūda).i.fertilis ſpū ſancto(per aluū cuiꝰ).i. marie(fuſus ē).i. miſſus ⁊ natus eſt de ꝟgine maria deſideratus a iudeis ⁊ gentibꝰ.ſ.chꝛiſtus.

¶ Beata celi nuncio
Fecunda ſancto ſpiritu:
Deſideratus gentibus
Cuius per aluum fuſus eſt.

¶ Carmen eſt quale illud pꝛimo dierū.Caniť ad laudes matutinas diebus feſtis diue marie.Eius laudi attribuit ꝙ deum lactauit ⁊ per eam recepimus quod per euam amiſimus.

¶ Materia huius hymni eſt ꝙ maria peperit ſaluatoꝛē:⁊ qꝛ deus cōtulit ei tātā gr̄am ꝙ peperit ſaluatoꝛē.⁊c̄.facit auctoꝛ apoſtropham.i.cōuerſionē ſermonis:qꝛ deus cōtulit ei tantā gr̄am ꝙ peperit ſaluatoꝛē.conuertit ſmonē ſuū ad ipaꝫ oſtēdēdo eā eſſe gl̓ioſam dicēs.O gl̓ioſa dñā excelſa ſupꝛa ſydera).i.o ſpōſa dñi maria(excelſa).i.alta(ſupꝛa ſydera).i.in ſummo celo vbi non eſt aliq̄ vis ventoꝛum(tu lactaſti ſacro vbere illum qui te creauit ꝓuide).i.ſua ſapientia.

O Glozioſa domina
Excelſa ſupꝛa ſydera:
Qui te creauit pꝛouide
Lactaſti ſacro vbere.

¶ Tu reddis) ideſt reſtituis (almo germine)ideſt ſancto filio eue illud ſcilicet paradyſuꝫ(quod eua triſtis)ideſt miſera(abſtulit) a nobis ⁊ es(facta feneſtra celi)ideſt chꝛiſti (vt flebiles)ideſt flentes peccata ſua(intrēt aſtra)ideſt celos.

¶ Quod eua triſtis abſtulit
Tu reddis almo germine:
Intrent vt aſtra flebiles
Celi feneſtra facta es.

¶ Dico ꝙ homines flētes ſua pctā intrant celos ⁊ vere qꝛ es(ianua).i.oſtium(alti regis fulgida).i.ſplēdida(poꝛta lucis).i.xp̄i:

¶ Tu regis alti ianua
Et poꝛta lucis fulgida:

© Biblioteca Nacional de España

Vitam datam per virginem
Gentes redempte plaudite.

¶ (porta lucis .i. xp̄i: ꝛ o (gentes redempte). s. a xp̄o (plaudite) ideſt gaudete vitam eſſe datam per virginem. s. mariam.

¶ Carmen eſt quale illud nocte ſurgentes. Canitur in feſto hypopantes hoc eſt preſentationis ſiue purificationis diue Marie: cuius auxiliuȝ petit atqȝ fauorem.

Quod chor⁹ vatū venerād⁹ oli
Spiritu ſctō cecinit replet⁹
In dei factum genitrice conſtat
Eſſe maria.

¶ In hoc hymno agit auctor de natiuitate xp̄i: ꝛ qualiter debet eſſe completū in maria qḋ ꝓphete nūciauerunt: ꝙ cōcepit ꝛ peperit filiū: ꝛ ſymeon gauiſus ſuſcepit euȝ in tēplo. Dicimus ergo ꝙ prophete ſenſerunt de aduētu ꝛ de natiuitate chriſti. Eſayas enī dicit. In medio duum animalium cognoſceris .i. inter bouē ꝛ aſinū. ꝛ alibi. Egredietur v̄ga de radice ieſſe. ꝛc̄. Abacuc ſentiens ꝺ xp̄o ſimiliter ait. In medio duū aīaliū. ꝛc̄. Multi ꝓphete ānūciauerūt ꝛ ꝓphetauerunt de xp̄o hoc totū cōpletum eſt in maria: qꝛ nat⁹ baptiȝat⁹ crucifixus ꝛ in tēplo preſentatus ꝛ a iuſto ſymeone ꝛ ab anna vidua ſuſcept⁹: vñ a ꝑſonis illis q̄ dño obuiauerūt dictū eſt feſtū illud in quo hymnus iſte cantat̄ hypopāti dñi ideſt obuiatio. conſtructio (qḋ chor⁹ vatū) ideſt exercitus ꝓphetaꝝ. s. dauid ꝛ alioꝝ. chor⁹ dico (venerand⁹ cecinit) .i. ꝓphetauit (oli repletus) .i. adiplet⁹ ſpū ſctō (cōſtat) .i. manifeſtū ē (eſſe factum) .i. cōpletū ī maria genitrice ꝺi. Eſayas. Abacuc. iij.

Additio. Ordo aūt quā hic cōmentator certe minus bene conſtructioneȝ appellat (nam conſtruere vnde conſtructio) metaphorice ſumit̄ ab edificijs ꝛ eſt ſimul ſtruere ordinare ꝛ fabricare. Ordo autem eſt digeſtio ꝛ in ſuo cuiuſqȝ partis loco collocatio. veluti ī acie fit vbi pedites vbi ale. ꝛc̄. eſt (illud conſtat eſſe factuȝ in Maria genitrice dei: quod chorus vatum. ꝛc̄.

¶ Hec deū celi dominūqȝ terre
Virgo quem geſſit peperitqȝ v̄go:
Atqȝ poſt partum meruit manere
Inuiolata.

¶ Et vere conſtat eſſe factum: quia. s. beata virgo cōcepit dñm) .i. xp̄m deum celi ꝛ t̄rre (ꝛ virgo) ideſt maria (peperit illū quē geſſit vel cōcepit) ideſt portauit (atqȝ) pro et (meruit inuiolata manere) ideſt manſit incorrupta poſt partum.

¶ Quē ſenex iuſt⁹ ſymeon in vlnis
In domo ſumpſit dñi gauiſus:
Hoc quod optauit ꝓprio videre
Lumine xp̄m.

¶ Quē. s. xp̄m (ſymeō iuſtus ꝛ ſenex) ideſt ſymeō annoſus ſacerdos (ſumpſit) .i. ſuſcepit (in vlnis) .i. in brachijs ſuis (in domo) ideſt in tēplo (dñi gauiſus) .i. letus videre ſuo ꝓprio lumine qḋ optauit. s. xp̄m qḋ optauit ꝑ multa tēpora. vel ſi text⁹ habeat ob hoc optatum proprio videre lumine chriſtū. Symeō ſuſcepit. Luce. ij.

Conſtrue ſic. ob hoc ergo quod videret proprio lumine ſcilicet oculis carnalibus chriſtum optatum quem diu anteqȝ moreretur videre deſiderauit.

¶ Tu libens votis petim⁹ p̄cantū
Regis eterni genitrix faueto:
Clara que celſi renitens olimpi
Regna petiſti.

¶ O tu genitrix) ideſt mater eterni regis ſcilicet xp̄i qui caret p̄ncipio ꝛ fine (petim⁹ te faueto) .i. concede (votis) .i. p̄cibus (p̄cātum) .i. famuloꝝ (libēs) .i. libēter (qȝ) pro ꝛ (tu renitēs) .i. ſplēdens (petiſti) .i. accepiſti vel acceſſiſti (clara regna olīpi celſi) .i. alti celi. vel ſic ꝛ clara ꝛ renitens petiſti ideſt accepiſti regna celſi olimpi.

¶ Sit deo noſtro dec⁹ ꝛ poteſtas
Sit laus ꝑpes ſit honor ꝛ perennis:

¶ Decus ꝛ poteſtas ſit deo nr̄o ꝑpes ſalus vel laus) .i. ꝑpetua gl̄ia ſit illi (ꝛ ꝑennis ho

© Biblioteca Nacional de España

nor ſit illi).i.deo nr̃o (qui reſidet in ſumma arce poli).i.in altitudine celi (trinus) in pſonis ⁊ vnus in ſubſtantia.

Qui poli ſumma reſidet in arce
Trinus ⁊ vnus. Amen.

¶ Carmen in comento patet. Canitur in aſſumptione beate marie cuius laudes cõmemorat ⁊ fauorem implorat.

¶ Hoc metrũ eſt tetrametrũ ſunt hic quattuor verſus: ⁊ in vnoquoqꝫ eoꝝ ſunt q̃ttuor pedes quorũ pm⁹ eſt ſpõde⁹. ſecũd⁹ iãbus. terti⁹ dactilus. q̃rt⁹ ſpondeus ſiue troche⁹. Materia huius hymni eſt duplex cõmendatio ipſius marie. tã a genere q̃ꝫ a meritis. cõmendatio a genere q: ipſa eſt de regia ſtirpe ſcilicet dauid. Cõmendatio a meritis eſt q: ipſa pepit xp̃m ſaluatorẽ nr̃m. Cantat̃ hymnus iſte in trãſitu beate marie q̃liter trãſiuit õ hoc mũdo ad pr̃em. vel ſi mauis dicere q̃liter in aſſumptione xp̃s eã aſſũpſit. vtrũ aſſũpta fuerit cũ corpe aut ſine corpe dubitat̃: ſed melius ẽ vt eam credam⁹ aſſumptã in corpe. O regia ꝓles ſtirpis dauitice o maria q̃ es ramus ipſi⁹ dauid. ipſe eni fuit q̃rcus a qua rami ꝓcedũt. ⁊ tu es ram⁹ ⁊ ſtirps ⁊ ꝓles q̃ ponunt̃ ꝑ eodem: ſed nõ idẽ ſignificant. eſt eni ꝓles qꝺ aliũde habet initiũ. ſtirps idẽ eſt q' trunc⁹ a q̃ ramus velut a pr̃e filius ꝓcedit (O q̃ꝫ).i. quantũ (glorifica luce).ſ. glorioſa (coruſcas) ideſt ſplendida es virgo maria tu dico ſublimis.i. ſublimi.ſ. in celo tu es (reſidens) ideſt ſedẽs ſuper omnes etheris celigenas).i. ſuꝑ angelos genitos. q: in celo fuerunt creati angeli a deo.

Proles.
Stirps.
Ramus.

O Quã glorifica luce coruſcas
Stirpis dauitice regia ꝓles:
Sublimis reſidens virgo maria
Supra celigenas etheris omnes.

Additio. Hic verſus quinqꝫ pedibus conſtat ſcilicet ſpondeo. trocheo. iambo. datilo. et ſpondeo ſiue trocheo.

¶ O maria (mater cuꝫ virgineo honore) hoc eſt exiſtens mater ⁊ virgo tu virgo inqꝫ (caſta paraſti aulã pectoris).i. pectus tuuꝫ (dño) ⁊ q: paraſti viſcera tã mundata. ⁊ iõ (hinc).i. ex illis viſcerib⁹ (nat⁹ eſt xp̃s de⁹) ideſt dignat⁹ eſt naſci (corpe).i. q̃ꝫtũ ad corpus quia humanitatem ſumpſit in te.

¶ Tu cuꝫ virgineo mater honore
Angelorum dño pectoris aulaꝫ:
Sacris viſceribus caſta paraſti
Natus hinc deus ex corpe xp̃s.

¶ Quem cunctus venerans orbis adorat quem omnes homines venerant̃ ⁊ adorãt (cui).i. ad honorẽ cuius (omne genu flectitur) i. omnes flectũt gẽnua a q̃.ſ. xp̃o (nos petim⁹ te veniẽte).i. intercedente (gaudia lucis eterne abiectis tenebris).i. peccatis remotis a nobis.

¶ Quẽ cũct⁹ veñrãs orbis adorat
Cui nunc rite genu flectitur omne:
A quo nos petimus te veniente
Abiectis tenebris gaudia lucis.

¶ Superius fecit auctor apoſtropham ad beatã mariã: ſed in hoc loco ad patrem vt ipſe dignetur nobis dare q̃ predicta ſunt dicens. (O pater luminis oĩs).i. origo et factor totius claritatis (largire nobis hoc).ſ. gaudia largire inqꝫ ꝑ (ꝓpriũ natũ).i. amore filij tui (et ſacro flamine) ideſt amore ſpiritus ſancti (qui xp̃s viuit tecũ in nitida).i. munda (ethera).i. in celo (regnans ac moderãs ſecula cuncta) ideſt omnes gentes exiſtentes in hoc ſeculo.

¶ Hoc largire pater luminis oĩs
Natũ per ꝓpriũ: flamine ſacro:
Qui tecum nitida viuit in ethera
Regnans ac moderans ſcl'a cũcta.

¶ Carmen eſt dimetrũ iãbicũ cacometrũ. Canitur in quadrageſimali ieiunio. quod eſt tẽpus ad penitentiam peccatorum aptiſſimum.

¶ In hoc hymno rogat auctor deuꝫ vt in hoc tempore tribuat nobis cor penitens et quos longanimitate pietas expectauit ſua

IAm chriſte ſol iuſtitie
Mẽtis dehiſcãt tenebre:

© Biblioteca Nacional de España

Uirtutum vt lux redeat
Terris diem cum reparas.

benignitatē ad ſe conuertat. (O xp̄e ſol iuſticie) ideſt ſplendoꝛ pietatis (tenebꝛe noctis) ideſt peccata noſtre mentis. ſ. cecitas (dehiſcant) ideſt recedant (nunc) ideſt in hoc tempoꝛe (vt lux virtutum redeat) ideſt virtutes boноꝛum operum in nobis redeant ideſt reuertantur.

¶ Da tempus acceptabile
Et penitens coꝛ tribue:
Conuertat vt benignitas
Quos longa ſuffert pietas.

¶ Da tempus acceptabile) congruum ad penitentiā qꝺ ante paſſionē. ſ. in veteri teſtamento non erat: quia oculus pꝛo oculo: et dens ꝓ dente dabaṫ (modo aūt nō ſic (tribue nobis coꝛ penitens (vt benignitas) .i. mīa tua (conuertat. ſ. ad ſe ꝺ peccato) quos .ſ. nos (longa pietas) ideſt māſuetudo tua (ſuffert) ideſt ſuſtinet.

¶ Quidam qꝫ penitentie
Da ferre q̃uis grandium:
Maioꝛi tuo munere
Quo demptio ſit criminum.

¶ O xp̄e da quiddā) .i. paululū (penitētie ferre) .i. agere nobis (quo) .i. ꝓpter quam penitētiā (dēptio) .i. ablutio (criminuꝫ) ſit ⁊ hoc (tuo munere maioꝛi) criminibus quia delet crimina (licet) pꝛo q̃uis (grandium) ideſt magnoꝛum peccatoꝛū.

¶ Dies venit dies tua
In qua refloꝛent omnia:
Letemur in hac vt tue
Per hanc reducti gratie.

¶ Uere debes dare penitentiā qꝛ tua dies iudicij vel paſchalis feſtiuitas venit qꝛ nos ſumus in quos fines ſeculoꝛum deuenerūt dies. ſ. paſchalis (venit) .i. accedit dies dico illa (in qua) .ſ. die omnia .ſ. mentes hominum (refloꝛent) .i. micant virtutibus ideo (letemur in hac) die (vt) pꝛo ſicut (reducti ſumus) .i. redempti (per hanc tue gratie) .i. ad tuam grām ⁊ redemiſti nos. i. ſaluaſti.

¶ Te rerum vniuerſitas
Clemens adoꝛet trinitas:
Et nos noui per veniam
Nouum canamus canticum.

¶ Et ideo (o clemēs trinitas) in perſonis ⁊ vnitas in eſſentia (vniuerſitas rerum) ideſt vniuerſe res (adoꝛet te ⁊ nos facti noui per veniam) .i. ꝑ tuā grām (canamꝰ canticum nouum) ideſt iubilum ideſt quod mēte nec oꝛe poteſt expꝛimi.

¶ Pꝛeſta beata trinitas
Concede ſimplex vnitas:
Ut fructuoſa ſint tuis
Ieiunioꝛum munera.

¶ O beata trinitas pſ̄ta) .i. dona .ſ. trinꝰ deus in ꝑſonis (⁊ o ſimplex vnitas .ſ. in ſubſtantia concede) .i. iube (vt munera ieiunioꝛum) nr̃oꝝ (ſint fructuoſa) ideſt fructus bonos ferentia tuis fidelibus ieiunantibus .i. vt ieiunium noſtra ſint acceptabilia et tibi placentia.

¶ Carmen eſt quale illud pꝛimo dieruꝫ. Canitur a pꝛincipio quadrageſimalis ieiunij: petit oꝛationes noſtras exaudiri tempoꝛe illo quo per ieiunium carnem maceramus.

Audi benigne conditoꝛ
Noſtras pꝛeces cū fletibus:
In hoc ſacro ieiunio
Fuſas quadragenario.

¶ Materia huius hymni eſt cōmendatio ieiunij ⁊ hoꝛtaṫ nos ieiunare. Et deo ſeruire ⁊ in hoc tp̄e ieiunij in oꝛōnibus pluſq̃ꝫ in alijs diebus inſiſtere: vt ī die iudicij habeamus vitā eternā. (O benigne conditoꝛ) .i. creatoꝛ omnium rerum (audi pꝛeces nr̃as cū fletibus) pꝛeces dico fuſas (ī hoc ſacro ieiunio quadragenario) ideſt in numero. xl. dierum quibus digne ieiunare debemus.

© Biblioteca Nacional de España

Quare ieiunia instituta ſunt. Quare ieiunamꝰ .xl. dies. Debemꝰ dare decimas deo ⁊ p̃mitias dierum.

Additio. Ne te lateat lector ieiunia ideo eſſe inſtituta: q̃m in veteri lege preceptũ erat decimas deo ⁊ p̃mitias de omnibꝰ bonis reddi. In quadrageſima autẽ ſoluitur decima dierum. Nam ſecundũ grego. de con. diſti. v. quadrageſima a prima dominica quadrageſime vſq; ad paſchalis feſtiuitatis gaudia: ſex hebdomade veniunt quarum dies .xlij. fiunt. Ex quibus dum ſex dies dominici de ieiunio ſubtrahuntur: non plus remanent i abſtinẽtia q̃ꝫ triginta ⁊ ſex dies. ſed vt numerus quadragita dierũ q̃bus xp̃s ieiunauit impleatur: recipiunt q̃ttuor dies p̃cedentis hebdomade. Itaq; dum p .ccc.lx. dies annus ducitur: nos p triginta ⁊ ſex dies affligimur: quaſi anni nr̃i decimas deo damus: vt qui nobis metipſis p acceptũ annũ viximus: auctori nr̃o nos in eius decimis mortificemꝰ. Sed quia i decimas incidimꝰ: condignũ eſt noſſe p primitijs dieꝝ vite nr̃e quattuor tẽpora in ſingulis ãnis deueniſſe. ⁊ ne p̃mam diẽ vniuſcuiuſq; mẽſis ieiunaremus: quater ter p quattuor diuerſitatibus tẽporis anni carnẽ maceramus. vt iuxta pauli vocem hoſtia viua fiat.

¶ Et quia fundimus preces (o alme ſcrutator) ideſt inq̃ſitor omniũ cordiũ noſtrorum bene dico ſcrutator quia (tu ſcis) ideſt cognoſcis. (infirma virium) quia tu ſcis (exhibe) ideſt oſtende vel da gratiam remiſſiõis tue (reuerſis) .i. penitentibus ad te.

¶ Scrutator alme cordium
Infirma tu ſcis virium:
Ad te reuerſis exhibe
Remiſſionis gratiam.

¶ Bene dixit reuerſis quia (peccauimus multum quidem) .i. certe (ſed parce) .i. condona cõfitentibus peccata (⁊ cõfer) i. tribue (medelã languidis) .i. medicinã peccatoribus (ad laudem tui nominis) .i. ad hoc vt nomen tuum laudetur.

¶ Multum quidem peccauimꝰ
Sed parce confitentibus:
Ad laudem tui nominis
Confer medelam languidis.

¶ Et conferendo medicinam (dona conteri) ideſt minui p abſtinentiam comeſtionis (corpus) noſtrũ extra ſe (ſic vt mens ſobria) .i. abſtinens vel modeſta (ieiunet p̃rſus) ideſt omnino (a labe) ideſt a putredine (criminum) ideſt peccatorum.

¶ Sic corpus extra conteri
Dona per abſtinentiam:
Ieiunet vt mens ſobria
A labe prorſus criminum.

¶ In hoc hymno hortatur nos auctor vt ab omni pctõ abſtineamꝰ ⁊ rogemꝰ deũ cũ lachrymis ⁊ precibꝰ. vt ipſe remittat peccata nr̃a nobis ⁊ nos mundet ab omni vitio ideſt pctõ (quibꝰ) .ſ. peccatis (offendimus deũ) contra nos (corde) .i. vana cogitatione (verbis) i. iniquis ſermonibꝰ ⁊ turpiloq̇js (opibꝰ) ideſt prauis ⁊ illicitis actibus.

Ecce tempus idoneum
Medicina peccaminum:
Quibus deum offendimus
Corde verbis operibus.

¶ Dico q̃ verbo ⁊ opere deum offendimꝰ (qui) .ſ. deus exiſtens (pius ⁊ propitius) i. miſericors (pepercit nobis hactenus) ideſt hucuſq; (ne) ſecundum mala noſtra nos pariter cum (noſtris iniquitatibus pderet) ſꝫ ita (pepcit) vt mediante paterno auxilio ad ipſum veniamus ⁊ amodo in bonis operibus perſeueremus.

¶ Qui pius ⁊ propitius
Nobis pepercit actenus:
Ne nos cum noſtris perderet
Tantis iniquitatibus.

¶ Et quia pepercit nobis miſericorditer (placemus) ideſt placatum nobis faciamꝰ (hunc) ſcilicet deum. q̃modo (cum ieiunijs) ideſt cum abſtinentia cibi ⁊ potus. ⁊ cum p̃-

¶ Hunc igitur ieiunijs
Cum precibus ⁊ lachrymis:

© Biblioteca Nacional de España

Multiſq; bonis alijs
Placemus deuotiſſime.

cibus) id eſt cum orationibus aſſiduis quia ipſe ait. Petite ⁊ accipietis. ⁊ alibi. amen amen dico vobis quicquid orantes petitis credite ⁊ fiet vobis (⁊ cum lachrymis) compunctionis ⁊ cum multis bonis alijs (placem⁹ eum deuotiſſime) id eſt cum magna deuotione.

¶ Ut nos a cunctis ſordibus
Purgans ornet virtutibus:
Angelicis ⁊ cetibus
Nos iungat in celeſtibus.

¶ Dixi q᷑ placemus eum deuotiſſime vt ipſe purgans nos a cunctis ſordibus) .i. peccatis ornet nos virtutibus: faciat nos perſeuerare in eis (⁊ iungat nos in celeſtibus) .i. in regno celorum (angelicis cetibus) .i. ſocietatibus angelorum.

¶ Sit benedictus genitor
Eiuſq; vnigenitus:
Cum ſpiritu paraclito
In ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Genitor) id eſt deus pater ſit benedictus (q;) pro et (eius vnigenitus) i. chriſtus qui eſt filius vnicus eius ſit benedictus (cū ſpiritu paraclito) id eſt conſolatore in ſempiterna ſecula. Amen.

Clarum decus ieiunij
Monſtratur orbi celitus:
Quod chriſtus auctor omnium
Cibis dicauit abſtinens.

¶ In hoc hymno hortaẜ nos ⁊ admonet auctor ieiuniorum humilitatem ⁊ auctoritatem habere a xp̄o ⁊ efficaciā vt antiq̄ p̄res moyſes ⁊ helias conſecuti ſunt vitaȝ eternā: ita conſequamur. Conſtructio (clarum decus ieiunij) id eſt commendabile ieiunium mōſtraẜ) .i. daẜ (celitus orbi) id eſt mundo q̄ð ieiuniū xp̄s auctor oīm rerū abſtinēs (cibis dicauit) id eſt ſanctificauit (vel auctor) id eſt factor omniū rerū (dicauit) ieiunium. Mat. iiij.

¶ Hoc moyſes charus deo
Legiſq; lator factus eſt:
Hoc heliam per aera
Curru leuauit igneo:

¶ Hoc) .i. ex hoc ieiunio (moyſes) cui data eſt lex in tabulis lapideis (factus eſt charus lator) .i. dator legis vel legiſlator (hoc heliam leuauit in curru igneo (p aera) .i. p aerē ad celū q̄r helias trāſgreſſus iordaneȝ cū ſocio ſuo heliſeo fugiens pſecutiones ie- regū. iiij. c. ij zabel dimiſſo pallio raptus eſt curru igneo in celū hoc eſt in paradyſum terreſtrem. poſtea heliſeus reuerſus pcuſſit iordanē cum pallio ⁊ aqua receſſit ⁊ tranſiuit ſicco veſtigio.

¶ Hoc daniel myſteria
Uictor leonum viderat:
Per hoc amicus intimus
Sponſi ioannes claruit.

¶ Hoc) .i. ex hoc ieiunio daniel viderat myſteria. ⁊ hoc cognouerat per ſpiritū ſanctum (victor) id eſt ſuperator (leonuȝ) et (p hoc) ſanctum ieiunium (ioannes amicus intimus ſponſi) id eſt chriſti fideliſſim⁹ (claruit) id eſt clarus factus eſt.

¶ Hec nos ſequi dona deus
Exempla parſimonie:
Tu robur auge mentium
Dans ſpiritale gaudium.

¶ Et quia iſti facti ſunt ſancti vel beati (O deus dona nobis: vt nos poſſimus hec ſequi) per exempla eorum (parſimonie) id eſt abſtinentie cibi ⁊ potus (⁊ tu auge robur) i. fortitudinem mentium dans ſpiritale gaudium hoc eſt letitiam ſpiritus.

¶ Preſta pater per filium
Preſta per almum ſpiritum:
Cum his per euum triplici
Unus deus cognomine.

¶ O pater preſta) nobis hec. ſ. que ſupra orauim⁹ (per filiū) id eſt amore filij (⁊ p almū) .i. ſpūm ſctūm tu dico exiſtēs vn⁹ deus (per euum) id eſt i eternū (cuȝ his) .i. filio et ſpū paraclito (triplici cognomine.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur a principio quadrageſimalis ieiunij. cōmemorata ieiunij ratione multipliciter dei miſericordiam atqꝫ peccatorum veniam implorat.

Ex more docti myſtico
Seruemus hoc ieiunium:
Deno dierum circulo
Ductum quater notiſſimo.

¶ Materia huius hymni eſt cōmendatio ieiunij ⁊ hortatur nos ieiunare ⁊ deo ſeruire hoc tp̄e in ieiunijs ⁊ orōnibus et bonis oꝑibus pluſq̄ȝ alijs diebꝰ vt inde habeamꝰ vitā eternā. O fratres (ſeruemus hoc ieiunium) in quo modo ſumus .ſ. caſte ⁊ honeſte (nos docti) .i. inſtructi (ex more) ideſt ex cōſuetudine (myſtico) .i. figurato ieiunium dico (ductum notiſſimo circulo) ideſt reuolutiōe quaterdeno dierum) .i. per q̄draginta dies vel ducto ſcilicet circulo.

¶ Lex ⁊ ꝓphete primitus
Hoc pretulerunt poſtmodum:
Chriſtus ſacrauit omnium
Rex atqꝫ factor temporum.

¶ Lex) data per moyſem (⁊ ꝓphete .ſ. helias ⁊ alij (pretulerūt ṗmitus hoc) ieiuniuꝫ (⁊ xp̄s ſacrauit illud poſtmoduꝫ) .i. poſtea quia ꝑ .xl. dies ieiunauit donās nobis exemplū. vt tp̄e ieiunij valeamus redimere totiꝰ āni deꝑdita tp̄a per oꝑa nr̄a praua ieiunādo per .xl. dies ⁊ a malis abſtinendo. ⁊ bene debemus ieiunare: quia prophete ieiunauerunt ⁊ (xp̄s rex atqꝫ factor omnium temporum ſacrauit) illud ieiunium.

¶ Vtamur ergo partius
Verbis: cibis: ⁊ potibus:
Somno. iocis. ⁊ arctius
Perſtemus in cuſtodia.

¶ Et q꞉ ꝓphete ⁊ poſtea xp̄s conſecrauit hoc ieiuniū (vtamur ergo partius) .i. tēperantius q̄ȝ in alijs diebus (verbis) malis (⁊ cibis ⁊ potibus) .i. a ſuꝑfluitate comeſtiōis ⁊ ebrietate abſtineamus: q꞉ mediante crapula in peccatis labimur. ⁊ vēter mero eſtuans de facili fumeſcit in libidinem. ⁊ nō ſolum iſtis vtamur partius: ſed etiam (iocis) illicitis (⁊ ſomno) .i. dormitione. ⁊ (arctius) .i. ſtrictius (perſtemus) ideſt perſeueremus in cuſtodia anime noſtre.

¶ Vitemus autem peſſima
Que ſubruunt mentes vagas:
Nullūqꝫ demus callido
Hoſti locum tyrannidis.

¶ Dico ꝙ relictis vitijs perſtemus in cuſtodia virtutū (⁊ vitemus) ideſt abijciamꝰ a nobis (autē peſſima) .i. peccata vel praua oꝑa (q̄ ſubruūt mētes vagas) .i. aggrauāt (qꝫ) ꝓ et (nō demꝰ vllū locuꝫ) .i. vllā cauſā (tyrānidis) .i. pctīs vel crudelitati (callido hoſti) .i. diabolo vt conceꝝ nocere nobis.

Dicamus omnes cernui
Clamemus atqꝫ ſinguli:
Ploremus ante iudem
Flectamus iram vindicem.

¶ In hoc hymno hortatur auctor vt rogemus deū p̄cibꝰ ⁊ lachrymis vt ipſe auertat a nobis irā ſuā ⁊ remittat nob̄ delicta nr̄a. Nos (omnes cernui) .i. inclinati ⁊ humiles (dicamus) .i. confiteamur .ſ. peccata nr̄a (⁊ ſinguli) .i. q̇libet nr̄m (clamemꝰ) .i. vociferemꝰ ꝓ venia (⁊ ploremꝰ) .i. ꝯfleamꝰ .ſ. peccata nr̄a (ante iudicē) i. xp̄ȝ: q̄ eſt futurus iudex iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſclm̄ ꝑ ignē. ⁊ q̄re dico ꝙ clamemꝰ .ſ. vt flectamus irā vindicem) .i. iracūdiā vindicantē ⁊ vīdictā acipientē de cōmiſſis peccatis.

¶ Noſtris malis offendimus
Tuam deus clementiam:
Effunde nobis deſuper

¶ O deus nos offendimus) i. irritauimus (tuā clemētiā) .i. tuam benignitatem (nr̄is malis) .i. carnalibꝰ opibus. et q꞉ tu pius et miſericors es et dixiſti nolo mortē peccatorum ſꝫ vitā: ⁊ vt cōuertanꝝ ⁊ viuant ꝑ cor-

© Biblioteca Nacional de España

Remiſſor indulgentiam.

dis compunctionem (o remiſſor) .i. condonator delictorum (effunde) ideſt emitte nobis (deſuper) ideſt de ſuperno ſolio (indulgentiam peccatorum.

¶ Memento q ſumus tui
Licet caduci plaſmatis:
Ne des honorem nominis
Tui precamur alteri.
¶ Laxa malum quod geſſimus
Auge bonum quod poſcimus:
Placere quo tandem tibi
Poſſimus hic ⁊ perpetim.

¶ Et mittere debes de celo nobis veniam quia nos redemiſti ſanguine tuo (⁊ io memento) o dñe (q tui ſumus (redêpti (licet) pro q̃uis (caduci plaſmatis) .i. fragilis nature q de limo terre (⁊ p̃camur (te dñe (ne tu des) .i. pmittas (alteri) .i. inimico humani generis (honorẽ nominis tui) .ſ. nos q nomine tuo xp̃e: xp̃iani vocati ſumus.

¶ Et q alter nõ debet occupare honorem nominis tui: rogamus te (laxa) ideſt dimitte nobis (malum) ideſt peccatum (quod geſſimus) .i. quod male ppetrauim⁹ (⁊ auge) ideſt augmenta (bonum quod poſcimus) a te (quo) pro vt (poſſimus) ideſt valeam⁹ (placere tibi tandẽ) ideſt hic in preſenti .i. in conſpectu tuo (⁊ perpetim ideſt perẽniter.

¶ Carmen eſt quale ſuperi⁹. Canit in tp̃e quadrageſimalis ieiunij. multipliciter dei miſericordiam ⁊ peccatorum veniam implorat.

Summi largitor premij
Spes qui es vnica mundi:
Preces intende ſeruorum
Ad te deuote clamantium.

¶ Addit⁹ cũ gloſa. Pro tempore q̃dragesimali in quo canitur materiam ſeruat preſens hymnus. rogat deum vt nos famulos ſuos deuotos exaudire dignetur ⁊ noſtrũ acceptare ieiuniũ vt ſic digne capiam⁹ paſchalia ſacramenta. inquit ergo (o largitor) .i. o ſumme deus dator (p̃mij ſummi) .i. eterne beatitudinis (q̇ es vnica ſpes mundi) .i. in quem ſolum mundus ſperare debet q creator ⁊ redemptor ẽ. naƺ ſua paſſione ⁊ morte glorioſa nos redemit (intende) .i. attende ſuſcipe (preces ſeruorum) .ſ. tuorum (clamãtiũ ad te) .i. ad tuam miſericordiam ⁊ hoc (deuote) ideſt humiliter.

¶ Noſtra te conſcientia
Graue offendiſſe monſtrat:
Quam emundes ſupplicamus
Ab omnibus piaculis.

¶ Quia ſecundum boetiũ ſeuerinũ: q̇ operam medicantis expectat: oportet vt medico ſuum vulnus detegat. infirmi more dſectum ſuum nunc detegit noſtra conſcientia vt inde opẽ medicantis imploret dicẽs (noſtra cõſcientia mõſtrat) .i. fatetur (offendiſſe te graue) .i. grauiter ad iracundiã prouocaſſe. non q ira cadat in deũ: ſed loquẽdo more humano. vt dauid. Dñe ne in furore tuo arguas me neqƺ in ira. ⁊c. (quã .ſ. conſciẽtiam o xp̃e (nos ſupplicamus vt emundes) .i. expurges (ab omnibus piaculis) ideſt ab omnibus maculis peccatorum. Boetius.

¶ Si renuis quis tribuet
Indulge quia potens es:
Te corde rogare mundo
Fac nos precamur domine.

¶ Demonſtrat ſolius dei eſſe ſemper miſereri ⁊ parcere. q ipſe dixit in quacũqƺ hora ingemuerit peccator. ⁊c. (ſi renuis) ideſt recuſas preces noſtras exaudire ⁊ mundare nos a peccatis (quis tribuet) ideſt remittet peccata noſtra. q. d. nullus niſi tu ergo (indulge) ideſt parce nobis tu (quia potẽs es) ⁊ (o domine precamur fac) ideſt vt facias (nos rogare te mundo corde) ideſt noſtra cõſcientia munda ⁊ propterea erit acceptior ⁊ letabimur impetraſſe.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Concludit. Ergo quia tu ſolus potēs es (accepta).i. gratū habe (hoc noſtrum ieiunium qui ſacraſti).ſ. eum ꝑſonaliter ieiunādo (quo) ꝑut vel quo.ſ. mediāte (capiamꝰ paſchalia ſacramenta).i. cōmunionē ſacri corpis ⁊ ſanguinis tui (myſtice).i. ſacramētaliter ſub ſpecie panis ⁊ vini. Sacramētū autē euchariſtie ſcdm magiſtrū ſentētiarū in.iiij. diſti.ix. duobꝰ modis ſumit.ſ. ſacramētaliter ⁊ ſpūaliter. eſt ⁊ alia lr̄a.ſ. acceptare infinitiuus vel impatiuꝰ paſſiuꝰ ſic.i. redaris acceptus ad nr̄m ieiuniū paſſiue q2 nō repit deponēs. non fit colliſio in hoc verſu.

M. ſētētia.x.

¶ Ergo accepta hoc noſtrum
Qui ſacraſti ieiunium:
Quo myſtice paſchalia
Capiamus ſacramenta.

¶ Sūma trinitas in deitate).i. deus trinꝰ in perſonis (conferat nobis) ideſt conferre dignetur nobis (hoc).ſ. quod rogatum eſt (in qua).ſ. trinitate (vnus deꝰ) ſcilicet per eſſentiam (gloriatur).i. letatur.ſ. regnans per cuncta ſecula.i. eternaliter.

¶ Sūma nobis hoc conferat
In deitate trinitas:
In qua gloriatur vnus
Per cuncta ſecula deus. Amen.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in quadrageſimali ieiunio a dominica in paſſione. Commemorata chriſti paſſione crucē maximis laudibus proſequitur.

¶ Materia huius hymni eſt talis: vt dicit beatus ambroſius. Paſſio domini venit: et quia venit: debemus de paſſione aliqd agere. ⁊ quia debemus de paſſione aliquid dicere: ergo dicamus. Vexilla regis. vexilla domini ſunt iſta. baptiſmus de quo ipſe dicit. Niſi qs renatus fuerit ex aq̄. ⁊c. Itē vexilla ſunt corpus ⁊ ſanguis eiꝰ. Vn̄ ipſe dicit. Niſi mānducaueritis carnē filij hoīs. ⁊c. cōſtrue (vexilla).i. ſigna (regis).i. chriſti (ꝓdeūt).i. apparēt (myſteriū).i. ſacrificiū.ſ. paſſio xp̄i crucis fulget: quia expugnauit diabolum quo myſterio (conditor) ideſt creator carnis (ſuſpenſus eſt patibulo) ⁊ hoc carne pro humano genere: vel in carne ſua ꝓpria.

Que ſunt vexilla dñi.

Vexilla regis prodeunt
Fulget crucis myſterium:
Quo carne carnis conditor
Suſpenſus eſt patibulo.

¶ Ego dixi ꝙ xp̄s ſuſpenſus eſt patibulo) ideſt cruce. ⁊ ideo xp̄s (imolata ē hoſtia (vel talis eſt littera.ſ. in ara crucis gratia redēptionis.i. ſaluationis humani generis (tendens).i. extendēs manꝰ.ſ. ſuas in cruce ⁊ tēdēs (veſtigia) ſanguinis ipſiꝰ. ⁊ per hoc nota ꝙ ſanguis fluxerat ꝑ totū corpus ipſius. tendens dico viſcera numeralia: q2 in tm̄ fuit extēſus xp̄s in cruce: ꝙ omnia mēbra ipſiꝰ poterant numerari (cōfixa).i. ꝑforata (clauis.) Claui eni ſunt poſiti in manibꝰ ſuis ⁊ pedibꝰ: ⁊ lācea in latere: ⁊ ex inde exiuit ſanguis ⁊ aq̄. ex inde dico manauit ſanguis redemptionis ⁊ aqua baptiſmatis ex q̇bꝰ nos xp̄iani regeneramur in fonte ⁊ in ſacro baptiſmate.

¶ Confixa clauis viſcera
Tendens manus veſtigia:
Redemptionis gratia
Hic immolata eſt hoſtia.

¶ Ecce myſterium crucis fulget per totum mundū: q2 ꝑ crucē habemus altare: ꝑ corpꝰ xp̄i hoſtiā. ꝑ ſanguinē vinum ⁊ per ſudorē aquā: ex quibꝰ ſacrificiū facimus ſingulariter: q2 ex imolatione crucis ſibi fit altare. et ideo ꝑ crucē habemꝰ altare in quo ſacrificamus (quo).i. in quo (patibulo) vulneratus (inſuꝑ).i. ſuper clauos (mucrone).i. acumine (lācee dire).i. crudelis. ⁊ ad q̇d ad hoc ſcilicet (vt nos lauaret crimine).i. a peccato (vnda).i. aqua (manauit).i. perfluit cum ſanguine.

Nota gloſa circa ſacramenta.

¶ Quo vulneratus inſuper
Mucrone dire lancee:
Vt nos lauaret crimine
Manauit vnda ſanguine.

¶ Et eo tempore perpetrata ſunt que ſcripta ſunt de chriſto per prophetas. Unde ipſe ſumens acetum in cruce cum ſpon-

¶ Impleta ſunt que concinit
Dauid fidelis carmine:

© Biblioteca Nacional de España

Dicendo nationibus
Regnauit a ligno deus.

gia dixit. cōſumatum eſt (ꝙ dauid cecinit) ideſt ꝓphetauit (fideli carmine) in pſalte- rio ſunt impleta iſta (dicendo nationibus) ideſt gentibus diuerſis (deus regnauit a lig no) ideſt a paſſione ſurrexit.

¶ Arboꝛ decoꝛa fulgida
Oꝛnata regis purpura:
Electa digno ſtipite
Tam ſancta membꝛa tangere.

¶ Et qꝛ pepēdit in cruce poſſumus ꝓferre vocē admirationis. O quantū fuit oꝛnata (arboꝛ decoꝛa).i. pulchꝛa (⁊ fulgida).i. ſplē- dida (oꝛnata).i. decoꝛa (purpura regis).i. purpureis mēbꝛis xp̄i. Arboꝛ dico (electa tā gere) ideſt ſuſtinere (tā ſancta membꝛa dig no ſtipite) ideſt ſancto trunco.

¶ Beata cuius bꝛachijs
Secli pependit pꝛecium:
Statera facta coꝛpoꝛis
Pꝛedāq; tulit tartaris.

¶ Uere beata fuit arboꝛ vel crux in ꝙ pepē dit pꝛeciū mundi ſcilicet xp̄s (bꝛachijs) ideſt coꝛnibus (cuius) ideſt crucis (pꝛeciū ſecli) intus (pependit) arboꝛ dico (facta ſtatera) ideſt libꝛa (coꝛpoꝛis xp̄i) tulit pꝛedam tarta- ris. nam deſcendens dn̄s de cruce ad tarta- ra nullum de ſuis ibi reliquit. Jn hoc loco ſermo dirigitur ad crucem.

¶ O crux aue ſpes vnica
Hoc paſſionis tempoꝛe:
Auge pijs iuſtitiam
Reiſq; dona veniam.

¶ Et quia es ſtatera facta. (O crux aue) ideſt ſalue tu dico (vnica ſpes) noſtra (au- ge) ideſt multiplica (iuſtitiam pijs) ideſt pie tatem habentibus (hoc tempoꝛe paſſionis ⁊ dona veniam) ideſt remiſſionem peccato- rum ſcilicet reis.

¶ Te ſumma deus trinitas
Collaudet omnis ſpiritus:
Quos per crucis myſterium
Saluas rege per ſecula.

¶ Et quia nos redemiſti tuo ſanguine. idō (o ſumma trinitas deus) omnipotens (om nis ſpiritus collaudet) te ⁊ quos ſcilicet ho- mines per myſteriū crucis ideſt per paſſio- nem (ſaluas) ideſt liberas (rege per ſecula) cuncta.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometrum. Canitur in quadrage ſimali ieiunio a dominica in paſſione. Narrat quemadmodum pꝛo redē ptione generis humani xp̄s natus atq; paſſus eſt.

Pange lingua gloꝛioſi
Pꝛelium certaminis
Et ſuper crucis tropheum
Dic triumphum nobilem:
Qualiter redemptoꝛ oꝛbis
Jmmolatus vicerit.

¶ Hymnus iſte continuat̄ ſuperioꝛi. dixe- rat eni ꝙ dn̄s poſitus fuit in cruce ⁊ latꝰ eiꝰ perfoꝛatum. ⁊ ſic depꝛecamur eum ꝙ ſicut moꝛtuus eſt ideſt ſicut coꝛpꝰ aſſumpſit i vir gine: ⁊ in crucemoꝛtificari paſſus eſt pꝛo no ſtra redēptione. ⁊ ad inferna deſcendit cum diabolo pugnauit: ⁊ eum ſupauit: ſic faciat nos vincere cuncta nobis aduerſantia ſcili cet diabolū ⁊ mundū ⁊ cōcupiſcentiā eiꝰ: ⁊ domeſticū inimicū. ſ. carnē de ꝙ dicit̄. Quā to familiaris magis ē peſtis: tanto ꝑiculoſi oꝛ (O lingua pange).i. manifeſta (ꝓliū certaminis gloꝛioſi).i. victoꝛiā quam xp̄s obtinuit moꝛiēdo ſm̄ carnē qn̄ vicit moꝛtē moꝛte ſua. Un̄ ipe ait. O moꝛs ero moꝛs tua. ⁊c. (⁊ ſup tropheū). ſ. de victoꝛia (crucis dic triūphū nobilē) de inimicis fugatis (q̄liter redemptoꝛ) ideſt libatoꝛ (oꝛbis).i. totiꝰ mūdi (imolatꝰ) in ara crucis (vicerit).i. vicit diabolū. Et nota ꝙ ante paſſionē xp̄i diabolus duas manꝰ.i. duas poteſtates. ſ. in coꝛpoꝛe ⁊ in aia hominis habuit. quia quoſdā in coꝛpoꝛe ⁊ in anima: quoſdam tātū in anima poſt moꝛtem trahebat

Peſtis eo pe- riculoſioꝛ ꝙ familiarioꝛ.

Diabolꝰ ha būt duas ma nus.

© Biblioteca Nacional de España

poſt ſe: ſed modo poſt paſſionem vnam habet. ſ. de duabus poteſtatibus amiſit vnam.

Manꝰ vñ. ¶ Manus aũt dicit a manãdo ex eo qđ ex brachijs manet vel quod digiti manant ex ea.

¶ De parentis prothoplaſti
Fraude facta condolens:
Quando pomi noxialis
Morte morſu corruit:
Ipſe lignum tunc notauit
Damna ligni vt ſolueret.

¶ In hoc loco apoſtrophat ſe auctor. ſi aliquis forte diceret quare fuit imolatus xp̄s: reſpõdeo ſic. qr cõdoluit đ deceptione primi parentis. ſ. ade (xp̄s cõdolẽs đ facta fraude parentis) nr̃i ade (ꝓthoplaſti). i. primi formati (qñ corruit) p̄mus parẽs (morte). i. in mortẽ. ⁊ hoc (morſu vetito pomi noxialis) ideſt nociui (ip̄e) xp̄s (tũc notauit) p ordinã do ſignauit (lignuꝫ). ſ. ſctẽ crucis (vt ſolueret). i. recuperaret (dãna ligni). i. que venerant (ꝑ lignum). i. pomum vetitum.

¶ Hoc opus noſtre ſalutis
Ordo depopoſcerat:
Multiformis proditoris
Ars vt artem falleret:
Et medelam ferret inde
Hoſtis vnde leſerat.

¶ Bene dico ꝙ xp̄s tũc notauit lignum vt ſolueret dãna ligni. quia nullo alio modo poteramus recuperari ⁊ hoc aggredit dicere (Ordo ſalutis nr̃e đpopoſcerat) hoc opus. ſ. vt deus carnẽ ſumeret ⁊ patibulũ crucis ſubiret ⁊ per lignũ dãna ligni ſoluerent (vt ars) ideſt deus qui eſt artifex omniũ rerum (falleret). i. deſtrueret (artẽ multiformis ꝓditoris) ideſt diaboli. ⁊ vt xp̄s) ferret medelam). i. ſalutẽ omnium gentiuꝫ (inde) ideſt ex illia re. ſ. a ligno (vnde) ideſt đ quo ligno (hoſtis). i. diabolus (leſerat). i. nocuerat.

¶ Quando venit ergo ſacri
Plenitudo temporis:
Miſſus eſt ab arce patris
Natus orbis conditor:
Atq₃ ventre virginali
Caro factus prodijt.

¶ Ergo qñ) i. poſtq̃ꝫ (plenitudo temporis) ideſt quando vltima etas (venit) ideſt vt deus ſacrificaret filium (conditor orbis) ideſt chriſtus (natus miſſus eſt ab arce patris) in mundum (atq₃ factus caro) vel carnalis (prodijt). i. exijt (de vẽtre virginali.) Et nota ꝙ ſicut flos ſine macula pulcher et olens ⁊ ſuauis naſcitur: ita chriſtus ſine ſemine et ſine crimine de vtero virginis marie ꝓdijt.

¶ Vagit infans inter arcta
Poſitus preſepia:
Membra pãnis inuoluta
Virgo mater alligat:
Et manus pedeſq₃ crura
Stricta cingit faſcia:

¶ Infans) ideſt chriſtus (poſitus inter arcta) ideſt anguſta (preſepia vagit) ideſt plãgit. Et nota ꝙ vagire eſt proprium puerorũ (virgo) maria mater ſua (alligat membra) ſua (inuoluta pannis ⁊ faſcia) ideſt vitella (cingit pedes ⁊ manus ⁊ crura ſtricta.

¶ Gloria ⁊ honor deo
Vſq₃quo altiſſimo:
Vna patri filioq₃
Inclito paraclito:
Cui laus eſt ⁊ poteſtas
Per eterna ſecula. Amen.

¶ Gloria ⁊ honor ſit vſq₃quo altiſſimo deo (vna) ideſt ſimul (patri ⁊ filio inclito) ideſt glorioſo (paraclito) ideſt ſpiritui ſancto ſit laus et gloria ſimiliter coeterna et equalis maieſtas et tribus perſonis et vni deo (cui laus eſt ⁊ poteſtas per eterna ſecula. Amen.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt ſimile dimetro iābico. Canit̄ tp̄e ieiunij a dn̄ica ī paſſione. cōmemorata xp̄i paſſione cōuertit ſe ad laudes crucis in qua paſſus eſt.

Luſtra ſex qui iam peracta
Tempus implens corporis
Se volente natus ad hoc
Paſſione deditus:
Agnus in cruce leuatur
Immolandus ſtipite.

¶ Nota ꝙ luſtrū dicit̄ ſpaciū. v. annorū ꝛ dr̄ a luſtrādo eo ꝙ romāi luſtrabāt ꝑ ſpaciū v. annoꝝ totā romā. ꝛ nos ſilr̄ ꝑ q̄nqꝫ etates debem⁹ luſtrare totā romā. ſ. ſctāꝫ eccleſiā vincentē inimicos. ꝛ etiā luſtrū dr̄ obſcurū latibulū ferarū. ſ. cubile ferarū. Item luſtrū dicit̄ lupanar meretricū ꝛ ī vtraqꝫ ſignificatione dr̄ a luſtro as ꝑ cōtrariū qꝛ paꝝ illuſtrat̄. i. illuminat̄. Hymn⁹ iſte ſic continuat̄. xp̄s carnal̄r erat. xxx. annoꝝ cum eſſet dedit⁹ paſſioni. Luſtra ſex. ꝛc. Et nota accuſatiui vl̄ ablatiui caſus poſſūt ibi legi. Ablatiui ſic legunt̄. xp̄s q̄ eſt iplēs tp̄s. i. etatē corꝑis hūani ſex luſtris iā pactis. ꝛ text⁹ pōt hr̄e luſtris ſex q̄ iā pactis. Freq̄nti⁹ tñ eſt vt accuſatiui ibi legāt̄ ſic (xp̄s q̄ ē iplēs tp̄s) .i. etatē corporis hūani. ſ. ꝑ ſex luſtra (iā pacta nat⁹ ſe volēte). i. ſpōte nat⁹ (ad hoc) vt pateret̄ (agn⁹) i. xp̄s ſine macl'a. dedit⁹ paſſiōi leuat̄ ī cruce a iudeis (imolād⁹). i. ſacrificād⁹. ſtipite. i. ligno — Luſtrū ꝛ vñ

Vbi acetū: fel: arundo:
Sputa: clauis: lancea:
Mite corpus perforatur
Sanguis vnda profluit
Terra pontus aſtra mundus
Quo lauantur flumine.

¶ (Hic). i. in cruce dederūt ei (fel ꝛ acetū.) vel fel mixtū aceto (ꝛ arundo). i. calam⁹ tradit̄ ei inſignū deriſionis ꝓ ſceptro ꝛ p̄ter hec (ſputa) adhibita ſunt ei (corp⁹ mite). i. ſuaue) ꝑforatur clauis ꝛ lācea ꝛ inde (ſanguis ꝛ vnda). i. aq̄ (ꝓfluit. i. exiuit d̄ corꝑe ei⁹ (q̄ flumine). i. ꝓ qua ſanguinis effuſiōe (tr̄ra) i. humiles (pōt⁹). i. fluctuātes vitio (aſtra) ideſt iuſti (ꝛ mūd⁹). i. mūdani (lauant̄). i. purgant̄. Per aquā debem⁹ itelligere baptiſmū. ꝑ ſanguinē chriſma. Et q̄dā dicūt ꝙ angeli boni purgeti ſunt de labe quā habuerūt de illis qui ceciderunt: vt lucifer ꝛ ſui complices. ꝛ ideo dicit aſtra. — Quid intelligit̄ ꝑ aquā ꝛ ſanguineꝫ chriſti.

¶ Crux fidelis inter omnes
Arbor vna nobilis:
Nulla ſilua talem profert
Fronde flore germine
Dulce lignum dulces clauos
Dulce pondus ſuſtinet.

¶ Et qꝛ redemit nos in cruce leuatus: oēs debemus clamare. (O crux fidelis arbor inter omnes vna). i. ſola (nobilis) quia nulla ſilua profert talem) arborem (fronde). i. ꝓtectione (flore). i. decore (germine). i. fructu vel radice (vel flore). i. xp̄o qui vocatus eſt flos a prophetis: quia ſicut flos procedit ſine feditate vel aliqua putredine: ita chriſt⁹ ex vtero virginis proceſſit ſine aliquo peccato (dulce lignum) fuit illud quod ſuſtinet dulces clauos chriſti (ꝛ dulce pondus) ideſt chriſtum.

¶ Flecte ramos arbor alta
Tenſa laxa viſcera:
Et rigor lenteſcat ille
Quem dedit natiuitas
Vt ſuperni membra regis
Miti tendas ſtipite.

¶ Et quia precium mundi pependit in te: ideo (o arbor alta flecte) ideſt humilis (ramos) ideſt brachia crucie (laxa) ideſt relaxa (viſcera chriſti tenſa) ideſt extenſa in te (et ille rigor) ideſt duricia (lenteſcat) ideſt moleſcat (quem) rigorem (natiuitas) ideſt natura (dedit) tibi (vt tendas ſtipite) ideſt in cruce (miti) ideſt humili (membra ſuperni regis.

¶ Sola digna tu fuiſti
Ferre ſecli precium:

Tu ſola fuiſti digna (ferre p̄ciū ſecli) i. ſuſtiere illū q̄ fuit appc̄iat⁹. xxx. argēteis (atqꝫ ꝑ-

© Biblioteca Nacional de España

parare portum (quaſi) nauta mundo (naufrago) ideſt periclitanti.i. hoibus periclitātibus (quē mūdū ſacer cruor).i. ſanct⁹ ſanguis (perunxit) ideſt mundauit. ille dico (fuſus corpore agni.

Atq; portum preparare
Nauta mundo naufrago:
Quem ſacer cruor perunxit
Fuſus agni corpore. Amen.

Metrū eſt iābicū auctorē Ambroſius. ⁊c. Materia hui⁹ hymni ē inuitare nos ad laudē feſti paſchalis cū militauerimus contra diabolum. dicit ergo Chorus noue. ⁊c. Notandū eſt q̄ pmo vocabaṫ ciuitas illa ieb⁹. ſcdo iebuſalē. tertio ſalē. quarto hierl'ʒ per qḋ ſignificaṫ multiplex hoīs ſtatus. Jebus eni interptaṫ ↄculcamē ⁊ hoc ē qñ aliquis in adoleſcētia intōſus efficitur. Jebuſalē interp̄taṫ pax cōculcationis. ⁊ hoc eſt

Quib⁹ nominib⁹ vocabatur ante hieruſaleʒ ⁊ quare.

Chorus noue hieruſalem
Noua melos dulcedine
Promat colens cum ſobrijs
Paſchale feſtum gaudijs.

qñ aliq̄s habitat ⁊ delectaṫ in p̄dictis. Salē interp̄taṫ pax ⁊ hoc eſt qñ aliquis reuerſus eſt a vitijs. Hieruſalē interpretaṫ viſio pacis. ⁊ hoc eſt quādo aliq̄s frueṫ celeſti gaudio. Vñ hoc nomē hierl'm q̄ttuor modis accipiṫ ad lr̄am. Hierl'm eſt illa ciuitas paleſtine. Anagogice hierl'm eſt eccl'ia triūphans. ſ. chorus celeſtis patrie. Jn hoc loco accipiṫ ſic (Chor⁹ noue hierl'm).i. noue anime. ſ. cuiuſlibet hoīs bñ innouati ⁊ purgati a vitijs (pmat noua dulcedine).i. dulce melos. Melos dr̄ a mel: q: ſicut mel fit ex diuerſis gen̄rib⁹ rex: ita melos eſt qḋ fit ex diuerſis notulis nouū. Vñ cātate dn̄o cāticū nouum. Mel dr̄ a miſcēdo. vñ phibebatur i lege q̄ nemo in ſacrificio poneret mel ſʒ ſemp ſal. Mel eni fit ex diuerſis generib⁹ rerū. Hō nō dēbet eē diuerſus ſʒ vniformis in bono. vñ vinū ⁊ ſicerā nō bibet. Etiam ſumituꝛ hic vinū i mala ſignificatiōe. vinū fit ex vno gn̄re rex. illi bibūt q̄ tale q̄d faciūt ſp qḋ niſi ſit rep̄hēſibile. Sicera fit ex diuerſis gn̄rib⁹ rex q̄ duo mixta vnū corrūpit aliud. vt ċ ceruiſia aut granū corrūpit aquā aut aq̄ granū. Jlle ergo bibit ſicerā q̄ facit aliq̄d qḋ vṙ ċ gn̄re bonoꝝ cū nō ſit (chor⁹) dico colēs feſtū paſchale (cū gaudijs ſobrijs) cōuēit ad corp⁹. vñ Sobrie ⁊ iuſte ⁊ pie viuam⁹ i hoc ſcl'o. iuſte q̄ ad p̄ximū: pie q̄ ad deū: ſobrie q̄ ad noſmetipos

Hieruſalem quadrupliciter accipitur ſecundū. iiij. ſenſus ſacre ſcripture.

Melos vñ. Mel vnde.

Sicera.

Additio. Mel non dicitur a miſcendo: ſed a meli greco. Melos autem non dr̄ ab hoc nomine mel ſed eſt grecum: ⁊ eſt cantus ſuauitas ſiue dulcis modulatio.

Quo. ſ. feſto paſchali (xp̄s inuictus leo) vt narrat phiſiologus. Sicut leo rugitu ſuo reſuſcitat catulū poſt triduuʒ: ita pr̄ filium quare dict⁹ eſt leo. ille dico (ſurgēs dracōe) ideſt diabolo (obruto).i. lapſo (dum viua voce pſonat) vt genimina viparum: quis docuit vos fugere a ventura ira? Vel generaliter pōt legi de āgelis q̄ viua voce reſuſcitabūt mortuos ad iudiciū (excitat fūctos a morte) ſm p̄mā lr̄aʒ (a morte).i. a mortali pctō: ſm aliā lr̄aʒ (a morte) quā oīs hō habebit.

Quo xp̄s inuictus leo
Dracone ſurgens obruto:
Dum voce viua perſonat
A morte functos excitat.

Jpſe. ſ. deus (refudit) ideſt retro fudit vl' reddidit (predā quā tartarus) ideſt infern⁹ (improbus).i. inſatiabilis (deuorarat) ideſt ad ſe traxerat (captiuitate libera) ideſt anime ſanctoꝝ (libera agmina ſequuntur ieſū) vnde illud quocūq; pergis. ⁊c.

Quam deuorarat improbus
Predam refudit tartarus:
Captiuitate libera
Jeſum ſequuntur agmina.

Nos ſupplices).i. humiles (p̄camur ip̄ʒ regē).i. xp̄ʒ nos dico milites precemur inq; regē cum prece ⁊ laudibus (vt ordinet nos) in ſuo clariſſimo palatio).i. in celo iter ſanctos: vnde in euangelio. Jn domo patris mei manſiones multe ſunt.

Jpſum canendo ſupplices
Regem precemur milites:
Ut in ſuo clariſſimo
Nos ordinet palatio.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Per ſecla mentis neſcia
Patri ſupremo gloria:
Honorqꝫ ſit ⁊ filio
Spiritui paraclito. Amen.

¶ Gloria ſit patri ſupremo) .i. excelſo (per ſecla) ideſt per ſecula. ⁊ eſt ibi ſincopa. glĩa dico neſcia mente. i. incõprehenſibilis poſſibilitate humana. vnde deus regnabit ĩ eternum ⁊ vltra. (⁊ honor ſit) ſcilicet patri; cuꝫ filio ⁊ ſpiritu paraclito. Amen.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometrum. Canitur tempore paſchalis reſurrectionis. cõmemorat beneficia que ex chriſti paſſiõe atqꝫ reſurrectione accepimus.

O Rex eterne domine
Rerum creator omnium:
Qui es ⁊ ante ſecula
Semper cum patre filius.

¶ Omnes iſti hymni habent vnam materiam ⁊ vnã intẽtioneꝫ: qꝛ de paſſione xp̃i et de reſurrectione tractant. Oſtẽdit. n. ꝙ ſicut mortuus eſt ꝓpter delicta nr̃a: ſic ⁊ reſurrexit propter iuſtitiam ⁊ iuſtificationem nr̃aꝫ ⁊ contulit nobis verum paſcha ideſt trãſitũ de terra ad celum: de inferno ad paradyſuꝫ. Item rogat vt ſua reſurrectio ſit noſtra redemptio ⁊ in paſchali tempore vel gaudio. ideſt in die iudicij defendat nos a periculo mortis ideſt a dãnatione. Vel materia huius hymni eſt vt deum deprecemur vt ſicut ille plaſmauit adam ⁊ accepit corporis eiꝰ formam) vt nos redimeret a poteſtate diaboli ⁊ iungeret nos deo patri: ita liberet nos ab omni delicto ĩ hoc paſchali gaudio. O (domine eterne rex) quia in omni tẽpore es rex regũ tu dico (creator oĩꝫ rerum) ⁊ qui ſemꝑ es filius cũ patre (ante ſecula). i. ante mundi conſtitutionem.

¶ Qui mundi in primordio
Adam plaſmaſti hominem:
Cui tue imagini
Vultum dediſti ſimilem.

¶ Qui plaſmaſti) hominem vel formaſti de nihilo (in primordio) ideſt in principio mundi (cui) ideſt ade (dediſti vultum ſimilem) ideſt mentem ſimilem per rationeꝫ (tui imagini) ideſt tue forme. vnde p̃mo geneſis Formauit deus hominem ad ſimilitudineꝫ ſuam.

¶ Quem diabolus deceperat
Hoſtis humani generis:
Cuius tu formam corporis
Aſſumere dignatus es.

¶ Quem (adam ſcilicet (diabolus hoſtis) ideſt iſidiator (humani generis) vel hoſtis quia nos in adaꝫ deceperat ideo (tu formã) ade dignatus es aſſumere vt ſic nos redimeres. ⁊ hoc eſt cuius ade dignatus es aſſumere corporis formam.

¶ Ut hominem redimeres
Quem ante iam plaſmaueras:
Et nos deo coniungeres
Per carnis contubernium.

¶ Dico ꝙ dignatus es formam ſerui accipere ad hoc (vt redimeres hominem) ſciliꝫ adam ⁊ alios (quem) hominem (iam ante plaſmaueras) ⁊ nos redimendo coniungeres deo (patri per contubernium) ideſt per vnionem vel per habitaculum vel per coniunctionem (carnis) ideſt humanitatis.

¶ Quem editum ex virgine
Paueſcit omnis anima:
Per quem ⁊ nos reſurgere
Deuota mente credimus.

¶ Quem editum) ideſt natum (ex virgine) maria (omnis anima) ideſt omnis ſpiritus rationalis paueſcit) ideſt miratur (per quem credimus reſurgere nos) dũ veneris iudicare viuos ⁊ mortuos (deuotamẽte.

© Biblioteca Nacional de España

¶ O tu chriſte (qui donaſti nobis) .i. omnibus credentibus pie ⁊ quid (indulgētiā) originalis peccati ideſt remiſſionem (per baptiſmum) qui tenebamur ligati vinculis conſcientie.

¶ Qui nobis per baptiſmum
Donaſti indulgentiam:
Qui tenebamur vinculis
Ligati conſcientie.

¶ Qui dignatus es ſuſcipere crucem) ideſt paſſionem crucis propter hominem: ⁊ (dediſti tuum ſanguinem precium noſtre ſalutis) quia cum ſanguine tuo emiſti nos ⁊ redemiſti.

¶ Qui crucem propter hominem
Suſcipere dignatus es:
Dediſti tuum ſanguinem
Noſtre ſalutis precium.

¶ Et quia tot ⁊ tanta feciſti ꝙ nos a morte liberaſti: ideo (o auctor omniū rerum queſumus) ideſt rogamus te (in hoc paſchali gaudio) ideſt tua reſurrectione (defende) ideſt protege (populum tuum) a morte eterna iam redemptum (ab omni mortis impetu) ideſt ab omni periculo ne denuo in mortem corruamus.

¶ Queſumus auctor omnium
In hoc paſchali gaudio:
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometrum. Et canitur tempore paſchalis reſurrectionis, cōmemoratis ijs que in reſurrectione xp̄i contigerunt: petit corda noſtra ab illo poſſideri.

Eccleſia dr̄ aurora. ¶ Materia huius hymni eſt laudare deū ⁊ extirpare vitia ⁊ adherere virtutibus. Et nota ꝙ eccl'ia dr̄ aurora ⁊ q2 aurora expellit tenebras: ita eccleſia penitus extirpat vitia ⁊ peccata. Aurora dicit, quia xp̄s reſurrexit: celeſtes creature intonant laudibus: ⁊ homines exultantes laudant. ⁊ diabolus vlulat ⁊ gemit. expone ergo ſic (aurora lucis rutilat) .i. qn̄ aurora pullulat ⁊ icipit dieſcere (celum) .i. celeſtis creatura (intonat) .i. reſonat (laudibus mūdꝰ exultās iubilat) .i. hoies credētes in deū cantāt (⁊ ifernꝰ gemēs) .i. diabolus vlulat .i. plāgit q2 dolet de amiſſione eorum: quos tenebat mortuos .ſ. adā ⁊ alios quos ſecum deus traxit ad requiem.

Aurora lucis rutilat
Celum laudibus intonat:
Mundus exultans iubilat
Gemens infernus vlulat.

¶ Dico ꝙ celum tunc intonat laudibus (cū rex ille fortiſſimus) .i. xp̄s (cōculcās pede) ideſt poteſtate ſua (tartara) .i. diabolū (ſoluit) ideſt liberauit (miſeros homines) a pena diaboli. ⁊ hoc (cōfractis viribus mortis) ideſt diaboli.

¶ Cum ille rex fortiſſimus
Mortis confractis viribus:
Pede conculcans tartara
Soluit a pena miſeros.

¶ Vere fractis viribus mortis ideſt diaboli ſoluit a pena miſeros homines. quia (ille clauſus lapide) ideſt monumento (cuſtoditur) ideſt vigilat (ſub milite) ideſt ſub militibus: ſingulari pro plurali per ſynedochem (qui triumphans) ideſt veniens (pompa nobili) ideſt victoria: quia tunc animas ab inferis extraxit (ſurgit) ideſt ſe-

¶ Ille qui clauſus lapide
Cuſtoditur ſub milite:
Triumphans pompa nobili
Victor ſurgit de funere.

© Biblioteca Nacional de España

ſurſum erigit (de funere) ideſt de morte (victor) ideſt triumphator.

¶ Solutis iam gemitibus
Et inferni doloribus:
Quia ſurrexit dominus
Reſplendens clamat angelus.

¶ Accipe de predicto verſu. (chriſtus erat victor) ſolutis iam gemitibus ⁊ inferni doloribꝰ (angelus reſplendens) ideſt valde nitens (clamat) dicens mulieribus. Jte dicite diſcipulis eius ⁊ petro quia ſurrexit dominus.

¶ Triſtes erant apoſtoli
De nece ſui domini:
Quem pena mortis crudeli
Serui damnarant impij.

¶ Jta dixerunt angeli mulieribus (quia apoſtoli erant triſtes de nece) ideſt de morte (ſui domini) quem dominum (ſerui impij) ideſt iudei (damnarant) ideſt damnauerant (crudeli pena mortis.

¶ Sermone blando angelus
Predixit mulieribus:
Jn galilea dominus
videndus eſt quãtotius.

¶ Et quia apoſtoli erant triſtes de nece ſui domini: ideo (angelus predixit mulieribus blando ſermone dominus videndus eſt in galilea) a vobis (quãtotius) ideſt ſubito.

¶ Jlle dum pergunt concite
Apoſtolis hoc dicere:
Uidentes eum viuere
Oſculantur pedes domini.

¶ Jlle mulieres dum pergunt (concite) ideſt ſollicite dicere hoc apoſtolis (videntes eum viuere) ideſt chriſtum (oſculantur pedes domini) ideſt locum vbi perfoderãt euꝫ perfidi iudei. Mat. xxviij.

¶ Quo agnito diſcipuli
Jn galileam propere:
Pergunt videre faciem
Deſideratam domini.

¶ Quo agnito) ideſt quo audito quia ſurrexit dominꝰ (diſcipuli) ideſt apoſtoli (pergunt propere) ideſt feſtinanter (in galileam videre faciem domini deſideratam) ſcilicet ab eis.

¶ Claro paſchali gaudio
Sol mundo nitet radio:
Cum chriſtum iam apoſtoli
Uiſu cernunt corporeo.

¶ Sol nitet) ideſt ſplendet (radio ſuo mũdo) ſcilicet paſchali gaudio claro (cum) .i. quando (apoſtoli) cernunt iam chriſtum viſu corporeo.

¶ Diximus ꝙ tunc apparuit diſcipulis: ſed quidam illorum ſcilicet thomas cum abeſſet in apparitione narrantibus alijs non credidit. vnde dominus oſtendit ei ſua vulnera. ⁊ ait. Noli eſſe incredulus ſed fidelis. Et nota ꝙ quattuor de cauſis cicatrices vulnerum oſtendit dominus ſcilicet vt eſſet ſignum victorie. vt deinceps de reſurrectione non dubitarent ⁊ non crederent eum phantaſticum corpꝰ accepiſſe: aut vt eſſent ad patrem interceſſio. Quare oſtẽdit dñs cicatrices diſcipulis.

¶ Oſtenſa ſibi vulnera
Jn chriſti carne fulgida:
Reſurrexiſſe dominum
Uoce fatentur publica.

¶ Conſtructio (Oſtẽſa ſibi vulnera) ideſt oſtenſis vulneribus (ſibi) ideſt apoſtolis in fulgida carne chriſti illi apoſtoli (fatent) ideſt predicant (voce publica) ideſt manifeſta dominum ſurrexiſſe. Luce. xxiiij. Joan. xx.

© Biblioteca Nacional de España

¶ O xp̄e clementiſſime rex tu poſſide) ideſt guberna (corda nr̄a) ideſt mentes ſimul cū corporibus (vt reddamus) ideſt perſoluamus ad honorem tuum omni tempore. (laudes tibi debitas.

¶ Rex chriſte clementiſſime
Tu corda noſtra poſſide:
Ut tibi laudes debitas
Reddamus omni tempore.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometrum. Canitur in tempore paſchalis reſurrectionis. Dicit ꝙ xp̄s eſt noſtrum verum paſcha: facitq; memoriam paſſionis ⁊ reſurrectionis eius.

¶ Materia huius hymni eſt ꝙ nos inuitat auctor ad cenā agni illius qui tollit peccata mundi. ſ. ad accipiendum corpꝰ ⁊ ſanguinem dn̄i de quo dictū eſt. qui ſumit corpus xp̄i indigne: iudiciū ſibi manducat ⁊ bibit. q̇ vero digne: habet vitā eternā. Nos vero poſiti (ad cenam agni prouidi). i. ad accipiē dum corpꝰ ⁊ ſanguinē dn̄i vel ad vltimū p̄ceptū xp̄i: q̄ ſicut poſt cenā nullū reſtat prādiuz ita poſt nouum teſtamentū nullū reſtat p̄ceptū. (Ad cenā agni ꝓuidi ⁊ agni candidi ſtolis albis). i. cū virtutibꝰ (canamus p̄ncipi xp̄o). i. laudemus eum de reſurrectione (poſt trāſitum maris rubri). i. poſt baptiſmū vel poſt gloriam reſurrectionis.

AD cenam agni prouidi
Et ſtolis albis candidi:
Poſt tranſitum maris rubri
Chriſto canamus principi.

¶ Sanctiſſimum corpus cuius xp̄i torridum) ideſt crematum quia paſſum (in ara crucis guſtando) ideſt ſuſcipiendo (eius roſeo cruore viuimus deo) ideſt diuine.

¶ Cuius corpus ſanctiſſimum
In ara crucis torridum:
Cruore eius roſeo
Guſtando viuimus deo.

¶ Dico ꝙ viuimus deo ꝓtecti ideſt defenſi vel ſeruati (veſpere paſche) ideſt vltima etate vel myſterio reſurrectionis xp̄i quod nocte paſche factū eſt (ab angelo deuaſtante) ideſt ꝑcutiente p̄mogenita egypti (erepti) ideſt liberati (de duriſſimo iperio pharaonis) ideſt diaboli.

¶ Protecti paſche veſpere
A deuaſtante angelo:
Erepti de duriſſimo
Pharaonis imperio.

¶ Conſtrue (xp̄s eſt iam noſtruz paſcha) ideſt trāſitus de vitijs ad virtutes (q̇ xp̄s ē agnꝰ). i. patiens (imolatꝰ) pro omnibꝰ nobis vel ſic (quia xp̄s imolatus ꝓ nobis) eſt agnꝰ ſinceritatis ideſt puritatis (caro eius oblata). i. ſacrificata (eſt azima). i. ſine fermēto vel ſine amaritudine. Azima dicitur ab a qḋ eſt ſine ⁊ zima qḋ eſt fermentuz vel amarū. inde azima q̄ſi ſine amaritudine.

Azima vn̄.

¶ Iam paſcha noſtrum xp̄s eſt
Qui immolatus agnus eſt:
Sinceritatis azima
Caro eius oblata eſt.

¶ O vere digna hoſtia) ideſt ſacra (ꝑ quā ſcilicet hoſtiā (tartara ſunt fracta) ⁊ ꝑ quaz (plebs captiuata). i. anime ſanctorum in inferno detente: ſunt redēpte. (⁊ per quaz premia vite) eterne ſunt reddita (plebs) dico captiuata redit) ideſt reuertitur (ad premia vite ſupple eterne.

¶ O vere digna hoſtia
Per quam fracta ſunt tartara:
Redempta plebs captiuata
Redit ad vite premia.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Cum ſurgit xp̄s tumulo
Victor redit de baratro:
Tyrannum trudens vinculo
Et reſerans paradyſum.

¶ Cum ideſt quando xp̄s ſurgit tumulo.i. de ſepulchro (victor redit de baratro).i. de fouea inferni (trudēs) ideſt claudens (tyrānum).i. diabolum (vīculo).i. cum poteſtate ſua ligans eum (⁊ reſerans paradyſum) fidelibus tuis: quia tua miſericordia hoc feciſti. ideo rogamus te.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in re diuina aſcēſionis dominice. cōmemorata chriſti aſcenſione ⁊ regno illi a patre tradito: petit illius beneficium in die iudicij.

Eterne rex altiſſime
Redemptor ⁊ fidelium:
Quo mors ſoluta deperit
Datur triumphus gratie.

¶ O eterne rex altiſſime ⁊ redēptor fideliū quo) ideſt per quem mors (ſoluta deperit) deſtructa extitit vel perijt vel (mors) ideſt decenſus ad inferna quia ſancti illuc modo non deſcēdūt. vt añ paſſionē xp̄i. (triūph⁹) ideſt victoria gr̄e dat̄ iā gl̄ificatis in aīa et corpe glorificandis in reſurrectione.

¶ Scandens tribunal dextere
Patris poteſtas omnium:
Collata ieſu celitus
Que non erat humanitus.

¶ Tu ſcandens).i. aſcēdēs (tribunal) ideſt ſedē (dextere patris).i. ad equalitatē patris (poteſtas oīm) rerū (eſt collata) ideſt attributa ieſu.ſ. xp̄o ⁊ hoc (celitus) ideſt diuinitus. poſſumus dicere q̄ ſol⁹ ē ad dxterā patris. Ceteri ordines ſctōrum ad ſiniſtrā reſpectu claritatis filij (q̄ poteſtas nō erat) ei (collata hūanit⁹).i. q̄zdiu vel qn̄ erat in mundo.

¶ Ut trina rerum machina
Celeſtium terreſtrium:
Et infernorum condita
Flectāt genu iam ſubdita.

¶ Dico q̄ poteſtas dat̄ diuinitus xp̄o que non erat humanit⁹. vt trina rerum machina).ſ. celeſtium terreſtrium ⁊ infernoꝝ condita a te (flectant genu iaʒ ſubdita) ideſt flectentes genua celeſtes terreni ⁊ infernales ſunt ſubdita) ideſt humiliata tibi ad honorem tui.

¶ Tremunt videntes angeli
Vice verſa mortalium:
Culpat caro. purgat caro.
Regnat deus dei caro.

¶ Angeli videntes (humanā formā vl̄ naturā tremūt).i. mirātur.ſ. q: videbāt humanam naturā ꝑ ipſum xp̄m ad dexteram patris collocatā ⁊ exaltatam. ⁊ hoc vice verſa mortaliū) tremebāt ⁊ mirabant̄. ¶ Et nota q̄ ante natiuitatē xp̄i angeli ab hoībus ſe adorari patiebantur, ſʒ nō poſtea ſicut legimus de Joanne: qui cum vellet angelum adorare: inquit angelus ioanni. Noli me adorare: ſeruus tuus enim ſum ⁊ fratrum tuorum (Caro) ade (culpat nos) ideſt per adam ī peccatum cadimus (caro xp̄i purgat nos) ideſt per xp̄m de vitijs ad virtutes ſurgimus (caro) dei. ⁊ deus (regnat) quia xp̄s deus eſt ⁊ homo.

Ante xp̄i natiuitatē angeli adorabantur. lege apocal̄. xxij.

¶ Tu eſto noſtrum gaudium
Manens olimpo preditum:
Mundi regis qui fabricam
Mundana vincens gaudia.

¶ O chriſte tu eſto noſtrum gaudium manens preditum) ideſt nob̄ paratum honoratum vel ſublimatuʒ (olympo).i. in celo (tu qui regis) ideſt gubernas (fabricam) mundi (vincens mundana gaudia) ideſt amor tuus ſuperexcellit omnes delectationes mūdi.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Quaſi diceret ſuperexcellit gaudia mūdi ⁊ (hinc nos precantes q̄ſum⁹).i. dep̄camur te (ignoſce criminibus).i. dimitte nob̄ peccata noſtra (⁊ ſubleua).i. ſurſum leua (corda ad te ſuperna gratia) ideſt ꝓ ſumma miſericordia.

¶ Hinc te precantes queſumus
Ignoſce tu criminibus:
Et corda ſurſum ſubleua
Ad te ſuperna gratia.

¶ Nos qm̄s te (vt cū).i. qn̄ cep̲is (clarere) ideſt fulgere (repēte).i. feſtinanť (nube iudicis) i. xp̄i (rubēte) i. clareſcēte. i. te ip̄o iudice aduenīēte: a nob̄ (repellas penas debitas) per adā (⁊ reddas).i. tribuas p̲ gr̄az (coronas p̲ditas) ⁊ culpā iuētā ⁊ collatam ſ᷒ meritū p̲ gr̄az. q: nō neceſſitate cogēte: ſ᷒ volūtate ⁊ grat꜡ a morte liberauit ⁊ ſaluauit nos.

¶ Ut cum rubente ceperis
Clarere nube iudicis:
Penas repellas debitas
Reddas coronas perditas.

¶ O domine) ieſu chriſte (qui ſcandis ſupra ſydera) ideſt ſuper om̄es celos (gloria) ideſt laus ⁊ honor (ſit tibi cum patre et ſancto ſpiritu in ſempiterna ſecula amen) ideſt ſine fine.

¶ Gloria tibi domine
Qui ſcandis ſupra ſydera:
Cum patre ⁊ ſancto ſpiritu
In ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Carmē eſt dimetrū iābicū cacometrū. Canitur ī feſto aſcēſionis dn̄ice. Agit xp̄o gr̄as qꝫ ꝓ nobis paſſus mortem nos a morte liberauit.

¶ O ieſu noſtra redemptio) tu dico (amor ⁊ deſiderium) noſtrum ideſt amor deſiderabilis (deus creator omnium) qui es (in fine temporum) factus (homo (vnde deus ⁊ homo ⁊ hoc in vltima etate.

IEſu noſtra redemptio
Amor ⁊ deſiderium
Deus creator omnium
Homo in fine temporum.

¶ Que) ideſt quanta (clementia).i. pietas (vicit) ideſt cōpulit te. vt ferres ideſt portares vel deleres (nr̄a crimina) ideſt peccata (patiens crudelem mortē) crucis pro peccatis noſtris: ⁊ quare vt (tolleres) ideſt liberares (nos a morte) ideſt a diabolo.

¶ Que te vicit clementia
Ut ferres noſtra crimina:
Crudelem mortem patiens
Ut nos a morte tolleres.

¶ Tu penetrās) ideſt frangēs (clauſtra inferni) redimens ſanguine tuo (captiuos) q̄ tenebantur iuſte in inferno (reſidens ad dexteram patris) manes (victor triūpho nobili) ideſt mirabili victoria.

¶ Inferni clauſtra penetrans
Tuos captiuos redimens:
Uictor triumpho nobili
Ad dextram patris reſidens.

¶ Ipſa pietas (q̄ cogit te) vt ſubires mortem crucis (cogat) ideſt impellat te (vt ſuperes noſtra mala) ideſt dimittas nobis debita noſtra (⁊ ſaties) ideſt impleas ⁊ frui facias (nos compotes noſtri voti) ideſt deſiderij (tuo vultu) ideſt tua preſentia.

¶ Ipſa te cogat pietas
Ut mala noſtra ſuperes:
Parcendo ⁊ voti compotes
Nos tuo vultu ſaties.

¶ Et tu qui es futurus noſtrum premium eſto noſtrum gaudium) ideſt in preſenti et in futuro (⁊ noſtra gloria) ideſt laus (ſit in

¶ Tu eſto noſtrum gaudium
Qui es futurus premium:

© Biblioteca Nacional de España

Sit in te noſtra gloria
Per cuncta ſemper ſecula. Amen.

te ſemper) ideſt in omni tempore (per cuncta ſecula. Amen.

¶ Carmen eſt quale ſupius. Canitur in feſto aſcenſionis dñi ad laudes. deſcribitur xp̃i aſcẽſio in celo ⁊ petit illius beneficium in die iudicij.

¶ Additꝰ cũ gloſa. Materia preſentis hymni eſt deſcribere glorioſam xp̃i aſcẽſionẽ: ⁊ regnũ celorũ ſibi traditũ a patre. ꝓpter qđ eccleſia inuitat nos ad noua cãtica ꝑſoluenda deo. dicens (canamus hymnum glĩe ⁊ hymni noui) ideſt noue laudes (perſonẽt) ſcilicet nũc (cum xp̃s aſcendit ad thronum patris). i. ad celum ⁊ hoc (nouo tramite) ideſt admirando. quia mirabantur angeli humanam naturam per ipſum chriſtum ad dexteram patris aſcendentem.

Hymnum canamus glorie
Hymni noui nũc ꝑſonent:
Chriſtus nouo cum tramite
Ad patris aſcendit thronum.

¶ Tranſit triumpho nobili
Poli potenter culmina:
Qui morte mortem aſſumpſerat
Deriſus a mortalibus.

¶ Incipit diſcurſus aſcenſionis ſic (chriſtus trãſit potenter) ideſt cum magna maieſtate ⁊ poteſtate (culmina) ideſt altitudinẽ (poli) ideſt celi ⁊ hoc (nobili triumpho). i. inaudita victoria (qui deriſus a mortalibꝰ aſſumpſerat). i. deſtruxerat mortem. ſ. noſtram morte ſcilicet ſua.

¶ Apoſtoli tunc myſtico
In monte ſtantes chriſmatis:
Cum matre clara virgine
Jeſu videbant gloriam.

¶ Tunc. ſ. cum chriſtus tranſibat culmina poli: apoſtoli ſtantes in mõte myſtico chriſmatis quia ibi confirmati fuerũt in fide (cũ matre virgine clara) ideſt cum maria immaculata dei genitrice (videbant gloriam ieſu aſcendentis in celum.

¶ Hoc proſecuti lumine
Leto potenter ſydera:
Letis per auras cordibus
Duxere regem ſeculi.

¶ Et cum apoſtoli cum maria virgine (ꝓſecuti ſcilicet eſſent). i. reſpicerent hoc ideſt gloriam ieſu aſcendentis in celum (leto lumine) ideſt letis oculis (ſydera) i. oẽs ciues ſyderei ideſt celeſtis curie (duxere). i. ꝑduxere (cordibus letis regem ſeculi) ideſt xp̃m ⁊ hoc per auras. i. per celi tractus.

¶ Quos alloquentes angeli
Quid aſtra ſtantes cernitis
Saluator hic eſt inquiunt
Jeſus triumpho nobili.

¶ Quos. ſ. diſcipulos cum matre ieſu (angeli alloquentes). i. ad eos loquẽtes (inquiunt quid vos ſtantes). ſ. arrectis in celũ luminibus (cernitis aſtra hic). ſ. qui aſcendit triumpho nobili eſt ſaluator ieſus.

¶ A vobis ad celeſtia
Qui regnans nunc aſſumptus eſt:
Venturus inde ſeculi
In fine iudex omnium.

¶ Dico quod hic eſt ſaluator ieſus (q̇ regnãs aſſumptꝰ eſt a vobis). i. a vr̃o aſpectu ad celeſtia). ſ. regna ⁊ (venturus. ſ. eſt inde) ideſt a celo in fine ſeculi (iudex omnium). ſ. viuorum ⁊ mortuorũ.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Ecce hic petit̃ beneficiũ a deo in die iudicij. ordina ſic. (quo tp̃e) .i. in quo tẽpore iudicij (o ieſu vnice redemptor precamur) ideſt rogamus te (aggrega) ideſt aduna vł coniunge tu benignus nos (in ethera) ideſt ſuper celum (inter tuos ſeruos) ideſt inter ciues celicos.

¶ Quo nos precamur tempore
Jeſu redemptor vnice:
Inter tuos in ethera
Seruos benignus aggrega.

¶ Da nobis) proſequitur ideſt concedas nobis (tendere) ideſt ire (deuotione ſedula) ideſt feſtina illuc ideſt ad eum locum (quo) ideſt in quo (credimus te ſedere cum patre in arce regni) ſcilicet celeſtis.

¶ Da nobis illuc ſedula
Deuotione tendere:
Quo te ſedere cum patre
In arce regni credimus.

¶ O domine gloria ſit tibi qui ſcandis) .i. aſcendis (ſupra ſydera) ideſt ſuper celos vbi regnas cuꝫ patre ⁊ cum ſpiritu ſancto i ſempiterna ſecula (amen) ideſt ita fiat.

¶ Gloria tibi domine
Qui ſcandis ſupra ſydera:
Cum patre ſancto ſpiritu
In ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in feſto penthecoſtes hoc eſt quinquageſime. Spiritum ſanctũ implorans: petit vt illius amore nos inflãmet ⁊ in dei gratia confirmet.

¶ Materia huius hymni ẽ ſp̃us ſct̃us queꝫ pater ꝓmiſerat qñ dixit iobeli. Effundã de ſp̃u meo ſup̄ oẽm carnem. Filius ꝓmiſit qñ dixit. Si aſſumptus fuero in celũ mittã vobis paraclitũ. ⁊ ap̃lis ſimul orantibꝰ in hora. iij. mũdꝰ tonuit. ⁊ ſubito venit ſp̃us ſanctꝰ ⁊ ap̃li inflãmati ſp̃u ſct̃o: diuerſis loquebant̃ linguis magnalia dei. Jntẽtio eſt rogare deũ vt purget pectora nr̃a ſup̄no ſplendore: ⁊ illuminet gr̃a ſp̃us ſcti: vt expellat a nobis viſibiles ⁊ inuiſibiles hoſtes vt habeamꝰ vitam ꝑmanentẽ cũ ipſo. O (creator) ſancte ſp̃us dei (veni ⁊ viſita mẽtes tuoꝝ) fidelium ⁊ veniendo (imple pectora ſuperna gr̃a que tu creaſti) ideſt feciſti.

Jobelis. ij.

Veni creator ſpiritus
Mentes tuorum viſita:
Imple ſuperna gratia
Que tu creaſti pectora.

¶ Qui paraclitus .i. cõſolator (diceris donũ dei altiſſimi) ⁊ diceris fons viuus. de q̃ non cõmunicat̃ alienis. vel fons viuus aq̃ ſalientis in vitã eternã ⁊ diceris (ignis) q: corda hoim ad dilectionem dei ⁊ ꝓximi accendis ⁊ vitia .i. peccata conſumis. ⁊ diceris (charitas) quia facis diligere deum ⁊ ꝓximum. ⁊ diceris (ſpiritalis vnctio) quia de ſpiritali vnctione ideſt de ſpiritu ſancto vngis corda hominũ vt humilientur in baptiſmo.

¶ Qui paraclitus diceris
Donum dei altiſſimi:
Fons viuus: ignis: charitas
Et ſpiritalis vnctio.

¶ Tu es ſeptiformis mũere) .i. donis (gratie) .i. ꝓpt̃ ſeptiformẽ gr̃aꝫ. Septẽ eni ſunt dona ſp̃us ſcti. ſp̃us ſapiẽtie ⁊ ĩtellectꝰ: ſp̃us cõſilij ⁊ fortitudinis ſp̃us ſcie ⁊ pietatis ⁊ amoris (tu) es (digitꝰ) .i. potẽtia (dextre dei) q: ſicut nodi digitorũ varij ſunt. ita varia ſunt dona ſp̃us ſcti. ⁊ (tu) es (ꝓmiſſũ p̃ris)

Septẽ dona ſp̃us ſancti.

¶ Tu ſeptiformis gratie
Dextre dei tu digitus:
Tu rite promiſſum patris
Sermone ditans guttura.

© Biblioteca Nacional de España

⁊ ditans idest faciens diuites guttura vel pectora (sermone rite) idest recte vel tu es (ditans guttura promiſſum) idest promiſſio.

¶ Accende lumen ſenſibus
Infunde amorem cordibus:
Infirma noſtri corporis
Virtute firmans perpetim.

¶ Et tu qui operaris oia (accende lumē ſenſibꝰ). i. mentibꝰ nr̄is: ⁊ īfunde cordibꝰ nr̄is (amorē). i. dilectionē dei (firmās infirma) ideſt debilia (nr̄i corpis ꝑpeti). i. perēniter vel ꝑpetuo (v̄tute). i. mirabiliter cū virtute ꝑpetua ⁊ ſemꝑ nos firmās). i. ꝓtegens.

¶ Hoſtem repellas longius
Pacemq; dones ꝓtinus:
Ductore ſic te preuio
Vitemus omne noxium.

¶ Repellas hoſtem longius) ideſt remoueas eum procul (q;) pro et (dones pacem ꝓtinus) ideſt cito (vitemus omne noxium) ideſt peccatum (ſic te preuio). ſ. ductore.

¶ Per te ſciamus da patrem
Noſcamus atq; filium:
Te vtriuſq; ſpiritum
Credamus omni tempore.

¶ Da) o ſancte ſpiritus. vt per te ſciamus patrem atq; noſcamus filium) et (credamꝰ te vtriuſq; ſpiritum) ideſt procedentē a patre ⁊ filio (omni tēpore.

¶ Carmē eſt quale illud primo dierū. Canitur in feſto pēthecoſtes q̄ ſpiritꝰ ſctūs miſſus ē ad diſcipulos xp̄i. narratq; q̄ in eiꝰ miſſione facta ſunt.

Iam xp̄s aſtra aſcēderat
Regreſſus vnde venerat:
Promiſſa patris munera
Sanctum daturus ſpiritum.

¶ Materia huius hymni eſt eadē q̄ ⁊ in ꝑmiſſo. Spiritus ideſt cōſolator. vel aduocatus. dicit̄ cōſolator: q2 nos cū ſumꝰ in peccatis trahendo nos ad celeſtē pr̄iam ip̄e ſpiritus ſctūs cū ſplendore feruēti appuit diſcipulis ſuis. Et q2 ſermo igneus futurus erat iō in ignea lingua eis appuit: q2 fecit eos ardentes in dilectione dei ⁊ ꝓximi ⁊ perito ſmone affluentes. Cōſtrue (xp̄s aſcenderat iam) ſecundū humanitatē (aſtra). i. celos (xp̄s) dico (egreſſus). i. reuerſus vnde venerat daturus apoſtolis munera (promiſſa patris). i. ſpiritum ſanctum.

¶ Solēnis vrgebat dies
Quo myſtico ſeptemplici:
Orbis volutus ſepties
Signat beata tempora.

¶ Solēnis). i. feſtiualis (dies vrgebat). i. feſtinabat vel iminebat ſeptics ſeptem que ſunt. xl. ix. ⁊ vno addito vel ꝑ ſeptē intelligimus tpalia. i. corpalia q2 per ſeptē totum tēpus vite nr̄e voluit̄ in q̄ debemus liberari a peccatis vt perueniamus ad illā beatitudinem q̄ intelligit̄ per. xl. dies in q̄bus ieiunare debemus: vt ꝑuenire poſſimus ad diē ſabbati. i. ad requiē (quo die myſtico). i. figuratiuo (ſeptemplici) ideſt per figurā ſeptēplicem (orbis) ideſt ſeptima (volutus ſepties). i. ꝑ. xl. ⁊. ix dies (ſignat beata tempora). ſ. futura. i. eternam requiem.

¶ Dum hora cunctis tertia
Repente mundus intonat:
Orantibus apoſtolis
Deum veniſſe nunciat.

¶ Et quia xp̄s aſcēderat (du; hora tertia) videbatur eſſe (cūctis) omnibus apoſtolis (mundꝰ intonat repēte). i. ſubito. ⁊ ille ſonus vel mūdus (nūciat deū veniſſe orantibus aplis). i. ſimul in vnū locū cōgregatis ⁊ orantibꝰ ⁊ expectantibus ꝓmiſſionē dn̄i ſui. ſ. xp̄i cum ip̄e de illa ꝓmiſſione eis ante aſcenſionē locutus fuiſſet dicēs. vado ⁊ venio ad vos ⁊ mittā vobis paraclitū. i. conſolatorem q̄ docebit vos omnem veritatē. ⁊ ita facti perfectiores in omni ſciētia erāt: quia diuerſa genera linguarum loquebant̄ ⁊ predicabant magnalia dei.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Et qm̄ q̄dem pr̄ miſit ſpūm ergo (ignis) ideſt ſpūs (decorꝰ).i.pulcher (eſt almus de lumine pr̄is) q̄ ſpūs (cōpleuit) vt haberent ſcientiā loquendi pectora apl'orum vel hoīꝫ (fida) ideſt fidelia xp̄i ⁊ hoc calore ideſt ardore (verbi) ideſt filij.

¶ De patris ergo lumine
Decorus ignis almus eſt:
Qui fida xp̄i pectora
Calore verbi compleuit.

¶ Viſcera apl'orum impleta.i. ſaciata gaudent) q̄ꝛ fecit eos loquētes ⁊ etiā ardētes in amore ⁊ afflata).i. inflāmata ſpiritu ſancto (intonant diuerſas voces) ideſt loquuntur
Actuū.ij. idiomata omniū linguaꝝ. ⁊ (fatētur vl' fantur magnalia dei) ideſt mirabilia dei ideſt predicant nomen xp̄i.

¶ Impleta gaudent viſcera
Afflata ſancto ſpiritu:
Voces diuerſas intonant
Fantur dei magnalia.

¶ Ex omni gente).i. ex omnibus gentibus (cogniti) ſunt apl'i.ſ. a grecis latinis barbaris (cunctiſq; admirātibus) apoſtoli loquūtur linguis omnibus que ſunt.lxxij.

¶ Ex omni gente cogniti
Grecis latinis barbaris:
Cunctiſq; admirantibus
Linguis loquūtur omnibus.

¶ Cum apoſtoli ita loq̄bantur omnes admirabant̄ ſic loquētes: credētes deū i eis eē ſed iudea increpat eos.i. plebs iudeorū (incredula) ideſt infidelis illa dico (veſana).i. inſana (toruo ſpū).i. ſup̱bo (cōcrepat alūnos).i. diſcipulos xp̄i (ructare crapula muſti) ideſt affirmat eos vino inebriari.

¶ Judea tunc incredula
Veſana toruo ſpiritu:
Ructare muſti crapula
Alumnos xp̄i concrepat.

¶ Eſtimabant iudei qꝫ p̄ nimio potu muſti ideſt p̱ ebrietatē apl'i taliter loquebant̄ (ſed petrus occurrit ſignis).i. miraculis (⁊ virtutibus docet).i. probat perfidos iudeos (ꝓfari).i. loq̄ (falſa iohelis) ꝓphete (te-
Johelis. ij. ſtimonio) ꝓphetauit enim iohel ſic. Effundam de ſpiritu meo ſuper omnem carnem ⁊ ꝓphetabunt filij veſtri ⁊ filie.

¶ Sed ſignis ⁊ virtutibus
Occurrit ⁊ docet petrus:
Falſa profari perfidos
Johelis teſtimonio.

¶ Laus ſit patri cum filio ſimul ⁊ ſancto paraclito) ideſt ſpiritu ſancto. ⁊ (mittat nobis) omnibus fidelibus (chariſma).i. donū ſancti ſpiritus. vel gratiā ſpūs ſancti.

¶ Sit laus patri cum filio
Sancto ſimul paraclito:
Nobiſq; mittat filius
Chariſma ſancti ſpiritus.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in feſto penthecoſtes ſicut ⁊ ſuperiores hymni. narrat quid ex hac miſſione conſolatoris ſpūs euenerit petitq; illius dona nobis infundi.

¶ Materia huiꝰ hymni eſt ſpūs ſctūs quē pr̄ ⁊ filius ꝓmiſerūt iohele dicēte. Effundā de ſpū meo ſup̱ oēm carnē ⁊ ꝓph̄abūt filij vr̄i ⁊ filie vr̄e. ⁊ filiꝰ dicit. Si aſſūptꝰ fuero in celū mittā vobis paclitū. ⁊ apl'is orātibꝰ mūdꝰ itonat. ⁊ venit ſpūs ſctūs i ſpē ignis quo apoſtoli inflammati loquebātur mag-

Beata nobis gaudia
Anni reduxit orbita:
Cum ſpiritus paraclitus
Effulſit in diſcipulos.

© Biblioteca Nacional de España

nalia dei varijs linguis. Queritur hic vtrum filius ſit a patre non factus ſed genitus ⁊ pre ſacenti materia dico ex ſubſtantia patris ⁊ non ex aliquo: ſed ex patre. Similiter dico de ꝓceſſione ſpiritus ſancti: quia ſit ex patre ⁊ filio ⁊ de ſubſtantia vtriuſqꝫ coequalis eis ⁊ nõ ex aliquo fact⁹ nec ex nihilo. Cõſtructio (orbita) .i. reuolutio (anni reduxit nobis beata gaudia: cũ ſpiritus paraclitus effulſit) .i. reſplenduit (in diſcipulos.

¶ Ignis vibrante lumine
Lingue figuram detulit:
Verbis vt eſſent proflui
Et charitate feruidi.

¶ Conſtrue (ignis) .i. ſpũs ſctũs cũ ſplẽdore feruẽte appꝛuit diſcipulis: qꝛ ſermo eorum futurus igne⁹ erat. ⁊ ideo in lingua ⁊ igne apparuit: quia fecit eos ardentes i dilectione dei ⁊ ꝓximi ⁊ pariter ſermone affluẽtes qđ dicit̃ hic ignis .i. ſpũs ſctũs (detulit figuram lingue vibrante) .i. feruẽte (lumie ſuo) ideſt ſplendore (vt illi apoſtoli ⁊ diſcipuli eſſent ꝓflui) .i. facundi. ⁊ loquentes (verbis) .i varijs linguis (⁊ feruidi) ideſt ardentes ⁊ inflãmati charitate.

¶ Linguis loquuntur omnium
Turbe pauent gentilium:
Muſto madere deputant
Quos ſpiritus repleuerat.

¶ Apoſtoli) loquuntur (linguis oĩm) ⁊ iõ (turbe gẽtiliũ pauent) .i. miranť ⁊ turbe ille deputant) ideſt valde putant (madere) ideſt abundare (muſto) ideſt vino. illos (quos ſpũs ſanct⁹ ſuo ſplẽdore repleuerat.

¶ Patrata ſunt hec myſtice
Paſche peracto tempore:
Sacro dierum numero
Quo lege ſit remiſſio.

¶ Cum filij iſrael .xl. ⁊ .ix. annis per deſertum erraſſent in .l. anno iuxta montẽ ſynai cum fulgore ⁊ tonitruo legem acceperunt. Item in lege moyſi. Filij iſrael emebãt ſeruos ⁊ ancillas ⁊ agros ⁊ poſſidebant .xl. et ix. annis: in .l. anno omnes liberabanť inde dicitur annus iubileus .i. remiſſionis. ⁊ ſignificat octauam diem reſurrectionis in qua omnes liberati erant a ſeruitute diaboli. ⁊ hoc eſt (myſtice) figuratiue (ſunt patrata) ideſt completa (peracto) .i. completo (tempore paſche ſacro numero dierum) ideſt quinquagenario (quo numero ſit remiſſio in lege moyſi vel myſtica) ideſt figuratiua. Nota gloſã.

¶ Te nunc deus pijſſime
Vultu precamur cernuo:
Illapſa nobis celitus
Largire dona ſpiritus.

¶ O pijſſime deus (precamur te nũc) ideſt in preſenti (vultu cernuo) ideſt prono (largire) dona ſpiritus ſancti (illapſa nobis celitus) ideſt diuinitus infuſa.

¶ Carmẽ eſt dimetrũ iambicũ cacometrum. Canitur in feſto euchariſtie ideſt bone gratie hoc eſt corpis chriſti. Narrat quemadmodum hoc ſacramentum in cena inſtitutum eſt a xp̃o.

Pange lingua glorioſi
Corporis myſterium:
Sanguiniſqꝫ precioſi
Quem in mundi precium
Fructus ventris generoſi
Rex effudit gẽtium.

¶ Materia huius hymni glĩoſiſſimi: qꝛ de xp̃o infinite glĩoſo ⁊ ſolẽniſſimo ẽ q̃ddã ꝑceptũ obſuentis dignũ ab eccl'ia militãti approbatuꝫ ⁊ dictũ. vñ diligentiſſime huic fides adhibẽda iuxta aurelij Aug. dcm̃ i epl'a ad fũdamẽtũ. Euãgelio nõ crederẽ niſi quia eccl'ia approbat. Qđ .ſ. q̃dẽ ꝑceptũ eſt vt pãgam⁹ ⁊ cantem⁹ corde ⁊ lingua euchariſtie ſiue corpis xp̃i myſteriũ. ꝓ q ẽ aduertẽdum q̃ differẽtia tal' eſt inť iſta tria vocabula ibi repta .ſ. myſteriũ ſacrificiũ ⁊ ſacr̃m. Nã ꝑmo myſteriũ dr̃ ſacrũ ſecretũ vel ſacrũ abſconditum. Et rõ eſt ex ſua deriuatione ſumpta qꝛ dr̃ a myſtis vel myſticẽ grece qđ idẽ ẽ qđ ſecretũ latine. Sacrificiũ ꝟo gñ̃ralr̃ nõ ꝓꝑe ſm̃ iſidoꝝ ẽ victima: ⁊ q̃cũqꝫ in ara cremanť ⁊ po-

Auguſtin⁹.

Myſterium ⁊ vnde.

Sacrificiuꝫ ⁊ vnde.

© Biblioteca Nacional de España

Sacramen- tum ⁊ vnde. Iſidorus.

nunť. ⁊ ſic ſumiť ꝓ oblationibꝰ q̄s antiq̄tꝰ faciebāt. ſ. vituloꝝ: hircoꝝ. ⁊c̄. Sacramētū ta
men intelligiť ſic. idē eſt ꝙ ſacre rei ſignū quantū ad ethimologiā vocabuli. vel ſacrm̄ ē rē
ſecretā ꝯtinēs. Nā aliď cerniť: aliď intelligiť. Et dr̄ a ſacer. ſacrm̄. ti. qď idē ē qď pignꝰ ſpon
ſionis ſicutiuſiurādū dať alicui vt ſit fideiuſſor. Quapropť tātū ergo ſacrm̄. ſ. euchariſtie
de q̊ hymnꝰ cantať: ē datū nob̄ i pignꝰ btitudis: ⁊ ꝓmiſſi aduētus ad iudiciū. Naꝫ promi

Matthēꝰ.

ſit xp̄s ꝙ habet alias oues ducere ad vnū ouile. ⁊ erit vnꝰ paſtor. ſm̄ Math. ⁊ in alio loco.
veniet filiꝰ hoīs in nubibꝰ celi. ⁊c̄. ⁊ etiā i alio loco q̄ſi pollicēdo dixit. Eſtote parati q: q̄ ho
ra nō putatis filiꝰ hoīs veniet. ſicut iā antea iuſiurādū fecerat ⁊ cōpleuit. vt abraam teſtan
te zacharia. Iuſiurādū qď iurauit ad abraā p̄rem nr̄ꝫ datuꝝ ſe nob̄. qď de facto completum
reuera accepimꝰ in die natiuitatis. Qď q̄dem ſacrm̄ ⁊ myſteriū ⁊ mirabile a ſeculis nō au
ditū: iſtituit i die paraſceue ex̄ñs ille rex māſuetꝰ cū diſcipulis factoq̄ꝫ ſmone cōſolatiuo ex
vno latere ⁊ ex altero multe amaritudines: q: dixerat. nocte hac ſcādalū ꝓpter me patiemi

Nota dubi- um.

ni. Circa qď pōt eſſe vnū dubiū: q̄re magis inſtitutū eſt tali die a xp̄o iſtud ſacrm̄ ⁊ non in
alio tp̄e: cū rō dubij pōt eē iſta. p̄mo diſpoſitio ſm̄ ph̄os dꝫ p̄cedere formā. q: in. ij. ď anima
⁊. vj. metha. actꝰ actiuoꝝ ſunt in patiēte diſpoſito. Sed baptiſmus ē diſpoſitio ad hoc ſacrꝫ
ergo baptiſmꝰ eſt p̄or. vltra cū baptiſmus fuit inſtitutꝰ poſt paſſionē: ergo ſacrm̄ altaris ď
buiſſet inſtitui pꝰ paſſionē. Rn̄deo ꝙ hoc ſacrm̄ tota eccl̄ie curia docēte: in hac die iſtitui ď
buit. ⁊ nō an̄ nec pꝰ: q̄ꝫplurimis: p̄ſertim q̄ttuor rōnibꝰ arcta ⁊ mota. Prima eſt rōne huius
ſacri neceſſarie aſſignationis. nā neceſſitas q̄ aſſignať q̄re hoc ſacrm̄ inſtitui debuit: eſt ſig
num q: ad ꝑfectionem nr̄am exigebat. vt. ſ. caput nr̄m xp̄s realiter corpori coniungeretur.
Sed toto tp̄e p̄cedēti xp̄s ſub ꝓp̄a ſpecie nobiſcū cōſtitutꝰ eſt. ergo nō oportuit ante hoc ſa

Euſebius.

cramētū inſtitui: ſed tūc ⁊ i illo tp̄e q̄n corpꝰ aſſūptū oblaturꝰ erat. Euſebio atteſtāte. Secū
da rō ē rōne legalis figurationis. nā xp̄s q̄ꝫdiu fuit in mūdo ꝯuerſatꝰ: figuras legis obſerua

Apoſtolus.

re voluit factꝰ ſub lege. vt eos q̄ ſub lege erāt redimeret a p̄ctō ſm̄ ap̄lm̄. Sed veniēte veri
tate ceſſat figura ⁊ vmbra veniēte luce. ergo xp̄o recedēte ꝑ mortem: q̄n figure legis termi
nāde erāt ďbuit iſtitui. Tertia rō ē rōne rep̄ſentatiōis. nā hoc ſacrm̄ ē rep̄ſētās terminū dn̄i
ce paſſionis: ergo cōgruū erat iminēte iā paſſione iſtitui. Quarta rō rōne fortioris impreſſio
nis. q: q̄ vltimo fiunt magis memorie iprimunť ⁊ cōmēdanť. ergo vltimo poſt cenā iſtitui
debuit ip̄o xp̄o receſſuro. Et hec rō tangiť in decretis ď cōſe. diſti. ij. c. liq̄do vbi dr̄ ꝙ in me
moria ⁊ in exp̄ſſione paſſionis xp̄i ē inſtitutū. Reſtat dicere ⁊ rn̄dere ad rōnem factaꝫ ꝙ nō
eſt neceſſariū eundē eſſe ordinē iſtitutionis ſacroꝝ ⁊ ꝑceptionis: ⁊ cauſa ē q: ad finē q̄ nob̄
p̄ſtituiť vltimo ꝑuenimꝰ. Ideo euchariſtia q̊dāmodo ē finis baptiſmi: q: ꝑ baptiſmū aliud
cōſecrať ad euchariſtie ꝑceptionē ſicut ꝑ ordinē ad eiꝰ ꝑceptionē. hoc pacto redeamus vn̄
digreſſi ſumꝰ: ꝙ ſi illi tres pueri a camino ignis liberati in laudē dei q̊ddaꝫ canticū cecinere
ſcilicet. Bn̄e oīa op̄a dn̄i. Et zacharias ꝓph̄a aliud cāticū. Et iuſtꝰ ſimeō aliď cāticū ⁊ hym
nū nō parua iocūditate cecinit ob hoc ꝙ verū redēptorē ieſum i vlnis ſuis tenuit: hic decete
ro factus videns ⁊ gaudēs: ita dixit. Nūc dimittis ſeruū tuū dn̄e. Et eccleſia talia ſupradicta
cantat ⁊ precipit canere. Quāto magis iſtud ſacramētū ſacroꝝ quātum verbis poſſumꝰ ex
primamus canendo ⁊ iubilādo ꝑ qď nō modo tres pueri: imo īfiniti hoīes ab inferni igne
liberanť. Qď etiā nō ſolū vnū illuminauit: imo totū mūdū. qď nō ſolū in brachijs illū eun
dem ieſum recipimꝰ: ſed in pectoribꝰ tanq̄ꝫ in tabernaculo ſuo nobiſcū cenās ⁊ congaudēs.
Et illud eſt de quo pſalmiſta Dauid in ꝑſona dei mādat ꝙ cantemus. p̄s. xcv. Cantate dn̄o

Pſalmiſta.

canticum nouū: cātate dn̄o oīs terra. Cantate dn̄o ⁊ benedicite nomini eius annunciate ď

Quare hoc ſacrm̄ diciť nouum.

die in diē ſalutare eius. i. xp̄m contētū in hoc ſacramento. Nā iſtud eſt nouū in tp̄e quia an
te in nulla lege nec nature nec ſcripture. nouū in excellētia quia nullū antea ⁊ poſt excellen
tius. Nouū in cōſecratione q: nuſq̄ꝫ verbis ſimilibꝰ aliqď ſacrm̄ fuit cōſecratū nec veteris
nec noue legis. Nouū in aſſūptione q: in alijs qď ſumiť maſticať: frāgiť: decoquiť digeri
tur. Ibi ſemꝑ aſſumptū realiter integre. ⁊ abſq̄ꝫ vlla mutatiōe augmēti nec detrimēti. Quā
obrem eccleſia militās abſq̄ꝫ nulla ruga ꝓpter tm̄ ſacrm̄ ſaluberrimū oībus primatum pu
blice letanter: Vbis in celū eleuatis nō parua armonia cantat ⁊ p̄cipit canere iuxta dictum
ſponſi. ſ. xp̄i. Exemplū do vobis: vt queādmodū ego facio ꝙ faciatis vt patet ex expoſitione
littere. Ad quam veniamus ſic dicendo. O (lingua militie xp̄iane: non perfidie iudeoꝝ nō
porci mahometi ſuorūq̄ꝫ complicum (pange). i. cane vel tanq̄ꝫ tuba exalta vocem laudādo

© Biblioteca Nacional de España

⁊ quid (myſterium).i. diuinū ſecretū vel diuinū abſconditū: ex eo qḋ aliud cernitur: aliud credit᷑ vel intelligit᷑ (glorioſi corpis).ſ. ieſu xp̄i iā gl'ioſi ⁊ imortalis ⁊ ipaſſibilis. Et pange myſteriū (ſanguiniſq; p̄cioſi) q: lauit nos i ſanguine ſuo (quē).ſ. ſanguinē p̄cioſum ille (rex gentiū).i. gētiliū ⁊ oiū gētiū: q: cū iudei abdicarūt ⁊ negarūt te regē: quē pilatus gentilis in perſona oim gentiliū cognouit eſſe regē iudeoꝝ dicēs. regem vr̄m crucifigā (effudit) ideſt ſparſit ꝓ peccatoribus ⁊ peccato p̄mi parētis (in mūdi p̄ciū).i. in ſatiſfactionē pro mūdo: q̄ cum ſit finit⁹ infinitū nō valebat ſoluere. Rex dico ſupple (fruct⁹ vētris generoſi) ideſt fili⁹ intemerate virginis. ⁊ pōt intelligi vna figura grāmaticalis: ſm quā permittit᷑ poni pars ꝓ toto vel etiā (fruct⁹ vētris generoſi).i. ꝓles illius q̄ ex vtraq; parte eſſentiali.ſ. corporis ⁊ anime ex ꝓſapia regia eſt ꝓcedēs. Nā matthei p̄mo filius dauid q̄ rex excellens in veteri teſtamēto fert᷑ ⁊ hoc ſm carnē ⁊ cū parēteſi debet legi: vt patet bene intuenti.

¶ Nobis natus nobis datus
Ex intacta virgine
Et in mundo conuerſatus
Sparſo verbi ſemine
Sui moras incolatus
Miro clauſit ordine.

¶ Et iſte nāq; rex (nobis datus) eſt ſupple a deo patre (nobis nat⁹) i. ꝓpter nos non ꝓpter angelos: vt nos redimeret ⁊ liberaret a peccato ⁊ nos gl'ificaret. et hoc (ex intacta virgine).ſ. nō corrupta non ſolū corpore: verū etiā mente ⁊ animo. quia voto ſe deo obtulit ſpōſā (⁊ in mūdo cōuerſat⁹) ideſt in terra ſancta q̄ mediū mundi dicitur cū doctoribus legis diſputauit ⁊ cum alijs dum predicabat ⁊ miracula innumerabilia faciebat: vt cōpleret᷑ quod dixit Abacuch. Et in terris viſus eſt ⁊ cū hominib⁹ cōuerſat⁹ eſt: ⁊ etiā cōuerſat⁹ eſt in mūdo (ſparſo verbi ſemine) i. mediāte ſemine diffuſo v̄bi diuini dū p̄dicabat p partes illas iuxta illud. Semē eſt v̄bū dei q: inde naſcit᷑ fruct⁹ grē p cōuerſionē ab eo: fruct⁹: ſaluationis p veraꝫ obſeruantiā ⁊ cuſtodiā illi⁹ v̄bi diuini iuxta illud. Beati q̄ audiūt verbū dei: ⁊ cuſtodiunt illō. ⁊ ſequitur. (Sui moras incolat⁹).i. tarditates ⁊ dilationes ſui (incolat⁹).i. exilij a ſua patria vnde exiuit ⁊ peregrinationes p. xxxiij. annos (clauſit).i. concluſit ⁊ pfecit (miro ordine).i. nouo: ideo miro q: nouo. Nā p prius voluit miniſtrare q̄ꝫ miniſtrari: prius voluit facere q̄ꝫ docere: ⁊ de poſt docere operādo. ⁊ voluit ꝓprius miracula facere: vt oſtēderet ſe verum deū quod nō docuit vſq; ad etatem. xxx. annoꝝ. Uoluit pati: vt nos non patiamur ꝓpter ipſum: vt pote voluit omnes deriſiones ꝓprius pati. vt nos quaſcūq; illatas contumelias ſine murmuratione pateremur: voluit nobis mori vt nos ꝓpter ipſum parati ſim⁹ mori. vltimate anteq̄ꝫ illā imaniſſimā mortē ſuſcepit diſpoſuit medicamē ſufficientiſſimū ad ſurgendum ab infirmitate ad ſanitatē. ⁊ a morte peccati ad vitam anime: vt nō oporteret iterꝫ crucifigi: vt rurſus a peccato liberarent᷑ homines quib⁹ diſpoſitis pie ⁊ miſericorditer ordinatis: finiuit peregrinationē ad patrē. vnde exiuit p temporalem generationem reuertendo: cum quo quidem ſemper eſt idem quantum ad diuinitatem.

¶ In ſupreme nocte cene
Recumbens cum fratribus
Obſeruata lege plene
Cibis in legalibus
Cibum turbe duodene
Se dat ſuis manibus.

¶ Et ſequit᷑. deuote xp̄iane cupis ſcire q̄ in tēpore ordinauit tātā medicinā: tm̄ ſubſidiū ꝓ his q̄ in lucta d̄monū cadūt: hoc fuit q̄ñ ille ſumus rex regū dñs dñantiū fuit (ſedēs Mat. xxvj.
cū fratribus).i. diſcipulis ſuis. Qui iaꝫ non Luce. xxij.
ſerui ſed amici ⁊ fratres erāt: q: ab vno eo‑ Marci. xiiij.
dē dño p creationem: q: ſub vno iugo amoris: q: ſub mortalitate tūc vna oēs erant. ⁊ hoc ſupple (i nocte) illa diei iouis (ſupme cene).i. vltime in corpe mortali ſupple ⁊ (obſuata lege plene. ⁊c.).i. poſtq̄ꝫ lege moyſi pfecte ⁊ cōplete obſuauit: q: comedit agnum paſchalē more legis. nā non veni ſoluere legē: ſed adiplere vt ſepe dixit. aliter q tūc: vt nūc ſupple (dat ſe).i. porrigit corpus ſuū (cibū).i. in cibū aie ⁊ angeloꝝ (turbe duodene) ideſt toti cōgregationi. xij. apl'oꝝ ſupple vt augeret᷑ grā ⁊ fortitudo ad reſiſtēdū idagationi iudeo‑

© Biblioteca Nacional de España

Quare dedit ſe ſuis manibus.

rum corp⁹ ſuū (dat e ſuis manib⁹) nō medio alicuius miniſtri. Dādo ſupple ad intelligendū adhuc nō eſſe daſtā ⁊ cōceſſā poteſtatē miniſtrādi ⁊ cōficiēdi alijs tm̄ ſacramentum.

¶ Et ſequit̄. Nā poſtq̄ȝ in vltima cena accepit panē in ſctās ac venerabiles manus (verbū caro). i. homo vel xp̄s (panē verū) quē in man⁹ ſuas ſuſcepit ſupple (efficit). i. cōuertit (carnē). i. in ſuū corp⁹. iuxta illd̄. panis quē ego do: caro mea eſt ꝓ mūdi vita. ⁊ hoc ſupple (v̄bo). i. in v̄tute v̄boꝝ. ſ. hoc ē corp⁹ meū (qȝ) ꝓ ⁊ (merū) i. vinū vitis ſupple (fit ſanguis xp̄i). i. v̄bis conſecrationis

¶ Verbum caro panem verum
Verbo carnem efficit
Fitq̄ȝ ſanguis chriſti merum
Et ſi ſenſus deficit:
Ad firmandum cor ſincerum
Sola fides ſufficit.

cōuertit̄ in verū ſanguinē xp̄i (⁊ ſi ſenſus). ſ. tact⁹ tāgēdo (deficit) ⁊ ſenſus viſus videndo decipit̄ accidētia q̄libet tm̄ ſentiēs attū. ſ. (Ad firmādū cor ſinceꝝ). ſ. nō fractū cōtagiōe infidelitatis. nō fractū duricia ⁊ ꝑtinacia pcti. nō fractū malicia iudeoꝝ (ſola fides ſufficit). i. ſolus aſſenſus volūtatis ab intelligētia ⁊ ſenſu auditus ꝓcedēs iuxta illud. Fides nō habȝ meritū vbi humana ratio p̄bet expimētum. Et ſequitur poſtq̄ȝ virtuoſus eſt honorandus

Fides nō habet meritū vbi hūana ratio. ⁊c̄.

Ethi. iiij. quanto magis vas oim̄ v̄tutū. iō (tm̄ ergo ſacr̄m). i. tā maximā rē ſacratā et ineffabilē oiȝ v̄tutū plenā (veneremur nos cernui). i. humiles māſueti cū reuerētia ⁊ genuflexione ⁊ honore latrio tanq̄ȝ ad deum (⁊ antiquū documētū) doctrina legalis de agno paſchali (cedat). i. det locū (nouo ritui). i. nouo generi cibi vel doctrina legal̄: tanq̄ȝ vmbra: figura ⁊ q̄ſi imꝑfectū cedat. i.

¶ Tantum ergo ſacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Preſtet fides ſupplementum
Senſuum defectui.

ceſſet dādo locū ſu. nouo ritui ſoli figurato ⁊ ꝑfectiſſimo iuxta illd̄. qn̄ venerit qd̄ ꝑfectū eſt ceſſabit qd̄ ex ꝑte. ſicut adueniēte luce cedit vmbra. p̄ſtet fides ſupplemētū vt rite bene veneremur qd̄ nō videm⁹. ⁊c̄. (fides). i. illa noticia enigmatica tanq̄ȝ ꝑ ſpeculū (preſtet) ideſt exibeat ⁊ ordinet (ſupplementū) ⁊ ſic vice fungens (ſenſuum defectui) virtuti limitati ſenſuum exteriorum: quocirca tale obiectum ſunt deficientes ⁊ fallunt.

¶ Ideo ꝓpter īfinitū bonū nob̄ collatū a ſctiſſima trinitate (lau⁹ ſit genitori p̄ri et genito). i. filio ſit eadē laus ⁊ iubilatio qd̄ eſt gaudiū qd̄ verbis explicari nō pōt (ſal⁹) ſil̄r q̄ ab vtroq̄ȝ nob̄ euenit ⁊ ꝓcedit ⁊ nō ex nobis. ſil̄r honor ⁊ reuerētia latria. ſil̄r virtus q̄ anthonomatice charitas dici pōt: ⁊ q̄ oēs v̄tutes cōprehēdit q̄ redēpti ſumus (q̄qȝ). i.

¶ Genitori genitoq̄ȝ
Laus ⁊ iubilatio:
Salus honor virtus quoq̄ȝ
Sit ⁊ benedictio:
Procedenti ab vtroq̄ȝ
Compar ſit laudatio. Amen.

ſimul (bn̄o) ſit attribuēda p̄dictis. Iuxta illd̄. bn̄dicti vos a dn̄o q̄ fecit celū ⁊ terrā (qȝ) ꝓ ⁊ (laudatio cōpar) tota p̄dicta ſup. i. ſil̄. eq̄lis ſit ſpūi ſctō ſup. (ꝓcedēti) ꝑ eternalē ꝓceſſionē paſſiuā (ab vtroq̄ȝ). i. a p̄re ⁊ filio. iuxta determinationē eccleſie. Amen. i. ſine fine in perpetuū. Expoſitor ſubmittit ſe determinationi ⁊ conſilio eccleſie militantis. Dixi.

¶ Carmen eſt ſimile aſclepiadeo mixto gliconico ſed cacometruȝ. Canitur in feſto euchariſtie ad horas nocturnas. proſequit̄ ſicut in pange lingua inſtitutionem ſacramenti. Auctor eſt ſanctus thomas aquinas.

¶ Addit⁹ cū gloſa. Quia eadem eſt materia preſētis hymni ac fuit ſupioris: vȝ agere d̄ iſtitutione ſacramēti corpis xp̄i: qd̄ in nouiſſima cena ſaluator nr̄ inſtituit: ad remediū totius mundi: tātum ordinē littere ī preſenti hymno explicabim⁹ q̄ ad rudes ſcolipetas. Sed

Sacris ſolēnis iūcta ſint gaudia
Et ex precordijs ſonēt p̄conia:
Recedant vetera noua ſint omnia
Corda voces ⁊ opera.

© Biblioteca Nacional de España

pꝛimo nota quia ex oī actione xp̄i nr̄a īſtructio demōſtrat̄. p̄mo ponit̄ oꝛdo inſtitutionis ſacramēti ⁊ materia. ⁊ deſignant̄ illi: q̄bus officiū cōficiēdi ſacr̄m cōceſſum ē. ſ. pꝛeſbyteri. ponit̄ etiā quomodo in hoc ſacramento ceſſauit figura veteris legis: in qua omnia contin gebant in figuris. Juxta pauli vocē ad coꝛinthios. ca. x. Figura aūt hui⁹ ſacramenti p̄ceſſit qn̄ pluit de⁹ māna in deſerto patrib⁹: q̄ quotidiano paſcebant̄ alimento. vn̄ panē celi dedit eis: panē ange. ⁊c. ſed illū panē māducātes moꝛtui ſunt. iſte autē panis quem legifer xp̄s dedit: viuus eſt: q̄ de celo deſcēdit: ⁊ vite eterne ſubſtantiam miniſtrat. Quod autem ſacr̄m ſit ſacre rei ſignū. ⁊ quod tria in eo cōſiderent̄. ſ. ſacramentū tm̄. ſacramentum ⁊ res ſacra. et res ⁊ non ſacra: pꝛetermiſſum facio: quia pinguioꝛi mineruа opus eſt. de hoc plura magiſter ſententiarum in. iiij. diſtin. ix. Erit ergo oꝛdo. (Gaudia) gaudium eſt animi letitia alicuius pꝛeſentis boni opinione concepta. et dicit̄. q. gauriū quod latine letū ſonat. gaudia ergo (ſint iuncta ſacris ſolēnijs). ſ. coꝛpoꝛis chꝛiſti cui⁹ feſtiuitate pluſq̄ȝ ceteris gaudenduȝ eſt (et pꝛeconia). i. ſigna vel voces ſolēnitatis (ſonent). i. cum ſono exeāt (ex pꝛecoꝛdijs). i. ex intimis nr̄i coꝛdis. (⁊ vetera). i. obſeruationes veteris legis (recedant) pꝛopter aduentum noue. hoc eſt xp̄i figurati: vel ſic (vetera). i. homo vetus hoc eſt vitioſus vnde expurgate vetus fermentum vt ſitis noua cōſperſio: vt qui antehac male vixit: poſthac viuat nouiter hoc eſt ſine vitijs: vetera ergo. i. mala op̄a perpetrata (recedant). i. ſeparentur (et omnia ſint noua). i. renouata videlicet (coꝛda. voces. ⁊ opera) vt interius ⁊ exterius ſim⁹ azimi hoc eſt puri ad celebꝛandum tantum ſacramentum. — M. ſētētiaꝝ. Gaudium ⁊ vnde.

¶ Noctis recolit̄ cena nouiſſima
Qua xp̄s credit̄ agnū ⁊ azima
Dediſſe fratribus iuxta legitima
Pꝛiſcis indulta patribus.

¶ Et dico q̄ coꝛda voces ⁊ op̄a ſint noua quia (cena nouiſſima noctis). i. cena vltime noctis (recolit̄) id eſt celebꝛat̄ (qua). i. in qua cena (xp̄s credit̄ dediſſe agnuȝ). ſ. paſchalem ⁊ (azima). i. panē abſq̄ȝ fermento. i. amaritudine ⁊ dicitur azima ab. a. q̄ ē ſine. ⁊ zima fermētum. q. ſine fermento (fratribus). i. apoſtolis. nuſq̄ȝ. n. niſi fratres: aut amicos: diſcipulos dn̄i cognominari videm⁹ in tota ſacra pagina. teſte Gregoꝛio. (Juxta indulta legitima). i. iuxta legē datam (pꝛiſcis pa.) puta moyſi ⁊ patriarchis. nam ſupꝛa dixit obſeruata lege plene: quia nō veni ſoluere legē ſed adiplere. ⁊ eſt indultū conceſſum datum ſiue remiſſum. vnde Gregoꝛius luce. iij. tempoꝛa indulta ne pereant. — Azima. Gregoꝛius. Indultum. Gregoꝛius.

¶ Poſt agnū typicū expletis epul̄
Coꝛp⁹ dn̄icum datur diſcipulis
Sic totum omnib⁹ q̄ totū ſingulis
Eius fatemur manibus.

¶ Pꝛoſequit̄ dicens q̄ poſt agnū typicum id eſt poſt eſum agni typici. i. figuratiui qui erat cibus coꝛpis: dedit ſe in cibū anime: et angeloꝛū. q: ipſe erat verus agnus q̄ abſtulit peccata mūdi. ⁊c. (epulis ergo expletis) id eſt finitis poſt eſum ag. typici coꝛpus dominicum datur ſcilicet a domino (diſcipul̄) ſic totum id eſt totaliter fatemur datum eſſe omnibus id eſt duodecim xp̄i diſcipulis (manibus eius) quod totum ſingulis id eſt cuilibet illoꝛum datum eſt.

¶ Dedit ex frugib⁹ coꝛpis ferculuȝ
Dedit ex vitibus ſanguinis poculū
Dicens accipite q̄d trado vaſculuȝ
Omnes ex eo bibite.

¶ Dedit. ſ. xp̄s ferculum coꝛ. i. ſuum coꝛp⁹ in cibum ⁊ hoc ex frugibus. i. ex vero pane materiali. vnde ioānes. panis quē ego dabo caro mea eſt. alias dedit fragilibus. ſ. diſcipulis qui bene fragiles erant quia ſcd̄ȝ Grego. non eos paſſio: nō reſurrectio: non ſpiritus ſancti miſſio confirmauerat. dedit etiam (poculum) hoc eſt potum ſanguinis ſui ⁊ hoc (ex vitibus) id eſt ex naturali vino. ⁊ nota q̄ in die illius ſanctiſſime cene dixit. non bibam amodo de hoc genimine vitis donec. ⁊c. qua cauſa in die transfigurationis dn̄i cōficit̄ ſacramētū ex vino nouo: ſi inueniri poſſit: vel ſaltē vt aliquātulū d̄ matura vua — Joannes. Gregoꝛius. Nota.

© Biblioteca Nacional de España

Euticianus papa.

in calice liquaṫ. ⁊ noue vue ſuper altare benedicunṫ: vt populus cõmunicet. Eutitian⁹ enĩ papa ſtatuit ꝙ fruges noue benedicerentur ſuper altare. alias. dedit ⁊ triſtibus. nam triſtes erant apoſtoli de nece predicta ſui domini dicens (acci. vaſ. quod trado) ideſt do vobis (et omnes bibite ex eo) ſcilicet poculo ſanguinis mei.

¶ Sic xp̃s inſtituit) .i. tali modo ſupradicto ordinauit (iſtud ſacrificium) .ſ. ſui corporis ſanguiniſq; (cuius officium) .ſ. cõficiẽdi ſacramentũ (voluit cõmitti) .i. appropari ſiue tradi tantũ (ſolis preſbyteris quibus ſic cõgruit) .i. cõuenit aut eſt neceſſariũ. (vt ſumant) .i. recipiãt ipſi (⁊ dẽt ceteris) .ſ. fidelibus (vere cõfeſſis ⁊ cõtritis) ad quorũ remediũ cõſtitutũ fuit. niſi enĩ manducaueritis carnẽ filij hominis: ⁊ biberitis eius ſanguinẽ: non habebitis vitam in vobis. ⁊c̃.

¶ Sic ſacrificium iſtud inſtituit
Cuius officiũ cõmitti voluit:
Solis preſbyteris q̃bus ſic cõgruit
Ut ſumant ⁊ dent ceteris.

¶ Panis angelic⁹) .i. xp̃s qui eſt cib⁹ angelorũ. vnde dicıṫ. ego ſum panis ver⁹ q̇ d̃ celo deſcẽdi (fit) .i. efficıṫ (panis hominũ) ꝓ quibus nat⁹ eſt (⁊ panis hic dat celitus) ideſt diuinit⁹ (terminũ) .i. finẽ figuris .ſ. typicis veteris teſtamẽti: in quo vt ſupra diximus cõtingebant oĩa in figuris. (o res mirabilis) .i. digna admiratione quia .ſ. (paup ſeru⁹ ⁊ humilis) hoc eſt cuiuſcũq; condiciõis ſeu ſtatus ſit homo xp̃ianus: manducat dñm. hoc eſt factorẽ ſuum ſacramẽtaliter ſumit. ⁊ ſumitur dupliciter ſcilicet ſacramentaliter ⁊ ſpiritualiter.

¶ Panis angelicus fit panis hoĩm
Dat panis celitus figuris terminũ:
O res mirabilis manducat dñm
Pauper ſeruus ⁊ humilis.

¶ O trina deitas (q;) ꝑ ⁊ (vna) .i. o de⁹ trinus ⁊ vn⁹ (poſcimus te) .i. a te (q: colimus te ſic .ſ. ꝑ humilẽ deuotionẽ celebrãdo feſtiuitatẽ corpis tui (viſita nos) .ſ. ꝑ grãm tuaꝫ. aliter erit ſicut illud ꝙ dr̃ in orõne dñica .ſ. dimitte nobis debita nr̃a ſicut ⁊ nos. ⁊c̃. vel dic viſita tu nos ſic ſicut colimus te quia loquıṫ in ꝑſona eccleſie q̃ tota pulchra eſt ⁊ bene colit deũ (⁊ duc nos ꝑ tuas ſemitas) .i. ꝑ tua ꝑcepta q̃ ſunt ſemite dei directe ad cor. Unde gregori⁹. ſemita dei ad cor dirigıṫ. ad lucem quã inhabitas (quo) .i. ad quã lucẽ (tendim⁹) quia eſt finis religionis nr̃e xp̃iane.

Gregorius.

¶ Te trina deitas vnaq; poſcimus
Sic tu nos viſita ſicut te colimus:
Per tuas ſemitas duc nos q̃ tendimus
Ad lucem quã inhabitas.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometruꝫ. Canitur in feſto eucharistie ſicut ſuperiores hymni ad laudes.

Addit⁹ cũ glo. Iſte hymnus ſ̃ſr̃ canitur in die corpis xp̃i: ⁊ ẽ eiuſdẽ materie cũ ꝓcedẽtib⁹. Demõſtrat q̃liter legifer xp̃s deſcendit a ſummo celo ⁊ mortalitatem nr̃e carnis aſſumpſit: vt in eadeꝫ carne perditos redimeret: relinquens pro memoriali ſuum ſacramentum tanquam vltimũ eius teſtamentum. Ordo eſt (verbũ ſup.) i. xp̃s filius dei altiſſimi (ꝓdiens) .i. apparẽs nobis (nec linquẽs) .i. nec deſerens. (dex. pa.) .i. ſedem patris ſui quia verbũ erat apud deum (exiens ad opus ſuũ) .i. veniens ad paſſionẽ ſufferendã ꝓ nobis peccatoribus (venit ad veſperam vite) vnde ſupra. vergente mundi veſpere egreſſus. ⁊c̃.

Verbum supernũ prodiens
Nec patris liquẽs dexteraꝫ:
Ad opus ſuum exiens
Uenit ad vite veſperam.

¶ Et dico qd̃ xp̃s veniẽs ad vite veſperam (prius) .i. priuſq; tradendus .ſ. eſſet a diſcipulo ſcilicet iuda traditore (ſuis emulis) .i. inuidis iudeis bene emulis: vnde eſt illud

¶ In mortem a diſcipulo
Suis tradendus emulis:

© Biblioteca Nacional de España

Prius in vite ferculo
Se tradidit diſcipulis.
¶ Quibus ſub bina ſpecie
Corpus dedit ⁊ ſanguinem:
Ut duplicis ſubſtantie
Totum cibaret hominem.
¶ Se naſcens dedit ſocium
Conueſcens in edulium:
Se moriens in precium
Se regnans dat in premium.

ſciebat eni qđ propter inuidiã tradidiſſent illum (in mortem). ſ. corporalem (tradidit) ideſt ſe ipſum dedit ad manducandum diſcipulis. ſ. ſuis (in ferculo). i. in cibo vite. ¶ Quibus. ſ. diſcipulis ſuis duodeciꝫ (dedit) i. xp̃s (corpus). ſ. ſuũ in cibũ. (⁊ ſanguinem). ſ. in potũ ⁊ hoc (ſub bina) ſpecie). i. ſub duabus naturis. ſ. panis ⁊ vini: vt modo conficit̃ a preſbyteris: qꝛ iã illi fuerãt ordinati preſbyteri (vt cibaret totũ hominem duplicis ſubſtãtie). ſ. anime ⁊ corpis vel potius humanitatis ⁊ diuinitatis. ¶ Naſcẽs. ſ. xp̃s ex v̾gine maria (dedit ſe ſociũ) in humanitate in qua natus eſt ⁊ cuꝫ hominibus cõuerſat⁹ (⁊ cõueſcẽs). i. cenãe ſcilicet cũ diſcipulis dedit ſe in eduliũ). i. i cibũ (⁊ moriẽs). ſ. xp̃s ductus ad occiſionem ſicut agnus (dedit ſe in preciũ). i. in redemptionem noſtram. (⁊ iam regnans). ſ. in celis (dedit ſe) nobis. ſ. fidelibus (in premium) ideſt in meritum ⁊ ſempiternam remunerationem certaminis noſtri. Ecce merces eius cum eo. Eſaie. lxij.

¶ O ſalutaris hoſtia
Que celi pandis oſtium:
Bella premunt hoſtilia
Da robur fer auxilium.

¶ Conuertit̃ modo eccleſia in perſona totius populi ad petẽdũ auxiliũ ex omnipotenti deo dicẽs. (o hoſtia ſalutaris) ideſt o xp̃e victima ſalutifera (q̃ pãdis). i. aperis (oſtium). i. ianuaꝫ celi. i. paradyſi (da robur). i. fortitudinẽ reſiſtendi diabolo (et fert). i. da (auxiliũ). i. adiutorium. ſ. (quia bella hoſtilia) ideſt triſtes contentiones hoſtium ideſt demonum vel hereticorum aut ſciſmaticorum (premunt nos) ideſt vrgent nos peccatores.

¶ Uni trinoqꝫ domino
Sit ſempiterna gloria:
Qui vitam ſine termino
Nobis donet in patria. Amen.

¶ Concluſio eſt totius hymni ad gloriam ⁊ laudem trinitatis vnitatiſqꝫ (gloria ſempiterna). i. laus perpetua (ſit vni domino) ſcilicet in deitate (qꝫ). i. ⁊ (trino). ſ. i pſonis (q̃) ſcilicet deus (donet nobis vitaꝫ ſine termino) ideſt ſine fine ⁊ hoc in patria ſcilicet celeſti. Amen.

¶ Carmẽ ẽ. q. dactylicũ trimetrũ hypcatalecticũ. Canit̃ in feſto btẽ agathe v̾ginis ⁊ martyris: cui⁹ martyriũ d̾ſcribit ⁊ fauorẽ apud deũ iplorat.

Martyris ecce dies agathe
Uirginis emicat eximie:
Qua ſibi xp̃s eam ſociat
Et diadema duplex decorat.

¶ Prudentius q̃ hunc hymnum in honore beate agathe cõpoſuit: laudat deũ q̃ tãtã cõſtãtiã cõtulit ſctẽ agathe v̾gini (Ecce). i. videte (dies agathe martyris eximie) ideſt magne (virginis emicat). i. valde ſplendet quo ſcilicet die (xp̃s ſociat). i. cõiungit (eam ſibi) vel accedere fecit eam ad ſe (⁊ duplex diadema) ideſt duplex corona ſcilicet martyrij ⁊ caſtitatis (decorat) ideſt honorat eam.

Additio. Hic hymn⁹ prudẽtio attribuit̃: quẽ ego oculis trãſcurri meis nec tñ offendi ni oculus me fefellit. ſed nõ inficias eo cũ hymnũ ſancte eulalie martyris i hoc genere cõpoſuerit. Noueris tamen vt in titulo poſui: metrũ eſſe alemanium dactilicum trimetrum hypercatalecticum conſtans tribus dactylis ⁊ ſemipede. Canditur ſic. martyris. ecce di. es aga. the. Ubi autẽ erat. Quam xp̃s eã ſibi ſociat. Uerti. Qua ſibi xp̃s eam ſociat. vt ſtaret menſura carminis. cetera demonſtrabit littera. Diadema corona eſt: ⁊ ornatus capitis geſtamẽqꝫ regis. et dicitur a diadeo greco verbo quod eſt circũligo. vnde diademat⁹. i. Diadema. Diademat⁹

© Biblioteca Nacional de España

Decoro, as. diademate oꝛnatꝰ decoꝛat. pe. co. a decoꝛo. as. qđ eſt honeſto ſeu honoꝛifico ⁊ deſcendit a decus, oꝛis. ⁊ non a decoꝛ, is. vnde eſt decoꝛo. as. pe. ꝓ. et ſignificat idem quod oꝛno. as.

¶ Decens). i. nobilis (ſtirpe) fuit ⁊ progenie (elegans ſpecie). i. decens ⁊ cõueniens ⁊ pulchꝛa facie (ſꝫ magis pulchꝛa actibꝰ atqꝫ fide) ideſt opibus fidei. illa dico reputãs nil pꝛo nihilo ducens (terrea) ideſt terrena (et pꝛoſpera. terrenoꝝ pꝛoſperitatem (⁊ ligãs) ideſt retinens (ſibi coꝛde) ideſt mẽte (iuſſa) ideſt pꝛecepta dei.

Stirpe decens elegans ſpecie
Sed magis actibus atqꝫ fide:
Terrea pꝛoſpera nil reputans
Juſſa dei ſibi coꝛde ligans.

¶ Hec. ſ. agatha (foꝛtioꝛ viris trucibus). i. crudelibus (expoſuit ſua membꝛa) ideſt dedit (flagris) ideſt verberibꝰ ⁊ flagellis (mamilla toꝛta a carnificibꝰ docet) manifeſtat (patulo) ideſt aperte (qꝫ) ideſt quantum ipſa agatha fuerit (valido pectoꝛe) ideſt foꝛti mente ⁊ coꝛpoꝛe.

¶ Foꝛtioꝛ hec trucibuſqꝫ viris
Expoſuit ſua membꝛa flagris:
Pectoꝛe qꝫ fuerit valido
Toꝛta mamilla docet patulo.

¶ Cui agathe carcer erat delicie. i. pꝛo delicijs vel loco deliciaruꝫ (paſtoꝛ ouem petrus recreat). i. cõſolatur (hãc ouem). i. agathã (⁊ inde gauiſa). i. leta (⁊ magis flagrans) ſcilicet amoꝛe dei (cucurrit). i. ſuſtinuit (cuncta flagella ouans). i. gaudẽs.

¶ Delicie cui carcer erat
Paſtoꝛ ouem petrus hanc recreat:
Inde gauiſa magiſqꝫ flagrans
Cuncta flagella cucurrit ouans.

¶ Ethnica turba) ideſt gẽtilis vel pagana q̃ iuxta ethnã habitauit (fugiẽs rogũ). i. cõbuſtionẽ ipſa turba (meret opẽ) ipſius agathe. i. meruit auxilium (ergo deus pꝛemat magis ⁊ reſtringat venerẽ). i. luxuriã (his). i. omnibꝰ (quos titulus) i. honoꝛ vel ſignũ (fidei decoꝛat). i. honoꝛat. Et nota q̄ q̊dam tẽpoꝛe ethna cepit cõburere totã ciuitatẽ catanẽſium. ⁊ ideo pagani venerunt ad ſepulchꝛũ ſancte agathe ⁊ acceperunt velum ⁊ ꝓiecerunt in ignẽ: ⁊ ſtatim ignis extinctus eſt.

¶ Ethnica turba rogũ fugiens
Huius ⁊ illa meretur opem:
Quos fidei titulus decoꝛat
His venerẽ magis ipſa pꝛemat.

¶ Iam ſtella (renitens) ideſt ſplendens (polo) ideſt in celo (quaſi ſponſa) chꝛiſti (ſupplica domino pꝛo miſeris) ideſt pꝛo nobis peccatoꝛibus (vt faciat coli) ideſt celebꝛari (ſua feſta ſic vt faueat) ideſt det auxilium celebꝛãtibus ſe.

¶ Iam renitens quaſi ſponſa polo
Pꝛo miſeris ſupplica dño:
Sic ſua feſta coli faciat
Se celebꝛantibus vt faueat.

¶ Gloꝛia ⁊ laus ſit genito). i. filio (cum patre ⁊ ſpiritu ſancto). i. trinitati (pꝛouide q̇ deus vnus ⁊ oṗs faciat hãc. ſ. agathaꝫ memoꝛem memoꝛum) ſuoꝛũ noſtroꝛum q̇ eius feſtum ⁊ memoꝛiam celebꝛamus meminerit ⁊ nos adiuuet ſuis pꝛecibus. Amen.

¶ Gloꝛia cum patre ſit genito
Spiritui pꝛouideqꝫ ſacro:
Qui deus vnus ⁊ omnipotens
Hanc memoꝛum faciat memoꝛem.

¶ Carmen eſt quale illud nocte ſurgentes. Canitur in feſto beati bñdicti abbatis: cuius vitam ⁊ miracula deſcribens: petit vt eius meritis peccatoꝛum veniam conſequamur.

¶ In hoc hymno q̇ ſcribitur carmine ſaphico mixto adonico agit auctoꝛ de vita et habitu ſancti benedicti. ⁊ de miraculis eius ſcilicet de capiſterio fracto in puericia ſua ſanato ⁊ de puero a latice tracto. Intendit rogare deũ q̇ eſt vita ⁊ lux omnium fideliũ vt

Chꝛiſte ſanctoꝝ decꝰ atqꝫ vtꝰ
O vita ⁊ foꝛma via lux ⁊ auctoꝛ
Supplicũ vota paritерqꝫ hymnuꝫ
Suſcipe clemens.

© Biblioteca Nacional de España

noſtra vota ſuſcipiat ⁊ noſtra pctā expellat ⁊ fauorē ſuū tribuat ⁊ grām ſuā cōcedat meritis ſancti benedicti. O xpē tu dec⁹) ideſt honor (atqꝫ vtus ſctōꝝ) qꝛ ꝑ te vtuoſi ſunt (⁊ vita) qꝛ ꝑ te viuūt (⁊ forma) qꝛ a te imutari debēt. vnde dixiſti. Ego ſum via veritas ⁊ vita (via) qꝛ per te eunt ad prēm (lux) qꝛ ꝑ te illuminanť (⁊ ſalus) qꝛ ꝑ te ſalui facti ſunt. ⁊ tu q̄ talis es (o clemēs). i. o miſericors (ſuſcipe vota ſupplicum). i. ſupplicantiū. ⁊ pariter hymnum.

Additio. Hic hymnus nullas admittit colliſiones ſyllabarū: quod apud auctores maxime antiquos aliquando reperimus. ⁊ propterea non ſine metaciſmo qui barbariſmi ſpecies eſt ⁊ hiulca pronunciatione pretermiſimus.

¶ Qui tuū dudū benedictū ad te
Attrahens mire ſegregaſti mundo
Ut proba mundi reprobare diſcēs
Te ſequeretur.

¶ Qui attrahēs dudū). i. oli (tuū bn̄dictū ad te) ꝑ vtuoſa opa (ſegregaſti mire). i. mirabilit (mundo). i. a mūdo. ⁊ q̄re (vt diſcēs reprobare). i. cōtradicere vel ſpnere (pbra mūdi). i. peccata ⁊ mūdi iniquitates. Ut ſequeretur te. quia tu dixiſti. Qui ſequitur me non ambulat in tenebris: ſed habebit lumē vite ⁊ miſericordie dicit dominus.

¶ Cuius deuotū animum pueri
Gratia preſtans fidei valere:
Qua valens mira p̄cibus peregit
Mente fideli.

¶ Deuotum animum) ideſt religioſuꝫ (cuius pueri) ideſt benedicti (gratia fidei (de q̄ plenus erat ſanctus benedictus (preſtās valere) ſcilicet poſſe (qua gratia fidei valēs (benedictus peregit (mira) ideſt miracula que in dialogoꝝ libro poſſunt inueniri pro (precibus) ⁊ mente fideli.

¶ Dehinc extēdēs pedē i remotis
Ardua ſcandens cruciari malens:
Corpis artus iuuenilis ardens
Caſtoqꝫ amore.

¶ De hinc) ideſt deinde (extendens pedem in remotis) locis ideſt in heremo magis volens cruciari q̄ꝫ fouere artus iuuenilis corporis ⁊ quare: quia erat ardens caſto amore dei (ſcandens) ideſt aſcendens (ardua) ideſt excelſa (⁊ fuit malens) ideſt magis volens (cruciari q̄ꝫ fouere artus) ideſt membra corporis iuuenilis ⁊ quare quia erat ardens caſto amore dei.

¶ Gloriam patri reſonem⁹ omnes
Et tibi compar vtriuſqꝫ ſemp:
Spūs alme deus vnus omni
Tempore ſecli.

¶ Omnes reſonemus) ideſt perſoluamus (gloriam) ideſt laudem patri ⁊ (o alme). i. ſancte (ſpūs compar). i. equalis (vtriuſqꝫ) ſcilicet patris ⁊ filij tu dico (vnus deus omni tempore ſecli reſonemus) ideſt perſoluamus gloriam ſemper ideſt in omni tempore (tibi) ideſt ad honorem tui.

¶ Imbuit poſt hinc hoīes beatos
Regulis arctis animos retundi:
Et iugo ſemper domini polorum
Subdere colla.

¶ Conſtrue (imbuit) ideſt docuit vel ipleuit (poſt hinc) ideſt deinde (homines beatos) ideſt bonos vel benedictos (regulis arctis) ideſt ſtrictis (retundi) ideſt refrenari animos ſuperbos (⁊ docuit ſubdere colla) ideſt mentem (ſemper iugo domini polorū) ideſt preceptis domini.

¶ Ex qb⁹ maur⁹ ſedulus miniſter
Gurgite ductuꝫ placidū puerum:
Obſequens patri latice leuatum
Equore traxit.

¶ Ex quibus) ſcilicet diſcipulis ſancti benedicti (maurus) ſcilicet ſanctus exiſtēs (ſedulus miniſter) ideſt diligens adminiſtrator ſancti benedicti (obſequens patri) ideſt obediens precepto patris (traxit) ideſt retraxit (equore) ideſt a mari (pueruꝫ) ſcilicet placidum diſcipulū ſancti benedicti (ductū gurgite) quia iam aqua ipſum mergebat (leuatum latice) ideſt extractum ex aqua.

© Biblioteca Nacional de España

¶ O chriſte precamur veniã meritis huius ſancti benedicti vt arceas) ideſt repellas a nobis irã (⁊ tribuas fauorem) ideſt auxiliũ (preſtans gratiam) virtutum ⁊ veniã peccatorum (nobis) tu dico (mitis) ideſt ſuauis reſpiciendo (ad omnes.

¶ Hui⁹ o xp̄e meritis precamur
Ut arceas iram tribuas fauorem:
Gratiam preſtans veniãq; nobis
Mitis ad omnes.

¶ O alme deus) ideſt ſancte ⁊ rector ideſt gubernator (oramus) ideſt deprecamur (p̄be) nobis vt fides noſtra reſiſtat vitijs atq; miniſtra ſtudijs virtutum pectore puro. gloriam patri.

¶ Prebe oram⁹ de⁹ alme rector
Fides vt noſtra vitijs reſiſtat:
Atq; virtutum ſtudijs miniſtra
Pectore puro.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometrum. Canitur in feſtis ſanctorum angelorum.

¶ In hoc hymno intendit auctor laudare dñm intẽdit etiã i p̄mone ſcti michaelis gr̃a vł amore ipſi⁹ archãgeli collaudare oẽs angelos: ſed maxime michaelẽ q̄ eſt p̄nceps militie celeſtis. rogat itaq; ⁊ p̄catur vt oẽs angeli nobis aſſiſtant ⁊ demones a nobis repellãt ⁊ mundos corde ⁊ corpe nos redant. O xp̄e q̄ es ſplẽdor p̄ris vita ⁊ ꝟtus cordiũ quia ſicut viuit corpus per animam: ita viuit anima per xp̄m (pſallimus tibi in conſpectu angelorum votis ac precibus) vel corde ore ⁊ voce ⁊ damus melos) ideſt melodias (vocibus) noſtris concrepando) ideſt reſonando (alternantes) ideſt vocibus alternatis decantantes.

Tibi xp̄e ſplendor patris
Uita virtus cordium:
In conſpectu angelorum
Uotis voce pſallimus
Alternantes concrepando
Melos damus vocibus.

¶ Nos collaudamus venerantes omnes celi milites) ideſt angelos celi (precipue primatem celeſtis exercitus) ſcilicet michaelem conterentem zabulon) ideſt diabolũ (i virtute crucis. Michael quis eſt vt deus. quaſi dicat. quis eſt ita fortis vt de⁹ noſter q̄ creauit nos ad laudandum ſe: per hoc nomẽ michael oſtenditur ꝙ nullus poteſt facere que deus facit.

¶ Collaudamus venerantes
Omnes celi milites
Sed precipue primatem
Celeſtis exercitus
Michaelem in virtute
Conterentem zabulon.

¶ Quo cuſtode) ſcilicet michaele. o (piiſſime). i. fortiſſime (p̄cul pelle). i. abijce longe (omne nephas) i. oẽme pctm̃ (inimici) i. diaboli: ⁊ redde nos ſola vel ſancta clementia (tuo paradyſo). i. in requiẽ nos dico (mundos factos corde ⁊ corpore). i. tã in anima q̄ȝ in corpore.

¶ Quo cuſtode procul pelle
Rex chriſte piiſſime
Omne nephas inimici
Mundo corde ⁊ corpore
Paradyſo redde tuo
Nos ſola clementia.

¶ Et quo cuſtode) ſcilicet michaele chriſt⁹ expellat a nobis omne nephas inimici ⁊ faciat nos mundos corde ⁊ corpore ideo (perſonemus gloriam patri vocibus melodis) ideſt dulcedinis vel dulcib⁹ melodijs (canamus gloriam xp̄o). i. eius filio ⁊ canam⁹ ſimiliter eadem qualitate (gloriam) ideſt laudem dei ⁊ honorẽ (paraclito) ideſt ſpiritui ſancto (qui extat. i. manet) deus trinus in ꝑſonis ⁊ vnus in vnitate ſubſtantie (ante ſecula) ideſt ante omnia ſecula. Amen.

¶ Gloriam patri melodis
Perſonemus vocibus
Gloriam xp̄o canamus
Gloriam paraclito
Qui deus trinus ⁊ vnus
Extat ante ſecula. Amen.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt ſaphicum mixtum adonico. Canitur in feſto angelorum quorum auxilium petit.

O Chriſte ſctõꝝ decus angeloꝝ
Rector hũani gñris ⁊ auctor
Nobis eternũ tribue benignus
Scandere celum.

¶ O chriſte ſanctorum decus angelorum ſanctorum dico ad differentiã malorum. Et nota ꝙ auctor facit hic inuocationem ad omnes ⁊ ſingulos bonos angelos (rector humani generis. ⁊ auctor tu benignus tribue nobis (ſcandere) ideſt aſcendere (celum). i. regnum eternum.

¶ Angelum pacis michael ad iſtaz
Celitus mitti rogitemus aulam:
Nobis vt crebro veniente creſcant
Proſpera cuncta.

¶ Rogitemus mittat celit⁹). i. dirigat (ad iſtã aulã). i. eccl'iam (michaelẽ angelum pacis) q̇ nos placaret deo. quotiẽs magna nũciant̃ a deo michael mittit̃: quãdo vero maiora gabriel mittit̃ vt marie: zacharie. ad medelã raphael mittitur vt thobie ad hoc ergo mittat̃ (vt cuncta ꝓſpa creſcãt veniẽte michaele angelo dei (crebro). i. frequenter.

Michael angelus pacis.

¶ Angelus fortis gabriel vt hoſtẽ
Pellat antiquum volitet ab alto:
Sepius templũ veniatqꝫ in iſtud
Nos miſeratus.

¶ Gabriel interpretat̃ fortis ãgelus. i. fortitudo dei ꝑ qꝺ ĩtelligitur ꝙ fortis fuit ⁊ potens ad defendendũ fortitudinẽ diaboli per virtutẽ ſancte crucis (⁊ gabriel fortis angel⁹ volitet). i. volet ab alto celo vt pellat antiquum hoſtẽ). i. diabolũ. gabriel dico (veniat ſepius (ad iſtud tẽpluz. i. eccl'iaz miſertus nr̃i.

Gabriel angel⁹ fortitudinis.

Additio. Adonicus iſte verſus erat nr̃i miſertus. ſed qꝛ in nr̃i vitioſe corripit̃ ſecũda: virti nos miſerat⁹: qꝺ legit̃ meli⁹ etiã quã viſere nr̃i. vt alij legunt.

¶ Angelum nobis medicũ ſalutis
Mitte de celis raphael vt omnes:
Sanet egrotos pariterqꝫ noſtros
Dirigat actus.

¶ O chriſte (mitte nobis angelum raphaelem medicum ſalutis nr̃e) raphael interpretatur medicina dei. ⁊ ſignificat xp̄m qui tulit nobis de celis medicinam cuius gratia mundati ſumus ab omni peccato ⁊ liberati ab hoſte ãtiquo (vt ſanet) ideſt curet nos omnes (egrotos) in mente (et dirigat actus noſtros) ideſt noſtras operationes prauas ad bonam operationem.

Raphael angelus medicine.

¶ hinc dei noſtri genitrix maria
Totus ⁊ nobis chorus angeloruz:
Semper aſſiſtat ſimul ⁊ beata
Concio tota.

¶ Et quia facimus inuocationem angelorum (maria genitrix dei noſtri ⁊ totus chorus angelorum aſſiſtat ſemꝑ). i. in omni tẽpore (nobis) omnibus (⁊ tota cõcio beata) ideſt exercitus angelorum nobis aſſiſtat ſimul ⁊ iſti intercedant pro nobis.

¶ Preſtet hoc nobis deitas beata
Patris ac nati pariterqꝫ ſancti:
Spiritus cuius reboat in omni
Gloria mundo.

¶ Beata deitas). ſ. patris (ac nati). ſ. filij (et ſpiritus ſancti preſtet) ideſt tribuat (nobis) pariter hoc quod predictum eſt (gl'ia) cuius ſpiritus (reboat) ideſt perſonat in omni mundo.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometrum. Canitur in feſto omnium ſanctorum: quorum omnium interceſſionem ꝓ nobis implorat.

O Chriſte redemptor omnium
Conſerua tuos famulos:

¶ Hic facit inuocationem ad omnes ordines angelorum: deprecatur eos vt ipi aſſint nobis: ⁊ a nobis omnia vitia repellant et

© Biblioteca Nacional de España

nos purificatos corde ⁊ corpore ⁊ ope a d celeſtia regna perducant(O xp̄e redēptor omniū ſcilicet fideliū(cōſerua tuos famulos) qui tibi famulantur. tu dico (placatus ſanctis precibus) beate marie virginis. ⁊c.

Beate ſemper virginis
Placatus ſanctis precib⁹.

❡ O beata agmina celeſtium ſpirituum) ideſt angelorum(pellite quoqȝ) ideſt ſimiliter(preterita mala)ideſt vitia preſentia ⁊ futura a nobis.

❡ Beata quoqȝ agmina
Celeſtium ſpirituum:
Preterita preſentia
Futura mala pellite.

❡ Uates)ideſt o vos ꝓphete eterni iudicis)ideſt chriſti(o apoſtoli domini expoſcimus)ideſt deprecamur(ſuppliciter) ſaluari veſtris precibus.

❡ Uates eterni iudicis
Apoſtoliqȝ domini:
Suppliciter expoſcimus
Saluari veſtris precibus.

❡ O martyres dei inclyti) ideſt nobiles ⁊ electi (et confeſſores lucidi) ideſt caſti(ferte nos in celeſtibus) regnis(veſtris orationibus.

❡ Martyres dei inclyti
Confeſſoreſqȝ lucidi:
Ueſtris orationibus
Nos ferte in celeſtibus.

❡ Chorus ſanctarum virginum ⁊ omnium monachorum facite(nos chriſti conſortes)ideſt participes(celeſtis regni cum omnibus ſanctis.

❡ Chorus ſanctarum virginum
Monachorumqȝ omnium:
Simul cum ſanctis omnibus
Conſortes chriſti facite.

❡ Auferte ideſt remouete (gentē perfidā) ideſt infidelem (de finibus credentium)et ad quid(vt perſoluamus alacriter) ideſt ioconde(chriſto laudes debitas.

❡ Gentem auferte perfidam
Credentium de finibus:
Ut chriſto laudes debitas
Perſoluamus alacriter.

❡ Gloria)ideſt laus ſit(ingenito pr̄i eiuſqȝ vnigēito)ideſt filio ieſu chriſto(vna) ideſt pariter(cum ſancto ſpiritu in ſempiterna ſecula. Amen.

❡ Gloria patri ingenito
Eiuſqȝ vnigenito:
Una cum ſancto ſpiritu
In ſempiterna ſecula. Amen.

❡ Hymnus iſte continuatur ſuperiori ſic dixi. O chriſte conſerua tuos famulos ⁊ bene debes: quia redemiſti nos. O ieſu ſaluator ſeculi ſubueni) ideſt ſucurre redemptis (ope)ſcilicet tuo auxilio. ⁊ o (pia dei genitrix poſce)ideſt impetra (ſalutem animaꝝ) nobis miſeris.

Ieſu ſaluator ſeculi
Redemptis ope ſubueni:
Et pia dei genitrix
Salutem poſce miſeris.

❡ Omnes angelici cetus) ideſt omnes angelorum ſocietates ſeu exercit⁹ (cunei) ideſt chori (patriarcharū) ⁊ merita ꝓphetarū) (ꝑcentur).i. poſtulent vel impetrēt (nobis veniā)ideſt indulgentiam peccatorum.

❡ Cetus omnes angelici
Patriarcharum cunei:
Et prophetarum merita
Nobis precentur veniam.

❡ Baptiſta) ioannes(preui⁹).i. precurſor xp̄i ⁊ (clauiger)ſcilicet petr⁹(ethere⁹) ideſt celeſtis(cum ceteris apoſtolis) (ſoluāt nos a nexu criminis)ideſt a vinculis peccatorū.

❡ Baptiſta chriſti preuius
Et clauiger ethereus:
Cum ceteris apoſtolis
Nos ſoluant nexu criminis.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Chorus ſacratus martyrum
Confeſſio ſacerdotum:
Et virginalis caſtitas
Nos a peccatis abluant.

¶ Sacratus chorꝰ) ideſt ſacer cetus (martyrum ⁊ confeſſio ſacerdotum) ideſt iuſtorũ (⁊ caſtitas virginalis) .i. virginum abluant nos a peccatis.

¶ Monachorum ſuffragia
Omneſqꝫ ciues celici:
Annuant votis ſupplicum
Et vite poſcant premium.

¶ Suffragia) ideſt patrocinia electorum vel monachorum (⁊ omnes celici) ideſt celi (ciues) angeli (annuant) ideſt faueant (votis) ideſt precibus (ſupplicum) ideſt humilium (⁊ poſcant) ideſt impetrent premium vite eterne.

¶ Laus honor virtus gloria
Deo patri ⁊ filio:
Sancto ſimul paraclito
In ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Laus honor virtus gloria ſit deo patri ⁊ filio ſimul ſancto paraclito in ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Carmẽ eſt dimetrum iambicum cacometruꝫ. Canitur in feſtis apoſtolorum: quorum poteſtatem a xp̃o traditam narrat.

Exultet celum laudibus
Reſultet terra gaudijs:
Apoſtolorum gloria
ſacra canunt ſolẽnia.

ideſt celeſtis curia (exultet) .i. gaudeat laudibus (terra) ideſt terreni .ſ. homines (reſultet gaudijs) homines canunt ideſt laudant (ſacra ſolẽnia gloria apoſtolorum.

¶ In hoc hymno facit auctor inuocationem ad apl̃os vt ipſi pro nobis deprecent̃ et ſuis p̃cibꝰ a nobis vitia repellant vt venientes ad iudiciũ ne ꝓ reatu puniant ſꝫ eternis gaudijs repleri nos faciant. Et nota ꝙ dies iudicij non dr̃ ideo ꝙ tunc erit dies. ſꝫ apparebũt omnia nobis tanq̃ in die (celũ) Dies iudicij nõ erit dies.

¶ Vos ſecli iuſti iudices
Et vera mundi lumina:
Votis precamur cordium
Audite preces ſupplicum.

¶ Vos apoſtoli iuſti iudices ſecli ideſt ſeculi ⁊ (vera lumina mundi) quia totus mundus illuminatur eorum predicatione (precamur vos votis cordium) ideſt precibus cordis (audite preces ſupplicum) .i. humilium.

¶ Qui celum verbo clauditis
Seraſqꝫ eius ſoluitis:
Nos a peccatis omnibus
Soluite iuſſu queſumus.

¶ Qui clauditis) ſcilicet peccatoribus (celum verbo) ideſt ſermone (⁊ ſoluitis bonis ſeras) ideſt clauſuras (eius queſumus) precamur (vos ſoluite) ideſt abſoluite (nos a peccatis oĩbus iuſſu) .i. precepto.

¶ Quorum precepto ſubditur
Salus ⁊ langor omnium:
Sanate egros moribus
Nos reddentes virtutibus.

¶ Precepto quorũ) .ſ. apoſtolorum (ſalꝰ) ideſt ſanitas (⁊ langor) ideſt infirmitas omnium hominum (ſubdit̃ ſanate egros) ideſt peccatores (moribꝰ) ideſt prauis cogitationibus ⁊ voluntate mala peccandi (reddentes nos virtutibus) ideſt operationibꝰ virtuoſis.

¶ Ut cum iudex aduenerit
Chriſtus in fine ſeculi:
Nos ſempiternis gaudijs
Faciat eſſe compotes.

¶ Et rogamus vos vt cum xp̃s iudex aduenerit in fine ſeculi faciat nos eſſe compotes ſempiternis gaudijs.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in feſtis apoſtolorum. Quorum laudes enumerat.

Eterna xpi munera
Apoſtolorum gloria:
Laudes canentes debitas
Letis canamus mentibus.

¶ Hymnus iſte cōtinuatur ſuperiori. ſ. exultet celum laudibus (nos canentes debitas laudes) xpo in honore apoſtolorum (canamus letis mentibus) .i. iocundis (glīa). i. ad glīam (apl'orū eterna munera) ideſt dona xpi q̄ ſua pietate nobis largitus eſt.

¶ Eccleſiarum principes
Mundi triumphales duces:
Celeſtis aule milites
Et vera mundi lumina.

¶ Iſti ſunt principes eccleſiarum iſti ſunt triūphales duces mundi) .i. triumphantes (iſti ſunt milites celeſtis aule) ideſt palatij ⁊ ſunt (vera mundi lumīa) quia predicatiōe illorum illuminatus eſt mundus.

¶ Deuota ſanctorum fides
Inuicta ſpes credentium:
Perfecta chriſti charitas
Mundi triumphat principem.

¶ Fides deuota ſanctorum) ideſt obediēs inuicta ſpes credentium perfecta xpi charitas) ideſt amor (triūphat) ideſt ſuperat (pn cipem mundi) ideſt diabolum. Unde. Uenit princeps mundi huius ⁊ in me non habet quicq̄.

¶ In his paterna gloria
In his voluntas ſpiritus:
Exultat in his filius
Celum repletur gaudijs.

¶ Paterna gloria exultat in his) ſcilicet apoſtolis (voluntas ſpiritus ſancti (exultat in his (filius exultat in his (quid dicaȝ per ſingula celum repletur gaudijs.

¶ Te nunc redemptor queſumus
Ut ipſorum conſortio:
Iungas precantes ſeruulos
In ſempiterna ſecula. Amen.

¶ O redemptor queſumus te nunc) ideſt i preſenti (vt iungas precantes ſeruulos conſortio ipſorum) ſcilicet apoſtolorum (in ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in feſto vnius martyris cuius laudem narrat.

Deus tuorum militum
Sors ⁊ corona premium:
Laudes canentes martyris
Abſolue nexu criminis.

¶ Deus tu ſors) ideſt pars (tuorum militum) ideſt hereditas. vnde dauid. Dominus pars hereditatis mee (⁊ corona premium) quia tu ſecundum meritum tribuis mercedem abſolue nos (nexu criminis) ideſt laqueo peccatoruȝ nos dico canentes laudes martyris) cuius hodie feſtum celebratur.

¶ Hic nempe mundi gaudia
Et blandimenta noxia:
Caduca rite deputans
Peruenit ad celeſtia.

¶ Hic martyr (deputans) ideſt iudicans vel eſtimans (rite) .i. recte (gaudia mundi ⁊ blandimenta eſſe noxia ⁊ caduca. (peruenit nempe) ideſt certe (ad celeſtia regna.

¶ Penas cucurrit fortiter
Et ſuſtulit viriliter:
Pro te effundēs ſanguinem
Eterna dona poſſidet.

¶ Et ipſe cucurrit fortiter) ideſt conſtans forti animo (penas) ideſt tormenta huius mundi tranſiuit (⁊ ſuſtulit) ideſt ſuſtinuit (illas penas viriliter effundens ſanguineȝ ſuum) ⁊ ideo (poſſidet eterna dona.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Ob hoc precatu ſupplices
Te poſcimus piiſſime:
In hoc triumpho martyris
Dimitte noxam ſeruulis.

¶ Ob hoc).i.propter hoc quia pro te ſanguinez fudit o (piiſſime pater nos ſupplices poſcimus) ideſt precamur (te precatu) ideſt precibus humilib⁹ (in hoc triumpho i hac victoria martyris dimitte noxam) ideſt culpam (ſeruulis.

Martyr dei qui vnicum
Patris ſequendo filium:
Victis triumphans hoſtibus
Victor fruens celeſtibus.

¶ Materia huius hymni eſt vt relictis delectationibus ꝛ vanitatib⁹ huius ſeculi bona opera exercẽdo deũ ſequamur.o(martyr dei qui fuiſti victor) victis hoſtibus.tu dico (triũphans ſequendo vnicuz filium patris es modo fruens celeſtibus) ideſt bonis.

¶ Tui precatu munere
Noſtrum reatum dilue
Arcens mali contagium
Vite remouens tedium.

¶ Et quia tãtis bonis frueris (dilue) ideſt extingue (reatum) ideſt peccatum noſtrum tu dico (arcens contagium mali) ideſt diaboli (remouens tedium vite).ſ. famẽ ſitim nuditatem frigus.ſ.nobis dando temporalia neceſſaria.

¶ Soluta ſunt iam vincula
Tui ſacrati corporis:
Nos ſolue vinclis ſeculi
Amore filij dei.

¶ Et quia (vincula tui ſacrati corpis ſunt iam ſoluta a nexibus) huius (ſeculi) diſſoluti.ꝛ es cum xpo ſic (ſolue nos a vinculis ſeculi) ideſt abſolue nos a peccatis tuis precibus ꝛ hoc amore filij dei.

¶ Carmẽ eſt aſclepiadeũ mixtũ gliconico. Canit̃ i feſtis plimorũ mrꝫ.

Sanctorꝫ meritis iclita gaudia
Pãgam⁹ ſocij geſtaqꝫ fortia:
Nã glíſcit anim⁹ promere cantib⁹
Victorum gen⁹ optimum.

¶ In hoc hymno laudat auctor deum in ꝯmone ſctõꝫ mrꝫ qͥ mundũ cũ põpis ſuis ꝛ cũ vitijs ꝛ cõcupiſcẽtijs ſuis dimiſerunt ꝛ ſpreuerunt vñ i terris laudant̃ ꝛ i celis honorant̃. Intendit itaqꝫ rogare deũ vt nos ſuos famulos iũgat ꝯſortio ſctõꝫ martyrũ. (O ſocij pãgam⁹) i.cãtem⁹ (iclita gaudia) ideſt pclara (meritis ſctõꝫ ꝛ fortia geſta) eoꝝ (nã animus gliſcit).i.cupit vel gaudet (ꝓmere) ideſt laudare cum cantibus (optimũ genus victorũ) ideſt martyrum.

Hi ſũt ꝗs retinẽs mũd⁹ ihorruit
Ipſum nam ſterili flore peraridum
Spreuere penitus:teqꝫ ſecuti ſunt
Rex xpe bone celitus.

¶ Hi ſunt martyres (quos mũd⁹ retinẽs) ideſt dũ viuerẽt in mundo (inhorruit) ideſt odio habuit (nã ipſi) martyres (ſpreuere penitus ipm).ſ.mũdũ (paridũ).i.valde ſiccũ flore ſterili).i.nõ fructuoſo ꝛ (ſecuti ſunt celitus).i.diuinitus te o xpe bone rex.

Hi pro te furias atqꝫ ferocia
Calcarunt omnia ſeuaqꝫ verbera:
Ceſſit his lacerans fortiter vngula
Nec carpſit penetralia.

¶ Hi martyres (calcarunt).i.ſuſtinuerũt paſſi ſunt ꝛ vicerunt (ꝓ te furias hoiꝫ).i.inſanias infideliũ) atqꝫ ꝟbera ferocia).i.crudelia (ꝛ ſeua) i.iniuſte illata (ꝛ vngula) qͦdam gen⁹ tormẽti (ceſſit).i.locuz dedit his martyribus (lacerans).i.puniẽs fortiter vltra ꝗuis tormẽta (nec) pro ſed (ꝛ nõ carpſit penetralia martyrũ vel apoſtolorũ).i.nõ fuerũt tracta vel diuiſa eorũ viſcera ꝛ hoc ꝟtute dei.qͥ virt⁹ dei erat in eis. vel nõ carpſit penetralia.i.intima eorum nõ potuerũt tormẽtorũ generib⁹ a ꝓpoſito ſctõ retrahi.

Additio. Vngula formã habet diminutiui:tamẽ nõ eſt niſi denominatiuũ ab vnguis: ꝛ ꝓprie dicit̃ de his:ꝗ carent digitis. Unde plini⁹. In quadrupedib⁹ ſolidas ha Vngula. Plinius.

© Biblioteca Nacional de España

bent vngulas: que non ſunt cornigera. hic aũt ſumitur ſimilitudinarie pro quodam inſtrumento vnco ſeu genere tormenti (quod quidem vocatur vngula) quo effodiebantur euellebanturq; beatorum martyrum carnes in ſua paſſione.

¶ Ipſi ceduntur). i. iugulantur gladijs crudelibus (more bidentiũ). i. cõſuetudine ouium (murmur) eorum (nõ reſonat nec q̃rimonia) ideſt lamẽtatio nõ auditur (ſed mens bene conſcia). i. boni meriti (conſeruat patientiam tacito corde) quia fortes patientes et firmi erant pro fide chriſti in bello.

¶ Ceduntur gladijs more bidẽtiũ
Nõ murmur reſonat nõ q̃rimonia
Sed corde tacito mẽs bene conſcia
Conſeruat patientiã.

Bidens. Additio. More bidẽtiũ. hoc dicit ꝓpter taciturnitatem ⁊ patientiam in tormentis quas ipſe ferunt oues. vnde de xp̃o eſayas. ſicut ouis ad occiſionẽ ducetur ⁊ ſicut agnus nõ aperiet os ſuũ. Sed nota q̃d quidã itelligũt bidẽtes eſſe oues vel beſtias q̃ ꝑ etatem
Vergilius. duos dẽtes altiores habẽt. Vergi. letas mactãt d more bidẽtes. ſʒ Calepin⁹ (cui⁹ dictis ac-
Calepinus. quieſco) dicit. hoſtias binas. i. duos ãnos habẽtes dici bidẽtes. q. bienes: ſʒ lõgo vſu loquẽ
Iuuenalis. di corrupta ẽ vox ⁊ interiecta eſt. d. vt in redeo ⁊ ꝓ bienib⁹ dicim⁹ bidẽtib⁹. eſt ⁊ bidẽs inſtrumentũ ruſticũ. Iuuenalis. viue bidentis ⁊ amans ⁊ culti vilicus horti.

¶ Et quia omnia hec ꝓ xp̃i nomine patiebantur: igitur (que vox ⁊ que lingua poterit retexere) ideſt dicere vel explicare (munera) ideſt dona q̃ tu martyribus p̃paras. naꝫ ipſi rubri (fluido). i. fluente ſanguine (ditãtur) ideſt coronãtur (laureis) ideſt coronis bene fulgidis.

¶ Que vox q̃ poterit lĩgua retexer
Que tu martyrib⁹ munera p̃paras
Rubri nã fluido ſanguine laureis
Ditantur bene fulgidis.

¶ O ſũma deitas nos ſupplices. i. humiles (poſcimus) ideſt rogam⁹ te vt abluas ideſt deleas (culpas noſtras). i. peccata noſtra ⁊ (ſubtrahas noxia). i. ipſa peccata a nobis ⁊ des pacem famulis tuis (quoq;) ideſt ſimiliter (nos omnes dem⁹ gl'iam tibi) ideſt ad honorẽ tuum ꝑ cuncta ſecula. Amen.

¶ Te ſũma deitas vnaq; poſcim⁹
Ut cl'pas abluas noxia ſubtrahas
Des pacẽ famulis nos quoq; gl'iaꝫ
Per cuncta tibi ſecula. Amen.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in feſtis plurimorum martyrum quorũ martyrium deſcribit ⁊ conſtãtiã in patiendo: petitq; vt illorum iungamur conſortio.

¶ Hymnus iſte cuꝫ illo alio q̃ in feſtis apoſtolorum decantari ſolet vnus eſt: tamẽ eſt diuiſus principio bis repetito ſecundo dũtaxat carmine primi verſus cõmutato. ſ. apoſtolorum gloria in hoc ⁊ martyrum victorias. Naꝫ tota hymni ſẽtẽtia (q̃ oppido q̃ſuauis eſt) vtriſq; apte cõgruit: nempe apoſtoli dei omnes martyrium glorioſuꝫ ꝓ xp̃o ꝑpeſſi ſunt: et calicẽ dñi biberũt. Incitat itaq; nos hymnus ad decãtandas laudes debitas pro inuicta animi cõſtantia in perferẽdis ꝓ cõfeſſione vere fidei tormẽtis quã glorioſi martyres habuerunt. (Nos igitur canentes) ideſt cuꝫ gaudio pſallentes (laudes debitas: canamus letis mentib⁹) i. hilari et iucundo corde (munera) ideſt dona (eterna) ideſt perpetua (chriſti: ⁊ victorias martyrum.) Et nota ꝙ martyr
Martyr. teſtis interpretatur. dicti martyres ꝙ ꝓpter teſtimonium xp̃i mortem paſſi ſunt. eſtq; grecum nomẽ. vnde martyria teſtimonia dicta ſunt.

Eterna xp̃i munera
Et martyrum victorias:
Laudes canentes debitas
Letis canamus mentibus.

¶ Declarat quomodo poſſidẽt in recõpenſatiõeꝫ mortis vitã beatã dicẽs. Martyres. ſ. poſſidẽt. i. potẽter habẽt taliter ꝙ nõ auferetur

¶ Terrore victo ſeculi
Spretiſq; penis corporis:

© Biblioteca Nacional de España

Mortis ſacre compendio
Uitam beatam poſſident.

ab eis in eternum (vitã beatã) .i. incorruptibilẽ gloriã ⁊ hoc cõpendio .i. in cõpendium ⁊ recõpenſationẽ mortis ſacre ⁊ hoc. (Terrore ſeculi) .i. hui⁹ mũdi (victo) .i. ab eis ꝓius ſuꝑato (qꝫ) ꝓ ⁊ (penis) .i. tormẽtis corꝑi inſligẽdis (ſpretis) .i. ꝓ nihilo habitis. cõpendiũ etiã ꝓ via breuiori ⁊ citius ad terminũ ducẽti qꝫ ea q̃ publica ⁊ ꝓtrita eſt ſumit̃ in p̃ſenti parte q̃m mors corporalis quã ꝑtulerunt martyres admodum breuis fuit ⁊ ſatis compendiaria ad aſſequẽdum terminũ ⁊ metam ſempiterne ⁊ incorruptibilis vite.

¶ Traduntur igni martyres
Et beſtiarum dentibus:
Armata ſeuit vngula
Tortoris inſanit manus.

¶ Genera tormẽtoꝝ diuerſa deſcribit dicẽs (Martyres tradunt̃) .i. applicant̃ (igni) .i. ad ignẽ vt cõburant̃ (⁊ dẽtibus ferarũ) vt ab eis dilacerent̃ (et vngula) genus illud tormẽti de quo dixi in hymno ſanctoꝝ meritis (armata ſeuit) .i. furit ⁊ crudeſcit cõtra martyres glorioſos (et man⁹ tortoris) .i. carnificis torquẽtis (inſanit) .i. nimio furore bachatur. alias legit̃ armata ſeuit vngulis tortoris inſani man⁹. Si aũt lector diuerſa tormẽtoꝝ genera crudeliter martyrib⁹ ſanctis allata legere volueris habes epiſtolã pauli ad hebreos .ſ. ſancti ꝑ fidem vicerunt regna. vbi videbis quemadmodum ludibria: verbera: vincula: carceres: experti: ſecti: tentati: ⁊ in occiſione gladij mortui ſunt. ⁊c.

¶ Nudata pendent viſcera
Sanguis ſacratus funditur:
Sed permanent immobiles
Uite perẽnis gratia.

¶ Viſcera) .ſ. martyrũ pendent .ſ. in tormẽtis nudata (et ſanguis ſacratus) .i. ſacrati corporis (funditur) ideſt per terraꝫ ſpargit̃. Sed ipi .ſ. mr̃yres (ꝑmanẽt) i. ꝑſeuerãt (immobiles) .i. firmi in ꝓpoſito moriendi pro xp̃o ⁊ hoc (gr̃a) .i. cauſa (vite perẽnis) ideſt ꝑpetue glorie cuius cauſa lenia videbantur tormenta dulciaqꝫ.

¶ Te nunc redemptor queſumus
Ut ipſorum conſortio:
Jungas precantes ſeruulos
In ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Concludit iam ⁊ petit a deo vt ſui famuli conſortio ſanctoꝝ iungant̃ in celis dicẽs (o redẽptor) ideſt o xp̃e qui tuo ꝓprio nos ſanguine redemiſti (queſumus) ideſt rogamus te (vt iungas) .i. iungere velis ſeruulos precãtes .i. nos tuos humiles ſeruos deprecãtes (cõſortio) i. ad cõſortiũ ⁊ cetũ ipſoruꝫ martyꝝ .ſ. in ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in feſto martyrum.

Rex glorioſe martyrum
Corona confitentium:
Qui reſpuentes terrena
Perducis ad celeſtia.

¶ Materia huius hymni ẽ inuocare regeꝫ martyrũ: vt dirigat ad nos aures ſue clemẽtie. ⁊ quod deliquimus ꝓpter merita ſctõꝝ in quorũ ꝯmẽone p̃ſens hymn⁹ cantat̃ parcere vel ignoſcere dignetur. (O glorioſe rex martyꝝ corona) ideſt brauiũ ⁊ (merces confitentium) nomen tuum (qui perducis reſpuentes terrena ad celeſtia regna.

¶ Aurem benignam ꝓtinus
Appone noſtris vocibus:
Trophea ſacra pangimus
Ignoſce quod deliquimus.

¶ Tu appone aurem tuam benignam ꝓtinus) ideſt ſtatim (nr̃is vocibus). ⁊ ignoſce quod deliquimus qui (pangimus ſacra trophea) ideſt victorias martyrum.

¶ Tu vincis in martyrib⁹
Parcendo confeſſorib⁹:
Tu vince noſtra crimina
Donando indulgentiam.

¶ Tu vincis (ſeuiciaꝫ tyrannoruꝫ) in martyribus parcendo confeſſoribus (quia non vis vt per martyrium finiant vitam ſuam (tu vince) i. deſtrue (nr̃a crimina dãdo nob̃ indulgẽtiã) q: tu nõ vis mortẽꝫ peccatoris.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt quale illud nocte ſurgentes. Canitur in feſto vnius confeſſoris: cuius laudes proſequitur.

¶ Materia huius hymni eſt ꝙ totis viribꝰ deum ſuper omnia laudare debemus. Intēdit etiam auctor in hoc hymno tractare de aſcēſione illius cōfeſſoris. in cuius memoria preſens hymnus totis laudibus celebratur (Iſte confeſſor dñi ſacratus a domino (letus). i. exultās (meruit hoc die) ideſt in hac die (ſcandere) ideſt aſcendere (ſecreta celi) ideſt ad celos (feſta cuius) ſancti plebs deuota celebrat per totum orbem.

Iſte confeſſor dñi ſacratus
Feſta plebs cuius celebrat ꝑ orbē
Hoc die letus meruit ſecreta
Scandere celi.

¶ Qui). i. confeſſor (fuit caſtus) in corpe ⁊ anima (pius) ideſt ſanctꝰ (prudēs). i. ſapiēs (humilis pudicus) in verbis (ſobrius) in cibis (et quietus) ideſt tranquillus (dū) ideſt donec (vegetauit) ideſt nutriuit (artus). i. membra corporis eius (preſens vita) ideſt quando erat in hoc ſeculo.

¶ Qui piꝰ prudēs humilis pudicꝰ
Sobrius caſtus fuit ⁊ quietus:
Uita dum preſens vegetauit eius
Corporis artus.

¶ Ad ſacrum tumulum cuius confeſſoris (membra languentum) ideſt egrotantiū (reſtituūtur modo) ideſt in preſenti (ſanitati) ideſt ſaluti frequenter (quolibet morbo) ideſt a quacūqꝫ īfirmitate illa membra (fuerint grauata.

¶ Ad ſacrū cuiꝰ tumulū frequēter
Membra languētū modo ſanitati
Quolibet morbo fuerit grauata
Reſtituuntur.

¶ Unde nūc nr̄ chorꝰ) nr̄orꝫ fratrum (canit hunc hymnum) in honorem ipſius confeſſoris (libenter) ideſt voluntarie. ⁊ ad q̇d canimus (vt iuuemur pijs meritis) ideſt patrocinijs ⁊ orationibus eiꝰ (per omne euū) ideſt per cuncta ſecula.

¶ Unde nūc nr̄ chorꝰ in honorem
Ipſius hymnū canit hūc libenter:
Ut pijs eius meritis iuuemur
Omne per euum.

¶ Salus) ideſt gloria (decus) ideſt honor (atqꝫ virtus) ſemper erit illi deo (qui reſidens ſupra cacumen) ideſt ſupra altitudinē (celi) trinus in ꝑſonis ⁊ vnus in eſſētia (gubernat machinam). i. fabricā totius mūdi.

¶ Machina producit primam ⁊ propterea multi legunt fabricam.

¶ Sit ſalus illi decus atqꝫ virtus
Qui ſupra celi reſidens cacumen:
Totius mundi machinā gubernat
Trinus ⁊ vnus. Amen.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in feſto virginum in quarum laude verſatur.

¶ In hoc hymno laudat auctor deum in cōmemoratione ſanctarum virginum q̄ dolmando fragilē ſexum meruerunt ſcandere ſecreta celi. Rogat itaqꝫ deum vt neſciamꝰ vulnera corruptionis. O (ieſu corona v̄ginum (quē). ſ. mater illa mirabilis (cōcepit) ſcilicet ſancta maria (que ſola mater) inter alias (virgo parturit tu clemens accipe). i. ſuſcipe (hec vota nr̄a) ideſt preces. ¶ Non poteſt concepit de rōne carminis niſi concipit.

Ieſu corona virginum
Quem mater illa concepit:
Que ſola virgo parturit
Hec vota clemens accipe.

¶ Tu qui paſcis) ideſt delectaris (inter lilia) ideſt bona opera (ſeptus) ideſt circūdatus (choreis) ideſt ordinibus (virginum.) ⁊ es (decorans) ideſt coronans (ſpōſas gloria ⁊ reddens ſponſis premia.

¶ Qui paſcis inter lilia
Septus choreis virginum:
Sponſas decorans gloria
Sponſiſqꝫ reddens premia.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Quocūqȝ pergis virgines
Sequuntur atqȝ laudibus:
Poſt te canentes curſitant
Hymnoſqȝ dulces perſonant.

¶ Quocūqȝ ideſt ad quecumqȝ locū p̄gis ille virgines ſequuntur)te atqȝ canētes curſitant)ideſt currunt poſt te laudibus:⁊ perſonant dulces hymnos ideſt laudes.

¶ Te deprecamur largius
Noſtris adauge ſenſibus:
Neſcire prorſus omnia
Corruptionis vulnera.

¶ Et quia virgines perſonant tibi laudes (precamur te adauge largius) ideſt augmēta amplius(noſtris ſenſibus.⁊ da prorſus) ideſt omnino(nobis omnibus neſcire vulnera corruptionis.

¶ Carmen eſt quale illud nocte ſurgentes. Canitur ſicut ſuperius in feſtis ſanctarum virginum.

Virginis ꝓles opifexqȝ mr̄is
virgo quē geſſit pepitqȝ v̄go
Virginis feſtū canimus trophëum
Accipe votum.

¶ Materia huiꝰ hymni eſt canere deo laudes ⁊ ſequi veſtigia eius, nam commemoratio ſanctaruȝ virginū agitur in iſto hymno. O(ꝓles)ideſt o fili marie virginis. ⁊ o opifex)ideſt creator (mr̄is quem .ſ. te v̄go) maria(geſſit)ideſt portauit (virgo) ſcilicet maria(peperit)ideſt parturit.nos(canimꝰ feſtum virginis trophëum).i.victoriā.⁊ ideo(accipe).i.ſuſcipe(votū).i. p̄ces noſtras.

¶ Hec tua virgo duplici beata
Sorte dum geſſit fragilē domare:
Corporis ſexum domuit cruentuȝ
Corpore ſeclum.

¶ Hec tua v̄go)eſt(beata duplici ſorte).i. caſtitate v̄ginitatis ⁊ martyrio (dum geſſit ideſt deſiderauit (domare) ideſt macerare fragilem ſexum)ſcilicet femineum qui ſexus fragilis eſt. ⁊ illa(domuit)ideſt deuicit(cruentum)ideſt ſanguinolentum vel crudelem (ſeclum).i. diabolum(corpore.

¶ Vn̄ nec mortē nec amica mortis
Seua penarum genera paueſcens:
Sanguine fuſo meruit ſecreta
Scandere celi.

¶ Unde quia domuit fragilem ſexum ideſt corpus ſuum(nec)pro nō(⁊ non fuit paueſcens)ideſt timens mortem nec ſeua genera penarū nec fuit amica mortis .i. diaboli vel peccati.⁊ ideo(ſanguine fuſo).i. conſumato martyrio ipſa virgo (meruit ſcandere) ideſt aſcendere(ſecreta celi).i.ad celos.

¶ Huius obtentu deus alme nr̄is
Parce iam culpis vitia remitens:
Quo tibi puri reſonemus almum
Pectoris hymnum.

¶ Et quia meruit ſcandere celum (o alme deus parce iam culpis).i. peccatis (obtētu) ideſt prece vel oratione (huius virginis) vitia remitens quo pro vt. vt nos (puri) ideſt caſti reſonemus tibi almum hymnuȝ) ided canticum ideſt cantemus ſanctam laudē (tibi)ideſt ad honorem tuum.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum aliqua ex parte cacometrum. Canitur ad horas veſpertinas in natali continentium: quarum laudes proſequitur ⁊ auxilium multipliciter implorat.

Jeſus ab ore omnium
Collaudetur fidelium:

¶ Hic hymnus dimetrꝰ iābicus eſt. ⁊ aliq̄ ex parte male menſuratus. ex eo quia ſyllaba ꝓ ſyllaba: ⁊ pes pro pede aliquando po

© Biblioteca Nacional de España

nitur. hoc aũt genere verſus: maxima pars hymnoꝝ cõſtat. vt ex eoꝝ examinatione colligitur. ⁊ ex auctoritate Antonij nebriſſenſis p̄ceptoris mei. qui preceteris eorũ naturã iã diu ſcrutatus eſt. Materia autem preſentis hymni verſat̃ circa laudes dei ꝑmum. ⁊ beataꝝ ↄtinẽtiũ. q̃ relicto ſeculo: ⁊ eius oblectamẽtis: ⁊ illecebris ſpretis in dei ſeruitio tã fideliter quam efficaciter ꝑmanſerunt: fragilẽ ſexum domando. deinde earũ interceſſionẽ apud deũ petit: ſed primo deus collaudat̃ qui tantam conſtantiã eis preſtitit. (Jeſus collaudet̃) i. ſimul laudetur cum timore fide ⁊ dilectione (ab ore ⁊ etiam a mente omnium fidelium) qui fecit mentem femine ſcilicet huius cuius ſolẽnia celebramus (conſtantem). i. perſeuerantem fortem ⁊ virilem (in certamine) ideſt in pugna ⁊ victoria vitiorum. i. peccatoꝝ vel inimicorum. videlicet diaboli callidi. breuis ſeculi. carniſqꝫ miſere. q̃ ſũmopere obſtant ad beatitudinem promerendam.

Qui fecit mentem femine
Conſtantem in certamine.

¶ De ſancta maria egyptiaca.

¶ Alma egypti filia
Negans terrena vilia:
Contempſit ſecularia
Dilexit ⁊ celeſtia.

¶ Hic de maria egyptiaca agit dicens (alma filia egypti) ideſt beata maria egyptiaca: que licet primo admodum peccatrix extiterit: tamẽ ꝑ. xlvij. annos in heremo dolore precedentis vite: arctiſſimam vitam duxit in penitentia (negãs). i. paruipendens (terrena vilia) ideſt veluti vilia tranſitoria ⁊ caduca (contẽpſit). i. ſpreuit (ſecularia). i. omnia iſta mundana pereuntia curſu velociſſimo ⁊ (dilexit). i. amauit (celeſtia). i. ad gloriam eternam quam exquiſiuerat pertinentia.

¶ De ſancta heliſabet.

¶ Heliſabeth ſanctiſſima
Orta de ſtirpe regia:
Contempſit ſecularia
Dilexit ⁊ celeſtia.

¶ Iſte verſus ſancte heliſabeth agit memoriam (heliſabeth ſanctiſſima) bene ſanctiſſima nam a primeuo ſue etatis tempore in vera fide catholica fuit edocta (orta). i. nata (de ſtirpe regia) ideſt a genere regũ. nã illuſtris regis vngarorum filia fuit (cõtẽpſit) ſcilicet pro chriſto (ſecularia) ideſt regnum ⁊ ſeculi pompam (⁊ dilexit celeſtia) q2 ab incunte etate (vt refert hyſtoria) ſanctiſſime vixit.

¶ Honorauit miraculis
Eam nam a periculis:
Multos ſaluauit dominus
Huius beate precibus.

¶ Honorauit eam) ideſt dominus eaꝫ clarificauit ⁊ hoc multis (miraculis) quod ex eo patet (nam dominus ſaluauit) ideſt liberauit (multos a periculis) tam anime quaꝫ corporis ⁊ hoc (precibus huius) ſcilicet beate continentis cuius ſolẽnia celebramus.

¶ Hanc oremus ſuppliciter
Ut nos iuuet ſalubriter:
Ne dãnemur cum impijs
In aduentu iam iudicis.

¶ Et quia taliter dominus eam clarificauit quod ſaluauit multos a periculis ideo ad eius auxilium implorandum conuertimur (oremus ſuppliciter) ideſt deuote ſupplicemus (hanc) ſcilicet glorioſam continentem (vt iuuet nos ſalubriter) ideſt ſalutifere (ne damnemur) ideſt condẽnemur cum impijs ideſt cum condẽnandis peccatorib9 (in aduentu iudicis (quando venerit iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculum per ignem.

¶ Preſta pater ingenite
Jeſu cum ſancto pneumate:
Ut eius ſanctis meritis
Celi fruamur gaudijs.

¶ O pater ingenite) ideſt non genite. quia pater a nullo eſt factus nec creatus nec genitus (preſta) ideſt concede ⁊ (o ieſu cum ſctõ pneumate) ideſt cum ſpiritu ſancto (preſta) etiam vt meritis ſanctis huius beate continentis (fruamur gaudijs celi) ideſt gloria paradyſi. Amen.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt quale ſuperius. Canitur in eadem feſtiuitate ad matutinas horas ꝛ in eadem materia verſatur.

Nouum ſydus emicuit
Error vetus conticuit:
Nouo ſplendore rutilat
Plebs nouas laudes iubilat.

¶ In preſenti hymno inuitatur eccleſia catholica totaq; fidelium cõcio ad perſoluendas deo nouas laudes ꝑpter egregias huius glorioſe continentis virtutes: eiuſq; interceſſionibus petit nobis veniã ꝛ gratiam concedi. (Nouum ergo ſydus) ideſt hec beata continens cuius hodie ãniuerſarius celebratur dies vel eius opera puta humilitas: paupertas ſpontanea: obedientia: patientia: et mundi contẽptio quibus ipſa tanq̃ nouum emicuit ſydus. ſunt nãq; egregia ſanctorũ opera poſteris imitanda ſydera quedã ſpiritualia rutilo ſplendore coruſcantia quibus in hac lachrymarum valle illuminemur. (emicuit) ideſt apparuit in hac beate. N. cõuerſione (error vetus) ideſt veteris legis (conticuit) ideſt tacuit in ea ꝛ (rutilat. ſ. ſydus) i. ſplendet (nouo ſplendore) ideſt noua luce. ſ. legis noue. Et propterea (plebs iubilat) ideſt cum iubilo ꝓfert (nouas laudes) ideſt noua cantica in hac feſtiuitate continentium. poteris etiam dicere nouum ſydus ideſt hec beata. M. tanq̃ nouum ſydus poſt conuerſionem.

¶ In cuius nunc preconia
Linguam ſoluat eccleſia:
Noui preconis gloriam
Promat ſperando veniam.

¶ Dico quod plebs iubilat nouas laudes in hac feſtiuitate (in cuiꝰ preconia) ideſt ad cuius preconia ꝛ laudes proferendas eccleſia ſoluat) ideſt diſponat linguam ad cãtandum ꝛ (promat) ideſt manifeſtet gloriaꝫ noui preconis ideſt noui predicatoris xp̄i. vel noue continentis. ꝛ hoc (ſperando veniã) ſcilicet delictorum per interceſſionem eius. (Noui preconis) ideſt noui predicatoris chriſti videlicet huius beate continentis. non enim minus femina q̃ vir poteſt eſſe preco. ꝛ dicunt̄ precones qui ore publice denunciant quod eſt faciendum. q. precinentes ꝛ ante annunciantes quod facto opus ſit. virgil. Victorẽ eneas preconis voce cloanthũ declarat. vnde ꝛ humanarum laudum precones dicuntur qui res egregie geſtas ab hominibus diuulgant. habetq; hoc nomen fere ſemper actiuam ſignificationem licet hoc in loco paſſiue ſumatur ſiquidem eam ſignificat que ob excellentiam virtutum egregijs meretur excelli preconijs.

¶ Dies ſolẽnis agitur
Dies ſalutis colitur:
In quo ſpes que promittitur
Hac atteſtante redditur.

¶ Dies ſolẽnis agit̄). i. celebratur ꝛ (dies ſalutis colitur) ideſt veneratur (i quo ſpes) ſcilicet venie (que promittitur) ſcilicet nobis (redditur) ideſt donatur hac ſcilicet beata continente (atteſtante) ideſt promittente vt̄ intercedente pro nobis.

De maria egyptiaca.

¶ Ergo beata famula
Que celſa tenes ſecula:
Chriſto corregnãs veniam
Nobis poſcas ꝛ gratiam.

¶ Ergo o beata famula) ideſt beata ſerua chriſti (que tenes) ideſt poſſides (ſecula celſa) ideſt celeſtem patriam (corregnãs) ideſt ſimul regnans (chriſto) ideſt cum chriſto (poſcas nobis veniam) ſcilicet delictorũ in futuro ꝛ gratiam ſcilicet bene gerende vite in preſenti.

De ſancta heliſabeth.

¶ Ergo tu dei famula
Heliſabeth per ſecula:
Chriſto corregnans veniam
Nobis poſcas ꝛ gratiam.
¶ Preſta pater ingenite. vt ſupra.

¶ Ergo tu o heliſabeth famula dei corregnans) ideſt ſimul regnans (per ſecula (cuꝫ xp̄o poſcas nobis veniam ꝛ gratiam vt ſupra dixit precedens verſus.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Ad virginem dei genitricem mariā. Ode dicolos tetraſtrophos: cōpoſita per eundē Petrū nuñez delgado preſbyterum.

Virgo q̄ magnis meritis coruſcas
Spiritum phebo ſimul ⁊ diane
Promis ⁊ meſtos facis inuenire
Proſpera cuncta.

Ecce nos palmas madidoſq; ocellos
Tēdim⁹ culpa miſeri parētis:
Alma declares iter ad beate
Gaudia lucis.

¶ Regis eterni faciem decoram
Poſcimus nr̄m ſcelus auferentē:
Virgo ſanctorum ſpeculū verēdū
Sancta maria.

¶ Queſumus defer pietate plena
Nato ⁊ humani generis parenti:
Nos celebrantes pariterq; flamē
Numine trinum.

¶ Fortiter clames miſerere fili
Supplices ores famlos gubernet:
Qui ſinus mites populis ⁊ ampla
Viſcera pandit.

Laudib⁹ pfez celebremus omnes
Gloria flamen reſonetq; natum:
Virgo quā matrē veñramur almā
Sit benedicta.

¶ Ad eundem preclarum viruȝ ac R. dn̄m dn̄m hieronimū pinellū hiſpalitane academie preſulē digniſſimū. Petri nuñez delgado preſbiteri artium bachalarij familiaris expoſitio in proprios ſanctorum hymnos.

¶ Carmen eſt quale illud pange lingua. Canitur ad horas veſpertinas in feſto dulciſſimi nominis ieſu. Cuius laudes proſequit̃: ad illud q; celebrandum nos hortatur vt in celis poteſtatum cetui copulemur.

Glorioſi ſaluatoris
Nominis preconia:
Que in corde genitoris
Latent ante ſecula
Mater celi plena roris
Pandat nunc eccleſia.

¶ Superiori volumini lectores cādidi vltra ſcholiorꝫ additiones elucidationeſq; alias quoſdā hymnos de nouo adiecim⁹ (vt intuentib⁹ videre erit) eoſq; ab his ſanctoruȝ ꝓprijs ideo dignū duxim⁹ excepcioleri: vt ſuis locis appoſiti cum alijs ⁊ qualitatis et materie eiuſdē cōiungerētur: q̄ omnia q̄ potuimus breuitate fecim⁹. et nūc denuo in quibuſdam q̄ nobis tēporis ratio elimare ſuadebat caſtigata impreſſorib⁹ tradēda curauimus. Reliquū eſt vt ſimili cōpendio ſcholiola quedā et ea quidē familiaria in ꝓprijs ſanctorꝫ hymnis ꝯſtringam⁹. Atq; hanc opis partē ab hymnis mira ſublimitate ⁊ candore refertis: q̊ in dulciſſimi nominis ieſu āniuerſario feſto decantari ſolēt: exordiamur. Nec enim immerito de eo ſiquideȝ ſcriptū eſt Actuū .iiij. Nō eſt aliud nomē ſub celo datū hominib⁹ in quo oporteat nos ſaluos fieri. ⁊c. horꝫ igit̃ prim⁹ ē Glorioſi ſaluatoris. In quo hymnographus incitat in ꝑmis eccl'iam. i. xp̄i fideles ad decātanda preconia ⁊ excellētiā nominis ieſu: cuius laudes ꝓſequit̃ dicēs ꝙ eſt dulce: gratū: ineffabile: effugās demonia. ⁊c. Hortatur deniq; omnes vt cernui tā preclarū nomē veneremur: quatin⁹ ꝑ illud ſuꝑnorꝫ ciuiū cōſortio copulari valeam⁹. (Mater igit̃ eccleſia) que digne ⁊ ꝑfecte colit deū: qm̄ vt ſcribitur canticoruȝ .iiij. tota pulchra eſt amica mea ⁊ macula nō eſt in te (plena roris). i. pulchritu-

© Biblioteca Nacional de España

dinis et gře celeſtis.i.ſpũs ſancti iuxta illud cãti.v.caput meũ plenũ eſt rore (pandat) ideſt pmat et cãtet(nũc).i.in hoc feſto ãniuerſario(preconia).i.predicationẽ ſeu pnunciationẽ Et nota q pconiũ ppriе eſt ipſa preconis vox:tñ qr a precone res geſte pronunciari ſolent: ideo quandoq p laude fama et glĩa ſumit a genealogia:virtutibus corpis et fortune.(nominis)quod ẽ ieſus.qd ois qui inuocauerit ſaluus erit.vt ſcribit ad romanos.x.Neq.n. aliud nomẽ eſt ſubcelo datũ hominib9 in quo oporteat nos ſaluos fieri actuum.iiij.(ſaluatoris glioſi).i.pleni gloria.nomina enĩ in oſus habitionme ſiue copiam et plenitudinẽ ſignificãt.(Que).ſ.preconia et pnũciationes(latẽt)qr ſecreta et abſconſa fuere (in corde) ideſt mẽte(genitoris).i.dei patris omnipotẽtis(ante ſecula)i.abinitio et ante mũdi cõſtitutionẽ. latebat nãq nomen noſtri ſaluatoris in mente diuina donec ab angelo diceretur luce pmo et vocabis nomen eius ieſum.etc. Preconium. Nomina in oſus.

Nomen dulce:nomen gratum
Nomen ineffabile
Dulcis ieſus appellatum
Nomen delectabile
Laxat penas et reatum
Nomen eſt amabile.

Incipit iã recẽſere excellẽtiã nominis ieſu dicẽs(Nomẽ iſtud.ſ.ieſus eſt.ſ.dulce).i. ſuaue:qd a delicio quidã deducũt q dulcia maxime alliciãt:(eſt etiã nomẽ gratũ)i gratioſum.Grat9 dr qui grãm p beneficio refert.qñq grat9 ſumit p leto ſicutingratus p triſti.Vergili9. Et cineri igrato ſuprema ferebant.i triſti.(et eſt nomen ineffabile).i. inenarrabile.hiſpanice enĩ ineffabilis et hoc ineffabile dicit lo q no ſe puede fablar.nota tamẽ q dei nomẽ et deũ ipm dicim9 ineffabilẽ nõ qr nõ poſſit dici qd eſt fari ſed qr finiri ſẽſu et intellectu humano nullaten9 poſſit et qr de eo nihil digne dici põt(appellatũ).i.vocitatũ matth.j.(dulcis ieſus)qd interptat ſaluator.appoſitiue(nomẽ delectabile).i.delectationẽ afferẽs et hoc.ſ.nomẽ laxat).i.remittit penas.i.ſupplicia p pctis debita. Dicta pena teſte varrone a pẽdendo quia eſt ſuppliciu quo quis ob delictum afficitur (et reatum).i.culpam ſiue vt dicunt theologi obligationem ad penam ideoq(eſt nomen amabile. Dulce. Gratus. Vergilius. Ineffabilis dr de9 et qre Pena. Varro.

Hoc eſt nomen adorandum
Nomen ſumme glorie
Nomen ſemper meditandum
In valle miſerie
Nomen digne venerandum
Supernorum curie.

Sequit (hoc nomẽ eſt adorandũ) ideſt debet adorari veluti nomẽ ei9 cui debet pfecta adoratio:qr ſol9 de9 eſt adorand9 iuxta illud luce.iiij.dñm deũ tuũ adorabis.etc. eſt etiã(nomẽ ſũme glĩe).i.magne glĩe qr illi dãda eſt glĩa iuxta illud.ps.cxiij.ſed nomini tuo da glĩa.(nomẽ etiã meditãdũ).i.medio animo verſandũ hoc eſt cogitãdũ.meditari nãq licet in alias ſignificationes deſcẽdat hoc pus ſignificat. vnde hieronym9. ex hoc loco intelligim9 nõ ſolũ herodẽ ſed ſacerdotes et ſcribas necẽ dñi fuiſſe meditatos.(ſemper)ideſt in omni tẽpore.(et hoc in valle miſerie)ideſt in hoc mũdo qui lacus et vallis miſerie eſt.vnde eſt illud.ps.xxxix.eduxit me d lacu miſerie et de luto fecis.eſt etiã hoc nomẽ.ſ.ieſus(ſemp venerandum)ideſt colendum: nã licet venerari proprie ſit veniam orare.tamẽ ſumitur p colo ſicut colo pro veneror. Vergi. ſũme deum ſancti cuſtos ſoractis apollo: quem colimus ideſt veneramur et non immerito eſt venerandum quia Ephe.pmo eſt ſupra omne nomen quod nominatur non ſolum i hoc ſeculo ſed etiam in futuro(curie)ideſt collegio ſupernorum ſcilicet ciuium et poterit eſſe curie datiuus vt datiuus vel poſit9 pro ablatiuo ſi venerandum eſt participium.Mar.diligeris populo non propter premia ceſar. Meditari. Hieronim9 Vergilius. Marcialis.

Nomen iſtud predicatum
Melos eſt auditui
Nomen iſtud inuocatum

Proſequitur dicens q nihil obſtat quominus iſtud nomen ſcilicet ieſus ſit venerãdum:quandoquidem corporeos omnes reficit ſenſus et implet et nos omnẽ animi et corporis gaudimoniũ et ſuaueolentiam inde ca

© Biblioteca Nacional de España

Dulce mel eſt guſtui
Jubilum eſt cogitatum
Spiritali viſui.

Melos. Perſius. Vergiliꝰ. Dulce vel amarū obiectuꝫ guſtus. Mel. Cogito. Cicero. Jubilum. Jubilare. Auguſtinꝰ. Video. Cerno.

pimus. inquit igitᷣ (nomē iſtud predicatuꝫ) ſcilicet populis quibus debet predicari iuxta illud actuū. ix. et continuo ingreſſus in ſinagogā predicauit ieſum qm̄ hic eſt filiꝰ dei (eſt mellos auditui). i. ſuauitas attrahens ad ſe auditū. Melos ꝓprie dicitᷣ cantus ſuauitas ſiue dulcis modulatio ⁊ p̄lorē corripit: nā illud Perſij. ſ. cantare credas pegaſeium melos ꝑ duplex. ll. debet ſcribi vt ſtet verſus vt apō Vergi. Relliquias danaū. ⁊ hoc de auditu. Trāſit nūc ad guſtū cuius obiectū eſt dulce vel amarū dicēs (iſtud etiam nomē inuocatuꝫ). ſ. a nobis vel in nr̄m fauorē iuxta illud iohel. ij. omnis qui inuocauerit nomē dn̄i ſaluus erit (eſt mel dulce guſtui). i. ad guſtū hoc eſt attrahit ad ſe guſtū velut mel obiectum eius. Mel autē latinū eſt a meli greco nō autem a melos aut a miſcendo vt quidā imperiti putant. Nomē etiā iſtud. ſ. ieſus (cogitatū) i. mente cōceptum. fit nāqꝫ iam tranſitꝰ a ſenſibꝰ corporeis ad animū in quo etiā hoc nomē placidiſſimaꝫ ſibi requirit māſionē. cogito autem frequentatiuū verbum eſt a cogo cogis (quod ex con et ago abiectis a. ⁊. u. coaleſcit) et ſignificat in vnū colligere. Cice. tuſ. j. celum hoc in quo nubes: imbres: ventiqꝫ coguntᷣ. referturqꝫ ꝓprie ad animū vt quod in eo colligitᷣ ꝓprie cogitari dicatur (eſt iubilum). i. ſingulare ⁊ inextimabile gaudiū. vnde iubilare: teſte auguſtino: eſt ꝓprie gaudium verbis non poſſe explicare ⁊ tamen voce teſtari quod corde conceptum eſt ⁊ verbis explicari non pōt inde eſt illud. i. parali. xv. ducebāt arcā federis dn̄i in iubilo ⁊ ſonitu buccine. iubilare hiſpanice dicitur hazer alborbolas. iubiluꝫ vero aq̄llas miſmas alborbolas (viſui). i. nr̄e anime vel intellectui (ſpiritali) ſincopatū eſt pro ſpirituali. viſus ꝓprie actꝰ ipē vidēdi eſt nā video ad animū trāſfertᷣ ſicut cerno ad corpus.

Hoc eſt nomen exaltatum
Jure ſuperiori.
Nomen iure formidatum
Effugans demonia.
Ad ſalutem nobis datum
Diuina clementia.

Exalto.

Hoc nomē. ſ. ieſus eſt exaltatū) i. in altū eleuatū iuxta illud. p̄s. cxlviij. iuuenes ⁊ virgines ſenes cū iunioribꝰ laudate nomē dn̄i quia exaltatū eſt nomē eiꝰ ſolius. (exaltatū igitᷣ). i. magnifice laudatū hoc nāqꝫ ꝑ trāſlationem ſignificat exalto (iure ſuperiori) i. diuina lege (et nomen iure). i. merito ⁊ rōne (formidandū). i. timendū. Deutero. xxviij. timueris nomen eius glorioſum ⁊ terribile (effugans demonia). i. extra fugere faciens malignos ſpūs Marci. xvj. in nomine meo demonia eijciēt. i. in ꝟtute nois mei. (datū). i. cōceſſum (nobis ad ſalutē). ſ. mentis ⁊ corporis quia in nomine eius eſt nobis ſalus Michee. vj. erit ſalus timentibus nomē ſuum ⁊ hoc (diuina clementia) ideſt bonitate dei per quam viuimus mouemur ⁊ ſumus ⁊ lex clementie in lingua eius prouerbiorum. xxxj.

Nomen ergo tam beatum
Veneremur cernui
Sit in corde ſic firmatum
Quod non poſſit erui
Ut in celis poteſtatum
Copulemur cetui.

Studioſus ꝑ ſe honorādꝰ. Ariſtoteles. Coetus. Cetus.

Nomen ergo. concludit docens hoc nomē eſſe apprime venerādū qm̄ ſi ſtudioſus hoc eſt virtute preditus eſt honorādus ꝑ ſe ethicorum. iij. multo magis omnium virtutum vas ⁊ fons vberrimꝰ quale eſt hoc nomen ergo (nos cernui). i. humiles cum reuerentia ⁊ genuflexione (veneremur) ideſt recolamus (tā beatū nomen) ideſt tanta beatitudine plenum quia actuū. iiij. non eſt aliud nomen ſub celo datum hominibus in q̊ oportet nos ſaluos fieri. ⁊c̈. (ſic firmatum) ideſt fixum (in corde) ideſt in animo noſtro (ſic) ideſt taliter (ꝙ non poſſit erui) ideſt a nobis ſeparari (vt copulemur) reddit cauſam ideſt vt coniungamur per hoc (in celis) ideſt in gloria paradiſi (cetui) ideſt conſortio (ſupernorum) ſcilicet ciuium. Coetꝰ autem nec te lateat lector cum oe diphtongo ſcribitur a coeundo ideſt in vnum conueniendo. ſine diphtongo vero piſcis marinꝰ eſt qui ⁊ cete indeclinabile dicitur.

© Biblioteca Nacional de España

Sit diuine maieſtati
Uirtus ⁊ potentia
Detur ſumme trinitati
Honor laus ⁊ gloria
Semper tamen vnitati
Par ſit reuerentia.

Sit diuine. ⁊c. gratiarum actio eſt (virtus ⁊ potentie ſit diuine maieſtati) ideſt diuino numini (et honor laus ⁊ gloria detur trinitati ſumme) ideſt deo trino (et reuerentia par) ideſt equalis (ſit ſemper vnitati). i. vni deo. per imenſa ſeculorum ſcl'a. Amen.

Carmen eſt quale illud exultet celum. Canitur in eodem feſto dulciſſimi nominis ieſu ad horas matutinas: eius laudes proſequitur: ⁊ auxilium implorat. Horū auctor creditur eſſe auguſtinus in iubilo.

Nomen ieſu magnificum
In aure dulce canticum
In ore mel mirificum
In corde nectar celicum.

Preſens hymnus in tris principales diuiditur partes ſecundum ꝙ tria facit. in prima parte miras depingit glorioſi nominis ieſu laudes. in ſecunda conuertit ſermonē ad nominatum redemptorem ieſum petitq; vt ipſe qui eſt ſpes noſtre ſuſpirantis anime auferat nubem triſtitie donetq; lucem gl'ie. In tertia deniq; ꝑ re petita ac ſi eſſet conceſſa reddit gratias deo dicens. tibi ieſu ſit gl'ia. ⁊c. dicit igitur. (Nomen ieſu magnificum). i. magnifice glorie. vnde eſt illud. ij. Petri. j. voce d lapſa de celo huiuſcemodi a magnifica gloria. ⁊c. eſt ſcilicet (dulce canticum in aure). i. dulcedine eius allectas attrahit ad ſe aures quando videlicet laudam⁹ nomen dei cum cantico ⁊ magnificamus eum in laude. ps. lxviij. (Et nomen ieſu eſt mel mirificum). i. excellentiſſimum (in ore) ſcilicet fidelium (et eſt nectar celicum) ideſt dulcedo ⁊ celeſtis potio (in corde) ſcilicet noſtro ⁊ vt in ſūma dicam dum nomen ieſu cogitatur eſt celicū nectar in corde. dū pronunciatur mel mirificum in ore. dum auditur dulce canticum in aure. veluti proprium eorum obiectum. ꝓ quo ſciendum ꝙ nectar non dicitur a nectendo ꝗ linguam (vt multi volunt) nectat ſed eſt nomen grecum ⁊ proprie ſignificat potuꝫ deorum ſicut ambroſia dapes eorum Uergi. de liuore. Aut tradat ganymedes ipſe nectar. Nō ſomnum capit aut quieſcit vnq̄ꝫ. hoc etiam nomine imortalitas d̄ſignatur vnde nectareus pro diuino ⁊ imortali. Nectar. Uergilius. Nectareus.

Nil canitur ſuauius
Auditur nil iucundius
Nil cogitatur dulcius
Quam ieſus dei filius.

Proſequitur laudes dicens (nil). i. nulla res (canitur ſuaui⁹). i. maiori ſuauiloquentia ⁊ delectatione. eſt enim nomen dei ſuaue iuxta illud. ps. cxxxiiij. pſallite nomini eius quoniā ſuaue eſt (nil auditur) ideſt aurib⁹ repreſentatur (iucundi⁹). i. qd̄ magis iuuet aures ⁊ (nil cogitat') . i. mēte cōcipitur (dulcius) quia dulcis ⁊ rectus dominus. ps. xxiiij. (quam ieſus filius dei) ſic enim paterna teſtatur vox Mat. xvij. hic eſt filius meus dilectus ⁊c.

Hoc nomen ardet dulciter
Dulceſcit mirabiliter
Sapit delectabiliter
Delectatq; foeliciter.

Hoc nomen. ponit aliquas glorioſi huius nominis ꝓꝑetates dicēs ꝙ (hoc nomē) ſcilicet ieſus (ardet dul.). i. ardere facit corda fidelium iuxta illud nōne cor noſtrū ardens erat in nobis de ieſu duꝫ loq̄. in via et facit eos ardore charitatis incendi in ꝓximos dulci eos amore ꝓſequendo q: vt inquit apoſto. charitas omnia ſuffert omnia ſuſtinet ⁊c. (dulceſcit mirabiliter). i. dulce fit mirum in modum ⁊ (ſapit). i. dat ſaporem guſtui ⁊ anime noſtre. eſt enim metaphora ſumpta a cibis corporeis (delectabil'r) i. maxima cū delectatione (q;) ꝓ et (delectat) i. d̄licias giniti nobis ei⁹ nāq; delicie ſunt eē cū filijs hoīm (foeliciter) i. cū oī plenitudine foelicitatis.

© Biblioteca Nacional de España

¶ O beatum incendium
O ardens deſiderium
O dulce refrigerium
Excedis omne gaudium.

O tribus caſibꝰ iungi ſolet. Perſius. Cicero. Uergilius.

¶ O particula tribus caſibꝰ iungi ſolet. nominatiuo vt o mos antiquꝰ. Perſiꝰ. O vos patricius ſanguis. ⁊c. Accuſatiuo vt cicero O fortunatã natã me cõſule romã. Uocatiuo vt Perſiꝰ. O iane a tergo. Uergi. O regina nouã cui cõdere iupiter arcẽ. Sed nota teſte valla ꝙ tũc vehemẽtẽ excandecentiaꝫ ⁊ irã ſignificat cũ accuſatiuo iungitᷣ. (O igitᷣ beatũ incendium). i. o ieſus beatꝰ ignis quo nos dei ⁊ ꝓximi amore incẽſi ad beatitudinẽ ꝓuocamur ⁊ (o deſiderium ardẽs) ideſt fide ⁊ charitate ⁊ ſpiritus ſancti nos igne ardere faciens. ardentes nãqꝫ ⁊ non tepidos in fide nos eſſe oportet nam tepidos ex ore ſuo ſe euomere dicit ſaluator apocalypſeos. iij. (excedis tu ſubaudi o ieſus). i. ſuperas (omne gaudiũ). i. gaudimoniũ ⁊ delectationem.

Deus tepidos euomet

¶ Ieſu redemptor optime
Spes ſuſpirantis anime
Pellẽs nubem triſtitie
Nobis da lucem glorie.

¶ Ieſu redẽptor. hec eſt ſecunda pars pñtis hymni in qua petit a redẽptore noſtro ieſu nomine vt pulſa nube triſtitie det nobis lumẽ glorie dicẽs. (O ieſu redẽptor optime) optimꝰ fuit redẽptor quia vt ſcribitᷣ ad hebreos. ix. ſuo ꝓprio ſanguine nos redemit: appoſitiue (ſpes anime). ſ. fidelis (ſuſpirantis) ideſt ad te tanqꝫ ad conſolationem ⁊ remediũ in tribulationibus ſuſpiria mittentis (da nobis) ideſt concede (lucẽ) ideſt claritatẽ (glorie). ſ. celeſtis ⁊ hoc pellẽs) ideſt expellẽs ꝓus (nubem). i. obſcuritatẽ (triſtitie). i. peccati nã veluti homĩes triſtes teñbricoſuꝫ ⁊ abſcõditũ pſeferũt vultũ ita pctm̃ obſcurã reddit animã ⁊ ante acta opa bona mortificat.

¶ Tibi ieſu ſit gloria
Honor virtus victoria
Salus decus imperium
Et nunc ⁊ imperpetuũ. Amen.

¶ Agit in hac vltima parte gratias deo vt ſupra diximus ꝓ re petita dicens o ieſu glo. ſit tibi ⁊ etiam. ſ. ſit (honor ⁊ virtus) iuxta illud apocaᷝ. vij. benedictio ⁊ claritas et ſapientia ⁊ gratiarum actio honor virtus et fortitudo ſit deo noſtro ĩ ſecula ſclõꝝ. Amẽ.

¶ Carmẽ eſt q̃le illud aue maris ſtella. Canitur in eodẽ feſto ad laudes matutinas. Immẽſam dulciſſimi nominis ieſu virtutem deſcribit.

IEſu fili dei
Nomen ſingulare
Nomen ſancte ſpei
Nomen ſalutare.

¶ In preſenti hymno intendit auctor quicũqꝫ fuerit deſcribere huius glorioſi nominis ieſu ſingulares effectus: virtutem: ꝑmatum: ⁊ excellentiam: veluti de eo de q̃ ſcriptũ eſt actuũ. iiij. Nõ eſt aliud nomẽ ſub celo datum hominibꝰ ſub quo oporteat nos ſaluos fieri niſi in nomine ieſu. dicit igitᷣ o (ieſu fili dei) ſic appellatus eſt ab hoie illo ab ſpũ imundo obſeſo Marci. v. quid mihi ⁊ tibi ieſu fili di altiſſimi. appoſ. (nomẽ ſingulare). i. excellẽs hoc aũt nomẽ ſingularis ⁊. e. a ſingulꝰ dicitur: et ſingulus. q. ſine angulo ꝙ ea que vnica ſunt nequeant cõſtituere angulum per quod ſignificatᷣ vnicum ⁊ excellẽs ⁊ famatiſſimũ tã in bonã partem qꝫ in malã: in bonã vt hic. in malã apud Ciceronẽ ꝓ ſylla. Me ſingulari ĩmanitate ⁊ crudelitate preditũ (nomẽ ſancte ſpei). i. ꝑ qđ ſpatᷣ ⁊ datᷣ omne qđ bonũ eſt ⁊ (nomẽ ſalutare). i. ſalubre vel ſanitateꝫ conferens vt puta nomen xp̃i ieſu qui ſalutare dicitur luce. ij. Quia viderunt oculi mei ſalutare tuum: ⁊ alibi. et videbit omnis caro ſalutare dei. i. xp̃m.

Singularis .e. ſingulus. Cicero.

¶ Cibus medicina
Lux eſt ieſu nomen
Seruans a ruina
Donanſqꝫ ſolamen.

¶ Proſequitᷣ dicens ꝙ nomẽ iſtud. ſ. ieſus eſt cibus. i. cibariũ vere reficiẽs mentẽ: veluti cibꝰ materialis reficit corpus: vt puta nomen illius pueri ieſu qui Ioã. vj. dixit. caro mea vere eſt cibꝰ. et (medicina). i. medela ⁊ antidotũ ad ſanãdũ langores nr̃os: vñ eſt illud marci. in nomine meo ſup egros manꝰ

© Biblioteca Nacional de España

imponēt ⁊ bene habebūt ⁊ (nomē ieſu eſt lux).ſ. vera q̄ illuminat omnē hominē venientē in hunc mūdū ne i pctōꝝ tenebras decidat (ſeruās) i. cōſeruās vel pſeruās ſtantes ne cadant (a ruina).i. a pctī recidiuatione ꝑ quā ianis efficiť aīa deo (qꝫ) ꝓ et (donās).i. cōcedēs (ſolamē).i. cōſolationē ne qs in aduerſis oppreſſus deſpet. Solamē aūt magis eſt poeticum q̄ꝫ oratoriū teſte valla. vnde Vergi. ſolamēqꝫ mali de collo fiſtula pendet. Solamen. Valla. Virgilius.

¶ Paſcit cogitatum
Predicatum lucet
Lenit inuocatum
Caſtas mentes fouet.

¶ Dixit q̄ nomē ieſu eſt ſolamē nec immerito q2.ſ. (cogitatū).i. quandocūqꝫ cogitationib⁹ infigiť humanis (paſcit).i. reficit cogitationē ⁊ (p̄dicatū).i. cū predicať (lucet) ideſt ſplēdet (et inuocatū).i. quādo inuocatur (lenit).i. mitigat caſtas mētes vľ (lenit) ideſt lene blanduꝫ ⁊ ſuaue ē ꝑ ſe (⁊ fouet) i. recreat cōſeruatqꝫ (mētes).i. animas (caſtas).i. puras ⁊ a pctō immunes ſeu purgatas.

¶ Conſolatur triſtes
Penitentes ſaluat
Confortat pugnantes
Omnes morbos ſanat.

¶ Conſolať. ⁊c. ponit alios huius glorioſi nominis effect⁹ dicēs q̄ (cōſolatur triſtes) ideſt i aliq̄ triſtitia ⁊ calamitate poſitos peccatores (et ſaluat).i. ſaluos facit (penitētes) ideſt peccata ſua plāgētes ꝑ penitentiā verā q̄ eſt preterita mala plāgere ⁊ plangēda iterū nō cōmittere. et dico q̄ ſaluat penitentes quia vt ſcribiť actuū.x. ꝑ nomē eius remiſſionē peccatoꝝ accipient oēs qui credūt in eum. ⁊ (confortat) i. animat: accēdit: ⁊ fortes facit (pugnātes).ſ. aduerſus diabolū: carnem: et mūdū tres anime inimicos: bellū gerētes ⁊ (ſanat).i. ſanitati reſtituit (omnes morbos).i. oēs infirmitates vel omnē lāgorē ſeu angorē ideſt corpis ⁊ anime cruciatū ꝑ remiſſionē pctōꝝ. Pēitētia q̄d. Anime inimici tres.

¶ Preſtat cecis viſum
Et ſermonem mutis
Datqꝫ claudis greſſuꝫ
Et auditum ſurdis.

¶ Preſtat. ⁊c. docet quomodo ſanat oīnes morbos dicēs q̄ hoc nomē (preſtat).i. confert (cecis).i. lumie orbatis vel a natura ipa vel a caſu (viſum).i. lumen hoc eſt facit vt videāt et.ſ. preſtat (ſermonē mutis).i. facit mutos loqui (qꝫ) ꝓ et (dat).i. cōcedit (claudis).i. trūcatis pedibus ⁊ eis nō valentib⁹ cōſiſtere (greſſum).i. vt faciāt greſſum hoc eſt vt ambulēt. et nota q̄ claudus dr̄. q. pedib⁹ clauſus. i. impedit⁹ qui ex pedib⁹ aut cruribus foemorib⁹ue varicatis nō poteſt greſſus facere. ⁊ dat.ſ. (auditū ſurdis).i. facit ſurdos audire. que omnia in nomine ieſu diſcipuli faciebant. vnde eſt illud Luce. vij. ceci vidēt. ſurdi audiūt. claudi ambulāt. ⁊c. Surdus autē dr̄ a ſordibus quib⁹ obtuſe aures ⁊ in duritiē verſe audire non ſinunt ⁊ tam actiue q̄ꝫ paſſiue ſumitur: vt ſurdus ſit qui nō audit et q̄ non audiť Juue. Surda nihil gemeret graue buccina. inde a Plinio ſurde herbe appellanť quorū nomina nō ſunt. nō enī audiunť cum ſint ſine nomine noſqꝫ etiā ipſi abſurdū dicimus dictū quando tale nunq̄ꝫ eſt auditum. Claud⁹ vñ. Surd⁹ vñ. Juuenalis. Plinius.

¶ Nomen reuerendum
Suſcitat defunctos
Nomen expauendum
Liberat obſeſſos.

¶ Nomen. ⁊c. ꝓſequiť dicens q̄ hoc (nomē.ſ. ieſus reuerēdū).i. maxima veneratione dignū q2 donauit illi nomē: vt ſcribiť ad philippēſes. ij. qd̄ eſt ſuꝑ omne nomē vt in nomine ieſu oē genu flectať celeſtiuꝫ terreſtriū ⁊ infernoꝝ (ſuſcitat).i. ſurgere facit a morte (functos).i. defūctos vita hoc ē mortuos. nā vt dicim⁹ defunct⁹ officio ꝓ eo q̄ ſuo officio eſt ꝑ functus: ita defūctus quoqꝫ vita diciť q̄ vitā finiuit teſte laurētio (nomē expauēdū).i. timēdū. iuxta illud qd̄ predixerat dauid. ps̄. cj. timebūt gētes nomē tuū dn̄e (liberat).i. diſſoluit (obſeſſos).ſ. homines a preſſuris ⁊ ab anguſtia diaboli iuxta illud Mar. xvj. in nomine meo demonia eijcient. ⁊c. Defunctus. Laurentius

¶ Quod a genitoris
Pietate datur.

¶ Declarat tantā eſſe huius glorioſi nominis dignitatē vt in eo petať quicq̄d a patre petēdū ſit iuxta illd̄ quicq̄d petieritis patrē

© Biblioteca Nacional de España

in nomine meo dabit vobis ⁊ illud eiuſdem ioānis cap. xvj. i illo die in noīe meo petetis (hoc igitur petatur) bonū cōſiliū eſt (in noīe ſaluatoris). i. ieſu nr̄i redēptoris (quod datur). i. ſi qd volueritis dari ⁊ concedi (a pietate genitoris) idest dei patris omnipotentis.

Hoc in ſaluatoris
Nomine petatur.

¶ Sit ergo laus trinitati). i. deo trino (ſalus atq; virtus cōpar. i. equalis (ſit vnitati) . i. vni deo ⁊ honor. ſ. cōpar lux ⁊ decor. Amē

¶ Sit laus trinitati
Salus atq; virtus
Compar vnitati
Honor lux ⁊ decor. Amen.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometrum hoc eſt male menſuratū. Canitur in dedicatione eccleſie. Rogat deum vt in hoc templo mereamur acquirere eterna bona: ⁊ cū ſuis ſanctis perēniter poſſidere.

¶ In hac ↄmone celeſtis hierl'm auctor laudat deū q̄ i hoc ſacro tēplo īfundit iugiter ſuam bn̄dictionē. quapropter rogare debemus vt in hoc tēplo ſcto ſuo oēs ↄmereamur acq̄rere eterna bona: ⁊ adepta cū ſuis ſctis perenniter poſſidere (hierl'm beata vrbs). i. ciuitas celeſtis cōſtituta vl' cōſtructa de aīabus ſctōꝝ q̄ ſunt viui lapides (eſt dicta). i. iterpretata viſio pacis (q̄) hierl'm (conſtruitur in celis viuis ex lapidibus). i. ſctis aīabus ſanctoꝝ q̄ ſunt viui lapides. illa dico (coornata). ſ. angelis (vt ſponſata). i. ſpōſa (comite) ſpōſo. i. ſicut mulier ornata eſt viro. i. ſpōſo. ita eccl'ia xp̄o.

Urbs beata hieruſalem
Dicta pacis viſio
Que conſtruitur in celis
Viuis ex lapidibus
Et angelis coornata
Ut ſponſata comite.

¶ Iſta (noua ſpōſa). i. ſctā eccl'ia (veniens e celo). i. xp̄o. iſta dico (preparata nuptiali). i. virginali (thalamo vl' lecto). i. thalamo baptiſmatis (vt) ↄ ſicut ſpōſata copuletur. i. cōiungatur (dn̄o . platee). i. vie. ſ. pfecte ambulātes in vijs dn̄i (⁊ muri). i. predicatores illius ſpōſe ſūt (ex auro puriſſimo) i. ſplēdore ſctōrū q̄ ſplēdidi efficiūtur vt aurum puriſſimū.

¶ Noua veniens e celo
Nuptiali thalamo
Preparata vt ſponſata
Copuletur domino
Platee ⁊ muri eius
Ex auro puriſſimo.

¶ Lapides. i. ſcti mr̄yes (expolliti) i. aptati ad edificandū (tunſionibus). i. pcuſſionibus ⁊ afflicti (preſſuris). i. tribulationibus. Sicut enim lapides in muro ſunt edificati. ita anime ſctōꝝ ſunt ordinate in paradyſo (q;) ↄ ⁊ (aptātur). i. ordinātur vl' diſponuntur (ſuis locis per manus artificis). i. per manus filij dei. lapides dico (permanſuri ſacris edificiis). i. celeſtibus edificijs.

Sicut lapides in muro ita anime ſāctoꝝ ordinate ſūt i gl'ia.

¶ Tunſionibus preſſuris
Expoliti lapides
Suis coaptantur locis
Per manus artificis
Diſponuntur permanſuri
Sacris edificijs.

¶ Porte). ſ. illius templi (nitent). i. reſplendent (margaritis). i. virtutibus (aditis). i. liminibus vel introitu (patentibus) idest apertis (omnis). ſ. xp̄ianus (q̄ ob xp̄i nomē premitur) idest cruciatur (in hoc mundo) idest in hoc ſeculo (introducitur illuc) idest celeſtem hierl'm (virtute meritorū) idest bonorum operum ſuorum.

¶ Porte nitent margaritis
Aditis patentibus
Et virtute meritorum
Illuc introducitur
Omnis qui ob chriſti nomen
In hoc mundo premitur.

Additio. Adyta ſunt ſecretiora templi loca q̄ adire non licet niſi ſūmo pontifici. Vergi. in ene. iſq; adytis hec triſtia dicta reportat. hoc ſeruius ibidē ſentit. ⁊ dr̄ ab. a. grece qd eſt ſine ⁊ dys qd eſt ingredior q̄ſi inacceſſibile. templorū ergo penetralia dicuntur adyta ſicut ianua value. inde eſt diminutiuum adyticulum.

Adyta ⁊ vn̄ Vergilius.

© Biblioteca Nacional de España

Angularis fundamentum
Lapis chriſtus miſſus eſt
Qui compage parietis
In vtroq3 nectitur
Quem ſancta ſyon ſuſcepit
In quo credens permanet.

Chriſt9 dr lapis āgularis: q2 a iudeis fuit reprobatus. vñ dō. Lapidē quē reprobauerunt edificantes. 7c. Cū duos populos i vnū côiūxit. ſ. iudaicū 7 gētilē. q̄ xp̄s fili9 p̄duxit eos ad eternā btitudinē ſūmi regis. i. dei p̄ris (fundamētū) toti9 eccl'ie (miſſus eſt a p̄re) vel eſt fact9 (lapis angularis) q̄ lapis (nectit̃) ideſt côiūgit̃ (côpage) ideſt piūctione (parietis i vtroq3) ideſt i duob9 pp̄lis. ſ. i iudaico 7 gētili (quē ſcilic3 xp̄m (ſyō ſuſcepit ſctā) ſyō iterp̄tat̃ eccl'ia vl' ſpeculatio (in q̄) ſcilic3 xp̄o vl' eccl'ia (credēs) i. xp̄ian9 q̄ credit (p̄manet) i. firmit̃ ſtat. ſ. in fide ſancte eccl'ie. Syon.

Omnis illa deo ſacra
Et dilecta ciuitas:
Plena modulis in laude
Et canoro iubilo
Trinum deum vnum quoq3
Cum fauore predicat.

Omnis illa ciuitas) ideſt eccl'ia militās (deo) i. ad honorē dei eſt (ſacra) ideſt ſacrata (7 dilecta) i. amata a dō (plena moduiis) ideſt cātilenis angelo2 (in laudē dei 7 canoro) ideſt cātu (vel canore iubilo) i. dulci exl'tatione. Jubilus eſt gaudiū illud quod ē interi9 in homine qd omnino nō pôt p̄ferri. nec omnino tacet̃ ſcilicet p̄ animi exultatione. 7 ſacra eccl'ia p̄dicat (trinū deū) ſcilicet i p̄ſonis (quoq3) p̄ 7 vnū in ſubſtātia vel eſſentia (cum fauore) ideſt cum prece.

Hoc in templo ſūme deus
Exoratus adueni:
Et clementi bonitate
Precum vota ſuſcipe
Largam benedictionem
Hic infunde iugiter.

O ſūme deus exorat9 ſcilicet a nob̄ ideſt tu depcat9 (adueni) p̄ grām (in tēplo) ideſt in iſta eccl'ia (7 ſuſcipe vota) ideſt preces vl' orotiones deuotas (precantū) ideſt rogantiū (clemēti bonitate) ideſt tua pietate (infunde) ideſt imitte (iugiter) ideſt perenniter vl' aſſidue (largam benedictionem.

Hic promereantur omnes
Petita acquirere
Et adepta poſſidere
Cum ſanctis perēniter
Paradyſum introire
Tranſlati in requiem.

Hic. ſ. i ſacra eccl'ia. vl' hic ideſt i iſto loco côgregatio oi3 fideliū vel omnes fideles (promereantur) ideſt mereantur (acquirere) ideſt adipiſci 7 obtinere (petita) ideſt iuſtas 7 ſctās ſuas petitiones (7 mereant̃ poſſidere) ideſt retinere (perēniter) ideſt perpetuo (adepta) ideſt precibus ſuis acquiſita et mereantur (introire) ideſt ingredi (paradyſū) ideſt celū (cū ſctis iuſtis. fideles dico trāſlati in requiē ideſt gaudiū ſempiternum.

Carmen eſt ſaphicū endecaſyllabū mixtu3 adonico quale eſt illud nocte ſurgentes. Canitur ad horas nocturnas in feſto dedicationis alme eccleſie hyſpalēſis. Intendit auctor rogare deum vt conſeruet nos intra hoc templum eius honorem celebrantes.

O Chriſte cuncto2 dn̄ator alme
Patris eterni genitus ab ore
Supplicum vota paritercq3 hymnū
Cerne benignus.

Materia glorioſiſſimi hymni p̄ſentis ē agere de dedicatione tēpli hyſpalenſis eccleſie 7 laudare deū: a quo petit eccl'ia in p̄ſona totius populi xp̄iani: vt velit infundere ſuā benedictionē 7 grām intra tēplū hoc. vt quicūq3 beneficia petiturus igreſſus fuerit; ſe impetraſſe letetur. Narrat etiā q̄ com-

© Biblioteca Nacional de España

moda nobis ꝓueniant ex hoc tēplo dicēs. ꝙ hic ſumitur ſacroſanctū corpus xp̄i. ⁊ hauſtū ſui p̄cioſiſſimi ſanguinis. ⁊ ꝙ ſacroſancti latices veternas abluūt culpas. ⁊ cōplura alia q̄ indicabit littere p̄ſentis diſcurſus. inquit ergo. (O xp̄e alme dn̄ator cunctoꝝ). ſ. hominum

Claudian⁹. vel cunctarū rerū dn̄s q2 creator (genitus ab ore). i. a mēte (patris eterni) vnde Claudian⁹ in ruffinū. Vox ſūmi ſenſuſq3 dei quē fudit ab alta mēte pr̄ tantiq3 dedit conſortia regni (tu benignus). i. q̄ benignus ⁊ pius es (cerne). i. inſpice miſicordes oculos tue pietatis ad nos cōuertēdo (vota) q3 ꝑ et (hymnū). i. laudē cū cantico (ſupplicū). i. humiliū ſuoꝝ fideliū.

¶ Non inficias eo cādide lector in hoc hymno ⁊ in ſequētib⁹ quaſdam ſyllabas breues ꝓ longis inueniri. quas ſciēter p̄termiſimus ne cōtra vſum eccl'ie ageremus. quandoquidem ſacris parcendū eſt. quoſdam etiam ex precedētibus ſine carminis qualitate pretermiſimus: quia ſunt eiuſdem qualitatis cum prepoſitis ſibi coniunctis.

¶ Cerne dico o deus. i. tuo nos fauore ꝓſeq̄re (quo) ꝑ vt (plebs tua ſupplex). i. humilis (reſonet) i. modulatū cāticū reddat vl're

Vergilius. p̄ſentet. Vergi. reſonat plāgorib⁹ ether. i. rep̄ſentat plā. (in honore puro). i. tibi debito ⁊ hoc (in aula tua). i. in tēplo tuo (cui⁹ feſta ānua). i. q̄ ſingulis ānis ſolēt fieri (redeūt) ideſt adueniunt (colēda). i. celebrāda tempore. ſ. iſto ideſt hodierne feſtiuitatis die.

¶ Cerne quo puro de⁹ in honore
Plebs tua ſupplex reſonet in aula
Annua cuius redeunt colenda
Tempore feſta.

¶ Hec dom⁹). i. hec eccl'ia ſiue tēplū) noſcit'). i. cognoſcit' (dedicata tibi) i. cōſecrata (rite). i. recte (in q̄ po.). ſ. xp̄ianus (aſſumit corpus tuū ſacratū) ⁊ bibit (hauſtuz). i. poculū (b'ti ſanguinis tui (hoc. n. ꝓ memoria ſue paſſiōis ⁊ aīaruz remedio fieri p̄cepit dicēs Joā. vj. niſi mādūcaueritis carnem. ⁊c.

¶ Hec domus rite tibi dedicata
Noſcitur in qua populus ſacratuz
Corpus aſſumit: bibit ⁊ beati
Sanguinis hauſtum.

Latex. ¶ Proſequit' explicans beneficia (ſacroſcti latices). i. ſacrate aq̄ baptiſmi. latex. oīs liquor poteſt dici latex. ⁊ eſt aq̄ ſubterranea

Lucanus. latēs in venis terre. Lucan⁹. iiij. occultos latices obſtruſaq3 flumina q̄runt. latex etiam dicit' vinū a latēdo q2 latet in vaſis ſiue in

Vergilius. vite. Vergi. laticēq3 lieū. ⁊c. (diluūt) i. abluunt (hic). i. i hoc tēplo (culpas veternas) i. pctm̄ vet⁹ originale tractū ex ſemine ade. q3. i. ⁊

Chriſma interpretat' vnctio. (perimunt). i. extigūt (noxas). i. culpas (vt nouū gen⁹ chriſticolarū creet'. i. ex aqua baptiſmi regen̄ret' chriſmate. i. vnctione (vero). i. noue gr̄e. e. i chriſmate vitioſe corripitur.

¶ Hic ſacroſcti latices veternas
Diluūt culpas: perimūtq3 noxas:
Chriſmate vero genus vt creetur
Chriſticolarum.

¶ Proſequit' dicēs qđ etiam in hoc templo (fert') hoc eſt dat' (medicina) hoc eſt remediū corpis ⁊ anime (feſſis) hoc eſt lāguidis ⁊ infirmis ⁊ i fide xp̄i vacillātibus. ⁊ etiā datur (lumē orbatis). i. cecis ⁊ obſtinatis i peccato. ⁊ etiā (fert' venia nr̄is offenſis). i. nr̄is culpis ⁊ (oīs timor atq3 meror pellit'). i. repellitur in hoc templo.

¶ Hic ſalus egris: medicina feſſis
Lumē orbatis: veniaq3 noſtris
Fertur offenſis: timor atq3 meror
Pellitur omnis.

¶ Bene dat' hic ſalus ⁊ medicina feſſis q2 etiā (perit hic). i. deficit (ſeua rapina demonū. i. diaboloꝝ. nam aduerſarius nr̄ diabolus tāq3 leo rugiēs circuit. querens quez deuoret (⁊ monſtrum peruicax) ideſt diabol⁹ ꝓteruus obſtinatus ⁊ importunus (pauet hic) ideſt timet (⁊ retentat) ideſt retro fugit (⁊ linquens corpora). ſ. hominum obſeſſorū vel peccatorū quia ꝑ confeſſionez que fit i hoc templo expellitur diabol⁹ a corpore ſubdito peccatis (fugit oci⁹) ideſt citius (in vmbras) i. in tenebras (remotas). i. ſeparatas ⁊ infernales.

¶ Demonū ſeua: perit hic rapina
Peruicax mōſtrū: pauet ⁊ retentat
Corpora linquēs: fugit in remotas
Ocius vmbras.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Gloria ſũmuz reſonet parentem
Gloria natum: pariterq́ʒ ſanctum
Spũm dulci: modulemus hymno
Omne per euum.

¶ Et quia tot tantaq́ʒ beneficia ex hoc tẽplo nobis ꝓueniũt (gloria reſonet) .i. laudet (parentẽ ſummũ) .i. deũ patrẽ omnipotentẽ. ⁊ (natũ) ideſt filiũ ei⁹ q́ʒ ꝑ et nos oẽs (pariter modulem⁹) .i. canam⁹ (ſpũm ſanctum) dulci hymno (per omne euum) ideſt per omne ſeculum. Amen.

¶ Carmẽ eſt q̃le ſuperius in qualitate ⁊ materia. Caniturq́ʒ in dedicatione eiuſdem eccleſie ad laudes matutinas.

Hic locus nẽpe vocitat̃ aula
Regis imenſi: niueiq́ʒ celi
Porta que vite: patriã petentes
Accipit omnes.

¶ Materia pſentis hymni eſt eadẽ cũ ſupiori. ſ. agere ḋ dedicatione eccl'ie ⁊ de laudib⁹ hui⁹ pſtantiſſimi tẽpli. ſimiliter diuinuʒ auxiliũ petere. ibi. qm̃s ergo deus vt ſereno annuas vultu. inquit igit̃ (hic locus) ideſt hoc tẽplũ pſtantiſſimũ (vocitat̃ nempe) .i. certe dr̃ (aula) i. domus ⁊ baſilica (regis immen) .i. oipotẽtis dei. q́ʒ ꝑ et vocitat̃ dico (porta niuei celi q̃) .ſ. porta. ⁊ debet eſſe relatiuũ. alias nec verſus nec ſenſus ſtaret: qm̃ ſecund⁹ pes ſaphici v̇ſus eſt ſpondeus. (accipit oẽs petẽtes) .i. euntes ad patriã vite. hoc ẽ ad gl'iam. vel petẽtes. quia teſte Gregorio. peti vult celum. ⁊ rapi noſtris fletibus. vnde eſt illud petite ⁊ accipietis. Gregorius.

Turbo quẽ null⁹ q̃tit: aut vagãtes
Diruũt vẽti: penetrãtq́ʒ imbres:
Non tetris ledit piceus tenebris
Tartarus horrens.

¶ Quẽ. ſ. locũ eccl'ie (nullus turbo) i. nulla ꝑturbatio aeris vel imundi ſpũs aut hereſis (q̃tit) .i. cõcutit q2 eſt ſolidata i lapide illo angulari: cuius meminit dauid. ps. cxviij eſt enim ꝓprie turbo vent⁹ vehemẽs ⁊ volubilis oppoſita deſtruens. Lucanus auulſit laceros percuſſa pupe rudentes turbo rapax. ⁊ tunc mittit genitiuũ ꝑ. inis. ⁊ etiã quãdo accipit̃ ꝓ inſtrumẽto luſorio quo maxime delectant̃ pueri. Vergili⁹ in. vij. de amata. Ceu quondam torto volitãs ſub verbere turbo. qñ vero mittit gẽitiuũ in. onis. eſt ꝓpriũ nomẽ gladiatoris celeberrimi. ho. ij. ſer. corpe maiore ridens turbonis in armis. (aut vẽti vagantes nõ diruunt) .i. non deſtruũt q́ʒ ꝑ et (nec himbres) .i. agmina aquarũ (penetrãt) .i. pforant (hymber) ꝑ ſecundã declinationem non legi. niſi forte hymbri ꝓ nimbi poſitum fuerit antehac in hoc textu (non tartarus piceus et horrens ledit) ideſt infeſtat ⁊ dãnat ⁊ hoc ſuis tenebris. Turbo per inis. ⁊ onis. Lucanus. Vergilius.

¶ Queſumus ergo deus vt ſereno
Annuas vultu famulos gubernes:
Qui tui ſummo celebrant amore
Gaudia templi.

¶ Ecce ꝓ populo petit eccl'ia auxiliũ diuinũ dicẽs. Qm̃s ergo de⁹ (vt annuas) .i. concedas reſpiciaſq́ʒ nos (vultu ſereno) .i. non irato (⁊ gubernes) .i. regas. (famulos) .i. ẛuos tuos (q̃ celebrant) amore (ſũmo) .i. maxima leticia gaudia tui ſacratiſſimi templi.

¶ Nulla nos vite crucient moleſta
Sint dies leti placideq́ʒ noctes:
Nullus ex nobis pereunte mũdo
Sentiat ignes.

¶ Proſequit̃ dicẽs (nulla moleſtia) .i. nulla dãna ⁊ incõmoda (vite) nr̃e pſentis (cruciẽt) .i. ledãt nos celebrãtes gaudia tui templi (⁊ dies) .ſ. vite nr̃e (ſint leti) q́ʒ ꝑ ⁊ (noctes) ſint etiã (placide) .i. dulces ſine illuſione aut ꝑturbatione demonũ q̃ ſolet fidelib⁹ euenire vt eos a ſuo recto ꝓpoſito euertat ⁊ (nullus ex nob̃) .ſ. gaudia tẽpli celebrãtib⁹ (ſentiat ignes) .i. tormẽta vltimi examinis diei iudicij (mundo pereũte) ꝓ pereuntis mũdi. aut ſit abſolute in die quippe iudicij ignis et tempeſtas valida in conſpectu dei apparebit.

¶ Hec dies in qua tibi conſecratam
Conſpicis aram tribue perẽne:

¶ Hec dies. ſ. eſt o deus (in q̃ cõſpicis) .i. vides (arã) .i. tẽplũ vel altare (cõſecratã) .i. dedicatã tibi. i. i honorẽ tui nois v̇l dico o de⁹

© Biblioteca Nacional de España

tribue nob' gaudiũ perẽne.i. ꝑpetuũ ꝙ ꝓ et dies in q̃ cõſpicis arã cõſecratã tibi vigeat.i.
Vigere. duret i ſuo vigore ⁊ potẽtia. vigere eni ꝑmanẽtiã dicit vt habet .iiij.regũ.ix.c.adhuc fornicatiões iezebel matris tue ⁊ veneficia ei⁹ multa vigent (longo vſu tẽporis).i.ꝑ longum ſpacium temporis ad gloriam tuam.

Gaudium nobis vigeat ꝙ longo
Temporis viſu.

¶ Gloria ſummũ reſonet parentem
Gloriam natum.rc.

¶ Carmen eſt dimetrũ iãbicũ cacometrũ.i.male menſuratũ. nam cacos grece malũ: ⁊ metrũ mẽſurã ſignificat. Canit̃ in feſto diui gabrielis archãgeli ad horas veſꝑtinas eius laudes cõmemorans.

¶ In hoc hymno intendit auctor laudare deum in cõmemoratione archangeli gabrielis: cuius laudes deſcribẽs ex officio et legatione: petit ꝑ eum nr̃as ꝑces preſentari ante deũ dicens.ſ.nos oẽs (veneremur).i.laudemus (gabrielẽ archãgelũ nũciũ ſũmi regis) ideſt dei patris vel xp̃i: quez nũciauit incarnandũ ꝓpter reparationẽ generis humani.
Nuncius. Nũci⁹ ⁊ res ipſa q̃ nũciat̃ eſt ⁊ q̃ nunciat.
Laurẽtius. nũciũ autẽ nõ dr̃ ſcdm̃ Laurẽtium ⁊ feſtum
Feſt⁹ põpe. pompeiũ (per quẽ).ſ.ga. (deus delegauit).i.miſit.nã legare ſecundũ calepinũ eſt legationẽ
Calepin⁹. facere vel mittere (ſuũ miniſteriũ).i.ſuũ ſacrũ ſecretũ (nunciãdo).i. manifeſtãdo (mundo lapſo ideſt pereũti ieſum dei filium eſſe venturum: ⁊ naſciturum ex ventre virginis marie. Hoc metrũ ⁊ illud.ſ.luſtra ſex q̃ iam peracta. ⁊ pange lingua. ⁊ tibi xp̃e ſplendor patris. et vrbs beata hierl'm. ſic pretermiſim⁹ quia videbant̃.q.ab omni lege carminis ſoluta. nam abundant trocheis in locis imparibus ⁊ in paribus aliquando ſpondeo ⁊ videntur catalectici. tales ſunt hymni ſequentes beate catherine.

Gabrielem veneremur
Sũmi regis nuncium:
Per quem deus delegauit
Suum miniſterium:
Mundo lapſo nunciando
Jeſum dei filium.

¶ Ecce in ꝑſenti parte petit auxiliũ diui ga-
Gabriel int'pretat̃ fortitudo dei. brielis dicens. (gabriel virtus diuina) ⁊ bene quia gabriel fortitudo dei interpretatur fortis eni fuit cõtra diabolũ ꝑ virtutem crucis (fortifica debiles).i. nos pctõres vt habeamus fiduciã recuperandi veniam per te ⁊ (ipſe corrobora nos).i.confirma (vt vicamus inimicũ).i. diabolũ aduerſariũ nr̃m q̃ rugiens tanq̃z leo querit quẽ deuoret (⁊ im-
Lapſus. petra).i.obtine a deo (vt lapſus).i. peccata
Gregorius. (remittant̃).i.condonent̃ nobis. Et dicit̃ lapſus de labor laberis: quod idem eſt quod cadere. ⁊ quia in peccatum labimur dicitur lapſus teſte gregorio in homilia.d.quarte aduentus.

¶ Gabriel virtus diuina
Debiles fortifica:
Ut vincamus inimicum
Ipſe nos corrobora
Ut ⁊ lapſus remittantur
Ipſe nobis impetra.

¶ Laudat eum a legatione dicens quod inter ceteros hic ſolus venit ad annunciandũ verbum incarnanduz. dicit ergo. tu gabriel fuiſti.ſ. (angelus miſſus) a deo vt habetur luce ꝑmo (ad thalamũ).i.ad domum virginis marie (⁊ deus elegit te ſolũ ſuum ſecretarium).i.repoſitoriũ ſuoꝝ ſecretoꝝ. et quia tu fuiſti dei apocryſarius (preſenta noſtras preces) ideſt noſtras orationes ante deum celi.

¶ Angelus in mundũ miſſus
Ad marie thalamum:
Te ſolum deus elegit
Suum ſecretarium:
Noſtras preces tu preſenta:
Ante celi dominum.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Gloria ⁊ honor deo
Uſq̄ quo altiſſimo
Una patri filioq̄
Inclito paraclito
Qui tot dona condonauit
Gabrieli angelo.

¶ Cõcluſio eſt ad laudẽ ⁊ glĩam dei ⁊ gabrielis archãgeli (gloria ⁊ honor deo). ſ. ſit (vſq̄q̄). i. ſemp (altiſſimo) ⁊ glĩa ſit (vna) i. pariter (pr̄i q̄ ꝓ ⁊ filio ⁊ paraclito iclito) ideſt ſancto ſpiritui cõſolatori (inclito) ideſt magno ⁊ nobili a q̄ bona cũcta ꝓcedũt (q̄ condonauit tot dona gabrieli angelo). ſ. vt eſſet apocryſarius paranimphus dei. Nota quod hoc nomen paraclit⁹ deſcẽdit a para. ⁊ cleſis. q̄d a nr̄is dr̄ aduocatus teſte peroto in cornucopia: tradũt tamẽ tunc ꝑ. e. ſcribendũ eſſe. ſ. paracletus. ex eo q̄d ꝑ. i. infamẽ ſignificare dicunt. tñ vſui frequẽtiori credẽdũ eſt quoniã ꝑ. i. ſcribiť cõmuniter paraclitus a doctoribus totius ſacre pagine. Paraclyt⁹ ⁊ vnde. Perotus.

¶ Carmẽ eſt dimetrũ iãbicũ ex pte cacometrũ. Caniť ad horas veſptinas in die ſcti Iſidori archiepiſcopi hyſpalẽſis cuius laudes ꝓſequitur.

Congaudeat eccleſia
Et preſulis ſolẽnia:
Confeſſoris iſidori
Honore colat celebri.

¶ In p̄ſenti hymno vniuerſa fideliũ congregatio icitať ad leticiã carpendã i ſolẽnitate nr̄i glorioſiſſimi patroni iſidori: cõmemorãſq̄ auctor eiuſdem laudes circa erradicandã hereſim: declarat eum magna fortitudine ⁊ mira ſcientia floruiſſe. ⁊ maximo charitatis ardore accẽſum in clericoꝝ ⁊ totius populi cõmodis: tã anime quã corꝑis inuigilaſſe dicẽs. (eccl̃ia). ſ. militãs hoc eſt fidelium cõgregatio (cõgaudeat). i. ſimul ⁊ ad inuicẽ leteť cũ triũphante ſupnoꝝ ciuiũ (⁊ colat) ideſt venereť. honore celebri. i. frequẽti vel magna cũ veneratione (ſolẽnia). i. feſtũ (iſidori p̄ſulis) ideſt archiepiſcopi hiſpalẽſis doctoriſq̄ celeberrimi ⁊ cõfeſſoris excellẽtiſſimi. Cui⁹ vitam a primis incunabulis ad finẽ vſq̄ videre cupiẽtes: remittimus ad ſacre ſcripture hortos. vbi ſeucrian⁹ pater: ⁊ turtura mater: leãderq̄: ⁊ fulgẽti⁹ epiſcopi fratres eius: cum florentina ſorore veluti gẽme coruſcantes apparebunt. cuius etiam mortem ſuis diſcipulis ꝓphetico ſpiritu lõge ante predictam apertiſſime dignoſcent.

¶ Qui velut ſolis radius
Demptis prorſus hereſibus:
Et deuotus martyrio
Dogmate fulſit vario.

¶ Qui. ſ. iſidorus (fulſit) ideſt ſplẽduit velut ideſt ſicut (radi⁹ ſolis) illuſtrãs totũ orbẽ (hereſib⁹ dẽptis) ideſt extirpatis ⁊ a radice euulſis ⁊ etiã (duot⁹) i. deuote attẽt⁹ (martyrio). i. ad ſuſtinẽdũ martyrium pro xp̄o ſi iterea occurreret (fulſit dogmate vario). i. multiplici doctrina ad oĩm vtilitatẽ. dogmata vt ciceroni. Senece. ⁊ apuleio placet. ſcita decreta placita atq̄ conſulta interp̄taní. Marcialis papiliũ notauit ſic ab eo querẽs. Tu q̄ ſectaꝝ vires ⁊ pondera noſti. Dic mihi precide papili dogma quid eſt. Dogma. Marcialis.

¶ Hiſpaniarum populis
Diuine legis regulis:
Et romanorum moribus
Inuigilabat ſedulus.

¶ Recenſet vitam ⁊ induſtriam Iſidori in pontificatu dicẽs. q̄d etiam ſanctus iſidor⁹ (ſedulus). i. diligens (inuigilabat) ideſt iſudabat (populis) ideſt i popl̃is (hiſpaniaꝝ) ſcilicet inſtruẽdis regulis diuine legis ⁊ etiã (in moribus) romanorũ. ſ. cõponẽdis vl̃ inſtruẽdis (regulis etiã diuine legis.

¶ In clericorum cõmodis
Et pauperum ſubſidijs:

¶ Hic. ſ. ſanctus iſidor⁹ (clariſſim⁹ legũ latori). i. ſanctaꝝ legum dator (iherebat) ideſt inſiſtebat (arcti⁹). i. impẽſi⁹ ⁊ totaliter (in-

© Biblioteca Nacional de España

cōmodis).i.in vtilitate (clericorū) eis i neceſſitatibus ſuccurrendo ⁊ honoribus extollendo ⁊ (in ſubſidijs).i.in auxilijs pauperū. diuidebat.n.ſubām ſuā triſariā.ſ.parti eccleſie.parti paupib⁹.reliquū vero ſibi.

Legum lator clariſſimus
Hic inherebat arctius.

¶ Et quia deus cōtulit tantā gratiā beato iſidoro: vt ſic viueret: ⁊ nobis bene viuēdi normā relinqueret (laus honor virtus gloria).ſ.ſit deo patri ⁊ filio ⁊ ſimul.i. pariter (ſancto ſimul paraclito) ideſt cōſolatori in ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Laus honor virtus gloria:
Deo patri ⁊ filio:
Sancto ſimul paraclito
In ſempiterna ſecula. Amen.

¶ Carmen eſt quale ſuperius. Canitur ad horas matutinas in eadē feſtiuitate ſancti iſidori: cuius auxilium implorat.

¶ Quia de laudibus ſancti iſidori in precedenti hymno dictū eſt: nūc cōſequenter in preſenti: diuinū auxiliū per eius interceſſionem petit fideliū caterua: deum ſuppliciter laudando: vt dignet̄ ſuoꝝ ſeruorū vota ſuſcipere dicēs. (o magne doctor iſidore fac).i. tuis p̄cibus obtine (nos peccatores reddi) ideſt redduci (ſolio poli).i. ſedibus patrie celeſtis a qua teſte gregorio per delectamenta deceſſimus. ⁊ per lamenta penitētie illuc redire tenemur. ⁊ eſt ſolium ſella regalis: quod greci thronum apellant. ⁊ dicitur a ſoliditate. vel per antiſtichon quaſi ſedium a ſedendo vt ſella .q. ſeda. ⁊ ſubſellia quaſi ſubſeddia. de quibus aſconius ⁊ pedianus li.j. verrinarum multa. (de hoc diro carcere) ideſt de hoc mundo vel de hoc corpore: in quo veluti in carcere vicliſita anima noſtra tribus inimicis eſt irretita. ſ. mundo. demone. carne. ⁊ hoc debet fieri (placato dei filio). ſ. per tuam interceſſionem.

Gregorius. Solium. Sella. Subſeddia. Aſconius. Pedianus.

Magne doctor iſidore
Nos de hoc diro carcere:
Fac poli reddi ſolio
Placato dei filio.

¶ Et dico q̄ facias nos reddi ſolio poli.ſ. quia (o confeſſor inclite) ideſt glorioſe ⁊ preclare. inclytus. grecū eſt ab en grece qđ ē in. ⁊ cletos. clarus. gene. xxx. de iacob dr̄. ⁊ ō illi⁹ facultate ditat⁹: factus eſt iclit⁹ (chor⁹ eccl'ie ouans).i. letus valde. ab ouas. at. verbo deficiente in p̄ma pſona. qua plura carebant ſecundum probum grāmaticum vt ſunt furis. it. faris. tur. roras. at. que nunc in eadē ꝓferuntur. furio. is. roro. as. ⁊c̄. (⁊ caterua fidelium collaudat per te) ideſt habendo te interceſſorem (chriſtum dominum.

Inclytus. Ouas ouat.

¶ Per te confeſſor inclite
Ouans chorus eccleſie:
Et caterua fidelium
Collaudat xp̄m dominum.

¶ O ieſu xp̄e quia tuā iuſtitiam timemus: noſmetipſos reos accuſantes: ad auxilium tuum p ſanctorum interceſſionem currim⁹. ⁊ ideo (o ieſu xp̄e rex glorie ſuſcipe vota ſeruorū) ⁊ tu ꝓpitius .i. pius (faue).i. faueas hoc ē ſuccurras nobis (p̄cib⁹).i.p preces vl' ꝓpter interceſſionē (huius doctoris).ſ. iſidori cuius feſta celebramus. et nota qđ ꝓpitius poterit eſſe aduerbiū ⁊ meli⁹ ꝓpitius.i. pie ⁊ benigne (quia teſte priſciano) nomina comparatiua in neutra terminatione efficiuntur aduerbia.

Priſcianus.

¶ Ieſu xp̄e rex glorie
Vota ſeruorum ſuſcipe:
Huius doctoris precibus
Nobis faue propitius.

¶ Declarat modo quomodo poterit nob̄ fauere ꝓpitius. aut q̄d poſt fauorē p̄ſtabit. dicens (Da nobis veniā peccatoꝝ) i. remitte nob̄ pctā nr̄a (⁊ p̄ſta).i. concede nob̄ (gloriā ſanctoꝝ).ſ. vt ſctis tuis in celo ſociemur vt fruamur gaudijs celi) ideſt letemur eterna gloria. ⁊ hoc (meritis tanti p̄ris).i. tā glo

¶ Da peccatorum veniam
Preſta ſanctorum gloriam:
Vt tanti patris meritis
Celi fruamur gaudijs.

© Biblioteca Nacional de España

rioſi patris iſidori. frui enim eſt potiri aliqua re propter ſe ipſam teſte valla. Fruor. Valla.

¶ Laus honor. ꝛc. vt ſupra.

¶ Carmen eſt q̄le ſupi⁹. Canitur ad horas veſptinas i feſto corone dn̄i. Cōmemorat beneficia q̄ ex paſſione atq; reſurrectione xp̄i accepimus.

Lauda fidelis concio
Spine tropheū inclitū:
Per quam perit perditio
Viteq; datur meritum.

¶ Materia p̄ſentis atq; ſequētis hymni cō ſimilis eſt. ſ. agere de xp̄i paſſione: circa ſpinas q̄bus glorioſiſſimū ei⁹ caput vndiq; pforatū fuit. oſtendit aūt quod propter delicta nr̄a mortu⁹ eſt. ⁊ quod dolores noſtros ip̄e portauit. vt eſaias ait. declarat etiam quod ob id gaudere d̄bemus ſūmopere. quia ei⁹ paſſione redēpti ſumus dicens. plaudat turba fideliū quod per ſpine ludibriū purgat creator omniū ſpineti nr̄i vitiū. ſignat etiā beneficia q̄ ex eius coronatiōe ſeu paſſione ſuſcepim⁹ Inquit ergo (o fidel' cōcio). i. cōgregatio fidelium xp̄ianorū. Concio idē eſt qđ contentio. ⁊ populi multitudo. aut eccl'ia. idē etiā quod alloqui populū. ⁊ cōuētum facere. ſumitur etiā p loco in quo cōcionat' aliquis. vt habet' deut. ix. et Nu. v. (lauda tropheū inclitum) ideſt victoriā nobilem (ſpine). i. ſpinarum quib⁹ xp̄s pforatus eſt caput glioſum. tropheū. ſunt autem Trophea hoſtium ſpolia in arborū truncis aut ſaxis affixa in victorie ſignū Lucan⁹. Cūq; ſuperba foret babylō ſpolianda tropheis. bene ergo laudabimus xp̄i tropheum: qn̄ quidē tartarū ſpoliauit (p quā. ſ. ſpinā pditio. ſ. nr̄a (perit) perditi enī eramus ante xp̄i paſſionē. q; p et (meritū vite). ſ. eterne (datur). ſ. nobis vt per eam viuamus.

Concio. Trophea. Lucanus.

¶ Nos a puncturis liberat
Eterni patris filius:
Dum ſpinis pungi tollerat
Spinarum culpe neſcius.

¶ Filius eterni patris). i. ieſus xp̄s fili⁹ dei (liberat nos a pūcturis). i. a cicatricib⁹ ſpinarū. videlicet tormētorū inferni (dū tollerat). i. ſuſtinet ip̄e (pūgi). i. percuti (ſpinis) exiſtēs. ſ. neſcius ideſt inocēs culpe ſpinarū. q: non ppter ſua ſed propter populi delicta attritus ⁊ cum iniquis deputatus eſt. vt affirmat eſaias ppheta.

¶ Cum ſpinarum aculeum
Chriſtus p nobis ptulit:
Per diadema ſpineum
Vite coronam contulit.

¶ Explicat beneficia que cōtulit nobis dn̄s in ſua corona doloroſa. dicens (cum xp̄s ptulit). i. p nobis paſſus eſt (aculeū). i. vulnus vel tormētū ſpinarū. Aculeus ſtimulus eſt ſiue gen⁹ tormenti pūgēs veluti ac⁹ a quo deriuatur. ſumit' etiam pro cura ſiue anxietate (cōtulit). i. donauit nobis gratis (coronā vite per diadema ſpineum). i. p coronā illā ſpinis contextā. et inflectitur diadema tam per primā quam p tertiā. teſte priſciano. eſt diadema autem ornamentum capitis ex auro ⁊ gemis contextum maxime mulierum. vt iſidorus. li. xix. ca. xxx. d. Juuenalis. Ille crucem precium ſceleris tulit hic diadema.

Aculeus. Dyadema. Priſcianus. Iſidorus. Juuenalis.

¶ Plaudat turba fidelium
Quod p ſpine ludibrium:
Purgat creator omnium
Spineti noſtri vitium.

¶ Plaudat ergo. i. gaudeat turba fidelium propt' tantū beneficium. qđ. i. quia creator omniū purgat). i. emundat (vitiū nr̄i ſpineti) ideſt noſtrorum peccatorum culpam. ſpinetum autem a ſpina dictum eſt ſpine vero ſentes ſunt. ſpina etiam pro iunctura dorſi accipitur (per ludibrium ſpine) ideſt per deriſionē factā p ſpineā coronam. Naz iudei plectentes ſpineā coronā: illudebant ei dicentes. aue rex iudeorū prophetiza nobis. ⁊c.

Spinetum. Spina.

¶ Q̄ſumus auctor omnium
In hoc paſchali gaudio:

¶ Et quia p̄ſens ſolēnitas canit' in tp̄e paſchalis reſurrectiōis: additur hic verſus ſic. Et quia tu liberaſti nos a morte (o auctor oim qm̄s). i. rogam⁹ te (in hoc gaudio paſ-

© Biblioteca Nacional de España

chaꝛiſ).i.in tua reſurrectione (defende popu lũ tuũ ab oi impetu).i ab oi ꝑiculo mortis vel a pctõ.ne denuo in mortem incidamus. ¶ Cõcluſio eſt totiꝰ hymni ad laudẽ ⁊ gloriá omnipotẽtis dei (laꝰ ergo ſit xp̃o regi glorie ꝓ virtutibus corone qua).ſ.corona (reformãs).i.renouãs nos gratie ſue.i.ad gratiam ſuã ꝓmerẽdã. (coronat in celeſtibus) ideſt dat nobis coronam in gl'ia ſanctorum vbi regnat ꝑ infinita ſcl'orꝫ ſecula. Amen.

Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.
¶ Laus xp̃o regi glorie
Pro corone virtutibus:
Qua nos reformans gratie
Coronat in celeſtibus.

¶ Carmẽ eſt q̃le ſupius. Canit̃ ad horas matutinas in feſto corone dñi: cuiꝰ beñficia cõmemorat ⁊ fideles incitat ad ꝑſoluẽda xp̃o cantica letitie.

¶ Diximꝰ qȯ materia preſentis hymni eſt agere gr̃as deo: ꝓ beneficijs nobis collatis in ſua coronatione. ad qȯ inuitat nos hymnus dicens. (fideles ſoluant hodie).i.ꝑſoluant ⁊ reddant in hodierne feſtiuitatis die (cantica deuota).i.hymnos deuote modulatos (regi eterno glorie).i.xp̃o ꝑpetuo regi celeſtis glorie (ꝓ corona dñica) i.ꝓ eiuſdem dñi corona glorioſa ſpinarum.

Eterno regi glorie
Deuota laudum cantica:
Fideles ſoluant hodie
Pro corona dominica.

¶ Corona contumelie).i.iniurie ⁊ vilipendij. nã cõtumelia eſt iniuria ⁊ graue cõuitiũ in cõtẽptũ ꝑſone. Terẽtiꝰ. nã ſi ego hac contumelia digna ſum. ⁊c. patet etiã qȯ propter iniuriã coronauerũt eum dicẽtes. aue rex iudeorũ. ⁊c. (coronat regẽ omnium).ſ.regum ⁊ rerum omniũ dñm (cuius opprobrium) ideſt cuius crimen ⁊ maledictum oblatum (donat nobis coronam glorie.

Cõtumelia.
Terentius.

¶ Coronat regem omnium
Corona contumelie:
Cuius nobis opprobrium
Coronam confert glorie.

¶ Corona plectit̃).i.imprimit̃ ⁊ applicat̃ xp̃o ⁊ hoc de aculeis ſpinarũ.i.de ſpinis ⁊ ſtimulis ſeu iũcis marinis. qua.ſ.corona (poteſtas mũdi).i.facultas nocẽdi ſuꝑ terram (tollit̃).i.eripit̃ (miniſtris) ideſt a miniſtri (tartareis) ideſt infernalibus rugientibus ad deuorandum fideles.

¶ De ſpinarum aculeis
Chriſto corona plectitur:
Qua miniſtris tartareis
Mundi poteſtas tollitur.

¶ Recte demonibꝰ tollit̃ ptãs nocendi in mũdo. q2 (corona capitis xp̃i ꝑfuſa).i.ſpſa (ſanguine ſuo ſacro purgat).i.emũdat (reos).i.pctõres (a crimie) i.a pctis ſuis. ⁊ hoc (penis debitis) i.q̃s ꝓ pctis debebãt. (ſolutis.i.condonatis ⁊ remiſſis in xp̃i paſſione. q2 pctã q̃ nõ detulit nos abluẽdo ſuſtulit.

¶ Corona chriſti capitis
Sacro perfuſa ſanguine:
Penis ſolutis debitis
Reos purgat a crimine.
Oĩs auctor. ⁊ laus xp̃o vt ſupra.

¶ Carmen eſt ſaphicum mixtum adonico. Canitur in feſto natalicio ſancti Joãnis baptiſte. Cuius generationem: educationem: laudeſq; proſequitur atq; auxilium implorat.

¶ Hymnus iſte vitã ⁊ mores hitũ ⁊ cõuerſationẽ ſancti ioãnis baptiſte deſcribit orãs ⁊ ꝑſuadẽs vt eius ↄſuetudinẽ imitemur: vt ad eius beatitudinem ꝑuenire mereamur (o ſancte ioannes ſolue).i.relaxa (reatũ labij) ideſt oris (polluti) i.inquinati (vt famuli tui queant) i.poſſint (reſonare mira) ideſt

Ut q̃ant laxis reſonare fibris
Mira geſtorꝫ famuli tuorꝫ:
Solue polluti labij reatum
Sancte ioannes.

© Biblioteca Nacional de España

miracula (geſtoꝝ tuoꝝ) i. factoꝝ (fibris) i. venis (laxis) i. reſolutis vel vocibus apertis.

¶ Nuncius celſo veniens olimpo
Te patri magnum fore naſciturū:
Nomen ⁊ vite ſeriem gerende
Ordine promit.

¶ Nuncius celſo eſt veniens olimpo) i. de celo. ſ. angelus gabriel veniens olimpo (ꝓmit) ideſt nūciat (te fore magnum naſciturum prī tuo zacharie) nomē tuū ſimiliter ꝓmit: q̄ dixit ioānes voceſ ⁊ ꝓmit ſeriē) i. ordinē (vite gerēde dicēs.) Uinū ⁊ ſicerā non bibet (ordine) i. ſcḋm ordinem quē geſſit.

¶ Ille promiſſi dubius ſuperni
Perdidit prompte modulos loq̄le
Sed reformaſti genitus perempte
Organa vocis:

¶ Ille. ſ. zacharias (dubi⁹) ideſt incredul⁹ (ꝓmiſſi ſupni) ideſt celeſtis ꝓmiſſionis (ꝑdidit ꝓmpte modulos loquele) ideſt modū locutionis. Ambroſius dicit ꝙ zacharias vocē amiſerat in cōſonātibus: quia eas formare nō poterat ſed tu reformaſti (o ſancte ioānes genitus) ideſt natus (organa vocis perempte) ideſt extincte vocis. Ambro

¶ Uentris obſtruſo poſitus cubili
Senſeras regē thalamo manentē:
Hinc parens nati meritis vterq̄
Abdita pandit.

¶ Et tu poſit⁹) ideſt recūbēs (cubili) i. ventre matris tue (obſtruſo) clauſo (ſenſeras regē) ideſt xp̄ʒ (manentē) ideſt iacētē thalamo) i. vētre marie (hic) ideſt ex hoc ꝙ tu noviſti xp̄m o ioānes (parēs vterq̄) ſ. zacharias ⁊ heliſabeth (pādit abdita) ideſt ꝓphetauerūt abſcōdita. Pr̄ dixit. Bn̄s dn̄s de⁹ iſrael. ⁊ hoc nō ſuis meritis. ſʒ (meritis) i. ꝓpter merita (nati) i. filij. ſ. ioānis. mr̄ autē dixit. Un̄ euenit mihi ꝙ mr̄ dn̄i mei veniat ad me.

¶ Antra deſerti teneris ſub annis
Ciuium turmas fugiens petiſti:
Ne leui ſaltem maculare vitam
Famine poſſes.

¶ O ſancte ioānes (tu fugiēs turmas) ideſt turbas (ciuiū petiſti ātra) ideſt obſcurā ſpelūcā) deſerti ſub teneris annis) ideſt in etate duodeci ānoꝝ (ne poſſes maculare vitā) ſanctā (famine) ideſt verbo ocioſo. ocioſuʒ eſt verbū quod aut vtilitatis rectitudīe aut iuſte rationis neceſſitate caret (famine dico ſaltem leui) ideſt ſine bono fructu. Ocioſum bum q̄d ſe dū gregos

¶ Prebuit hirtum tegimē camel⁹
Artubus ſacris ſtrophiū bidentes:
Cui latex hauſtum ſociata paſtum
Mella locuſtis.

¶ Camelus prebuit hyrtū tegimē) ideſt aſperum veſtimentum (ſacris artubus bidentes) ideſt oues p̄buerūt (ſtrophiū) i. cingulū (cui) ideſt ioāni (latex) i. aq̄ prebuit hauſtum) ⁊ cui mella prebuerūt paſtuʒ mella dico (ſociata locuſtis) ideſt volatilibus.

¶ Ceteri tantū cecinere vatum
Corde preſago iubar affuturum:
Tu quidē mundi ſcelus auferenteʒ
Indice prodis.

¶ Ceteri vatū) ideſt alij ꝓphete (cecinere) ꝓphetauerunt (tantum) ideſt tantūmodo (corde preſago) ideſt prouido (iubar affuturū) ideſt xp̄m venturū ſed tu diſcretus es ab alijs ꝓphetis dicēs. Ecce agnus dei. ⁊c. (ꝓdis) ideſt oſtēdis xp̄m. ſ. (auferentem ſcelus mundi) ideſt peccatum (indice) ideſt cuʒ digito dicens. Ecce agnus dei.

¶ Non fuit vaſti ſpaciuʒ per orbis
Sanctior quiſq̄ genitus ioanne:
Qui nephas ſecli meruit lauantem
Tingere limphis.

¶ Quiſq̄ homo genitus non fuit ſanctior ioāne ꝑ ſpaciū (vaſti orbis) ideſt ampli mūdi. Un̄ veritas ait. Inter natos mulierum. ⁊c. ſ. corruptarum mulierum. Quidam opponunt de xp̄o ſed nō valēt: q2 de v̄gine natus ē. q̄ ioannes (meruit tingere) ideſt baptizare (liphis). ſ. aquis iordanis (lauanteʒ) ideſt xp̄m purgantem (nephas) ideſt peccatum (ſecli) ideſt ſeculi. ⁊ eſt ibi ſincopa.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Et qm̄ meruiſti xp̄m tingere limphis. tu dico (nimis felix celſi meriti neſciēs) ideſt ignorans (labem) ideſt ſordē (niuei pudoris) ideſt pulchre caſtitatis (martyr) ideſt teſtis prepotēs dixiſti. Ecce agnꝰ dei. ⁊c̄. vl' (martyr) ideſt decollatus (⁊ cultor) ideſt habitator (heremi) i. loci ſolitarij. tu dico (maxime vatū) quia ꝓpheta ⁊ pluſq̄ꝫ ꝓpheta.

O Nimis felix meritiq̄ꝫ celſi
Neſciens labē niuei pudoris
Prepotēs martyr heremiq̄ꝫ cultor
Maxime vatum.

Tres ordies ¶ Tres ordines hic notant̄ .ſ. triceſimus. ſexageſimꝰ. cēteſimus in quibus continent̄ omnium hominū ordines. ſ. continentes cōiugati ⁊ virgines. qui ⁊ deſignant̄ ꝑ tres viros ſcilicet per Noe: per Danielez: ꝑ Job. ꝑ
Tres hoim ſtatus. Noe coniugati. ⁊ per Job continentes. per Danielem virgines deſignantur. Unde in euangelio. Alij ſunt in lecto. alij in villa. alij in agro. Hoc tractum eſt de euangelio. vbi dicitur de ſemine iacto in terram. Aliud ſexageſimum. aliud triceſimum. aliud centeſimum fructum attulit. ideo dicitur hic ſerta terdenis. (Serta). i. corone (terdenis) ideſt triginta (coronant alios). ſ. coniugatos qui habēt ſecuꝫ fidem trinitatis ⁊ adherent decē p̄ceptis legis. ⁊ alia ſerta (aucta). i. augmētata (et duplicata crementis) ideſt ad duplū creſcentia. ſ. in ſexageſimū fructū (coronāt quoſdā). i. cōtinentes q̇ vixerūt in charitate. ⁊ habēt ſex opa miſericordie ⁊ caſtitatis vel charitatis vt paſcere ieiunos veſtire nudos ⁊c̄. (Et trina). i. tria (ſerta cumulata) ideſt aggregata ex ter triginta (aucta) ꝑ additionē denarij. ſ. ꝑ decē (coronant te o ſctē ioānes) q̇ es virgo (centeno fructu) q2 cēteſimus fructꝰ coronat. i. ornat virgines. Et vt breuiꝰ exponamꝰ. a triceſimo fructu vl' ordine cōiugati: a ſexageſimo cōtinentes. a cēteſimo virgines poſt diſſolutionē corporis et
Nota gloſā. anime coronantur in eterna beatitudine. Et nota ꝙ triceſimus numerus ſurgit a ternario ⁊ denario. q2 coniugati habēt fidem ſancte trinitatis ⁊ adherēt decem preceptis legis. Sexageſimus numerus a ſenario ⁊ denario ſurgit q2 continētes habent ſex opa miſericordie et charitatis. ſ. paſcere ieiunos. ⁊c̄. Uirgines in cēteſimo ordine ponunt̄ ⁊ ſignificāt ꝑfectionē quia cētenariꝰ numerus ſurgit a trino triceſimo: ⁊ denario ideſt decē ſuꝑaddito. ⁊ ita ſunt centū. ꝑ centū numerꝰ ꝑfectꝰ intelligit̄. in hoc ordine fuit beatꝰ ioānes non abſurde immo apte ſm̄ loq̄lam digitorū. Per triceſimū numerū cōiugatoꝝ. ⁊ ꝑ ſexageſimū continentiuꝫ. ꝑ centeſimū v̄ginū merces accipit̄. Periti eni p̄ma cōputatione articuloꝝ quā appellāt loq̄lam digitoꝝ in ſiniſtra manu ꝑ quā vita tēporalis intelligit̄ vſq̄ꝫ in nonaginta nouem ſolebāt cōputare. Centū aūt ⁊ deinde in dextera parte ꝑ quā celeſtis vita deſignatur. Unde
Juuenalis. quedā de centenario habemus in Juuenale ſat. x. Jam dextera cōputat ānos. Jn hoc loco
Nomia q̄n q̄ꝫ digitoruꝫ manꝰ. et nota gloſam. facit auctor numerū ſuū ꝑ quinq̄ꝫ digitos manꝰ. ſ. ꝑ policē ꝑ indicē ꝑ medium medicum ⁊ auricularem. auricularis in palma poſitꝰ ſignificat vnitatē. medicus cum ipſo poſitus duo ſignificat. medius cū ipſis poſitus. ſ. in medio tria deinde. Auricularis erectꝰ medio ⁊ medico iacētibꝰ q̄ttuor ſignificat. medicꝰ cū illo erectus medio iacēte in palma quiq̄ꝫ deſignat. medius cum illis erectus ſex ſignificat. Jtem auricularis in palma extēſus ſeptē ſignificat. medicus eodē modo poſitus. ſ. in palma octo ſignificat. medius ſimili modo poſitus nouē ſignificat. Jndex q̇ vſq̄ꝫ huc nil fecit predicto modo poſitꝰ. x. ſignificat. amplexu pollicis adiunctus. xxx. ſignificat. Per quē numerum ſatis congrue accipit̄ merces coniugatorum ꝓpter illoꝝ mollem amplexum ⁊ vite dilectionē ⁊ concordiā. Pollex ſiquidē cum indice ſimilit̄ aſtrictus ſexaginta ſignificat. Per quem numerum ſatis cōpetenter accipit̄ merces cōtinentium. Graue eni eſt ab amplexu ⁊ voluptuoſa delectatione ⁊ conſuetudine abſtinere. vnde ſcriptū eſt. Nil conſuetudine maius. Jn dextera dicit̄. c. per quē numerum quia fit in dextera parte: vita celeſtis intelligit̄. Non īmerito accipit̄ merces virginū quia in hac vita mūdam ⁊ īmaculatam vitaꝫ ducentes: celeſtē ⁊ angelicā inquantū poſſunt ducunt.

¶ Hic). i. pꝰ hoc o ſctē ioānes (potēs repelle). i. remoue (duros lapides). i. icredulitates (nr̄i pectoris meritis opimis). i. fertilibꝰ

¶ Hic potēs nr̄i meritis opimis
Pectoris duros lapides repelle:

© Biblioteca Nacional de España

Aſperum planāsiter ⁊ reflexos
Dirige calles.
¶ Ut pius mūdi ſator ⁊ redēptor
Mentibus pulſa leuione puris:
Rite dignetur veniens ſacratos
Ponere greſſus.

⁊ magnis ⁊ fecundis planās iter aſperum) ideſt petroſum (dirige calles reflexos) .i. curuos in peccatis ⁊ tortuoſos.
¶ Ut pius ſator ⁊ dicitur a ſero. is .i. creator (mundi ⁊ redēptor mētibus puris pulſa leuione) ideſt liuore abiecta ⁊ venenoſa ſorde vitiorū (veniens dignet ponere greſſus ſacratos) ideſt ſancta itinera (rite) ideſt recte vel ordinate.

¶ Laudibus ciues celebrāt ſuperni
Te deus ſimplex paritercꝫ trine:
Supplices ⁊ nos veniaꝫ precamur
Parce redemptis. Amen.

¶ Supni ciues) ideſt celeſtes āgeli celebrāt te laudib⁹ (o de⁹ ſimplex) ſcilicet in ſubſtantia (⁊ trine) ſcilicet in pſonis (parit nos ſupplices) ideſt humiles (precamur veniam) .i. indulgētiam (parce redēptis) ideſt dimitte nobis redēptis peccata noſtra quia redemiſti nos ſanguine tuo ꝓprio.

¶ Carmen eſt trimetrum iambicū cacometrū. Canitur in feſtis apoſtolorum petri ⁊ pauli: proſequitur ipſorum laudes.

Felix p oēs feſtū mūdi cardies
Apl'oꝝ prepollet alacriter:
Petri beati pauli ſacratiſſimi
Quos xp̄s almo ꝯſecrauit ſanguie
Eccleſiarū deputauit principes.

¶ Hic laudat auctor deū in ꝯmone petri ⁊ pauli q̄ deputauit illos eſſe p̄ncipes eccleſie ⁊ poteſtatē dedit illis ligandi atcꝫ ſoluendi vincula peccatoꝝ: vnde rogam⁹ eos vt reddant nos deuotos fide: ⁊ ipe robuſtos et repletos fonte gemine charitatis. impetrato ab eis viuere poſt mortem (apoſtoloꝝ feſtū felix) ideſt beatum vel letum p̄pollet (alacriter) ideſt iocoſe pre alijs ſplendet (per omnes cardines) ideſt per omnes partes mūdi (apoſtoloꝝ dico) ſcilicet beati petri ⁊ pauli ſacratiſſimi quos apoſtolos (xp̄s) conſecrauit almo ſāguine ⁊ (deputauit) ideſt conſtituit eos eſſe principes eccleſiarum.

¶ Ubi ſunt oliue due coraꝫ domino
Et candelabra luce radiantia
Preclara celi duo luminaria
Fortia ſoluūt peccatorū vincula
Portas olimpi reſerant fidelibus.

¶ Hi ſūt due oliue) ⁊ due arbores fructuoſe ⁊ redolētes ⁊ ſunt cādelabra luce radiantia corā dño ſcilicet cum lumine virtutū: qr dñs nō poſuit eos ſub modio abſconditos: ſed ſup cādelabra ideſt in maiore claritate ſiue charitate ſcilicet romana ciuitate (et duo p̄clara luminaria celi ⁊ ſolnūt) ideſt rūpūt) fortia vīcula petōꝝ (⁊ reſerāt iſti duo) ideſt aperiunt (portas olimpi) ideſt celi (fidelib⁹) ideſt chriſtianis.

¶ Habēt ſupnas ptātem claudere
Sermone ſedes pādere ſplēdentia
Limina poli ſuper alta ſydera
Lingue eorum claues celi facte ſūt
Laruas ꝓpellūt vltra mūdi limites.

¶ Et ipſi ſcilicet petr⁹ ⁊ paul⁹ (hn̄t poteſtatē claudere ſupnas ſedes) ideſt celeſtes. hn̄t poteſtatē claudere (sermōe) ideſt ſolo v̄bo. ſicut clauſit ananie ⁊ ſephire cū dixit petr⁹. pecunia tua tecū ſit ideſt peccata tecū ſint in pditionē (⁊ pādere) ideſt apire (ſplendētia limina poli. lingue eoꝝ claues facte ſunt (ſuper alta ſydera) ideſt ſup omnes doctores eccleſiarū (⁊ repellūt laruas) ideſt cl'turas idolatrie. Larua quoddā monſtrū eſt ⁊ in vultu hominis eſt vt pauorē inferat p quaſdā phantaſias nocturnas: itelligim⁹ peccata q̄ apl'i repellūt ab eis q̄ eos ſequunꝫ (vltra limites mūdi) ideſt extra eccl'iam. Nota ꝙ aliud eſt latria ⁊ idolatria: qr latria eſt ſumme venerationis cultus ſoli deo adhibendus. vel latria ē voluntaria profeſſio diuine maieſtatis. Idolatria

Larua. Orō latria ⁊ idolatria. Dulia ⁊ yꝑdulia.

© Biblioteca Nacional de España

vero eſt cultus deo debit⁹ creature exhibit⁹. Et hec differētia ſolet aſſignari inter latria ido latria dulia ⁊ iperdulia. ꝙ latria ⁊ idolatria quid ſit dictũ eſt. Dulia vero eſt honor qui debetur ſctis. Vñ de btã v̓gine ſciendũ ꝙ inq̃ztũ ſit ꝑſona ſctã ei debet̃ dulia: ſed inq̃ztum eſt mater dei debet̃ ei iperdulia. i. magna excellentia qꝛ iperdulia debet̃ excellenti ſicut eſt caro xp̃i. beata v̓go. crux xp̃i. quia fuit inſtrumētũ noſtre redēptionis. ⁊ concordat cum dicentib⁹ ꝙ eſt dulia maior ⁊ minor. de latria ⁊ dulia ⁊ differētijs habetur. c. venerabiles imagines. de conſe. diſtin. iij. in gloſa ibi poſita.

Actuũ. xij. ¶ Beat⁹ petrus rupit laq̃os cathenarum) quia ceciderũt cathene ꝺ manibus ei⁹ ꝑ angelũ nũciantē (mirabiliter). i. fortit̃ (xp̃o iubente) ⁊ ipſe (cuſtos ouilis ⁊ doctor) fidelis eccleſie (⁊ paſtor gregis) xp̃iani ⁊ (cōſeruator ouiũ) i. fidelium (arcēs) i. repellens (truculentã rabiē) ideſt crudelē (rabiē) i. feuiciã luporũ) ideſt demonum vel hereticorum.

¶ Quodcũqꝫ vinclis) i. ſentētijs ſtrinxerit ideſt ligauerit ⁊ cōſtriget (erit ligatũ aſtris) ideſt celis (⁊ qꝺ reſoluerit ĩ terris arbitrio) ideſt iudicio ſuo (erit ſolutũ ſuꝑ radiũ ſolis) vel celi. ⁊ erit iudex ſcl'i in fine mundi.

¶ Petrus erat talis qualis ſupius oſtendit̃ ſed paulus (nō impar huic) ſcilicet petro eq̃lis (doctor gētiũ ⁊ ſacratiſſimũ tēpluꝫ) ideſt vas electionis (⁊ in morte) ideſt in paſſiōe (cōpar) ideſt eq̃lis huic (⁊ ĩ corona ꝑticeps cōcors (ãbo illi lucerne ſũt ⁊ dec⁹) ideſt honor (eccleſie coruſcãt claro vibramine) ideſt magno ſplendore (in orbe) ideſt mundo.

¶ O roma felix) ideſt beata es (q̃ purpurata) i. decorata p̃cioſo ſanguine horũ q̇ paſſi ſunt (tantoꝝ p̃ncipũ) ideſt tã magnoꝝ ſcilicꝫ petri ⁊ pauli (excellis) i. ſuperas (omnē pulchritudinē mundi) nō tua laude (ſed meritis ſanctoꝝ) ideſt ꝓpter ſctōs (quos iugulaſti) ideſt interfeciſti (gladijs cruentatis) ideſt ſãguinolentis. quia in te occiſi ſunt.

¶ Et qꝛ habetis poteſtatem ligãdi atqꝫ ſoluendi. ergo o martyres glorioſi. ſ. (petre et paule liliũ) ideſt ornamentũ vel flos (mũdi milites celeſtis aule triũphales) ideſt victorioſi (munite) ideſt deffendite nos ab oibus malis veſtris almis p̃cib⁹ (⁊ ferte nos ſuper ethera) ideſt vſqꝫ ad ethereum celum.

¶ Gloria ſit deo ꝑ imēſa ſcl'a). i. ꝑ imutabilia ſcl'a (⁊ o tu nate). i. o fili dei viui (dec⁹ ⁊ imperiũ) q̇ iperas celo ⁊ terre ⁊ mari ſit tibi honor ⁊ poteſtas ⁊ ſpũi ſctō (indiuidua) ideſt inſeparabilis (ſalus ſit trinitati) q̃ trinitas vnus deus eſt ſalus omniũ gentium per infinita ſeculorũ ſecula. Amen.

¶ O lux lucis) ideſt filius p̃ris ꝑfudiſti omne ſeculũ) ideſt repleſti (aurea luce) ideſt p̃dicatione apl'orum. lumina aurea dicti ſunt

¶ Beat⁹ petr⁹ cathenarũ laqueos
Xp̃o iubente rupit mirabiliter:
Cuſtos ouilis ⁊ doctor eccleſie
Paſtor ⁊ gregis conſeruator ouiũ
Arcens luporũ truculentam rabiē.

¶ Qꝺcũqꝫ vinclis ſuꝑ t̃ras ſtrixerit
Erit in aſtris religatum fortiter:
Et qꝺ reſoluerit in terris arbitrio
Erit ſolutum ſuper celi radium
In fine mundi iudex erit ſeculi.

¶ Nō ip̃ar paul⁹ huic doctor gētiũ
Electionis templuꝫ ſacratiſſimum:
In morte ꝯpar: ĩ corona particeps
Ambo lucerne ⁊ decus eccleſie
In orbe claro coruſcãt vibramine.

¶ O roma felix q̃ tantoꝝ p̃ncipum
Es purpurata precioſo ſanguine:
Excellis omnē mũdi pl̃chritudinēꝫ
Non laude tua ſed ſctōꝝ meritis
Quos cruētatis iugulaſti gladijs.

¶ Vos ergo modo g̃lioſi mr̃yres
Petre beate paule mundi liliũ:
Celeſtis aule triumphales milites
Precibus almis vr̃is nos ab oibus
Munite malis: ferte ſuper ethera.

¶ Gloria deo ꝑ imenſa ſecula
Sit tibi nate decus ⁊ imperium:
Honor poteſtas ſanctoqꝫ ſpiritui
Sit trinitati ſalus indiuidua
Per infinita ſeculoꝝ ſecula. Amen.

Aurea luce ⁊ decore roſeo
Lux lucis omne ꝑfudiſti ſcl'm:

© Biblioteca Nacional de España

Decorans celos inclito martyrio
Hac ſacra die que dat reis veniam.

apoſtoli ſapie ꝓferētia ſplēdorē ⁊ bonitatis ⁊ bone vite q̄bus nos illuminãt (⁊ decore roſeo) ideſt rubeo martyrio (tu dico decorãs celos. i. celeſtes creaturas (inclito martyrio) ideſt nobili paſſione (hac ſacra die). ſ. i hac ſacra feſtiuitate (que) dies (dat veniam) ideſt indulgētiã (reis) ideſt peccatoribus.

¶ Janitor celi doctor orbis pariter
Judices ſecli vera mundi lumina
Per crucē alter alter enſe triũphãs
Vite ſenatũ laureati poſſident.

¶ Janitor celi) i. petrꝰ oſtiariꝰ (doctor orbis) ideſt predicator mũdi ſcilicet paulꝰ (pariter) i. ſimul ſunt (iudices ſecli) ⁊ ſunt (vera) mũdi lumina. alter) i. petrꝰ (triũphãs) ideſt vicēs (ꝑ crucē) alter aliꝰ. ſ. paulꝰ triũphãs enſe (laureati) ideſt coronati (poſſidēt ſenatum) ideſt principatum vite eterne.

¶ Jam bōe paſtor petre clemēs acci
Vota p̄cãtũ ⁊ peccati vĩcula: (pe
Reſolue tibi poteſtate tradita
Qua cũctis celũ v̄bo claudis aꝑis.

¶ Apoſtrophã facit ad petrum ſic dicēs (o petre bone paſtor clemēs accipe iã vota precantum) ideſt p̄ces (⁊ reſolue vĩcula peccati poteſtate tibi tradita a xp̄o (qua poteſtate) claudis ⁊ aperis (celũ) ideſt paradyſũ (cũctis verbo) ideſt ſermone.

Doctor egr̃gie paule mores iſtrue
Et mēte polũ nos trãſferr̄ ſata=
Donec ꝑfectũ largiatur plenꝰ (ge:
Euacuato quod ex parte gerimus.

¶ O paule doctor egregie (inſtrue) ideſt cōpone noſtros mores (⁊ ſatage) i. labora trãſferre nos mēte polũ) i. celeſtia mente cogitare: ⁊ q̄ in celis ſunt tota mēte deſiderare (donec) i. quouſq; ꝑfectũ in vtraq; parte. ſ. aĩa ⁊ corꝑe. (largiat̄) i. tribuat̄ nobis in futuro (pleniꝰ). i. deꝰ largiat̄. illo (euacuato). ſ. penitꝰ dimiſſo. i. mortalitate (qd̄ gerimꝰ ex parte). i. in hoc mortali corꝑe quaſi in aliã ꝑtē hōis. i. in futuro gloriabitur homo plenius ⁊ perfectius data ſibi imortalitate vtriuſq; partis. ſ. corporis ⁊ anime.

¶ Oliue bine pietatis vnice
Fide d̄uotos ſpe robuſtos maxime
Fonte repletos charitatis gemine
Poſt mortē carnis ĩpetrate viuere.

¶ Oliue bine) i. due oliue (pietatis vnice) ideſt indiuiſe vel vniꝰ amoris (impetrate) ideſt poſtulate a deo nos (viuere deuotos fide ⁊ robuſtos) i. firmos (ſpe maxime repletos fonte gemine charitatis). ſ. dilectiōe dei ⁊ ꝓximi impetrate inq̃ (poſt mortem carnis) ideſt ſeparationem corporis ⁊ anime.

¶ Sit trinitati ſempiterna gloria
Honor poteſtas atq; iubilatio:
In vnitate cui manet imperium
Ex tunc ⁊ modo per eterna ſecula.

¶ Sēpiterna gl'ia) ideſt eterna gl'ia (ſit trinitati) in tribꝰ ꝑſonis (⁊ honor ſit eis atq; iubilatio ideſt laudatio ſit ei trinitati i vnitate). ſ. vno deo (cui) trinitati q̄ eſt vnꝰ deꝰ (manet imꝑium ex tũc). i. ab exordio mundi (⁊ modo) in preſenti per eterna ſcl'a ideſt per omnia ſequentia.

¶ Carmen eſt dimetrum iambicum cacometrum. Canit̄ in feſto beate marie magdalene ad veſpertinas horas. Memorat quemadmodũ penitentia ducta: ante chriſti pedes delictorum ſuorum veniam conſecuta eſt a deo vt ieſum reſurgentem a mortuis prima videre mereret̄: eãq; exorat vt pro nobis ſtet aduocata.

Lauda mater eccleſia
Lauda xp̄i clementiam:

¶ Materia p̄ſentis hymni eſt laudare deũ in ꝯuerſione marie magdalene cuiꝰ habitũ ⁊ ꝯſuetudinē preteritã tãgit: gl'ioſam ꝯuer

ſionē eiꝰ celebrando. narrat eni auctor quēadmodū ꝑus peccatrix: ⁊ fere iā ab ipſa fauce tartari detēta redit ad vite ianuam ꝑ lamenta penitētie ⁊ lachrymarū affluētiā. cuiꝰ cōuerſionē imitātes pctōres ad eius btitudinē ꝑuenire merebunt̄)o mater eccl'ia) idest o fidelis cōgregatio xpianoꝝ (lauda) idest verbis extolle (clemētiā) idest miſicordiā xpi (qui purgat) idest emūdat ⁊ extirpat in maria magdalena (ſeptē vitia) idest ſeptē peccata mortalia ⁊ hoc (ꝑ ſeptiformē grām) idest ꝑ ſeptē dona ſpūs ſancti. q̄ ſunt ſapiētia. intellectꝰ. conſiliū. fortitudo. ſciētia. pietas. ⁊ amor. vel dic ꝑ ſeptiformem gratiam idest per ſeptem virtutes que opponuntur peccatis. vt humilitas ſuperbie. ⁊ caſtitas luxurie. ⁊ diligentia accidie ⁊ ſic de ſingulis.

Septē dona ſpūs ſancti.
Septē v̄tutes ɔtra peccata.

Qui ſeptem purgat vitia
Per ſeptiformem gratiam.

Maria.
Magdalēa.

¶ Declarat q̄lis fuerit ante conuerſionem ⁊ q̄lis effecta ſit pꝰ dicēs (maria) .ſ. magda. a magdalo caſtro cognominata .i. ⁊ dicta eſt maris. q. amarū mare. ⁊ magdalena. q. manens rea. hoc aperiet cathalogus ſanctorū (ſoror lazari q̄ cōmiſit tot crimina) idest tāta ⁊ tam inhoneſta genera peccatorū quod (amiſſo nomine) peccatrix dicebatur ⁊ ſic cognoſcebat̄ (redit ad premia) idest ad dona vel ad limina (vite) ſcilicet eterne (⁊ hoc ab ipſa fauce tartari.

¶ Maria ſoror lazari
Que tot cōmiſit crimina:
Ab ipſa fauce tartari
Redit ad vite premia.

Phiala.
Lebes.

¶ Fit ſcilicet maria magdalena (phiala) idest vas aureū precioſū quo vt habet̄ exodi. xxv. offerebantur odoramenta in tēplo (ex lebete) idest ex vaſe vili ꝑ qđ eiꝰ pctā deſignant̄. q: lebes olla enea ē. ſeu vas coquēdi aliqđ ſup ignē (⁊ hoc pꝰ ſcādala) i. pꝰ pcā ſcādaloſa (carnis fluxe) i. fragilis ⁊ ſpurciſſime (trāſlata i vas glie) i. i habitaculū dei (đ vaſe cōtumelie) i. malicie ⁊ ſpurciſſimi peccati.

¶ Poſt fluxe carnis ſcandala
Fit ex lebete phiala:
In vas tranſlata glorie
De vaſe contumelie.

Aromaticꝰ.
Aroma.

¶ Egra ſcilicet maria mag. i. infirma pondere pctōꝝ (currit ad medicū) ſcilicet xp̄m q: vite ꝑſtine nō ſuſtinuit detrimētū ſ3 afflata ſctō ſpū iuit ad domū ſimonis leproſi (ferēs vas aromaticū) i. plenū vnguēti nardi miſtici p̄cioſi. aromaticꝰ. a. um. ab aroma. tis. grece deſcēdit qđ latine ſonat odoramētū ex ſpeciebꝰ odoriferis confectū (⁊ curatur) idest ſanat̄ (a multiplici morbo) idest ab imundiſſima pctōꝝ lepra. ⁊ hoc (voce) idest ꝑ vocem (medici) q: dixit ieſus remittuntur ei pctā multa: quia dilexit multum.

¶ Egra currit ad medicum
Vas ferens aromaticum:
Et a morbo multiplici
Verbo curatur medici.

¶ Unctio ɔtriti cordis) .ſ. ipſius ma. pungentis dn̄m (cū fluuio) i. abūdantia lachrymarū. ⁊ actio pietatis) i. actꝰ vel demōſtratio pietatis ſiue exercitium. quia deuotis lachrymis cepit rigare pedes dn̄i ⁊ capillis tergere (ſoluit) zeuma eſt ab inferiori nam hoc verbum reſpōdet ſupradictis nominatiuis ſoluit dico idest abſoluit (ream) idest mag. peccatricē (a vitio) idest a peccato.

¶ Contriti cordis vnctio
Cum lachrymarum fluuio:
Et pietatis actio
Ream ſoluit a vitio.

¶ Diximus qđ per affluētiam lachrymaꝝ ⁊ magnā cōtritionē curata fuit a medico. đclarat aūt quantū valuere lachryme ille. ſ. quod (p̄ma vidit ieſum. ſ. poſt mariā matrē reſurgentem ab inferis cū victoria). ſ. ꝓpter ſpolium animarum ſanctarum expectātium eius aduentū ⁊ quia ardebat plus ceteris) ſcilicet diſcipulis dn̄i ieſu (meretur prima gaudia) ſcilicet reſurrectionis dominice. ⁊ poterit eſſe prima tam nominatiuus quam accuſatiuus.

¶ Surgentem cum victoria
Jeſum vidit ab inferis:
Prima meretur gaudia
Que plus ardebat ceteris.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Uni deo ſit gloria
Pro multiformi gratia:
Qui culpas ⁊ ſupplicia
Remittit ⁊ dat premia.

¶ Et q: xp̄s remiſit tot tantaq; pctā marie mag. vt daret fiduciā pctōrib⁹ ſꝑande pietatis (gloria ſit vni deo ꝓ ſua grā multiformi) i. infinita (q̇ remittit culpas ⁊ etiaȝ ſupplicia) i. tormēta ſiue penas debitas ꝓ peccatis (⁊ dat p̄mia) ideſt recte conuerſis peccatoribus concedit gl'iam eternam hoc ē ſeipſum. cuius fruitio eſt gl'ia eterna.

¶ Carmen eſt quale ſupius. Canit̃ ad horas matutinas in eadē feſtiuitate ſancte marie magdalene. agit̃ qđ in titulo precedentis hymni.

Votiua cunctis orbita
Lucis triūphat gratia:
Qua ſcandit aſtra vernula
Maria chriſti fulgida.

¶ Ut ſupior ſic etiā p̄ſens hymnus tractat de laudib⁹ diue marie mag. cui⁹ itercelliōnē petit. narrat q̇dē q̄modo cōtēpſit ⁊ calcauit hui⁹ ſeculi pōpā. ⁊ faſtus igne ſancti ſpiritus ſuccēſa. ⁊ ꝓ dolore p̄cedētiū delictorū beatoꝝ gl'iam conſecuta eſt. Orbi[illegible] ab orbe dicta ē. vt vrbs. ⁊ ē rota currus ⁊ eius veſtigiū. vt ait aſconi⁹. orbita ergo lucis. i. dies hui⁹ ſolēnitatis btē marie mag. q̇ ꝑ annuā reuolutionē. q. in rota nobis ſe repſentat. nam orbita ꝓprie rotūditas eſt (votiua) ideſt aduocata (cūctis). i. hominib⁹ reſpectu deuotionis. vel ſic votiua. i. deſiderata cūctis hoc ē in voto cunctorū reſpectu vite q: oīes deſiderāt hūc ⁊ plures alios dies videre (triūphat) ideſt letat̃ grā. i. (ꝑgrām) cōceſſam marie. qua ideſt in q̄ orbita (maria vernula) ideſt ſerua xp̄i. quia veluti ſerua ad pedes dn̄i recūbens precio miſericordie ⁊ ſuarū lachrymarum redēpta eſt (fulgida) hoc eſt effecta fulgida ⁊ ſplendens in amore ⁊ dilectione noſtri redēptoris vel fulg. ideſt iam mundata a peccatorum lepra.

Orbita ⁊ vñ
Aſconius.

¶ Calcans beata luridam
Secli ruentis machinam:
Ardore ſancti ſpiritus
Ignem ſubegit lubricum.

¶ Beata. ſ. maria (calcans) i. flocipendēs ⁊ negligēs (machinā) i. fabricā ſui corporis ſiue mūdane cōpoſitionis inſidias. Luridaȝ ideſt pallidā. tabidā. liuidāq; merētem ⁊ triſtē. nā a loro dicit̃ ſiue a luria genere potionis mortifere pallideq;. vñ tibullus. Diues in ignaua luridus orcus aqua (ſecli ruentis) ideſt mundi pereuntis (ſubegit) ideſt ſubiugauit ⁊ calcauit (ignem lubricum) ideſt vilem ⁊ contagioſum huius mundi ⁊ hoc ardore ſancti ſpūs. ſ. ſuccenſa: qui eius lumbos iecurq; morbidum aduſit.

Lurid⁹ ⁊ vñ
Tibullus:

¶ Hec ſacros ieſu lachrymis
Pedes rigauit intimis:
Terſit capilis oſculans
Mentis tenebras expians.

¶ Hec ſcilicet maria (rigauit lachrymis itimis) ideſt viſceralib⁹ (pedes ſacros ieſu) ⁊ terſit ideſt mundauit vl' exſicauit (ſuis capillis) pro lintheo habitis (oſculans ⁊ expians) ideſt euacuans emundāſq; (tenebras) ideſt peccata tenebroſa que mētes hominū ceca caligine inuoluunt (mentis) ideſt anime ipſius marie.

¶ Te queſumus gratiſſima
Depoſce clemens veniam:
Celeſtis aule tinulis
Quo perfruamur organis.

¶ Per eius interceſſionem nr̄orum pctōrū condonationeȝ petimus (o gratiſſima deo) ſcilicet mag. ſpeciali grā a đo dilecta (qm̄s) ideſt rogamus te (depoſce tu clemens) ideſt pia. vl' poti⁹ clemēs. i. clemēter (depoſce). i. ipetra a deo. veniā. i. nr̄orū pctōrū remiſſionem (quo. ꝓ vt. ꝑfruamur) i. nos ꝑticipes ſim⁹ ⁊ letemur organis. organū. notiſſimū iſtrumēti muſici gen⁹ eſt. de q̄ pſal'. cxlviij. accipit̃ etiā ꝓ omni genre muſici iſtrumēti: organis) ideſt cātib⁹ ⁊ melodia (tinulis) i. bene ſonantib⁹ vt ſit tinulus. a. um. eſt aūt tinul⁹ ſonus liquidus ⁊ ſuauis ⁊ dulcis q̄lis eſt in glia ſctōꝝ a tinio. is. qđ ſonat reteñir el metal.

Organum.
Tinulus.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Concluſio toti⁹ hymni ad laudē ⁊ glĩaꝫ ſanctiſſime trinitatis (o trinitas beata ſalue manens) ideſt exiſtens gaudiū perēne.i. perpetua beatitudo (creatrix viua) ideſt increata omnium (qui regnas) ideſt duras et permanes (imperpetuum) ideſt ſine fine ꝑ infinita ſeculorum ſecula. Amen.

¶ Salue beata trinitas
Perēne manens gaudium:
Uiua creatrix omnium
Qui regnas in perpetuū. Amen.

¶ Carmē eſt q̄le illud ꝓmo dieꝝ ſꝫ iacometrū. Canit̃ ad ho. veſꝑ. i feſto diui iacobi maioris: cuius merita cōmendās petit nr̃as preces exaudiri.

¶ Materia p̄ſentis hymni laudes bt̃i iacobi apl̃i ꝓſequit̃. ⁊ ꝑ eius itercessionē petit a deo preces celebrātium ſua feſta exaudiri et concedi ⁊ primo petit vt in iudicio ſit pius. O .ſ. deus hic iudex .ſ. a te conſtitutus (nā dicitur Math. xix. ſedebitis ⁊ vos ſuper duodeci ſedes iudicātes .d.t.i. (q̄ fulſit) i. electus ⁊ ſplēdid⁹ fuit (ſūmo merito) .i. ſecūdū eius p̄clara merita (Sit pi⁹) i. mitis ⁊ miſericors i iudicio ⁊ hoc (oīb⁹ iudicādis) .i. ad iudicādas oues (agnoſcētib⁹) .ſ. eum vel te o deus ꝑ eum. vel agnoſ. ſcilicet peccata ſua quia qui non agnoſcunt hic peccata ſua per penitentiaꝫ.
Auguſtin⁹. et qui non credunt iam iudicati ſunt ⁊ preciſſi ab eccleſia ſecundum auguſtinum.

Hic iudicandis oībus
Et iudex agnoſcentibus:
Sūmo qui fulſit merito
Sit pius in iudicio.

¶ O ſancte iacobe .ſ. vel potius o deus (abſolue nos errorib⁹) ideſt ab erroribus ⁊ peccatis nr̃is (in his p̄cib⁹ ſacratis) .i. dedicatis tibi ⁊ robora ideſt fortifica ſtātes .i. ꝑmanētes in ſtatu gr̃e ne .i. vt nō cadāt .ſ. in peccata ⁊ adiuua lapſos vt ſurgāt ſcilicet a peccatis in quibus iacent ⁊ ſepulti ſunt.

¶ In his ſacratis precibus
Abſolue nos erroribus:
Stantes ne cadant robora
Lapſos vt ſurgant adiuua.

¶ Petit etiā (vt q̄ colunt) ideſt celebrāt ⁊ venerant̃ hodie hec feſta (nomine) ideſt ſub nomine apoſtoli .ſ. iacobi (interſint) ideſt aſſocient̃ ⁊ p̄ſentes ſint in ꝑ.i. in eternum (ſolēnitati) ideſt feſtiuitati. ⁊ glorie (celibum) ideſt vitam celeſtem agentium aut ſanctoꝝ.
Celebs. nam celebs dicitur coniugij expers celo aptus ſiue celo beatus.

¶ Apoſtoli qui nomine,
Hec feſta colunt hodie:
Solēnitati celibum
Interſint in perpetuum.

¶ O deus ſancta trinitas) ideſt o deus trin⁹ ⁊ vn⁹ (omnes fideles collaudēt) .i. adorēt ſuperexaltēt ⁊ benedicant te (vt exaudias ſupplices) .ſ. eos ideſt ſuppliciter decantantes ⁊ conferas ideſt dones pacem cunctis.

¶ Ut ſupplices exaudias
Pacem cunctis ⁊ conferas:
Omnes fideles te deus
Collaudent ſancta trinitas.

¶ Carmē eſt q̄le ſupi⁹. Canit̃ in eodē feſto: ad qd̄ celebrādū nos monet.

¶ Iſte hymn⁹ cū ſuperiori verſat̃. ſed ꝓmo nota ꝙ incitat xp̄ianū populū ad celebrandum beati iacobi natalicium diem: cui⁹ laudes ⁊ martyriū deſcribens: petit apud deuꝫ eius interceſſionē. inquit ergo nr̃a concio) ideſt fideliū cōgregatio ⁊ xp̄ianoꝝ vnio. qd̄ ſit cōcio vide i hymno corone dñi (exultet) ideſt letet̃ (filio eterni pr̃is) qꝫ ꝑ ⁊ (modulatio) .i. dulcedo ⁊ ſuauitas (vocis) .ſ. nr̃e (canat ſcilicet ei hymnū) .i. laudē cū cātico. hymn⁹. grece hymnos. ⁊ interp̃tat̃ laus dei cū cātico.
Hymnus. et ſi nō fuerit dei ⁊ cū cantico non erit hymnus. hos primum dauid compoſuit.

Exultet noſtra concio
Eterni patris filio:
Uociſqꝫ modulatio
Canat hymnum cum gaudio.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Jacobi natalicia
Colamus cum letitia:
Qui ligauit demonia
Pro phileti iniuria.

¶ Colamꝰ).i.celebremus cũ letitia.ſ. maxima (natalicia iacobi).i.ſolẽnitatem diei in quo natꝰ eſt ad glĩam btũs iacobus. nã cũ ſcti moriunt̃ tunc vident̃ naſci ad gloriã ⁊ appellamꝰ natale ſeu naticiliũ diẽ eoꝝ q꞉ nõ nati ſunt ſcti. ſoliꝰ aũt btẽ marie genitricis dei. ⁊ beati ioãnis natiuitatẽ celebramꝰ q꞉ ſancti nati ſunt. ⁊ dñi nr̃i ieſu xp̃i: q̃ ſctũs ſctõꝝ eſt (q̃ ligauit demonia ideſt ꝑ quẽ iacobũ angelus dei ligauit demonia. ⁊ hoc (ꝓ iniuria phileti) hic fuit diſcipulus ſancti iacobi ⁊ ꝓ̇us hermogenis magi. hoc aũt fuit qñ poſt cõuerſionẽ phileti: miſit hermogenes diabolos: vt adducerẽt philetũ ⁊ iacobũ vinctos. ⁊ veniẽtes in aere vlulare ceperunt. dicentes iacobo. q꞉ angelus dei eos ligauit cathenis ferreis: ⁊ plurimũ cruciauit.

Natale.
Natalicium
Natiuitas.
Philetꝰ q̇s.

¶ Apoſtolorum omnium
Veritatem ſequentium:
Primus ſubijt martyrium
Celeſte ſcandens ſolium.

¶ Narrat beati Jacobi excellẽtiã q̃ vocatus eſt primus ſeu maior triplici rõne. primo rõne vocationis. q꞉ ꝑ̇mo vocatus eſt a xp̃o. ij. ratione familiaritatis. quia ipſuꝫ ad ſecreta admittebat. iij. rõne paſſionis quia (primus oium apoſtoloꝝ) ideſt inter ceteros apoſtolos (ſequẽtiũ veritatẽ) ideſt xp̃m (ſubijt martyriũ) ideſt paſſus ẽ mortẽ. nã decollari iuſſus eſt ab herode ꝑ abiatar (ſcandẽs). i. aſcẽdẽs ꝑ mortẽ martyrij (ſolium celeſte) ideſt gloriam regni celeſtis.

Jacobus dr̃ maior triplici ratione.

¶ Hieruſalem ſententia
Capite plexus impia:
Compoſtelle per maria
Dantur ei reſidia.

¶ Dico q̇ḋ ſubijt martyriũ plexus capite) ideſt ꝑcuſſus. l. d̃collatꝰ (hierl̃m) i. in hierl̃ꝫ ⁊ hoc (ſentẽtia impia). i. ꝑ crudelẽ ſentẽtiaꝫ (⁊ reſidia). i. vltime ſedes ſiue vltima quies ⁊ locꝰ ꝑmanẽs i poſterũ (dãt̃ cõpoſtelle). i. in cõpoſtella (ꝑ maria). i. ad quã appulit ꝑ maria vectꝰ. nã diſcipuli eiꝰ metu iudeoꝝ noctu corpꝰ apl̃i ſurripiẽtes naui ſine remige ipoſuerũt. cetera apiet cathalogus ſanctorum.

¶ O iacobe paſtor pie
Conſolator eccleſie:
Regem appella glorie
Ut nos audiat hodie.

¶ Cõcludit petẽs eiꝰ beneficiũ (o iacobe paſtor pie ⁊ cõſolator eccl̃ie). i. fideliũ (appella). i. in nr̃ꝫ fauorẽ iclina (regẽ gl̃ie). i. deum vt ip̃e tuis p̃cibꝰ placatus (audiat nos) i. noſtras p̃ces (hodie) i. i p̃ſenti feſtiuitate. amẽ.

¶ Carmen eſt quale ſuperius. Canitur in eodem feſto ⁊ incitat Hiſpaniam ad laudes ſui glorioſi ducis decantandas.

Gaude felix hiſpania
Letis exultans mentibus:
Tui ducis ſolẽnia
Dignis cantando laudibus.

¶ Glorioſiſſimi hymni p̃ſẽtis materia vlterioris citerioriſq꞉ Hiſpanie incolas indigenaſq꞉ exhortat̃: vt eximij patroni ſui iacobi ſolẽnitatẽ gaudijs attollat: p̃ ceteris natiõibus. tũ q꞉ ꝑ eiꝰ ſaluberrimã p̃dicationẽ idola reprobauit. tũ etiã q꞉ ſui ſacratiſſimi corpis theſaurũ tanq̃ꝫ depoſitũ ſeruat. inq̇t ergo. (o hiſpania) ẽ aũt hiſpania regio nr̃e europe. dicta ꝑ̇us hyberia ab hybero poſtea vero ab hyſpano ſiue ab hyſpali hyſpania cognominata ẽ. Hyſpania aũt tribꝰ eſt diſiũcta nominibꝰ. Terraconẽſis in q̃ numãtia vrbs erat clariſſima. Bethica vbi Hyſpalis ⁊ Corduba. Luſitania vbi emerita ẽ. auctor ẽ mellas (felix). i. nobil̃ ꝓpter tantũ patronũ (gaude). i. letare (exultãs) i. gaudẽs ⁊ te gl̃ificãs (mẽtibꝰ letis) i. verb̃ mẽbriſq꞉ feſtiuis. de ex ⁊ ſalto (cãtãdo laudibꝰ dignis ſolẽnia). i. feſtiuitatẽ (tui ducis) ideſt tui glorioſi patroni Jacobi.

Hyſpania.
Hiſpãie partes tres.
Mellas.

¶ Hic eſt ille magnificus
Miles potens certamine:
Primus palma glorificus
Apoſtolorum agmine.

¶ Declarat quare debeat exultare dicens. q꞉ (hic eſt ille) ꝑ excellentiam dicit̃ (magnificus miles). i. nobilis ⁊ magnanimus (potens certamine). i. in certamine nam multa miracula opatur quotidie (primus glori.) ideſt gl̃ificatus ⁊ laureatꝰ (palma). i. victo-

© Biblioteca Nacional de España

ria ꝛ corona martyrij ſui (agmine) idest ex agmine ꝛ numero apoſtolorum. quare autem dicatur primus ſiue maior vide ſuperius.

¶ Qui. ſ. beatus iacobus (deductus) idest vectus naui (irie) idest ad illum locum. hirie. es. ciuitas eſt boetie. Iria autem flauia vulgariter dicitur el padron in gallecia. ad quam beatus iacobus poſt mortem delatus fuit (poſt ſententiam mortis) dictata; ab herode per abiatar (dedit tibi) o hyſpania ſiue iria (noticiam) idest cognitionem (curie regni celeſtis) idest glorie paradyſi.

Hirie. es. Iria. c.

¶ Qui poſt mortem ſententiam
Naui deductus irie:
Tibi dedit noticiam
Regni celeſtis curie.

¶ Dico qd dedit tibi noticiã regni celeſtis (vt reprobares). i. ſperneres (idola). i. falſos deos (cũ oĩbus piaculis). i. pctis expiatione dignis (iam facta). i. te iã exiſtẽte facta idest effecta (credula miraculis multis viſis). i. per multa miracula a te viſa ꝛ ab ipſo facta ad gloriam dei. vel dic vt tu facta iam cred. mul. u. reprob. idola.

¶ Ut reprobares idola
Cum omnibus piaculis:
Iam fide facta credula
Multis viſis miraculis.

¶ Carmen eſt dimetrũ iãbicum caco. Canitͬ ad horas veſptinas in feſto beate Anne matris Marie genitricis dei. Narrat queadmodum diuino nutu concepit ꝛ peperit glorioſam virginem Mariam.

¶ Totus hic hymnus tractat de laudibus btẽ anne ꝑcelſe genitricis dei marie matris: cuiꝰ genealogiã a regibꝰ ꝛ ſacerdotibꝰ tangit: eiuſqꝫ vite ſtatũ demonſtrat. dicens qd matrimõio felici nupta fuit nobili viro Joachi ꝑmũ ex q̃ ꝓgenuit mariã matrẽ redẽptoris. ꝛ pꝰ eiꝰ obitũ: anuẽte dño: habuit alterum cuiꝰ nomẽ cleophas. ex q̃ habuit alterã mariã matrẽ Jacobi minoris: ꝛ ſimonis ꝛ iude. deinde habuit tertiũ virũ: q̃ fuit zebedeꝰ: ex quo habuit mariã matrẽ Joãnis euangeliſte: ꝛ Jacobi maioris. Itaqꝫ ꝑ eius interceſſionẽ petit nobis auctorẽ omniũ reddi propitiuꝫ dicẽns. (eccleſia decãtet nũc gaudia clara diei). ſ. huiꝰ ꝑſentis feſtiuitatis ãniuerſarie diue anne (pangẽs). i. decãtans (miracula celi). ſ. eſſe cõpleta in anna famula. i. ſerua dei.

Beata ãna tres maritos ꝛ tres filias habuit.

Clara diei gaudia
Decantet nunc eccleſia:
In anna dei famula
Pangens celi miracula.

¶ Laudat eã a genere ꝛ ab opibꝰ q̃bus genealogiã ſuã decorauit ãna (appoſitiue) ꝓgenies (regũ) i. deſcẽdẽs a genere regũ ꝛ exiſtẽs caput generatiõis regis regũ (ꝛ ſeries) idest ordo ꝛ diſcurſus ſacerdotuꝫ ꝛ patriarchaꝝ (donauit ſuis acti.). i. ſuis opibꝰ ꝛ meritis ſctis dedit (vt docebat ſemp orationibꝰ ꝛ ieiunijs inſiſtẽdo patribus) idest ſuis anteceſſoribꝰ (ſtirpẽ) idest filiã mariã (illuſtrem). i. nobilem. non enim primã viſa eſt nec habere ſecundam.

¶ Anna regum progenies
Et ſacerdotum ſeries:
Stirpem illuſtrẽ patribus
Suis donauit actibus.

¶ Nupta). i. cõiũcta fuit anna (iudicio dei idest diuina volũtate (matrimonio fideli) i. debita caſtitate celebrato cui peccatũ deſt vt ait Beda (cõcepit fructũ celicũ). i. mariã reginã celoꝝ (iuxta verbum angelicũ) dixit. n. angelus. Anna ecce Joachĩ vir tuꝰ ex quo cõcipies: vr̃as eni ꝑces deus exaudiuit.

Beda.

¶ Nupta dei iudicio
Fideli matrimonio:
Juxta verbum angelicum
Fructum concepit celicum.

¶ Infecũda). ſ. fuit btã anna. i. ſterilis (ꝓ tẽpore). ſ. aliquo ꝛ multo ſue etatis vel grã tpis. i. ſenectutis ſue (marceſcẽs). i. marcida

¶ Infecunda pro tempore
Prole marceſcens corpore:

© Biblioteca Nacional de España

Sed iam per patrem luminum
Parit reginam virginum.
❡ Obtentu anne filia
Maria plena gratia:
Nobis auctorem omniu͂
Reddat ſemper propitium.

vel exſicata (ꝓle).i.q̄ ad ꝓlē (corpore).ſ.exſicato cuius cauſa pontifex deſpexit Joachi q2 nō reliq̄rat ꝓlē in iſrael iā ſenex (ſ3 ꝑ p̄rē luminū).i.gr̄a p̄ris luminū hoc eſt dei omnipotētis (parit iā reginā virginū) ideſt virginē mariā virginū decus egregium.

❡ Petit beate anne itercesſionē apd̄ deum dicēs (Maria filia plena gr̄a reddat).i.efficiat nobis (auctorē oium).i. deū omnipotētem (ꝓpitium).i.mitē ⁊ miſericordē et hoc obtētu).i.interuentione anne.ſ.matris ſue.

Maria illuminatrix interpretatur.

❡ Sit laus paterno lumini
Sit filio vel flamini:
Qui nos per anne meritum
Celi tranſducat additum.

❡ Laus ſit paterno lumini) ideſt deo patri ⁊ filio vel ideſt (etiā flamini) ideſt ſpūi ſctō. qui ſcilicet deus trinus ⁊ vn⁹ (trāſducat) accipe ſimplex verbum ſolum ⁊ dic. ducat nos trans additū celi ideſt intra ipſum celum (ꝑ meritum āne matris marie genitricis dei.

❡ Carmen eſt q̄le ſupꝛius. Canit̄ in eodē feſto ad matutinas horas. collaudat annā tāti fruct⁹ genitricē: qui nr̄e redēptionis extitit principiu͂.

O Uā terra pōtus ethera
Colunt ⁊ aſtra cetera:
Excelſam ſupra ſydera
Anna precelſa genuit.

❡ In p̄ſenti hymno agit̄ etiā de laudibus beate anne. laudat eam veluti radicē ⁊ p̄ncipiū nr̄i remedij. q̄ppe eā pepit quā pontus ⁊ aſtra. ⁊ cetera colunt. Anna ergo p̄celſa).i. alta ⁊ nobilis vt decebat matrem tāte filie: alias p̄celſam ⁊ refertur ad virginē (genuit ſcilicet illā virginē (excelſam).i.ſublimē (ſupra ſydera) ideſt ſuꝑ oēs celos ⁊ celeſtes (quā terra ⁊ pont⁹).i.mare (⁊ ethera) ideſt celū (colunt) ideſt venerant̄ ⁊ adorāt (⁊ aſtra cetera).i.oīa alia ſydera ſeu celi. ether aūt ꝓ primo celo vel ꝓ altiore parte aeris. ab eo deriuatur ethera. e. femininum ſicut ab hoc nomine aer aura. poteris etiam dicere in alio ſenſu. quam terra ideſt boni. ⁊ pontus ideſt mali. ⁊ ethera ideſt celeſtes colunt ⁊ adorant excelſam ſupra ſydera.

Aether.
Aethera.

❡ Nam hec arbor pomifera
Ramos pandens vt hedera:
Ut oliua fructifera
Fructum trinum progenuit.

❡ Nam hec arbor).i. btā āna (pomifera) a pomo ⁊ fero cōpoſitū eſt.i.fructuoſa (pandēs).i.extēdēs (ramos).i. ꝓlē triū filiaru͂ vt.i.veluti (hedera) pullulans.i. ramoſa. et vt.i.veluti (oliua fructifera) ideſt proſpera ramis ⁊ fructibus plena vtiliſſimis. oleo.n. veſcimur. vngimur: ⁊ illuminamur. progenuit fructum trinum) ideſt tres filias.

Pomifer.
Olei triplex vſus.

❡ Qui marie vocabulo
Coniunctus vt in ſurculo:
Sed iam primus pro ſeculo
Redimendo concipitur.

❡ Genuit anna trinū fructū q.ſ. fructus fuit (cōiunct⁹) i.inſertus ⁊ adunat⁹ (vocabulo marie) oēs.n. tres vocabantur marie.ſ. maria mater xp̄i. et maria iacobi. et maria ſolome (vt.i.ſicut in ſurculo).i. ſicut in trūco arboris cui inſerunt̄ ſurculi ſeu rami. nā ſicut nicola⁹ perot⁹ in cornucopia aſſerit. ſurus eſt palus cui⁹ diminutiuū eſt ſurcul⁹. ſurculus.n. ꝓprie eſt q̄ inſerit̄. germē aūt in ſurculis naſcit̄. alij eni ſurculū a ſurco tradunt pro trūco arboris ⁊ ꝓ ramo abſciſſo vt ambroſi⁹ in quadā homilia quadrageſime (ſed p̄mus) ſcilicet fructus ideſt prima maria mater xp̄i (concipitur iā ꝓ ſeculo redimēdo).i. ꝓ generis humani redēptiōe: ex ea nāq3 natus eſt xp̄s (qui ſuo ꝓprio ſanguine nos redemit.

Nicola⁹ pe.
Surus.
Surculus.
Ambroſius

❡ Ut in mortis ergaſtulo
Dudum oppreſſo populo:

❡ Hec glorioſa virgo que fuit primus fructus anne concipitur (vt dum oritur ſubueniat) ideſt ſuccurrat cum poculo ſalutari .i.

© Biblioteca Nacional de España

cum filio ſuo xp̄o ieſu (ſalutari) idest ſalutifero vel ſaluaturo potantes. vnde in euāgelio q̄ biberit. ⁊c. nūquā ſitiet in eternū. (populo oppreſſo). i. detento (dudum). i. iamdiu (in ergaſtulo mortis). i. in infernali carcere.

Cum ſalutari poculo
Subueniat dum oritur.

¶ Hec q̄ ſubuenit dum orit (eſt maria regia). i. a regia progenie decendens ⁊ regis regum mater (prenuncia) idest dux ⁊ aduocata (feminarum). ſ. q̄ fulgēs) idest ſplēdēs clare (producit). i. generat ⁊ propagat (velut. i. ſicut gēma) i. flos ex q̄ naſcit fruct⁹. vulgarit dr̄ yema (p̄maria) i. q̄ primo naſcitur (alias p̄mitia) gēma etiā ſumit pro lapillo p̄cioſo ſplēdido ⁊ trāſparēti qd inſtar gumi trāſluceat.

Gemma.

¶ Hec eſt maria regia
Feminarum prenuncia:
Velut gēma primaria
Clare fulgens producitur.

¶ Sit laus ingenito). i. patri q̄ nō fuit genitus (⁊ p̄mogenito). i. filio marie (cū ſpiritu paraclito). i. cōſolatore (⁊ hoc pro fetu). i. pro partu (inclito). i. nobili anne. q̄ virginē mariā glorioſam filiā nobis condonauit.

¶ Laus ergo ſit ingenito
Marie primogenito:
Cum ſpiritu paraclito
Pro anne fetu inclito.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canit in die transfigurationis dn̄i ad veſptinas ⁊ matutinas horas. xp̄i transfigurati gloriam celebrat.

¶ Glorioſam xp̄i trāſfiguratione celit⁹ vtriuſq; teſtamēti patrib⁹ reuelatā repſentat p̄ſens hymnus: in quo nos auctor monet ad debitā xp̄o adoratione offerendā (o ieſu redēptor). ſ. mūdi exiſtēs. ſ. lux nata idest fili⁹ genit⁹ (de lumine) i. d̄ p̄re (tu clemēs dignare) i. digneris (ſumere laudes). i. hymnos. q; pro ⁊ (preces) idest petitiones orationeſq; (ſupplicum) idest deuote ſupplicantium ſeruorum.

O Nata lux de lumine
Jeſu redēptor ſeculi:
Dignare clemens ſupplicum
Laudes preceſq; ſumere.

¶ Tu ergo ieſu q̄ dignatus es cōtegi carne quondā). i. icarnari ex marie carne virginea (pro perditis). ſ. hominib⁹ (cōfer) idest cōcede (nos effici). i. fieri membra (tui ſacrati capitis) nā xp̄s caput eſt noſq; eius membra.

¶ Qui carne quondam contegi
Dignatus es pro perditis:
Nos membra confer effici
Tui beati corporis.

¶ O cōditor. ſ. xp̄i tu apparuiſti idest videri te feciſti: in deitatis claritate te trāſfigurādo (dignis teſtib⁹). i. trib⁹ diſcipulis. ſ. ioanni: petro: iacobo: q̄ erāt teſtes noui teſtamēti (in mōte). ſ. thabor. q̄ vt calepino placet mons eſt in medio galilee rotundus ⁊ ſublimis. exiſtens (flāmeus vultu) idest preclar⁹ aſpectu p̄ ſole idest plus q̄ ſol. ⁊ (candidus) . i. ſplendidus (amictu) idest veſte (vt nix.

Thabor.
Calepinus.

¶ Pre ſole vultu flāmeus
Ut nix amictu candidus:
In monte dignis teſtibus
Apparuiſti conditor.

¶ Et tu conferēs). i. ſimul adducēs (vates vetuſtos) idest moyſen ⁊ heliā veteris teſtamenti prophetas (additos nouis alūnis). i. noui teſtamēti diſcipulis (dediſti). i. cōceſſiſti (vtriſq;). ſ. alūnis (credere te) ſcilicet eſſe deum (diuinitus) idest celit⁹. habentē coruſcantē humanitatem deitate infuſa.

¶ Vates alūnis additos
Nouis vetuſtos conferens:
Utriſq; te diuinitus
Deum dediſti credere.

¶ O xp̄e in hac glorioſa transfiguratiōe tua paterna vox vocauit te filiū ſuū celitus) i. a celo dſcēdēs dicēs. hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̄ mihi. ⁊c. quē. ſ. filium xp̄m (nos fatemur) i. pfitemur regem. ſ. eſſe glīe ſcilicet eterne ⁊ hoc (fideli pectore). i. firma anime fide.

¶ Te vox paterna celitus
Suum vocauit filium:
Quem nos fideli pectore
Regem fatemur glorie.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Concede nobis queſumus
Almis micare moribus:
Ut ad polorum gaudia
Bonis vehamur actibus.

¶ Petit auctor dei auxilium ſic q; profitemur nos te eſſe regez glorie ideo (qm̄s) idest petimus. cōcede idest da nobis .ſ. vt poſſimus (micare) .i. ſplēdere (morib⁹ almis) .i. ſanctis cōuerſationib⁹ ⁊ v̄tutib⁹ (vt vehamur) idest ducamur a te (ad gaudia polor̄) idest ad gl'iaz celor̄ (bonis actib⁹) ſcilicet noſtris vel actibus idest operibus bonis .ſ. pceīictibus.

¶ Laus patri inuiſibili
Laus eius almo flamini:
Lauſq; ſit vnigenito
Orbis terrarum dn̄o. Amen.

¶ Laus .ſ. ſit patri inuiſibili) et (laus eius almo flāmini) idest ſpūi ſctō ab eo pcedenti q; p ⁊ (laus ſit vnigenito) idest filio (domino orbis terrarū) Amen .i. ita ſit

¶ Carmen eſt quale ſuperius in qualitate ⁊ materia. Caniturq; in eadē feſtiuitate intra laudum ſolēnia.

Feſtiua iam ſolēnitas
Nobis recurrit annua:
Qua proles dei inclyta
Paterna fulſit gloria.

¶ Hymnographus in p̄ſenti hymno ad ſenſum littere dn̄i nr̄i ieſu xp̄i trāſfigurationē decātat: q̄ ante tres diſcipulos trāſfiguratus eſt: talis q̄lis i tēpore iudicij extremi futurus eſt. nō quod p̄ſtinā faciei formam: ⁊ corporis humani veritatē amiſerit: ⁊ aliud corpus ſaltē aereū vel ſpūale aſſūpſerit: ſed vt euāgeliſta teſtaſ. reſplēduit facies ei⁹ ſicut ſol ⁊c. in q̄ trāſfiguratione apparuerūt Moyſes (q̄ moſes dicēdus erat vt Juue. tradidit archano q̄cūq; volumine moſes. ſed i vſu frequētiori ē moyſes interpoſito. y.) ⁊ helias i claritate magna. ⁊ petr⁹ q̄ dixit dn̄e bonū eſt nos hic eſſe faciam⁹ hic tria tabernacula ⁊c. (Solēnitas ergo feſtiua) idest ad feſtū ptinēs ⁊ iocunda (recurrit) idest aduenit nob̄ ānua .i. q̄ fit ſingulis ānis (q̄) .i. in q̄ (proles icli. d.) idest ineffabilis fili⁹ dei. fulſit idest ſplēduit (pa. glo.) .i. diuinitate in qua patri manet ſemp eq̄lis. Moyſes. Moſes.

¶ Perſpicuo nam lumine
Candido tectum pondere:
Chriſtum in aruo hac die
Clari viderunt heroes.

¶ Nam clari heroes) .ſ. moyſes ⁊ helias ⁊ apl'i (viderūt in hac die lumine pſpicuo) .i. clara luce vel aptis oculis xp̄m in aruo .i. in mōte .ſ. thabor (tectū) .i. ſupinductū (pondere cādido) idest clara diuinitatis gl'ia. heros aūt diuin⁹ homo eſt ⁊ ſcd̄m Aug. li. x. ci. di. dr̄ a iunone q̄ grece hera appellaſ: quo nomine ſecundum grecorum fabulas: quidam eius filius appellatus fuit. inde heroes. Heros.

¶ O quam digna celebritas
In qua polorum dignitas:
Telluris huius infima
Irradiauit nubila.

¶ O quā digna celebritas) idest quā admirabilis feſtiuitas (in qua dignitas polor̄) i. xp̄s ieſus celorū gloria (irradiauit) idest clarificauit (nubila in fi.) idest mūdū ipſum vl' tenebras mūdanas (huius tel.) idest huius mortalitatis quam ipſe aſſumpſerat.

¶ O clientes eximij
Qui huius tam egregij:
Clarum decus prodigij
Suis viderunt oculis.

¶ O clientes eximij) .i. o famuli gl'ioſi dn̄z deum colētes (q̄ viderūt ſuis oculis) ſcilicet pprijs (clarū dec⁹) idest imēſam gl'iam (huius pdigij) idest miraculi tā egregij idest tā ineffabilis ⁊ inauditi quale erat deū videri in terra ab oculis mortaliū in ea claritate coruſcantem qua in celo reſidet ſemper.

¶ Tu nate patris vnice
Cunctos clementer refoue:
Qui tue feſtum glorie
Deuote colunt hodie. Amen.

¶ Cōcludit ⁊ petit dei adiutoriū dicēs (tu nate vnice) i. pmogēite p̄ris (refoue) i. reſpice ⁊ adiuua cle. i. pietate ſolita (cūctos q̄ colūt hodie d̄uote feſtuz tue gl'ie) .i. tue gl'ioſe trāſfiguratiōis. La⁹ p̄ri inuiſibili vt ſupra.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmē eſt dimetrū iābicū. acatalecticū. Canit̄ in feſto beati laurētij ad horas veſpertinas. cui⁹ martyriū deſcribit ⁊ cōſtātiā in paſſione demonſtrat.

¶ Materia p̄ſentis hymni ē agere laudes beati laurētij martyris: eiuſq̄ conſtātiā in paſſione explicare. ad qd̄ īcitat̄ fideliū chorus. inq̄t ergo (chorus nr̄). i. nr̄a congregatio. ſ. fideliū (exultet) i. letet̄ (ſolēniter). i. cū ſolēnitate maxima (⁊ cōcordit̄) (in hoc feſto laurētij neſcij) i. ignorātis (flecti). i. mo-
Laurentius ueri a rectitudine fidei. ⁊ hoc (tormētis). i. paſſione q̄ nūquā in martyrio negauit xp̄m. dictus eſt aūt laurēti⁹ a lauro q̄ victoriā obtinuit in ſui paſſione. q. laureā coronā tenens.

Chorus noſter ſolēniter
Exultet ⁊ concorditer:
In hoc feſto laurentij
Tormentis flecti neſcij.

¶ Beatus laurēti⁹ natione hiſpan⁹ rome eruditus ab ipſis īcunabulis xp̄ian⁹: ⁊ beato ſixto pape fact⁹ diacon⁹ miniſtrabat. cui ſixtus tētus a decio ceſare theſauros eccleſie cōmendauit: q̇ acceptos paup̄ib⁹ erogauit. Tūc deci⁹ (petijt). ſ. a btō laurētio (theſauros reddi ſibi quātotius) ideſt citius (quos Laurentius diſperſit felicius erogando) ideſt pauperibus diſtribuendo.

¶ Reddi ſibi quam citius
Theſauros petijt decius:
Quos diſperſit laurentius
Erogando felicius.

¶ Poſtq̄ decius cognouit theſauros eſſe a laurentio pauperib⁹ diſtributos (furēs ira p̄nimia). i. maxima (recurrit ad ſupplicia) ſcilicet ingerenda laurentio (ſperans flectere) ideſt inclinare (ſuis tormentis ſanctum dei) ad idola colenda (ſed temere) ideſt ſtulte hoc ſperabat.

¶ Furens ira p̄nimia
Recurrit ad ſupplicia:
Sperans tormentis flectere
Sanctum dei ſed temere.

¶ Tunc laurentius iuſſu decij ceſaris ea tēpeſtate imp̄antis (rotat̄). i. inuertit̄ ad modū rote in circuitu (ſup̄ ignibus) manib⁹. ſ. prius (ligatis fune). i. corda vel aliquo ligamine (⁊ queq̄ particula). ſ. ſui corp̄is (ſtridet). i. ſonat diuidebant̄ enī eius membra
Craticula. (in craticula cādeſcēte). i. ignita. craticula diminutiuum eſt ab hoc nomine crates ⁊ eſt inſtrumentum ferreum quo vtimur ad aſſandum. Exodi. xxvij. craticulāq̄ in modum retis eneam.

¶ Ligatis fune manibus
Rotatur ſuper ignibus:
Candeſcente craticula
Stridet queq̄ particula.

¶ Caro ſtridet) i. ſonat aſſādo (⁊ crepitat) ideſt findit̄ ſeu aperitur cū ſomno. frequen-
Crepito. tatiuū eſt a crepo. as. ⁊ (martyr. ſ. laurētius (inſultās) ideſt gaudēs ⁊ irridens tortores (clamitat) i. vociferatur dicēs (o tortor). i. o carnifex. poterit dirigi ſermo ad deciū (gira) ideſt reuolue me ⁊ (manduca) quia iam aſſaſti vnam partem gira ⁊ manduca aliam: dicit hiſtoria: (nam aſſata ſunt iam corpora.

¶ Caro ſtridet ⁊ crepitat
Martyr inſultans clamitat:
Regira tortor corpora
Aſſata ſunt incorpora.

¶ Regira tor. nota etiā q̄ aliter legitur textus iſte. ſ. regira tortor corp̄a. Aſſata ſunt incorpora. i. interfice ⁊ ſine aīa relinque. verbū nāq̄ eſt corporo. as. vñ concorporo ⁊ incorporo qd̄ hiſpanice dr̄ encorporar qñ vnū relicto eſſe priori efficitur cum alio vnum corpus.

¶ Concluſio eſt hymni ad laudem ⁊ gloriam dei qui pro ſe paſſis digna repēdit p̄mia (gloria ſit chriſto regi qui penſat) ideſt ponderat ⁊ gubernat ordinādo omnia. (iuſte ⁊ rependit) ideſt dat premia digne. ideſt ſecundum merita ⁊ vltra (paſſis pro ſe ſupplicia) ideſt tormenta ⁊ paſſiones.

¶ Sit xp̄o regi gloria
Qui iuſte penſat omnia:
Pro ſe paſſis ſupplicia
Digne rependit premia. Amen.

¶ Carmē eſt q̄le ſup̄i⁹ ī q̄litate ⁊ materia. Et canit̄ ad horas matutīas.

© Biblioteca Nacional de España

O Mira patientia
Membra torrentur omnia:
Ipſe tamen tortoribus
Spretis inſultat ignibus.

¶ Preſentis hymni materia tractat de laudibus bti laurētij. demōſtrat autē ei⁹ cōſtātiā in patiēdo: interceſſionēq; ei⁹ apud deū petit. dicit ergo. (O mira patiētia) i. admirabil' ⁊ laudāda (mēbra oia) .ſ. ſcti laurētij (torrent') ideſt adurūt' aſſando (tamē ipe) ſcilicet Laurētius (inſultat) ideſt illudit tortoribus (ignibus ſpretis) pro gloria paradiſi.

¶ Seuit ignis exterius
Intus ſeuire neſcius
Nam reſiſtit potentior
Ignis alter interior.

¶ Ignis) ſcilicet material' (ſeuit) ideſt creſcit (exterius) ideſt extra corp⁹ beati laurentij: quia nō deficiebant alimēta (neſcius ſeuire) ideſt furorem imittere. (intus) ideſt intra corpus ⁊ viſcera eius. naz (alter ignis .ſ. ſancti ſpiritus interior ⁊ potentior) propter feruorem patiendi (reſiſtit) ideſt vincit exteriorē ignē a pſequentibus ſanctum dei illatum.

¶ Ortus hiſpano clymate
Rome ſubſiſtit dogmate
Renaſcitur ſub decio
Laureatus martyrio.

¶ Tāgit breuiter originē beati laurētij dicēs (ort⁹) ideſt oriūdus fuit beat⁹ la. (climate hiſpano) ideſt ex partibus hiſpanie quia hiſpan⁹ fuit. Clima eni pars terre dr̄. ſūt aūt ſeptē climata diuerſis diſiūcta noibus. vt videre ē ð climatib⁹ in ſpera. vbi ml'ta ioānes de ſacro buſto (⁊ ſubſiſtit) ideſt ſtetit rome aduerbial'r. i. in roma (dogmate). i. pro domate hoc eſt eruditione. nā rome eruditus fuit vel pro doctrina fidei chriſtiane extollēda (⁊ renaſcitur) ideſt iterum naſcitur quantum ad gloriam martyrio partam (laureatus martyrio) ideſt veluti laureis ſertis martyrio coronatus per decium imperatorem. Clima.

¶ O felix permutatio
Felix martyr in cambio
Qui pro breui ſupplicio
Eterno gaudet premio.

¶ O felix permutatio ſcilicet temporalis vite cum eterna ⁊ (martyr felix) ideſt ſctiſſim⁹ (in cambio) ideſt in permutatiōe vite (qui gaudet premio eterno) ideſt gloria ꝑpetua (pro breui ſupplicio) ideſt pro breui tormento. nam quod putatur hic eſſe ſiue pene ſiue glorie momentaneum eſt. patrie autem celeſtis quis enarrare valeat quāta ⁊ quam in eternum durabilia ſunt gaudia. hec Gregorius ſuper Lucam. xiiij. Gregorius.

¶ Martyr dei laudabilis
Nobis adſis placabilis
Vt apud regem glorie
Per te ſit locus venie.

¶ Eiuſdem ſancti laurentij glorioſam interceſſionem imploram⁹ (O martyr dei laudabilis tu adſis nobis placabilis) i. placid⁹ ⁊ mitis ideſt faueto nobis (vt loc⁹ venie) i. peccatoꝝ remiſſio ſit nobis apud regez gl'ie ſempiterne qui eſt ieſus xp̄s filius dei.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canitur in feſto diui martini: cuius laudes proſequitur.

Rex xp̄e martini decus
Hic laus tua tu illius:
Tu nos in hunc te colere
Quin ipſum in te tribue.

¶ Auctor cōmēdat ⁊ laudat deuz ð cōuerſione ⁊ bitu bti martini: qr hic paup ⁊ modic⁹ celū diues ingredit' qr ꝑ conſtātiam fidei ⁊ confeſſionē trinitatis tria corpa mortuorū q̄rū anime detinebant' clauſe in iferno reſuſcitauit. rogat itaq; dn̄m: vt ſicut ꝑ cōfeſſionē ſancte trinitatis tres mortuos ſuſcitauit ab iferno: ita ſuſcitet nos a pctō: ⁊ ſicut induit pauperē parte ſue clamidis: ſic nos induat iuſticiā (O xp̄e rex) eterne (decus). i. honor martini (iſte) i. martin⁹) eſt tua laus tu es laus illi⁹) martini tui (tribue nos colere te ī hunc) .ſ. martinū (quin). i. inſup (tribue nobis ipſum martinū colere in te xp̄o.

¶ Qui das per orbis cardines
Quod gēma fulget preſulum:

¶ Tu q̄ das q᷑ martinus (gēma) ex̄ñs p̄ſulū epiſcoporū ⁊ ſacerdotū (fulget) ideſt ſplēdet (ꝑ cardines). i. ꝑ angulos (orbis). i. per

© Biblioteca Nacional de España

qttuor ptes mũdi (da) i. cõcede (vt martinꝰ ſoluat ꝑ ingẽs meritũ nos (quos graues culpe) ideſt criminalia pctã (pmũt) .i. detinent.

Da quos premunt culpe graues
Soluat per ingens meritum.

¶ En) ideſt ecce (hic .ſ. martinus) pauꝑ in diuitijs (⁊ modicus) .ſ. in perſona corporis (diues) in virtutibus: exeundo de mundo (ingreditur celum. cohortes) ideſt exercitus celi obuiant ei lingue ſcilicet omnes tribus iſrael iudei (gentes) ideſt gentiles (ouant) ideſt applaudunt.

¶ En pauꝑ hic ⁊ modicus
Celum diues ingredit:
Celi cohortes obuiant
Lingue: tribus: gentes: ouant.

¶ Ut pro ſicut (ſicut vita) illius (ſic tranſitus) ideſt obitus eius (fulget) ideſt reſplendet (celis) ideſt in celo (⁊ in aruo) ideſt i terra ſeu in mũdo. trãſitus dico (ſplendidus) (⁊ ideo quia fulget (pium eſt gaudere cunctis) hominibus (⁊ hic dies) ideſt hoc feſtuꝫ ſit ſalus cunctis.

¶ Ut vita fulget tranſitus
Celis ⁊ aruo ſplendidus:
Gaudere cunctis pium eſt
Cunctis ſalus ſit hic dies.

¶ Sit gloria trinitati) ideſt patri et filio ⁊ ſpiritui ſancto (vt pro ſicut. ſicut martinus confeſſus eſt) .ſ. fide ⁊ opere (fidẽ cuiꝰ martini. ⁊ ipſe deus roboret in nobis.

¶ Sit trinitati gloria
Martinus vt confeſſus eſt:
Cuius fidem per opera
In noſmetipſos roboret.

¶ In hoc hymno cõmẽdat auctor beatuꝫ martinũ ꝑ conſtãtiã fidei eius quã habuit i ſuſcitatione triũ mortuoꝝ (O martine par apoſtolis) i. equalis in ſuſcitatione mortuorũ triũ: qꝛ tres mortuos ſuſcitauit vt apoſtoli: ⁊ quia globus igneus .ſ. ſpũs ſanctꝰ deſcẽdit ſuꝑ eum (tu foue) i. reſuſcita a pctõ (colẽtes tuũ feſtũ qui vis viuere aut mori diſcipulis) ideſt ad vtilitatẽ diſcipuloꝝ: quia nec mori timuit: nec viuere recuſauit. vnde ⁊ ipſe effundẽs orõnem apud dñꝫ ait. O domine ſi adhuc populo tuo ſum neceſſariꝰ non recuſo laborẽ. fiat volũtas tua. quia nec viuere nec mori recuſaſti. ideo (reſpice nos (vt tuis meritis ⁊ pcibus mundo corde ⁊ caſto corpore exiſtentes: aulam celi ingrediamur: ſicut feciſti in tempore tuo prelatos eccleſie famulos.

Martine par apoſtolis
Feſtum colentes tu foue:
Qui viuere diſcipulis
Uis aut mori nos reſpice.

¶ O martine fac) ideſt effice (nunc) hoc pſenti tempore ſcilicet nos (eſſe iuſtos) qđ geſſeras) ideſt feceras (olim) predicando (clarifica) ideſt illumina (nunc preſules eccleſie) ideſt prelatos (auge decus eccleſie ⁊ relide) ideſt frange vel reprime (fraudes ſathane) ideſt diaboli aduerſarij.

¶ Fac nunc quod olim geſſeras
Nunc preſules clarifica:
Auge decus eccleſie
Fraudes relide ſathane.

¶ Tu qui euiceras) pro euiceraſti .ſ. euacuaſti (chaos) .i. infernũ (ter) ideſt tres mortuos ſuſcitaſti: tu qui ter intraſti in infernũ reſuſcitãdo tres mortuos (ſuſcita nos merſos) ideſt mortuos (reatu) ideſt culpa ꝑ peccatum primi parentis .ſ. ade ⁊ ꝓpria culpa (vt) pro ſicut (diuiſeras clamidem) pauperi indue nos iuſtitiam.

¶ Qui ter chaos euiceras
Merſos reatu ſuſcita:
Diuiſeras ⁊ clamidem
Nos indue iuſtitiam.

¶ O m[illegible]ie (ſubueni) i. ſuccurre (mõaſtico ordini) i. ordini monachorũ (iã lapſo) .i. relapſo in peccatis pene ideſt fere. ⁊ ad qđ vt recorderis quondã tue ſpũalis grẽ.

¶ Ut ſpiritalis glorie
Quondam recorderis tue:
Monaſtico nunc ordini
Jam pene lapſo ſubueni.

¶ Carmen eſt quale illud pange lingua. Canitur ad horas veſpertinas in feſto btẽ Catharine: ad qđ celebrandũ nos incitat: ⁊ martyriũ ꝺſcribit.

© Biblioteca Nacional de España

Catharine collaudemus
Virtutum inſignia
Cordis ei preſentemus
Et oris obſequia
Ut ab ipſa reportemus
Equa laude premia.

¶ Preſens hymnꝰ ꝓ materia ſeruat nos p̄mũ incitare vt corde ⁊ ore: ⁊ debita reuerẽtia collaudemus beate virginis catharine merita. deinde deſcribere eius martyrium ⁊ cõſtãtiã in patiẽdo demõſtrare. necnõ miracula ab ea in eadẽ paſſione celebrata. dicẽs (collaudemꝰ). i. nos oẽs xp̄icole ſimul laudemꝰ (inſignia). i. merita vel rep̄ſentatiões virtutũ catharine (⁊ p̄ſentemus). i. offeramus ei (obſequia). i. ſeruitia: laudes ⁊ reuerentiã (cordis ⁊ oris). i. corꝑis ⁊ anime nr̄e (vt reportemus ab ipſa laude. ſ. nr̄a) p̄mia (equa) ideſt cõdigna nã in ꝑſona eccleſie loquit̄ cuius laus ꝑfecta ẽ. vel dic ab ipſa. ſ. catharina. Nomẽ autẽ ⁊ parẽtes: ⁊ multa alia de beata catharina videre cupiẽtes: remittimus ad cathalogum ſanctorum ⁊ ſequitur diſcurſus. Catharina per. a. ⁊ non p. e. a catharos quod eſt purꝰ vel catharizo purifico legẽdũ eſt nõ aũt. q. vniuerſoꝝ ruina vt ille fabulatus ẽ q̇ ſcripſit librũ qui dr̄ legẽda aurea.

¶ Fulta fide catharina
Judicem maxentium
Non formidat lex diuina
Sic firmat eloquium:
Quod confutat ex doctrina
Doctores gentilium.

¶ Catharina fulta). i. premunita (fide). ſ. xp̄i (nõ formidat). i. nõ timet (iudi. maxen. ideſt ĩꝑatorẽ maxentiũ ceſarẽ ea tempeſtate rome ĩperãtẽ. ſi aũt maxẽtiꝰ q̇ rome a pretorianis militibꝰ auguſtꝰ appellatus ẽ. vl̄ maximinꝰ: q̇ in oriẽte cõtra xp̄ianos tyranideꝫ exercebat. vel ꝯſtãtinꝰ: q̇ ex traditione p̄rna impiuꝫ ſũpſit fuerit: ſub quo martyrizata eſt catharina: adhuc ſub iudice lis eſt. quia hi tres ſecũdũ cronicas tũc tꝑis imꝑabãt. Sꝫ maxẽtiũ tenet eccl̄ia. nã. ſ. (lex diuina) ideſt xp̄s quẽ in pectore ꝓ clipeo geſtabat catharina (ſic firmat) i. fortificat eloquium catharine (qꝫ confutat corã imꝑatore). i. vincit ⁊ confuſos facit ex doctrina. ſ. eoꝝ hoc eſt ex principijs philoſophie. vel ex doct. euangelica (doctores gentiliũ) quos adduxerat imperator vt diſputarent cũ catharina. Erãt autẽ quinquagita q̇ in ſapiẽtia mũdana omnes mortales excellebant ⁊ venerãt ex diuerſis prouincijs imenſa munera accepturi ſi catharinam vincerent. fuerunt tamen victi ab ea ⁊ conuerſi ad dominum vt ſequitur.

¶ Victi xp̄m confitentur
Relictis erroribus
Judex iubet vt crementur
Nec pilis aut veſtibus:
Nocet ignis ⁊ torrentur
Juſtis corporibus.

¶ Victi. ſ. doctores iſti a catharina (cõfitẽtur xp̄ꝫ ⁊ hoc erroribꝰ ſuis relictis). i. ꝓ xp̄o ſpretꝭ deoꝝ ſuoꝝ culturis ⁊ ꝓpterea (iudex). ſ. maxẽtiꝰ (iubet vt crement̄) i. ignibꝰ tradant̄ in medio ciuitatis (⁊ nec ignis nocet pilis eoꝝ) vel pilis ꝓ capillis aut veſtibꝰ qꝛ nec veſtes cõburebant̄ ⁊ (tñ torrent̄). i. ꝓ xp̄o cremant̄ ⁊ martyres efficiunt̄ (corꝑibꝰ). ſ. eoꝝ (iniuſtis). i. nullo igne tactis. qꝛ vt refert hiſtoria ꝑ dei p̄ſeruationẽ flãmis iniecti ſine leſione animas dño reddiderunt.

¶ Velut aurum comprobauit
Fornacis aduſtio
Nam quos foris conſeruauit
Chriſtus ab incendio:
Coxit intus ⁊ purgauit
Fides ⁊ confeſſio.

¶ Proſequit̄ explicãs q̃liter fuerũt illeſi doctores ab igne exteriori: nõ tñ ab iteriori ſci ſpũs. dicẽs ꝑ cõparationẽ qđ (aduſtio fornacis) i. icẽdiũ cõprobauit doctores illos (velut) i. ſicut auꝝ ꝓbat̄ in igne (nã fides ⁊ cõfeſſio (ſuoꝝ erroꝝ vel ſctẽ ⁊ ĩdiuiduꝫ trinitatis: q̃ mediãte tũc baptizati fuerũt baptiſmate ſanguinis qꝛ triplex eſt baptiſmum. ſ. fluminis. flaminis ⁊ ſanguinis. (coxit ⁊ purgauit intus) ideſt intra pectus (quos chriſtus conſeruauit) ideſt liberauit foris ab incendio corporeo, quia eorum corpora incombuſta: poſt fuerunt ſecrete ſepulta a chriſtianis. Triplex baptiſmus.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Poſt hec blandis rex molitur
Virginem ſeducere:
Nec promiſſis emolitur
Nec terretur verbere:
Compeditur cuſtoditur
Tetro clauſa carcere.

¶ Poſt hec idest poſt martyriū doctoꝝ. rex ſcilicet maxētiꝰ (molit̃. ſ. tribꝰ vijs. blandicijs. ꝓmiſſionibꝰ. verberibꝰ) i. ꝓcurat et ꝑparat (ſeducere) ideſt ſubuertere (virgineꝫ) ſcilicet catharinā blādis ſ. v̓bis ſꝫ (nec emolit̃) i. ꝯlinit̃ ⁊ mouet̃ a fide xp̄i. ꝓmiſſis. i. policitationibꝰ regis. dixit enī rex. ſacrifica dijs ⁊ eris vxor mea: ⁊ veluti dea adoraberis (nec terret̃ verbere). i. tormēto: quia ſimiliter dixit rex amittes caput. cui ip̄a. fac q̄ cūq꜠ animo cōcepiſti tuo. ſequit̃ (cōpedit̃) ideſt cōpedibꝰ ligat̃ ⁊ clauſa ideſt recluſa. car. te. ideſt obſcuro (cuſtodit̃) i. a militibꝰ obſeruat̃ ⁊ per duodecī dies fame cruciatur.

¶ Hic rex furit ⁊ tabeſcit
Nec intra ſe capitur
Quod nox ibi noctem neſcit:
Nox in diem vertitur
Soli turba multa creſcit
Jeiuna reficitur.

¶ Hic ideſt tūc cū ſe rex videret illuſum (furit) ideſt furore icitat̃ ⁊ (tabeſcit) ideſt perturbat̃ ⁊ ira maxima corrūpit̃ (et nec capit̃ intra ſe) ideſt a ſenſu deficit ꝓpterea (quod nox). i. obſcuritas noctis (neſcit noctem) i. nō habet obſcuritatē ibi. in carcere catharine. et furit etiam ꝙ nox vertit̃ in diem qꝛ ita erat clara ac ſi eſſet dies. ingreſſa nāq꜠ regina illā ineſtimabili claritate fulgentē: ⁊ āgelos eiꝰ plagas purgātes inuenit (multa turba) ſcilicet āgeloꝝ ⁊ v̓ginū (creſcit) i. accreſcit ſoli ſ. catharine ⁊ (ieiuna reficit̃). i. ſaciatur. nam per eos dies miſſa de celo candida columba: celeſti eam paſcebat alimento.

¶ Clauſe lumen ne claudatur
Illucet porphirio:
Qui regine federatur
Fidei collegio
Quorum fidem imitatur
Ducentena concio.

¶ Porphirius fuit hic pīceps militūꝫ: vir nobilis: cōſilioꝝ regis intimus cuſtos: ⁊ ſolatiū in laboribus ip̄ius impatoris ⁊ declinat̃ porphiriꝰ. ij. nā porfirio. onis. ꝓ aue et ꝓ cōmentatore horatij tm̄. ergo (ne lumen) . i. ne vita vl̓ dic (ne lumē). ſ. celeſte (claudat̃ clauſe). ſ. catharine. ſine teſtimōio illius rei ⁊ miraculi oſtēſiōe (elucet) alias illucet etiā porphirio cū regina. nā ambos cōuertit catharina ad fidē xp̄i. hoc eſt anteq꜠ moreret̃ catharina. vel lumē celeſte recederet ab ea: ad cōfirmationē veritatis quā predicabat catha. conuertitur porphiriꝰ ad verū deū cuꝫ ducentis alijs (qui federat̃) ideſt cōiungit̃ regine collegio. i. ſocietati fidei. coniungit̃ regine. intellige vxorē imperatoris q̄ abſente marito amore catharine ſubcēſa cū porphirio ad carcerē virginis acceſſit media nocte ⁊ cū clarū ⁊ angelis ſociatū inueniſſet: vt ſupra diximus. a catharina conuerſa eſt ad xp̄m: cum porphirio ⁊ ducentis militibꝰ eius: veniēte tamē marito extractis ꝑus māmillis cum militibus eſt decollata (quorum fidē). ſ. regine ⁊ porphirij (concio) ideſt copia ducentorum virorum imitatur. i. ſequitur.

¶ Huius ergo concionis
Concordes conſtantia:
Vim mundane paſſionis
Pari patientia
Superemus: vt cum bonis
Letemur in gloria. Amen.

¶ Concluſio eſt totiꝰ hymni qua exemplo ſupradicte concionis admonemur ſuperare vitia vt letemur cum bonis. nos ergo exiſtētes. ſ. (concordes) ideſt vnanimes (conſtantia) ideſt ꝓpter conſtantiam huius concionis ſupradicte in tollerandis tormentis (ſuꝑemꝰ vi). i. ip̄etuꝫ (mundāe paſſionis) patientia pari. i. ſimili patientia (vt letemur parit̃ cū bonis in gl̄ia ꝑ infinita. ſ. ſ. Amē.

¶ Carmē eſt quale ſuperius. Canitur in eadem feſtiuitate ad horas matutinas ⁊ in eadeꝫ materia verſatur.

© Biblioteca Nacional de España

Pange lingua glorioſe
Uirginis martyꝛium:
Gemme iubar precioſe
Deſcendat in medium:
Ut illuſtret tenebꝛoſe
Mentis domicilium.

¶ Hymnus iſte cõtinuatur cũ ſuperiori ꝛ pri-
mo preponit incitatiue decantare martyꝛiũ
virginis. Secundo illud deſcribit. tertio ſuf-
fragia implorare nos hortatur Catharine vir-
ginis dicẽs (o lingua) ſcilicet militie xp̃iane
(pange) ideſt manifeſta: vel deſcribe aut ca-
ne vel tanquã tuba exalta vocem laudando
(martyꝛiũ virginis glo.) ſcilicet catharine (iu-
bar) i. maieſtas vel ſplẽdoꝛ diuinus (gẽme p̃-
cioſe) i. catharine. vel potius xp̃i ieſu eius ſpõ-
ſi. nã licet iubar ſit ſtella q̃ ante ſolis oꝛtum Iubar.
naſcitur ſcilicet lucifer dicta qꝺ iubata appeat. ꝛ claritas ſolis vel alicuius ſyderis. ꝛ ſumatur ꝓ
ſplẽdoꝛe auri vel alicuius rei. tñ ꝓ xp̃o melius ſumitur vt in hymno ſcti ioãnis. Iubar affu-
turũ ideſt xp̃m (deſcẽdat in mediũ vt illuſtret) ideſt clarificet (domiciliũ) ideſt habitationẽ
mẽtis nr̃e ſcilicet tenebꝛoſe ideſt obſcure anime clauſe in coꝛpe ſubdito peccatis.

¶ Virgo penis iam attrita
Rotarum patibulo:
Preſentatur premunita
Fidei ſignaculo:
Genu flectit oꝛat ita
Circunſtante populo.

¶ Incipit pãgere martyꝛiũ. Virgo) ſcilicet
catharina (iã attrita) i. fatigata penis. quia Patibulũ ca
prius in carcere fuit ꝛ ſpoliata ſcoꝛpionibus ce- tharine.
ſa fuerat (p̃ſentatur patibulo) ideſt toꝛmento
rotarũ. erat enĩ inſtrumẽtũ q̃ttuoꝛ rotarum
ſeris ferreis: ꝛ clauis accutiſſimis circũſep-
tũ. taliter qꝺ due vno oꝛdine alie vero cõtra-
rio impetu agerentur. vt deoꝛſum dilacera-
rentur coꝛpa ſuper impoſita (preſentatur dico
p̃munita ſignaculo fidei ideſt ſigno crucis
xp̃i ꝛ (flectit genu) humiliter ꝛ (oꝛat ita) ideſt
huiuſmodi oꝛationem facit ad dominum (populo circunſtante) ideſt exiſtente circum.

¶ Ut confirmes ſpem tuoꝛum
Et honoꝛem nominis:
Et elidas ſuperboꝛum
Vim virtute numinis:
Struem deus hanc lignoꝛum
Ictu frange fulminis.

¶ Sequitur oꝛatio beate catharine. ꝛ ſubau-
di o deus ſupplicĩter exoꝛo (vt cõfirmes) ideſt ra-
tã facias (ſpem tuoꝝ) ſcilicet ſeruoꝛũ hoc eſt
meã ꝛ eoꝝ quos ad te cõuerti. vt nullius ſit
irritũ votũ nec vacua poſtulatio (ꝛ honoꝛẽ
nominis) ſcilicet tui (ꝛ elidas) i. effrigas diſ-
ſipes ꝛ deſtruas vi ideſt virtutẽ ꝛ poteſtatem
ſupboꝝ) i. tyranoꝝ me pſequẽtiũ virtute nu-
minis) i. volũtatis tue ꝛ poteſtatis. numen Numen.
licet multipliciter ſumatur: ꝓpꝛie tamẽ volũ- Vergilius.
tas dei eſt. vt vergi. Nõ hec ſine numine di-
uum eueniũt. ideſt ſine volũtate. exoꝛo etiã o deus (frãge) ideſt vt frãgas (ictu) ideſt violen-
tia ꝛ ĩpetu (fulminis) ideſt ignis veniẽtis e celo (hãc ſtruẽ lignoꝝ) hãc machinã rotarũ ſiue
toꝛmẽtũ (ad laudẽ) videlicet tui nõis ꝛ circũſtãtis populi confirmationẽ in fide.

¶ Mox completur mox iunctura
Rotarum diſſoluitur:
Aſtans molis ex preſſura
Populi pars territur.
Pars baptiſmum ſuſceptura
Virgini coniungitur.

¶ Mox ideſt cõtinuo (cõpletur) ideſt pficitur
qꝺ in oꝛatione petijt ꝛ (mox iũctura) i. cõpo-
ſitio rotaꝝ (diſſoluitur) ideſt frãgitur (pars mo-
lis pop.) ideſt remiſſa flexibilis atq; tenera
(aſtans) ideſt preſẽs (territur ex preſſura) i.
ex anguſtia et timoꝛe concutitur ſiue ex diui-
ſione rote que quattuoꝛ milia hominum in-
teremit (et pars) ſcilicet pop. ſuſceptura bap-
tiſmum coniungitur virgini (vt ab ea bap-
tizarentur.

© Biblioteca Nacional de España

Tūc (regis vxor) appoſitio (fides occultata fide) q: vt refert hiſtoria vſq; tunc ſe celauerat (emicat) i. ſplēdet ⁊ micādo dſcēdit (ea. n. dſup aſpiciebat) exprobata ideſt q̄ exprobauit ⁊ dteſtata eſt (deos regis). i. idola mariti ſui (p̄dicat xp̄m regē). ſ. veru; deū eē (et cruciata mām̄is tortis). i. a pectore euulſis iuſſu regis mariti ſui (dimicat) ideſt pugnat ꝑ xp̄o (ſpe cōſtāti) ideſt firma in ꝓpoſito ⁊ fide xp̄i a beata catharina ſuſcepta.

Recte poterit eſſe fide fidēs occultata et ego vidi textum ⁊ quadrat ſenſus ſed meliꝰ fide videns occultata.

Cum regina iubet̄ a rege decollari poſt extorſionē mām̄illaꝝ (offert) ideſt dat caput gladio (et petit vt oro virgis catharine ſuffragetur) ideſt ſuccurrat ſibi veluti apd deū interuentrix (ne frau.) ideſt priuet̄ ſuo p̄mio ideſt laureola glorie. defectu palme ideſt ꝓpter defectū certaminis aut martyrij ſui quia nō tā velox ⁊ tā hilaris currebat ad martyrium. vel hoc dixit timens ne deficeret: ideo reſpondit catharina. ne timeas dilecta a deo quia hodie ꝓ trāſitorio regno mutuabit̄ eternum: ⁊ pro mortali ſponſo tibi im̄ortalem acquires.

Fide fides occultata
Regis vxor emicat:
Deos regis exprobata
Xp̄m regem predicat
Tortis mām̄is cruciata:
Spe conſtanti dimicat.

Decollari cum iubetur
Caput effert gladio:
Petit ſibi ſuffragetur
Virginis oratio:
Et defectu ne fraudetur
Palme ſuo premio.

Ultima pars hymni. in q̄ exortamur ſuffragia btē v̄ginis catharine iplorare. (nos ergo iplore. deuote) ideſt humiliter petamꝰ (ſuffragia) ideſt auxiliū huiꝰ. ſ. catharine et ita ideſt taliter (cōfirmemꝰ) i. fortificemꝰ et ꝯfortemꝰ (mētes). ſ. nr̄as gr̄a catharine (vt corregnemꝰ) ideſt ſimul regnemus (in celeſti patria) ideſt in gloria (regine). ſ. catharine q: regina erat coſti regis filia vel regine dic potius q̄ referat̄ ad vxorem regis maxētij: de qua eſt ſermo in p̄ſ̄ptu.

Huius ⁊ nos imploremus
Deuote ſuffragia:
Mentes ita confirmemus
Catharine gratia:
Ut regine corregnemus
In celeſti patria. Amen.

Carmen eſt quale ſuperius. Caniturq; ad laudes matutinas in feſto beate catharine: proſequitur ſicut ſuperiores hymni.

Quod precedentes: id preſens hymnus nos hortat̄ agere. videlicet decantare martyrium ⁊ laudes beate Catharine dicens (p̄ſens dies expandatur) ideſt conſumatur in obſequium ideſt in gloriam: laudem: ⁊ ſeruitiū (eiꝰ). ſ. catharine (cuiꝰ virtꝰ dilatatur) ideſt extēdit̄ ⁊ multiplicatur (in ore laudantiū) ideſt eiꝰ laudes decantātium) ſi finis et initiū geſtorum) ideſt opum eiꝰ (teneat̄). i. notet̄ hoc ē ſi ſeries ⁊ ordo totiꝰ hiſtorie btē catharine ab initio ad finē vſq; cōſideret̄.

Porphirius hic ſepelinit reginā vxorem impatoris ſecrete. q̄ſtiōe tñ facta. ob eā cauſam multos ad ſuppliciū ꝑtrahi fecit impe-

Preſens dies expandatur
In eius obſequium:
Cuius virtus dilatatur
In ore laudantium:
Si geſtorum teneatur
Finis ⁊ initium.

Verbo vite ſolidatus
Proſilit porphirius

© Biblioteca Nacional de España

Cum ducentis decollatus:
Migrat palme ſocius
Catharine cruciatus
Maturat maxentius.

tor ſed porphirius ꝓrūpens in mediū exclamauit dicēs. ego ſum q̇ xp̄i famulam ſepeliui ⁊ fidem xp̄i recepi. tunc impator iuſſit eū decollari. inquit ergo (porphi. ſolidatus) ideſt fortificatus ⁊ munitus (verbo vite ꝓſilit) i. in medium venit ad moriendū ꝓ xp̄o et (decollatus eſt cū ducentis). ſ. militibus ſuis q̇ ſe eſſe xp̄ianos cōfeſſi ſunt (⁊ migrat) ideſt trāſit de vita preſenti (ſocius palme) ideſt martyrij. ex q̊ (maxētiꝰ imp. maturat). i. mature parat (cruciatꝰ). i. tormenta (catharine.

¶ Imminente paſſionis
Palma hec interſerit
Aſſequatur ieſu bone
Quod a te petierit:
Suo quiſquis in agone
Memor mei fuerit.

¶ Palma) ideſt corona vł martyrio paſſionis (imminēte) ideſt appropinquāte iā (inter). i. ꝓponit ſeu introducit hec q̄ ſequunť (o ieſu bone quiſquis fuerit memor mei in ſuo agone) ideſt in ſua morte vel tribulatione aut neceſſitate (aſſequať qđ a te petierit) me intercedente. hec aūt oratio ſtatim exaudita a deo reſponſum fuit ab angelo. Ueni dilecta ſponſa mea tibi ianua celi eſt apta veni coronaberis. ⁊ his qui te inuocauerint optata preſidia ꝓmitto.

¶ In hoc caput amputatur
Fluit lac pro ſanguine
Angelorum ſubleuatur
Corpus multitudine:
Et ſinay collocatur
In ſupremo culmine.

¶ In hoc ideſt iterea tēporis vel inter ipſaſ orōnes (caput). ſ. catharine (amputatur ideſt auferť (⁊ lac fluit) i. emanat ꝓ ſanguine ideſt loco ſanguis (⁊ corpꝰ ſubleuať). i. rapiť ⁊ eleuať a multitudine angelorū (et collocať) hoc eſt ſepeliť (in culmine ſupremo) ideſt in ſūmitate ⁊ vertice alto (mōtis ſinay) ſina mons eſt eminētiſſimꝰ in arabia Sina.
de quo apł'us ad ga. iiij. ſina mons ē in arabia Apoſtolus.
q̇ cōiunctꝰ eſt ei q̄ nūc ē hierłm ⁊ ſeruit. ⁊c. hoc noīe vrbs meſopotanie nuncupať.

¶ Hec declarat hec explanat
Meritum virgineum:
Quod ex eius tumba manat
Inceſſanter oleum
Cuius virtus omnis ſanat
Langoris aculeum.

¶ Hec) ſcilicet res declarat ideſt aperit (et hec explanat) ideſt manifeſtat (et meliꝰ eē hoc in vtraq; parte. (meritum) ideſt excellētiā (virgineū) ideſt virginis catharine (qđ oleum manat inceſſanter) ideſt ſine ceſſatione (ex tumba) ideſt ex ſepulchro eius (cuius virtus ſanat aculeum) ideſt punctionē ſeu dolorem (omnis langoris) ideſt totius infirmitatis corporee.

¶ Vim doloris corporalis
Ut hec ſanat vnctio:
Sic liquoris ſpiritalis
Mundet nos infuſio
Et eterno temporalis
Dolor cedat gaudio. Amen.

¶ Ut hec vnctio ſanat vim) ideſt violentiam ⁊ penam doloris corporalis (ſic infuſio) ideſt aſperſio) liquoris ſpiritalis). i. ſpiritus ſancti qui concipitur ex anima noſtra (mūdet) ideſt purget nos a peccatis ⁊ (dolor temporalis) ideſt corporee infirmitatis (cedat) ideſt obediat (gaudio eterno) vł potius dic cedat pro recedat. gaudio eterno. ſ. veniente. vt ſicut vnctione corporali ſanantur infirmitates corporis: ita per interceſſionem beate catharine infuſione ſpirituali ſanentur vitia. Amen.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt quale illud xp̄e redēptor omniū. Caniť ad horas veſpti-
nas in feſto beati andree apoſtoli. Cuius martyrium deſcribit: ⁊ petit vt
noſtrarum precum ſtet exauditor.

Gaude ſacrata meritis
Andree tellus incliti:
Geſta reuoluens aurea
Quis petas ad celeſtia.

¶ Sacratiſſimi hymni preſentis materia eſt ð laudibus gl'ioſiſſimi apl'i andree tractare: cuius miracula ⁊ martyriū deſcribit. petitqꝫ ꝑ eius interceſſionē nr̃as p̃ces exaudiri a deo. dicit igiť. O tellus) ex qua oriundus fuit andreas vel intellige achayam (ſacrata) ideſt cōſecrata meritis ādree apoſtoli (incliti) ideſt nobiliſſimi. ꝗd ſit inclitus vide ſupra (gaude) ideſt letare ꝓpter tm̄ patronū

Andreas vnde.

⁊ interpretať andreas decorus ſiue virilis ab andor qđ eſt vir. (reuoluēs) ideſt recenſens (geſta) ideſt oꝑa aurea ideſt miraculoſa andree (ꝗs) i. quib⁹ (petas) ideſt eas (ad celeſtia) ideſt ad celum. ſicut ipſe beatus andreas. alias. que ſpectant hoc eſt que geſta habent reſpectum. ad celeſtia ideſt potius diuina quam humana ſunt.

¶ Ortus iſraelitica
De gente legi ſubdita:
Qua patriarche ſplendida
Fulſerunt ⁊ fit deica.

¶ Ortus ſcilicet fuit andreas (de gēte iſraelitica) ideſt ex populo iſraelitico (ſubdita) i. ſubiecta legi hoc eſt obediēte ſancta ⁊ timoroſa. qua ideſt i q̃ (ſplēdida) ideſt clara (patriarche) ideſt ſcti veteris teſtamenti (fulſerūt) ideſt ſplēduerūt. ⁊ fit. ſ. modo ꝓpť beatū andreā (deica) i. diuina deo dedicata.

¶ Germanus ⁊ clauigeri
Celeſtis aule extitit:
Carnali tam propagine
Quam paſſionis genere.

¶ Extitit ſcilicꝫ btūs ādreas ideſt fuit (german⁹) ideſt frať: nā german⁹: ex eadem tm̄

Germanus. frater.

genitrice eſt teſte varrone: tū̄ confunduntur et poetarū eſt: frater vero oratorū (clauigeri) ideſt petri apl'i clauicularij (celeſtis aule) ideſt paradyſi (tam ꝓpagine) ideſt generatione carnali. quam genere ideſt imitatiōe paſſionis quia vterqꝫ crucē ſubijt ꝓ xp̄o.

¶ Viteqꝫ ſpargens ſemina
Pellebat procul delubra:
Egeā purgans lauacro
Plebem ſacranſqꝫ domino.

¶ Spargēs ſcilicet ſctūs andreas ideſt extēdēs multiplicāſqꝫ (ſemina vite) ideſt doctrinā xp̄i que eſt verbuꝫ dei (pellebat) ſimplex ꝓ cōpoſito ideſt expellebat procul deteſtando (delubra) ideſt deos. ſeu idola gentiliuꝫ.

Delubrum.
Hieróym⁹.
Vergilius.

aut (delubra) ideſt templa vel loca ipſis idolis dedicata. nam ſecundū Hieronymū ſuꝑ iohel. delubrum pro templo ponitur. inquit enim vniuerſa donaria in delubro eius conſecrarunt. et Vergilius. quid delubra iuuant (purgans) ideſt lauans ſeu potius lauare cupiens (egeam proconſulem (lauacro) ideſt in fonte baptiſmatis (qꝫ) ꝓ ⁊ (ſacrans) ideſt conſecrans et mundans (plebem domino.

¶ Denos quater exanimes
Eiectos maris fluctibus:
Mortis tulit e faucibus
Vite donauit vſibus.

¶ Deſcribit hymnus miraculum a beato ādrea factū. dicit eni (andreas. ſ. tulit) ideſt abſtulit (e faucib⁹ mortis) ideſt ab ip̄a morte nam iā erant ſuffocati (quaterdenos) . ſ. iuuenes qui venerāt nauigio: vt audirent doctrinam apl'i. et a diabolo ꝑ cōcitationē mari ſuffocati ſunt (exanimes) ideſt iā mortuos) alibi iuuenes ⁊ non exanimes (eiectos) ideſt expulſos (a fluctibus maris ⁊ donauit) eos ſcilicet (vſibus vite) ideſt dedit vitam ſuſcitando eos.

¶ Egeaqꝫ proconſule
Furente contra dominum:

¶ Et quia in reſurrectione. xl. viroꝝ copioſa populi multitudo creſcebat: baptiſmum recipiendo. et vxor egee erat iam cōuerſa ad

Crucis tulit ſuſpendium
Reddidit celo ſpiritum.

xpm (tullit).i.ptulit andreas (ſuſpēdiū).i.ſuſpēſionē crucis. nā ſuſpēdiū p ſuſpēſione ponit. vl' ſuſpēdio vitā finiuit.i pēdēdo iter ſect9 ē. egea.i.p egeā. pcōſulē ſu. (cōtra dn̄m) tn̄ biduo viuēs in cruce multos cōuertens (reddidit).i. emiſit ſpūm celo.i.ad celū et hoc e gea pcon. adhuc ⁊ contra dominum furente.

Suſpēdiuȝ.

¶ Nunc te precamur agie
Noſtra libenter ſuſcipe:
Uota ferqȝ remedium
Tollendo moles criminum.

¶ Petit deniqȝ eius interceſſioneȝ. o agie.i. o ſancte andrea. agios dicit ab. a. qd eſt ſine ⁊ gis vel geos qd eſt terra q̄ſi ſine terra aut pur9. et dr latine agi9. a. uȝ.i. ſctūs. a. uȝ. (p̄camur te nunc ſuſcipe).i. vt ſuſcipias (libēter. vota nr̄a) qȝ pet fer.i. da. (remediū tollēdo).i. abſtrahēdo a nobis (moles criminū).i. moleſtias ⁊ faſtidia peccatorum.

Agios ⁊ vn̄.
Agi9. a. uȝ.

¶ Laus honor pax ⁊ gloria
Dicatur ab eccleſia:
Sit trinitatiqȝ vnice
Conſtans eterno ſedere.

¶ Laus honor pax ⁊ gloria dicatur ab eccleſia ⁊ ſit trinitati vnice.i. deo trino ⁊ vno (qȝ pro ⁊ conſtans).i. conſtantia ſit etiam eterno ſedere.i.p infinita ſeculoꝝ ſcl'a amē. aut conſtans ideſt conſtanter.

¶ Carmē eſt q̄le ſuperius. Canit ad horas matutinas eiuſdem feſti beati andree cuius martyrium deſcribit ⁊ auxilium implorat.

Poſt petrū p̄mum principem
Andreas eſt apoſtolus:
Salutis verbum predicans
In achaya prouincia.

¶ Martyrū beati andree ⁊ ea q̄ in eodem contigere deſcribit preſens hymn9: vt nr̄ titulus demonſtrat ⁊ in textu continetur (andreas eſt apoſtolus p̄m9) ideſt ſecūd9. poſt petrū.ſ. germanū eius (primū principeȝ).ſ. eccleſie. nā ipſe fuit fundamentuȝ eccleſie qr tu ē petr9 ⁊ ſup hāc petrā edificabo eccleſiaȝ meā. fuit eni beat9 andreas poſt petrū fratrē vocat9: ⁊ primo poſt eū conuerſus ad xpm (p̄dicās verbū) ideſt doctrinā ſalutis (in puincia achaya) ſic dicta. eſt autē achaya regio grecie vndiqȝ circūſepta mari preterqȝ a ſeptētrione: cui9 caput eſt corith9 ⁊ eſt dicta ab acheo. hec etiam vt herodoto placet: danaa dicta fuit. vnde achei ⁊ achiui dicūtur greci. Ouidi9. Ah quotiens dices quam pauper achaya noſtra eſt.

Achaya et vnde.
Herodotus
Ouidius.

¶ Captus in patras opido
Traditur diro carceri:
Ferali pena ceditur
Tortor calet veſania.

¶ Captus.ſ. beatus andreas (in opido patras).i. in ciuitate patrarū. declinat autem patre. arū. ⁊ eſt ciuitas achaye cui9 meminit plini9 libro. iiij. (tradit).ſ. ab egea (carceri diro).i. crudeli ⁊ (cedit).i. punit (pena ferali).i. mortifera (⁊ tortor).ſ. egeas vel carnifex eū pcutiens (calet).i. icēdit (veſania) ideſt vecordia: crudelitate: ⁊ furia animi incenſi ingerendo penam martyri dei.

Patre. aruȝ.

¶ Dilaniatus ictibus
Ligno crucis ſuſpenditur:
Biduo viuens non ceſſat
Fidem docere populum.

¶ Dixerat quod tortor calebat veſania nā dilaniat9).i. dilacerat9 ictib9.i. flagellis. qr xx. hominib9 ceſus prius (ſuſpēdit).i. crucifigit (ligno).i. in ligno crucis et (viuens biduo.i per ſpaciū duorū dierū in cruce (non ceſſat docere pop. fidē).ſ. catholicam.i. iſtruere populum in fide catholica.

¶ Clamor plebis attollitur
Charus deo expoſcitur:
Reddatur iuſtus innocens
Sanctuſqȝ bonus queritur.

¶ Quia in cruce poſitus biduo ſuperuixerat andreas ideo (clamor plebis) ideſt toti9 populi (attollitur) ideſt inſurgit ⁊ eleuat cōtra egeā (⁊.ſ. char9) ideſt dilect9 deo ⁊ hominibus andreas (expoſcit) i. petitur a populo ⁊ dico q. cl. pl. attō. (vt iuſtus ⁊ inocens

© Biblioteca Nacional de España

reddatur).ſ.populo vel in libertatem redigatur.que pro et (ſanctus et bonus queritur) ideſt inquiritur.ſ.ad eius doctrinam inſequendum alias.bonis ideſt a bonis.

¶ Fallax.ſ.egeas motus querimonijs populi (properat).i.currit (ad patibulum).i.ad crucē in qua ſanctus andreas erat (quaſi ad ſoluendū).i.ad diſſoluēdū apl'm et deponēdū de cruce et martyr.ſ.andreas deuotus.i.deuote patiēs pro amore xpi (in penis arctioribus) hoc ē grauiſſimis et valde crudelibus: orat hoc ē orationē facit ad deū: ne ſineret eū viuū de cruce deponi: niſi prius acciperet ſpūm eius.hāc orōnem tradit aug9.li.de penitētia.hic verſus cum ſequenti eſt ligatus.

¶ Fallaxque ad patibulum
Quaſi ſoluendum properat:
Deuotus martyr in penis
Orat ne arctioribus.

¶ Dico que apoſtolus orat dominū ne egeas (impius reſoluat).i.diſſoluat et tollat eum (loris).i.ex ligaminibus illis quibus ligatus pēdebat in cruce (poteris modo dicere arctioribus quia hic verſus vt dixi cum ſuperiori ligatus eſt (populus tñ volebat eum deponere.ſed orōne facta nubes circūfulſit eū: et migrauit ad dñm.tūc maximilla vxor egee ſepeliuit eū honorifice.ex eius aūt monumēto māna expirat.egeas vero domū rediēs: a demonibus arreptus expirauit. et tūc frater egee nomie ſtratocles (indeptus).i.particeps (diuini muneris) vel potius dic indeptus.i.adeptus et aſſecutus partē.ſ.diuini muneris. Indeptus aūt ne te lateat lector.ab indepiſco.is. vel indepiſcor.eris.naſcitur quod eſt vſurpo.aſſequor.adepiſcor.plautus in aul'. Neque partem tibi ab eo cui ſit indepiſces neque furē excipies.hinc etiā indepto.as.frequentatiuum. Varro. Neptem aliquam indeptauit hereditatis.indeptus ergo.q.iam ſpū ſancto illuminatus (inſtigat) ideſt properat ad fratrem (iurgijs) ideſt reprehenſionibus (et iuſtis querellis.

¶ Loris reſoluat impius
Diuini indeptus muneris:
Frater inſtigat iurgijs
Iuſtiſque querimonijs.

Indeptus. Indepiſcor. Plautus. Indepto.as.

¶ Hec ſunt verba ſtratoclis fratris egee que cū videret eū arreptum a demonibus: nihil voluit accipere de rebus eius dicens (o egea crudeliſſime que tua ſunt eant tecū (quia ſufficit mihi xps ieſus (vt refert eius hiſtoria) gloria aūt eius.ſ.andree cōp.i pfecta eſt quia migrauit ad dñm.hoſte callido.i. iniquo egea deuicto.i.ſupato et obruto cum ſuis idolis.

¶ Eant tecum que tua ſunt
Egea crudeliſſime:
Completa eius gloria
Deuicto hoſte callido.

¶ Ecce pro concluſione in preſenti parte apud deū eius auxiliū iplorat dicens.ergo.i. quia tā glōioſe curſum vite ſue conſumauit andreas (imploret).i.obtineat et ſuis meritis veniā conſequatur (pro nr̄is actibus).i. pro nr̄is opibus ſeu peccatis (vt mereamur in fine) ſcilicet vite nr̄e (conſequi pmia ſctā) i.glīam eternam et ſanctorū conſortium. Amen.

¶ Imploret ergo meritis
Suis pro noſtris actibus:
Vt mereamur conſequi
Sancta in fine premia
Laus honor.etc.vt ſupra. Amen.

¶ Carmen eſt dimetrū iambicū cacometrū. Canit̃ in feſto ſcti nicolai ad veſperos. Cuius vitā cōmendat. et miracula deſcribit.

¶ Laudes glorioſiſſimi patroni nr̄i nicolai in preſentiarū verſantur: eius eni miracula tā ab ineunte etate ppetrata: quam poſt mortē facta: examuſſim deſcribit pſens hymnus: eumque ad nr̄m erga deum fauorem inclinat.ſed nota pmo quod dictus eſt nicolaus.a nicos quod eſt victoria.et leos.quod ē populus.quaſi victoria populi.i.vitiorum vel eo quia multos populos docuit fugere vitia.fu it aūt ciuis patere vrbis licie.pater eius epiphanius: mater vero Ioāna dicta eſt: claruitque i nenar-

Quare dictus ē nicolaus.

¶ Exultet aula celica
Letetur mundi machina:
Dum refert ſolis orbita
Nicolai ſolēnia.

© Biblioteca Nacional de España

rabilibus virtutibus: vt eiꝰ hiſtoria repreſentat (Aula ergo celica) ideſt celum ipſum quod quidem celicolũ habitatio eſt (exultet). i. leteẛ (et machina) ideſt factura mũdi ideſt ipe mũdus (leteẛ). i. gaudeat (dum orbita ſolis). i. reuolutio anni hunc diem ãnuatim repreſentans. de orbita vide in hymno magdalene (refert). i. repreſentat (ſolẽnia ſancti nicolai.

¶ Qui vagitus infantie
Decorauit mirifice:
Dans virtutum primordia
Inter ortus crepundia.

¶ Qui. ſ. nicolaus (decorauit). i. illuſtrauit (vagitꝰ). i. voces ⁊ lachrymas (infantie ſue (quãdo nec poterat: nec ſciebat loq̇. nam vagire ꝓpriũ ẽ vocis iſantiũ: dũ plorãt. ide ẽ vagitus ꝓ vocibꝰ ſeu fletibꝰ infantiũ. ⁊ ẽ verbũ ſumptũ a ſono vagiẽtis. ſic eni antoniꝰ nebriſſenſis magiſter meꝰ i ſalutatione patrie ſue. Uagituſq; meus audiȷ̄ iſte locus (dans primordia) ideſt ṗncipia virtutũ ⁊ miraculoꝝ (inter crepũdia). i. inter cunas ipſas ſeu ornamẽta infantiũ (ortus). i. natiuitatis ſue. Crepundia dicuntur prima munuſcula que dantur pueris vt ſunt faſciole: veſtes: bulle. coralia. enſiculi: crepitacula. ⁊c̃. hec calepinus. — Uagio. Uagitus. Antoniꝰ nebriſſenſis. Crepundia.

¶ Quarta cum ſexta feria
Semel ſuggebat vbera:
Jam in etate tenera
Hac vſus abſtinentia.

¶ Signat miracula facta inter ortꝰ crepũdia ſancti nicolai dicẽs ꝙ (quarta feria). i. i die mercuriȷ̄ (⁊ in ſexta). i. in die veneris. ꝺ feria dixi in principio hymnorum (ſug. i. lactebat ſemel vbera) ideſt mamillas matris. Nota quod dicimus lacteo lac ſugo: lacto lac prebeo nato. (iam) ideſt extunc a pueritia (vſus hac abſtinentia in etate tenera) ideſt in infantia ſua.

¶ Cuius tumba fert oleum
Matris oliue neſcium:
Quod natura non pertulit
Marmor ſudando parturit.

¶ Signat miracula poſt eius mortez dicẽs (cuiꝰ tũba). i. cuius ſepulchrũ (fert). i. dat ⁊ manat (oleũ neſciũ oliue matris). i. nõ naturaliter ſ; miraculo ſe factũ. ideo ſubdit (marmor. ſ. tũbe parturit) ideſt emittit (ſudãdo) ideſt per ſudorem (ꝙ natura non pertulit. i. non produxit.

¶ Preſta pater ingenite
Jeſu cum ſancto pneumate:
Ut nicolai precibus
Celi iungamur ciuibus.

¶ O pater ingenite). i. non genite. quia vt ſcribiẛ in ſimbolo athanaſiȷ̄: pater a nullo eſt factus nec creatꝰ nec genitꝰ (p̄ſta). i. cõcede (o ieſu. i. o fili ſaluator nr̃ p̄ſta etiã (cu; pneumate ſancto). i. cũ ſpũ ſancto (vt iũgamur ciuibus celi). i. coniungamur ſanctis i celo. et hoc (precibus) hoc eſt interceſſione ſcti nicolai) patroni nr̃i. ſed nota quod pneuma. atis. grecum nomen eſt latine aute; ſonat ſpiritus ſeu flatus. inde pneumaticus ſpiritualis. vnde etiam pneumatica organa dicuntur ſpũalia. ply. li. xix. E puteo particis pneumaticiſq; organis tollendo. — Pneuma.

¶ Carmen eſt quale ſuperius. Canitur ad horas matutinas eiuſde; feſti beati nicolai.

O Uenerande pontifex
Pius nec tardus opifex:
Cunctis: qui corde credulo
Te querunt in periculo.

¶ Hic qui ꝑ ſe hymnus appꝫet: fruſtu; ẽ p̄cedẽtis in eo autẽ beatũ nicolaũ exoratum inducit: vt ſtet aduocatꝰ oibus q̇ eum i periculo q̄runt. vt ſecu; in gl'ia letentur. inquit ergo (o pontifex). i. o p̄ſul (venerãde). i. digne venerationis maxime: veluti q̇ angelica voce fuit cõſecratꝰ in ep̄m mirrhee ciuitatis. Pontifex aũt ſacer magiſtratꝰ vt inquit ſceuola a poſſe ⁊ facere dictus. vel vt inquit Uarro a põte. q; ſubliciꝰ pons a põtificibꝰ factꝰ eſt ṗmũ. ⁊ reſtitutꝰ ſepe. ⁊ erant maiores ⁊ minores: inter quos ſũmus põtifex dictus eſt maximus. qȯ ſit iudex omniũ q̄ ad religionẽ ꝑtinẽt. Numa enim vt tradit liuiꝰ pontificẽ fecit: eiq; oia ſacra: ⁊ iura publica ⁊ priuata ſub — Pontifex. Sceuola. Uarro.

© Biblioteca Nacional de España

Opifex. iecit (opifex) ideſt adiutor ⁊ videt̄ ab oꝑa deduci. ⁊ artificē atq̄ oꝑatorem ſignificat. nō modo rerū: ſed etiam verborū: pōt etiam dici q̄ſi opē ferens. (piꝰ ⁊ non tardꝰ) ſubueniendo in neceſſitatibus: tam in vita quā poſt mortem (cunctis qui querūt te) ideſt inuocant te (in periculo) ⁊ hoc corde credulo hoc eſt credenti ⁊ perfecto.

¶ Et quia tu eſt piꝰ opifex (aufer) .i. amoue a nob̄ vel a cunctis (qui q̄runt te diſpendia) .i. dāna vl' ꝑicula (mortis) diſpēdiū enī
Diſpendiū. dicimꝰ quod incuria vel negligentia: aut inmoderatione diſpēdimus. vñ terē. Ut ineat grām ſine ſuo diſpēdio: ⁊ mihi proſit. (et cōfer) ideſt da nob̄ ſtipēdia .i. p̄miū ⁊ remunerationē certaminis vite. ſ. huiꝰ nr̄e ⁊ eſt ſtipēdiū aes militare. ſeu p̄miū qd̄ militibus dat̄.
Stipendiū. ⁊ eſt cōpoſitū nomē ab ſtipe: ⁊ pēdo. quaſi ſtips pōderata. ſtips aūt ab antiq̄s dicebat̄ aes.
Stips. q̄r antequā ſignatū eſſet nō numerabat̄ ſed pōderabat̄. Preſta pater ingenite vt ſupra.

¶ Aufer mortis diſpendia
Confer vite ſtipendia:
Ut poſt carnis exilia
Tecum ſimus in gloria.

¶ Carmen eſt quale illud primo dierum. Canit̄ ad laudes matuti. in eodem feſto glorioſiſſimi patris noſtri Nicolai: per cuius interceſſionē petimus ab eo noſtrorum criminum condonationem.

¶ O ieſu redēptor omniū) .ſ. fideliū (⁊ corona) .i. remuneratio ⁊ p̄miū (ꝑpes) .i. ꝑpetua in eternū duratura (p̄ſulū) .i. pōtificū. (faueto) .i. ſuccurre ⁊ fauorē p̄ſta (clemētius) .i. ſolita pietate ⁊ maxima clemētia (nr̄is precibus) .i. nr̄is orationibus: fuſis in hac die. ſ. ſolēnitatis ſancti nicolai glorioſiſſimi.

Ieſu redemptor omnium
Perpes corona preſulum:
In hac die clementius
Noſtris faueto precibus.

¶ Dico qd̄ ſuccurras nob̄ clemētiꝰ in hac die. ſ. in q̄ (cōfeſſor almus) .i. ſctūs nicolaus (cōfeſſor tui ſacrati noīs) q̄r te ipm̄ predicauit (claruit) .i. clarificatꝰ eſt: ⁊ ſplēdidus factꝰ (cuiꝰ ſolēnia) .i. cuiꝰ feſtū (annua) .i. ānīuerſaria q̄ ſingulis ānis ꝑueniūt (plebs deuota) .i. humilis celebrat .i. veneratur.

¶ Tui ſacrati nominis
Confeſſor almus claruit:
Cuius celebrat annua
Deuota plebs ſolēnia.

¶ Qui ſcilicet ſanctus nicolaus (reſpuēs) ideſt paruipendens (rite) ideſt recte (gaudia caduca) ideſt tranſitoria (huius mundi) in quo tā miſere ⁊ calamitoſe vitam ducimus (letus) ipſe cū angelis (celeſtibus) ideſt curie celeſtis ciuibus (potitur premijs) .i. perēniter gloria celeſti fruitur.

¶ Qui rite mundi gaudia
Huius caduca reſpuēs:
Cum angelis celeſtibus
Letus: potitur premijs.

¶ O .ſ. deus benigne) .i. o redēptor miſericors ieſu xp̄e. benignus. a bonꝰ deducitur. ⁊ ꝓprie eſt q̄ bonis ⁊ dignis largit̄. ⁊ eſt dictio cōpoſita ex bono ⁊ gignendo. vnde be-
Benignus. nignā terrā dicimꝰ: fructꝰ abūde reddētem. ply. de egypto. Nulla eſt benignior tellus:
Plinius. nullus ager fertilior. (cōcede nobis ſequi) .i. imitari (veſtigia) .i. exēpla mores ⁊ vitā huius. ſ. nicolai. ⁊ huius p̄catu .i. p̄cibus ⁊ interceſſione (dimitte) .i. parce ⁊ remitte ſeruulis (noxam) ideſt culpam ⁊ peccatum.

¶ Huius benigne annue
Nobis ſequi veſtigia:
Huius precatu ſeruulis
Dimitte noxam criminis.

¶ Concludit ad laudem dei (o xp̄e) appoſitiue. rex pijſſime ideſt magne miſericordie (gloria ſit tibi) q̄ꝫ pro ⁊ patri cum ſpiritu paraclito ideſt bono ⁊ conſolatori nunc ⁊ in ꝑpetuum. Amen.

¶ Sit xp̄e rex pijſſime
Tibi patriq̄ꝫ gloria:
Cum ſpiritu paraclito
Et nunc ⁊ in perpetuum. Amen.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Carmen eſt alemani[...] [...]icũ trimetrũ hypercatalecticum. Canit i feſto beate ꝟginis ⁊ [...] [...]lalie. cuius martyrium laudeſq; pſeqt.

Germine nobil[...] [...]lalia
Mortis ⁊ indole nobilior:
Emeritam ſacra virgo ſuam
Cuius ab vbere progenita eſt
Oſſibus ornat amore colit.

¶ Si antehac candide lector hic glorioſe virginis eulalie hymnꝰ: rubiginoſus inormis ac pinde obſcurꝰ itonuit. nõ culpa ſua ſed i cauſa fuit auctor ignotꝰ. ⁊ idiſcuſſa carminis q̃litas. q̃ eum turgiduȝ: ⁊ ãpuloſum reddiderſit. nũc vero nr̃a ope ſecurus publica tendat. donec veniat in mediuȝ antoniꝰ nebriſſenſis lumẽ hiſpanie ſuper prudẽtiũ. auctor eſt aurelius prudẽtius clemẽs: q̃ hãc odẽ in laudẽ glˀioſe virginis Eulalie cõpoſuit. multiiugã nãq; eius laudẽ celebrãdo: martyriũ ſuũ abundanter explicat et miracula. laudatq; illã primũ a nobilitate patrie ⁊ generis. dicit deide qḋ ab ineũte etate ȯdit idolẽ ſeu ſpecimẽ ad moriendũ pro religione xp̄i. continet ode. xliij. verſus: cõpoſuit etiã prudentiꝰ hymnũ. ſ. ales diei nuncius. ⁊ nox ⁊ tenebre. quos canit eccleſia. qualitas ergo erit. Metrũ eſt alemaniũ dactylicũ trimetrũ hypercatalecticuȝ conſtãs tribus dactlis ⁊ ſemipede ⁊ ſcãdit̃ ſic. germine. nobilis. eulali. a. ſillaba iſta vltima dicit̃ ſemipes ſeu ceſura. Erit aũt ordo (eulalia) virgo illa ſanctimonialis (nobilis) ideſt venerabilis ⁊ clara (germine). i. in genere vel generationis pricipio. fuit eni nobilibꝰ orta parentibꝰ: quo ad ſeculi põpã ⁊ (nobilior) i. excellẽtior (indole) i. pſtantia ⁊ futura virtute ſeu ſignificatione mortis. ſ. future ꝓ xp̄o ſpõſo ſuo. nam ab infantia ſua p donatũ preſbyterum inſtructa in dei laudibꝰ pſeuerabat (ſacra virgo ornat) ideſt decorat (oſſibꝰ). ſ. ſuis quia ibi ſepulta eſt (⁊ colit amore). ſ. exercẽdo miracula (emeritã ſuã). i. ciuitateȝ emeritenſem extra quam paſſa eſt martyriũ vt refert hiſtoria. cuiꝰ ab vbere. ideſt a cuiꝰ vbertate ſeu fertilitate (ꝓgenita). i. ꝓpagata ẽ. nã fuit oriũda a villa q̃ dr̃ prociano: vltra emeritã miliario fere xxxviij. Emerita aũt auguſta hiſpanie opidũ ſeu ciuitas eſt ad luſitaniã ſpectans. Emerita.

¶ Proximus occiduo locus eſt
Qui tulit hoc decus egregium
Urbe potens. populis locuples:
Sed mage ſanguine martyrij
Uirgineoq; potens titulo.

¶ Topographia vtit̃ q̃ deſcriptio loci dicitur nã deſcribit locũ q̃ tantũ ꝓtulit decus. ⁊ eiꝰ fertilitatẽ deſignat. dicẽs (locus q̃ tulit) ideſt ꝓtulit ſeu ꝓgenerauit (hoc decꝰ) ideſt ſctãȝ eulaliã egreg. i. eminẽs ⁊ pſtans (naȝ) qḋ ex toto grege eligit̃ excellẽs: egregium dicimꝰ. terentiꝰ forma egregia ⁊ etate integra (eſt ꝓximꝰ). i. ꝓpinquꝰ ⁊ cõiunctus (occiduo). i. occidẽti ſoli. Nã luſitania q̃ eſt pars vlterioris hiſpanie in europa occeano occidẽtali alluit̃ in q̃ eſt ciuitas emerita ⁊ portugallie regnũ (potens vrbe) ſcilicet emerita. vel vrbe ꝓ vrbibus eſt locus illius regionis potẽs. vt ſit ſingularis numerꝰ ꝓ plurali. ⁊ erit tapinoſis figura (locuples) i. abũdãs pplis (ſȝ mage) i. magis potẽs (ſanguie martyrij) q; ꝓ ⁊ titulo ꝟgineo. i. laude ⁊ dignitate ꝟginis eulalie. nã p trãſlationẽ bene ſumit̃ ꝓ laude ſeu dignitate: licet dicat̃ a tuendo titulus. Egregiꝰ. a. um. Tapinoſis.

¶ Curriculis tribus atq; nouem
Tris hyemes quater attigerat:
Cum crepitante pyra trepidos
Terruit aſpera carnifices
Supplicium ſibi dulce rata.

¶ Signat q̃ tẽpore ſue etatis ad paſſioneȝ cucurrit btã eulalia dicẽs: qḋ (eulalia attigerat q̃ter) aduerbiũ eſt. tris hiemes. i. duodeci hiemes hoc ẽ duodeci annos. pars ꝓ toto. tris ꝓ tres accuſatiuꝰ pluralis eſt. vergi. tris littore ceruos ꝓſpicit errãtes. numerat aũt ab hyeme potiꝰ quã ab alia parte anni q: annus ingreſſum ⁊ terminum accipit ab hyeme (curriculis tribꝰ atq; nouẽ). ſ. trãſactis ideſt tribus atq; nouẽ reuolutionibus ãnox finitis idẽ p diuerſa. nã vt refert hiſtoria iã fere decimũ tertiũ etatis annũ intrabat (cum aſpa). ſ. eulalia q̃ ad ſe in patiẽdo vel quia increpabat calphurnianuȝ atq; torto[r]es ipſos (terruit carnifices) i. tortores ipſos trepidos. i. pauidos vel feſtinos. vergi. ene. iij. hic me duȝ trepidi crudelia limina linquunt imemores ſocij vaſto cyclopis in antro. Seruius ibi trepidi. i. feſtini (pyra) ideſt in rogo crepitatẽ ideſt Trepidus. Uergilius. Seruius. Pyra.

© Biblioteca Nacional de España

crepitum faciēte .ppter ligna ardentia. in his aūt an[...]tuorū corpora cremare cōſue-
uerunt (rata) ideſt q̄ credidit ⁊ imaginata eſt ſuppli[...] ⁊ incendium equulei cū la
padibus ardētibus circa eius latera appoſitis: eſſe [...]bi.

¶ Jam de[...]t prius indicium
Tendere ſe patris ad ſolium
Nec ſua membra dicata toro
Ipſa crepundia repullerat
Ludere neſcia puſiola.

¶ Jam dederat). ſ. ſctā eulalia pri⁹. i. ab in eunte etate idiciū. i. demonſtrationē ⁊ ſpem ſe. ſ. velle tēdere. i. ꝑ martyriū ire (ad ſoliū) ideſt ſedē ⁊ tribunal patris. i. dei oipotētis. nec dicata ſubaudi dederat idiciū (membra ſua nec dicata) i. nec dedicanda. ſ. eſſe (toro) ideſt viro hoc ē qd nemini nuptura erat. ſed virginitatē obſeruatura (nā puſiola) ideſt puellula diminutiuū eſt. repullerat ꝑus (ipſa crepundia) ideſt ꝑma munuſcula. vt crepitacula q̄ danf pueris. de quibus dixi ſupra ī hymno ſancti nicolai (neſcia ludere) ideſt q̄ neſciuit ludere aliqua re. ſ. canere vel iocari vel pulſa re quo ad ſeculi pompam veluti alie ſolent.

¶ Spernere ſuccina. flore roſas
Fulua monilia reſpuere
Ore ſeuera. modeſta gradu
Moribus ⁊ nimium teneris
Caniciem meditata ſenum.

¶ Neſciebat btā eulalia ludere nec delectabaf illis q̄bus cetere puelle delectabanf nā ſpnere ideſt ſpnebat infinitiuus ꝑ preterito impfecto ſuccina ideſt electrū deſudās ab arborib⁹. vulgo dr̄ ambar. vt puta ex q̄ fiūt linee calculoꝝ ⁊ etiā ſpnere (roſas flore). i. cū flore ſuo. vel alio q̄uis. ⁊ reſpuere ꝑ reſpuebat monilia. vulgo dicif cadēa o collar de oro. fulua ideſt aurea ⁊ hoc q2 erat. ſ. ſeuera ideſt grauis (ore) ideſt aſpectu (poteris etiā dicere ſeuera ſpnere. i. ad ſpnendū) ⁊ (modeſta). i. honeſta ⁊ tēperata (gradu). i. inceſſu ⁊ meditata. i. q̄ in mēte habuit vel imitata ē caniciē ideſt grauitatē ſenū. nā dr̄ in libro ſapiētie. cani aūt ſunt ſenſus hoīs. ⁊ etas ſenectutis vita imaculata morib⁹ nimiū teneris q2 ſupra dixit puſiola.

Marginal note: Succinum.

¶ Gloria magna patri ⁊ genito
Spiritui ſimul ipſa ſacro
Qui deus vnus ⁊ omnipotens
Cuius amore ſit eulalia
Nunc celebrantibus ꝓpitia.

¶ In prudētio nō eſt hic finis hymni: ſed iſte. ſic venerarier oſſa libet. Oſſibus altare ipoſitū. Illa dei ſita ſub pedibus. Proſpicit hec populoſq3 ſuos. Carmine propiciata fouet. hūc aūt finē ego hic appoſui. glīa magna patri ⁊c̄. littera eſt clara. hec habui ſuper hymnū ſctē eulalie: ſi tamē nō certū arripui iter: ſatis eſt ponere ſapiētē in via a qua propter ſentes alienus erat. dixi.

¶ Carmen eſt quale illud iam lucis orto ſydere. Canitur ad horas matutinas in feſto beate eulalie.

Nunc glorioſe virginis
Hic concinamus gloriam
Eulalie vt precantium
Celo reſeruet premium.

¶ Hunc hymnum rogat⁹ cōpoſui vt cātaref in hac dioceſi Hiſpalitana ad ho. mat. ⁊ ꝓpterea breuiter ordinē textus delibādū prepono. Sed nota q̄ ex eius materia ꝑmo incitamur ad celebrādam glīam beate eulalie quā de dilectione dei laudam⁹ ⁊ fauorē eius erga deū petimus. ergo (nos ꝯcinam⁹ nunc) i. ſimul cantem⁹ (glīam virginis glīoſe eulalie) neceſſitate ductus poſui trocheū ꝓ ſpondeo vel iābo vt nomē virginis non abijceref a carmine (vt reſeruet) ideſt cōſeruet (in celo) premium precantium) ideſt feſtum glorie ſue celebrantium.

¶ Hec nāq3 xp̄m fortiter
Dilexit ⁊ pro munere

¶ Hec nāq3 ſcilicet Eulalia virgo (dilexit) ideſt amore proſecuta eſt maximo xp̄3 ⁊ ꝓpterea benignus conditor ideſt legiſer chriſt⁹

© Biblioteca Nacional de España

Vite perēnis gaudium
Confert benignus c... ...toꝛ.

¶ O virgo dulcis vernula
Que ſic negaſti peruigil:
Pompam nocendi peſſimam
Necnon minas calphurnij.

¶ Fac nos pꝛecantes ſurgere
In moꝛte lapſos criminis:
Saluatoꝛ vt iam ſeculi
Noxas remittat ſeruulis.

¶ Patri deo ſic mittimus
Laudes: ſimul paraclito:
Sancto decus ſit filio
Qui regnat in perpetuū. Amen.

magnificus plaſmatoꝛ rerū omniū (cōfert ꝓ contulit. i. dedit. (gaudiū perēnis vite) i. patrie celeſtis ⁊ hoc pꝛo munere ideſt ꝓ remuneratione ſui certaminis legitimi.

¶ Ecce ad eius auxiliū petendū vertimur modo (o v͛go dulcis vernula) .i. dulcis xp̄i ſerua (que) exiſtēs ſcilicet (ꝑuigil) ideſt vigilans erga cuſtodiā virginitatis ⁊ legis xp̄i (negaſti ſic) ideſt tam viriliter (pompā peſſimā nocendi) ideſt delectationes mundi q̄ tibi nocere poterant (necnon) ideſt etiā minas calphurnij. ſ. iudicis. pꝛo calphurniani ꝓpter metrum.

¶ Fac o beata Eulalia (nos pꝛecantes lapſos) ſcilicet ꝓpter conſuetudinem peccandi (in moꝛte criminis) ideſt peccati (ſurgere ſcilicet ab eo vt ſaluatoꝛ ſeculi) ideſt xp̄s qui ſeculum redemit (remittat noxas) ideſt culpas (ſeruulis) tuum fauoꝛem petentibus.

¶ Gratiarum actio eſt. ſic mittimus d͞o patri laudes (ſimul) ideſt pariter (paraclito) i. ſpiritui ſancto. necnon ideſt etiam decus ſit filio qui regnat. ſ. cum patre ⁊ ſpū ſancto in perpetuum ideſt in eternum ⁊ ſine fine.

Petrus delgado ad lectoꝛes.

¶ Accipite candidi lectoꝛes veſtri Petri delgado in pꝛopꝛios ſanctoꝛum hymnos tenuem: ac ieiunam enarrationem: cum reliquis ānotatiunculis. que non facile veſtros oculos ꝑtrāſibunt. ſuſcipite inquam munuſculum ſpecie paruum: ſed charitate magnum (vt inq̄t Hieronymus) cupio enim ꝓdeſſe ⁊ ad id pꝛeſtandum vires non mihi ſuppetunt. ſed ſi effeceritis vt ꝓ̄ma hec fetura veſtrum animum non repꝛimat: et ſi vobis gratam eſſe intellexero: animū eternitatis amoꝛe flagrantem: ⁊ ad altioꝛa currentem: admotis calcaribus impellā. quandoquidem non recte ſcribentibus etiam gratia debetur. ſaltem vt alios excitēt ne moꝛe pecudum (vt ait cicero) offi. ꝓ̄mo. vitam ſub ſilentio tranſcurrant. Quid enim dulci⁹ vt inquid mantuanus ille homerus: quam factis extendere famā? non quippe ob aliam cauſā generoſa illa antiquitas noctes dieſq; elabōꝛabat: niſi vt poſteritati conſuleret. ⁊ longe quidem melius mecum actum eſſet. quam in receſſu ⁊ ſecreto ſtudio deliteſcere. ſi maturius me ...lingue rubiginem amitterem ſerpētinis dūtaxat indoctoꝛum linguis dilacerandū opponerem: qui nihil boni peragentes: ſtudioſis tamen detrahere non deſiſtunt. verū poſthac ...ulto aliter eueniet. Nunc autem quia in alieno opere nemo eſt ita ingenioſus: vt auctoꝛis ...tem penitus abſoluat. ⁊ non ſum ignarus nōnulla loca imutatione punctoꝛum litterarum vel ſyllabarum detoꝛta inueniri poſſe: exoꝛatos vos velim vt primū hoc mihi aſcribatis q̄ cum diem pꝛeſertim publicis lectionibus impendam vltra ſacerdotij onus: nocturnis tantū hoꝛis iſta curaui (vt inquit plinius) cum pꝛecipue carmina receſſum ſcribentis ⁊ ocia querāt (vt ait ouidius) Valete ergo ⁊ me mutuo amoꝛe pꝛoſequimini. veſtrum enim erit p̄cipere: meū autem hilari fronte mandata exequi. vſtaq; iuſſa capeſſere. Dixi.

© Biblioteca Nacional de España

¶ Petri nuñez dele[...] preſbyteri

hymnus carmine ſaphico endecaſyllabo adon[...] compoſitus: ⁊ egregio martyri Sebaſtiano humiliter dedicatus.

Iſte q̃ celos meruit benignus
Scādere ſpargēs pia v̄ba xp̄i
Martyr eſt: mileſq; ſebaſtianus
Fortis athleta.

¶ Ipſe nā multos dn̄o remiſſit
Atq; de iniuſtis rabidiſq; iuſtos
Fecit: eternam cupere ⁊ repertam
Morte ſalutem.

¶ Quando ꝓ xp̄o voluit ſagittis
Corpus allidi: ⁊ ſua mēbra figi
Ut deo felix animam referret
Numine trino.

¶ Neſcit hic nr̄is lachrymiſ negare
Peſte contacti vt redimamur oēs
Sepe non paucos liberauit ipſe
Clarus in orbe.

¶ Nūc ꝓces nr̄as humiles canam⁹
Martyri vt cuſtos miſer̄ reportet
Ex deo morbo careamus vllo
Mortis acerbe.

¶ Et pio regi pariter reducat
Corpus ⁊ mētē gemituſq; noſtros
Ne ſinat meſtas animas perire
Quas reparauit.

¶ Sed reis preſtet veniam reatus
Retrahēs mundi mala dāna nobis
Atq; poſt vitam videamus ipſum
Numine plenum.

¶ Sit deo patri merito poteſtas
Pneumati ſemꝑ decus atq; nato
Martyri chriſti requies beata
Tempore in omni.

Telos.

Eiuſdem ad iuuenes carmen.

¶ Sumite iam fructus iuuenes: iam carpite flores
Hymnorum: quondam qui periere patent.
Gratam materiam: ⁊ verba ſcribenda relaxat
Hic liber ⁊ noſter non minus ordo placet.
Inuidus alta canat: quibus ipſe in ſydera tendat
Comprimat ⁊ naſum: quid nocuiſſe iuuat.

© Biblioteca Nacional de España